R. P. R.

Dos. Nr. 40001 Vol. Nr. 43

Ministerul Afacerilor Interne

Serviciul „C."

Secţia „C."-Regionala

ARHIVA OPERATIVA

Dosar

Ancheta Cuprinzînd material informativ ce a fost exploatat de organele anchetatoare în complotul organizat de Iu[illegible] Maniu şi Ion Mihalache.
(Fuga dela Tămădău)

C 58 - C9
3/98

Data 4. mai 1955

P 213/43

Urme

1

15979

43

V. 9

DOSAR Nr.

2

fost 923/3

7.X. 947

Operat de mine dela fila 1-622 inclusiv.

S.S. [illegible]

Operat intercalări
2 Sept. 1948
S.S. [illegible]

15.9.XI

Vol 9.

17. III. 949

Controlat filele rupte
S.S. Onicescu

Pensie [illegible]

[illegible]

[illegible]

2923

S.S.I.

54453

N O T A

OPERAT LA FIȘE

2 Decemvrie 1940

Maniu proectează a solicita o nouă audienţă Conducătorului Statului.

In rândurile apropiate lui Iuliu Maniu se afirmă că acesta va căuta ca în cursul zilei de astăzi sau dimâine, să aibă o nouă audienţă la Generalul Ion Antonescu, întrucât în întrevederea pe care preşedintele grupării naţional-ţărăniste a avut-o cu Conducătorul Statului în ziua de 28 Noembrie a.c., nu s'a discutat decât problema restabilirii ordinei în ţară.

Iuliu Maniu socoteşte că este acum cazul să expună Generalului Ion Antonescu, o serie de probleme de ordin intern şi extern.

Sursă serioasă

S.S.I.

54524

N O T A

3 Decembrie 1940

Maniu și evoluția situației interne.

Apropiații lui Maniu afirmă că acesta deține informația după care în scurt timp se va veni cu o serie de măsuri pentru restabilirea desăvârșită a ordinei în țară.

Totodată Maniu fiind informat despre teama care persistă în cercurile conducătoare liberale, că ar exista posibilitatea unei acțiuni împotriva fruntașilor liberali, apreciază că acest lucru nu mai este deacum înainte posibil, întrucât "situația politică nu poate permite în aceste momente deslănțuirea în țara românească a unei lupte fraticide".

Pe de altă parte președintele grupării național țărăniste socotește că Generalul Ion Antonescu a reușit să-și impună punctul său de vedere, care este acela al moderațiunii, atitudine adoptată și de Horia Sima, vice-președintele Consiliului de Miniștri.

In cercurile național-țărăniste, apropiate lui Iuliu Maniu, se comentează cu deosebit interes o declarație pe care a făcut-o acesta relativ la necesitatea de a se restabili ordinea în țară.

"Restabilirea ordinei a devenit în ultimul timp o problemă vitală pentru actualul regim, care este astăzi o necesitate pentru întreaga țară.

./.

3 25

"In cazul când acest regim nu va căuta să restabilească în scurt timp ordinea în Stat, nu se va putea menţine, creindu-se în ţară o stare de complectă anarhie şi de haos.

"O înţelegere complectă a situaţiei trebue să determine pe Dl.Horia Sima, de a proceda cu energie şi hotărâre la măsuri cari pentru un moment poate că îi va slăbi popularitatea în faţa cadrelor mişcării, dar în schimb îi va mări prestigiul în faţa ţării".

Sursă serioasă

OPERAT LA FIŞE

2923 B.A. 4 6

C o p i e.

OPERAT LA FIŞE

DOMNULE GENERAL,

Tin să vă mulţumesc pentru amabilitatea ce a-ţi avut de a ne primi,pe dl.Ion Mihalache şi pe mine,îndată după săvârşirea revoltătoarei crime împotriva mult regretatului nostru prieten,de a asculta cuvintele noastre de durere şi de indignare şi de a împlini dorinţa noastră exprimată pentru înmormântarea lui creştinească.

Tragica întâmplare a asasinatelor săvârşite în ultimul timp şi a goanei deschise contra atâtor persoane din viaţa publică prezintă simtomele unei desagregări sufleteşti şi ale unei vii soluţii sociale a cărei continuare trebue stăvilită cu toată hotărârea.

Ca unul care urmăresc cu atenţiune curentele şi simtomele vieţii publice,ca unul care în situaţia ce am în viaţa publică,simt că mă apasă o răspundere şi care doresc ca o cârmuire a D-niei Voastre să aibă rezultate mulţumitoare pentru ţară,învingând greutăţile ce se anunţă,sunt dator să vă expun adânca îngrijorare ce mă stăpâneşte.

Situaţia internă a început să alunece spre povârnişul unei anarhii,după care dacă ea va veni nu poate urma decât disoluţia şi ocuparea ţării nu numai de actuala oştire de "instructori",dar şi de altele care vor veni făţiş sub titlul de ocupaţie.Astfel în loc de a se opri desmembrarea ţării începută sub Regele Carol II suntem ameninţaţi ca ea să continue.

Desigur vi s'a reportat despre starea sufletească de indignare şi de revoltă,despre panica şi defetismul ce domnesc astăzi în toate straturile societăţii româneşti.Este foarte semnificativ ca la această stare sufletească participă în chip deosebit ţărănimea şi clasele de jos,care văd în faptele petrecute presemnele falimen-

./.

tului clasei conducătoare şi ale prăbuşirei a însăşi organizaţiei de stat.

Deosebit de dureros este însă începutul de desagregare ce se manifestă în organul cel mai viril şi cel mai nobil al corpului naţional,în oştire. Cu nervii extenuaţi de lungile suferinţe ale concentrărilor şi mobilizării zadarnice cu rezultate dureros de umilitoare şi demoralizatoare,disciplina trupei este în decădere, iar ofiţerii la rândul lor după ce au pierdut încrederea în fermitatea conducerii de stat,văzându-şi până şi carierele în primejdie,cu perspectiva unei grave crize financiare,prevăd timpuri tot mai întunecate pentru viitorul oştirei şi al ţării.

Fără îndoială că asasinatele din noaptea de 26 spre 27 Noembrie 1940,au constituit semnalul unui proces de descompunere care în puţine zile a făcut progrese uimitoare. Opera a trei generaţii glorioase care au creiat,dela revoluţia din 1848 până la Unirea din 1918,România Mare,este în pericol de a se prăbuşi.

Acest proces de disoluţie capătă un ritm accelerat în deosebi prin faptul că asasinii nu sunt,descoperiţi,urmăriţi şi pedepsiţi nici azi a 7-a zi după crime,iar complicii lor justifică,aprobă şi o iar preamăresc crimele săvârşite. In tot cazul până în momentul de faţă nu s'a dat publicităţii nici un comunicat despre mersul cercetăr lor,din care cauză opinia publică are impresia că decretele prin care s'au stabilit sancţiuni severe pentru asemenea cazuri nu se pun în aplicare, iar răufăcătorii şi atentatorii se simt încurajaţi.Sentimentul de nesiguranţă a devenit general şi nu este întrecut decât de indignarea celor care mai au simţ pentru ordinea de drept şi de întristarea patrioţilor cari deplâng starea de decadenţă a ţării româneşti.

Aveţi dreptate Domnule General,să spuneţi la Alba Iulia că multă lume este vinovată pentru aceste stări de lucruri,dar cred că era cu dreptate să constataţi tocmai la Alba Iulia că eu,partidul pe care-l prezidez şi prietenii mei care azi sunt în parte ameninţaţi şi ei "nici nu am colaborat" cu regimul trecut,

./.

nici nu am "făcut" faţă de evenimentele ce s'au desfăşurat în anii din urmă. După căderea guvernului d-lui Tătărăscu în Decembrie 1937, Regele Carol II a însărcinat pe Octavian Goga să formeze un guvern predictatorial. El nici nu a încercat să-mi propună colaborarea. Când în Februarie 1938, după concedierea lui O.Goga, Regele a hotărât să formeze primul guvern dictatorial făţiş. El a apelat la toţi foştii prim-miniştri, oferindu-le colaborarea. Dintre aceştia eu am fost singurul care fiind chemat în audienţă am refuzat această problematică onoare. Cu această ocazie li s'au oferit şi d-lor Dr. Nicolae Lupu şi I. Câmărăşescu portofolii, pe care însă le-au refuzat. Deasemenea s'au făcut mai târziu propuneri asemenitoare prietenilor noştri Sever Bocu, Aurel Dobrescu şi Ghiţă Pop, cari deasemeni au refuzat- iar grupul Călinescu (Potârcă, Ralea, Ghelmegeanu, Andrei) a fost eliminat din partid îndată după intrarea în guvern.

Nevoind să avem nimic comun cu regimul Regelui Carol II, senatorii de drept ai partidului naţional-ţărănesc au refuzat să exercitate mandatul în condiţiunile create de acel regim, mandat recunoscut de înalta Curte de Casaţie şi confirmat din nou şi de pseudo-constituţia din 1938, spre a nu colabora nici măcar în calitate de opoziţie, cu un regim care pentru noi era absolut evident că va duce ţara la un dezastru extern şi intern sigur, asupra căruia am atras atenţia în mod precis, formal şi repetat. Această atitudine a noastră a devenit încă şi mai dârză după asasinarea fruntaşilor legionari şi după masacru din Septembrie 1939, crime contra cărora am ţinut să protestez atât în mod public, cât şi prin memorii speciale adresate direct Suveranului.

Tot atât de puţin mă poate atinge acuzaţia că aşi fi "tăcut" alături de toţi oamenii politici şi alături de cler şi oştire în faţa nemaipomenitelor crime şi abuzuri, săvârşite de Regele Carol, de guvernele lui şi camarila lui.

In decurs de trei ani am prezentat Regelui Carol patru memorii şi am dat publicităţii, numai pe cele mai importante, peste 50 cuvântări, declaraţii şi interviewuri

./.

care fiind oprite de cenzură, eu le-am trimis Curţii Regale şi le-am răspândit eliografiate în public, din care cauză am fost dus şi în faţa Consiliului de Război. Am luat asupra mea tot riscul convingerilor mele, pe care le-am manifestat pe față și în auzul tuturor, inclusiv al emisarilor Regali însărcinaţi să mă sondeze. Am încurajat şi am protejat pe toţi acei de o părere cu mine şi am apărat faţă de crimele şi nelegiuirile Regelui Carol şi pe adversarii mei politici.

Cred, prin urmare, că este justă dorinţa mea ca în manifestările lui publice, Conducătorul Statului să nu mă intrige şi pe mine şi partidul meu prin generalizare, în răspunderea colectivă a faptelor criminale sau a tăcerilor vinovate şi lașe din ultimii trei ani. Conştiinţa mea este liniştită şi opinia publică a ţării ştie că eu nu am greşit, că nu am tăcut. De opt ani sunt în război politic fățiș cu regimul Regelui Carol II, iar Dvs. Domnule General, ştiţi mai bine ca oricine că am luat hotărârea să nu mai suport Domnia Regelui Carol şi am procedat în consecinţă.

Nu este însă vremea acum de a face istorie.

Ea se va scrie la timpul său.

In momentul de faţă ţin însă să protestez şi în scris contra sălbăticiilor ce s'au făptuit, contra asasinării prietenului meu Virgil Madgearu, un om de o excepţională valoare ştiinţifică şi naţională şi a marelui profesor Nicolae Iorga, care deşi mi-a fost înverşunat adversar politic, totuşi am recunoscut totdeauna că a avut merite neşterse în evoluţia gândirii naţionale româneşti şi care a fost o podoabă a ştiinţei naţionale şi universale. Respectul ce am avut pentru meritele lui ştiinţifice şi naţionale m'a determinat să nu ripostez niciodată la nenumăratele lui atacuri îndreptate împotriva mea.

Din parte-mi, Domnule General, vă adresez rugămintea - şi aceasta este scopul principal al rândurilor de faţă - să nu întârziaţi nici o clipă în a restabili autoritatea puterilor constituite în Stat, să daţi serviciile de menţinere a ordinei publice în mâini competente şi să faceţi prin toate mijloacele ca cetăţenii de orice categorie să redobândească siguranţa averii şi a vieţii lor pentruca astfel să poată continua munca productivă atât de necesară organismului social şi economic. Dvs.

./.

Domnule General, va trebui să găsiţi calea potrivită acestui scop. In ceiace mă priveşte pe mine eu urmez a crede, precum ştiţi, că singura cale este: respectarea ordinei legale, a vieţii constituţionale şi a libertăţilor cetăţeneşti.

Deodată cu acest protest vă rog pe D-nia Voastră să daţi la lumină pe cei vinovaţi şi aceasta nu numai pentru a restabili ordinea de drept în stat, ci pentru a da şi o satisfacere opiniei publice şi pentru a reface pe cât se poate reputaţia ţării noastre adânc compromisă.

Nu se mai poate trece sub tăcere crimele săvârşite nici nu mai pot fi tăinuiţi făptuitorii fără ca lumea civilizată să aducă verdictul ei zdrobitor asupra statului nostru, acuzându-l că el, ori nu este în stare să descopere două grupuri de câte cinci atentatori cari au săvârşite faptele lor la lumina zilei, ori că însăşi organele statului ascund pe făptuitori.

In ce priveşte masacrul dela închisoarea Jilava, cu toată revolta explicabilă a făptuitorilor, cred că dacă nu sentimentul de umanitarism, dar măcar buna reputaţie a ţării ar fi cerut ca autorităţile în drept să aplice măsurile cuvenite.

Vă mai rog Domnule General, să dispuneţi cenzurii să permită publicarea anunţurilor de deces ale regretaţilor Virgil Madgearu şi Nicolae Iorga şi a dărilor de seamă despre decursul funeraliilor, împreună cu discursurile rostite, pentruca ţara de o parte să cunoască fapta D-niei Voastre creştinească de a fi dat curs liber înmormântării acestor valoroşi bărbaţi ai ţării, şi pentru ca pe de altă parte, să cunoască sentimentele de pietate şi gratitudine ale familiilor şi ale prietenilor faţă de cei decedaţi, care sunt martirii unei credinţe, iar nu criminali urmăriţi de legile ţării şi condamnaţi de opinia publică.

Vă rog, Domnule General, să primiţi încredinţarea înaltei mele stime şi consideraţiuni.

Bucureşti 5 Decembrie 1940.

ss. Iuliu Maniu
Preşedintele
Partidului Naţional-ţărănesc

29 VB

9

S.S.I.

54656

N O T A

5 Decembrie 1940

Maniu şi situaţia externă.

In cursul unei recente întrevederi pe care Iuliu Maniu a avut-o cu Mihai Popovici a discutat cu acesta situaţia politică externă, ajungând la următoarele concluzii:

"In urma eşecului pe care Italia îl suferă în Grecia, poziţia puterilor Axei în Europa Sud-Estică, este cu mult slăbită.

"Un ajutor efectiv al Germaniei pentru Italia este greu de realizat în Sudul Peninsulei Balcanice, din cauza atitudinei U.R.S.S. care nu poate admite că trupele germane să se apropie de strâmtorile Mării Negre.

"Pe de altă parte am indicaţiuni că nici Bulgaria nu este de acord cu trecerea trupelor germane pe teritoriul său spre Grecia.

"După cum în 1918 primele greutăţi pe care le-a întâmpinat Germania a fost pe frontul de Sud, tot aşa şi în războiul actual situaţia din Grecia nu este exclus să decidă în mare parte soarta războiului".

Sursă serioasă.

29213

S.S.I. 10

10

12

54660

N O T A

5 Decembrie 1940

OPERAT LA FIȘE

Maniu și reorganizarea grupării național-țărăniste.

Fruntașii național-țărăniști ca Ghiță Pop, Suciu și Aurel Dobrescu discută că Iuliu Maniu nu este de acord cu ideia organizării grupării național-țărăniste fără a se fi obținut încuviințarea legală dela conducătorii regimului.

Iuliu Maniu l-a asigurat recent pe Ghiță Pop că în scurt timp se va putea obține autorizația pentru reorganizarea grupării.

Sursă serioasă

24VB   8D   11 14 13

7.XII.1940

Dl. IULIU MANIU

a făcut azi cunoscut amicilor săi că a trimis Dlui Gral Antonescu o lungă scrisoare.

Dl. Maniu a arătat că în această scrisoare se referă în primul rând la declaraţiunile făcute la Alba Iulia, declaraţiuni în cari nu se face o distincţie între lumea politică care a prevăzut dezastrul şi a avertizat pe Rege şi lumea politică care s'a complăcut în situaţiuni şi privilegii, contribuind la provocarea dezastrului extern şi intern.

După Dl. Maniu, epoca critică a început "cu guvernul pre-dictatorial Goga-Cuza, din care a făcut parte şi Dl. Gral Antonescu" Se înţelege că această frază are rostul ei, şi anume de a solidariza întrucâtva şi pe Dl. Gral Antonescu cu guvernele personale ale regelui Carol II.

In partea finală a scrisorii, Dl. Maniu vorbeşte de condiţiile în cari au fost asasinaţi Nicolae Iorga şi Virgil Madgearu şi întreabă pe Dl. Gral Antonescu dece nu s'a pornit nicio anchetă şi nu s'a făcut nicio arestare, deşi vinovaţii sunt cunoscuţi.

Dl. Maniu a refuzat să şapirografieze scrisoarea şi să o răspândească, aşa cum i-au propus unii dintre amicii dsale.

Dl. Maniu a declarat că aşteaptă mai întâiu răspunsul Dlui Gral Antonescu.

OPERAT LA FIŞE

In aceleaşi cercuri, Dl. Maniu a declarat că, după opinia Dsale, situaţia internă se va desfăşura în aşa chip, încât în scurtă vreme forţele germane vor prelua administraţia civilă a României.

La obiecţiunea ce i s'a adus că nemţii n'ar vrea în împrejurările actuale să-şi asume direct răspunderea - dl. Maniu a replicat că nemţii ştiu prea bine că li se atribue toată răspunderea "şi că tot odiul se revarsă asupra lor" fără ca măcar ei să fi putut aduce aportul technic administrativ de care sunt capabili.

2923

S.S.I. 12

54805

N O T A

9 Decembrie 1940

OPERAT LA FIȘE

Intrevederea Iuliu Maniu - Barbu Știrbei.

Apropiații lui Iuliu Maniu afirmă că recent a avut loc o întrevedere între Iuliu Maniu și Barbu Știrbey cu care ocazie cei doi foști primi miniștri au discutat asupra situației politice interne, precum și asupra atitudinei pe care opoziția urmează să o adopte față de actualul regim.

Apropiații lui Iuliu Maniu afirmă că între acesta și Barbu Știrbey s'a realizat o identitate de vederi asupra următoarelor probleme:

- Necesitatea pentru toate personalitățile politice de a adopta un program revizionist.
- Abținerea fruntașilor liberali și național-țărăniști dela orice opoziție împotriva actualului regim.
- Necesitatea ca grupările național-țărăniste și liberală să sprijine și să întărească prestigiul Coroanei.

Sursă serioasă

2923

~~15~~ 15 ~~13~~ T

S.S.I.

54806

OPERAT LA FIȘE

N O T A

9 Decembrie 1940

Ion Mihalache recomandă menţinerea în rezervă faţă de realizările regimului.

Intimii lui Ion Mihalache afirmă că acesta continuă să primească la Dobreşti - Muscel, unde se găseşte, o serie de vizite a diferiţi fruntaşi naţional-ţărănişti.

Tuturor celor cari îl vizitează, Ion Mihalache, le spune că actualmente orice activitate politică a partidului naţional-ţărănesc nu are nici un rost şi că foştii oameni politici trebue să aştepte în linişte realizările actualului regim.

In ce priveşte politica internaţională, Ion Mihalache susţine că nu se poate face nici o precizie şi că şansele beligeranţilor în actualul conflict european, se vor putea contura, deabia în cursul anului viitor.

Intimii lui Ion Mihalache afirmă că acesta urmează a veni în Bucureşti pentru două zile în cursul acestei săptămâni.

Sursă serioasă.

DIRECTIA SIGURANTEI

9 Decembrie 1943

~~14~~ ~~17~~ 5/16

OPERAT LA FISE

2423

Printre maniști se difuzează textul unei scrisori adresate de dl.Maniu d-lui General Ion Antonescu.

- Verificat.

In cercurile maniste se colportează exemplare scrise la mașină din scrisoarea pe care dl. Maniu a adresat-o în ziua de 5 Decembrie a.c.,d-lui General Ion Antonescu.

15

OPERAT LA FIȘE

UNIVERSUL

9 DEC. 1940

D-nii Iuliu Maniu și Al. Vaida Voevod desmint știrile lansate de postul de radio Budapesta

Posturile de radio Budapesta au difuzat știrea că d-nii Iuliu Maniu și Al. Vaida Voevod ar fi cerut, prin intermediul d-lui Iuliu Hațiegan, autorizația de a trece în Ardealul cedat.

D-nii Iuliu Maniu și Vaida Voevod, dau ce mai categorică desmințire acestei informațiuni lansate numai în scopuri de propagandă.

S.S.I. ~~16~~ ~~16~~ 18

2923

54979

N O T A

OPERAT LA FIȘE

12 Decembrie 1940

Maniu și repercusiunile internaționale ale situației după frontul italo-grec.

In cercurile apropiaților lui Iuliu Maniu se discută următoarele informațiuni ce le-au parvenit din sursa Legației Engleze:

"Guvernul din Roma este nemulțumit de faptul că întârzie asistența germană în războiul italo-grec, iar în Italia și-a făcut loc în ultimul timp un puternic curent anti-german.

"O bună parte a opiniei publice italiene și chiar o parte din membrii guvernului, cat și unii din conducătorii partidului fascist, sunt partizanii unei păci separate cu Marea Britanie, care la rândul său este dispusă să ia în considerare avantagiile oferite de o pace separată cu Italia.

"In cazul încheierii unei păci separate, Marea Britanie ar fi gata să ofere Italiei avantagii de ordin teritorial, precum și împărțirea hegemoniei în Marea Mediterană.

Fiind informat despre aceastea Iuliu Maniu a declarat că încheierea unei păci separate între Italia și Marea Britanie, va putea deveni fapt împlinit dacă Germania nu intervine cu forțe militare în ajutorul armatelor italiene pe frontul grecesc.

./.

Pe de altă parte Maniu apreciază că o astfel de intervenţie ar păstra prietenia Italiei pentru Germania, ar creia însă puternice diferende între Reich şi U.R.S.S. care ar putea eventual duce la deslănţuirea conflictului armat între cele două ţări.

"Conflictul între Germania şi U.R.S.S. - a declărat Maniu- va fi inevitabil, fie că Germania va interveni sau nu în Sudul Peninsulei Balcanice, dar deocamdată se pare că Reichul nu socoteşte oportună declanşarea unui astfel de conflict.

Preşedintele grupării naţional-ţărăniste socoteşte că înfrângerile pe care le suferă Italia în Grecia şi în Marea Mediterană, înseamnă o răsturnare totală a planurilor germane şi că în scurt timp Marea Britanie, va iniţia o serie de acţiuni a căror desfăşurare va fi o surpriză pentru puterile Axei.

Maniu socoteşte că această schimbare a conjuncturii externe va avea repercusiuni şi în viaţa politică internă a României.

Sursă serioasă

2983

~~18~~ 20

S.S.I. ~~18~~

55063

OPERAT LA FIȘE

N O T A

13 Decembrie 1940

Maniu și tratativele ungaro-jugoslave.

In cursul unor întrevederi pe care Iuliu Maniu le-a avut în zilele de 11 și 12 Decembrie a.c. cu Mihai Popovici, Ilie Lazăr, Virgil Solomon și Aurel Dobrescu, discutându-se tratativele care se duc actualmente la Belgrad între Contele Csaky și guvernul jugoslav, pentru încheierea unui pact de neagresiune, președintele grupării național-țărăniste a declarat că socotește aceste tratative ca având o deosebită importanță, întrucât dovedesc în primul rând că integritatea teritorială a Jugoslaviei va fi respectată.

Maniu consideră că succesul diplomației jugoslave este în mare parte rezultatul bunelor raporturi pe care această țară le-a avut în ultimul timp cu Uniunea Sovietică.

Sursă serioasă.

2923

~~15~~ 21
~~17~~ 19

S.S.I.

55095

OPERAT LA FIȘE

N O T A

14 Decembrie 1940

Maniu va pleca la Sibiu pentru o consfătuire național-țărănistă.

In cercurile apropiate lui Mihai Popovici se afirmă că Iuliu Maniu studiază posibilitatea convocărei unei consfătuiri a fruntașilor național-țărăniști ardeleni,care ar urma să se țină la Sibiu în timpul sărbătorilor,când se vor discuta problemele ce interesează îndeosebi Ardealul.

In acest scop Maniu - afirmă apropiații săi - va pleca la sfârșitul săptămânii viitoare la Sibiu,unde urmează să petrecă sărbătorile și unde va sta 7-8 zile

---

Sursă serioasă.

2922/3

~~21~~/22

S.S.I. ~~20~~

55107

N O T A

14 Decembrie 1940

OPERAT LA FIȘE

Maniu și problema refacerii granițelor.

In cursul unei recente convorbiri pe care Iuliu Maniu a avut-o cu Mihai Popovici a repetat acestuia convingerea sa că întrucât guvernul are obligațiuni derivând din actuala conjunctură internațională și nu poate iniția o acțiune oficială de revizionism, datoria grupărilor național-țărănistă și liberală este să-și accentuieze mai mult în atitudinea lor politica pentru refacerea granițelor țării.

Maniu i-a indicat lui Mihai Popovici ca în consfătuirile cu liberalii să susție perseverent acest punct de vedere.

Sursă serioasă

S.S.I. ~~21~~ 2923

2923

55167

OPERAT LA FIȘE

N O T A

16 Decembrie 1940

Maniu şi atitudinea grupării naţional-ţărăniste în politica externă.

Fiind solicitat de mai mulţi intimi ai săi să precizeze suplimentar atitudinea grupării naţional-ţărăniste în politica externă, Maniu a declarat că această grupare, cât şi cea liberală, trebue să-şi fundamenteze întreaga lor atitudine pe revizionism.

"Totuşi - a declarat Maniu - trebue de adăogat că singura politică externă care în actualele împrejurări este posibilă în mod oficial, este aceia care se face astăzi.

"Desigur că ar fi mult mai bine ca pe cât este posibil România să-şi poată permite cu mai multă demnitate politica externă.

"Noi suntem neatagaţi politicei oficiale a guvernului, dar nici nu putem să o combatem în mod public.

"Rolul nostru trebue să se mărginească în a face observaţii asupra acestei politici, care să meargă direct la conducătorul politicei noastre externe şi nu în opinia publică".

Sursă serioasă.

24 22 92

DIRECTIA SIGURANTEI 16 Decembrie 1940

2913

OPERAT LA FIȘE

Dl. Iuliu Maniu despre atitudinea partidului său față de politica externă. - serioasă.

In cursul ultimelor zile dl. Iuliu Maniu a discutat cu d-nii Mihai Popovici, Ilie Lazăr, Aurel Leucuția, Aurel Dobrescu, Ghiță Pop, ing. Stefan Mihăescu și alți partizani, despre atitudinea partidului național țărănesc în politica externă.

Național-țărăniștii afirmă că, după dl. Iuliu Maniu, această atitudine trebue să fie clară. In amănunt, partidul național-țărănesc trebue să se angajeze cu toată hotărârea pe linia revizionistă, mergând chiar până la iredentism.

In ce privește politica externă în sine, dl. Iuliu Maniu crede că săvârșesc o greșală acei cari vor să imprime partidului un caracter germano-fil, cât și cei cari vor să păstreze caracterul anglo-fil, deoarece în actuala situație internațională, România nu trebue să fie călăuzită decât de interesele ei. Ori, aceste interese pot cere ca astăzi să fim alături de Germania, după cum aceleași interese ne pot impune ca mâine să ne găsim alături de Marea Britanie.

./.

fila 515

Intimii d-lui Iuliu Maniu afirmă că el a adoptat această atitudine datorită următoarelor considerente:

- Convingerea că, deocamdată, România nu poate să intreprindă nimic contra ţelurilor de războî ale Germaniei.

- Presiunea exercitată de dl. Gheorghe Brătianu, pe lângă fruntaşii opoziţiei, pentru ca aceştia să adopte punctul lui de vedere, în politica externă.

- Crearea, chiar în sânul partidului naţional ţărănesc, a unui grup, care socoteşte că partidul nu trebue să se angajeze cu nimic în favoarea Angliei.

- Convingerea că nu este în interesul ţării, ca actuala politică externă a guvernului să întâmpine opoziţie.

. . .

Naţional-ţărăniştii mai discută că dl. Iuliu Maniu va redacta un memoriu destinat D-lui General Ion Antonescu, prin care va arăta atitudinea sa în politica externă, precizând că partidul naţional-ţărănesc nu va face nici o greutate guvernului, în această chestiune.

---

26 ~~24~~ ~~14~~ 24

DIRECTIA SIGURANTEI 16 Decembrie 1940.

2923

OPERAT LA FIȘE

- serioasă

Dl. IULIU MANIU se va consfătui cu partizanii săi din Ardeal asupra problemei revizioniste.

—

Dl. ILIE LAZAR a afirmat, într'un cerc de naţional-ţărănişti, că dl. IULIU MANIU intenţionează să convoace, la sfârşitul acestei luni, o consfătuire a fruntaşilor ardeleni ai partidului, în care să se discute problema revizionistă. Dl. MIHAI POPOVICI a sfătuit însă pe preşedintele Partidului naţional-ţărănesc, să renunţe la această convocare, înlocuind-o cu întrevederi, pe care dl. MANIU să le aibă, în timpul sărbătorilor Crăciunului, cu partizanii săi din Braşov şi Sibiu, unde-şi va petrece vacanţa.

—

25 25 13
27

DIRECTIUNEA SIGURANTEI

16 Decembrie 1940.

29 B

- Serioasă.

OPERAT LA FIȘE

Dl.Iuliu Maniu despre colportarea manifestelor apărute în ultimul timp.

In cercurile național-țărăniste se afirmă că, în ziua de 13 Decembrie a.c., Dl.Iuliu Maniu a discutat cu Ilie Lazăr problema colportării manifestelor apărute în ultima vreme.

Dl.Iuliu Maniu a delegat pe Ilie Lazăr să comunice fruntașilor național-țărăniști de a se feri să colporteze, sub orice formă, aceste manifeste.

Ilie Lazăr a propus D-lui Maniu să dea o circulară, în acest scop. Propunerea a fost însă refuzată.

-----

28 26 26 15

DIRECTIA SIGURANTEI 16 Decembrie 1940.

4913

OPERAT LA FIȘE

- Serioasă

Dl MANIU a fost solicitat să ia apărarea profesorului RALEA.

Cercurile național-țărăniste comentează că prietenii profesorului MIHAIL RALEA ar fi solicitat Dlui IULIU MANIU, ca să ia apărarea lui RALEA, față de acuzațiile ce i se aduc.

Aceleași cercuri afirmă dl. MANIU a răspuns că nu poate da gir celor cari au manevrat fonduri, sub un regim, cu care D-sa nu a avut nici o legătură.

......

27 29

2428

OPERAT LA FIȘE

17 XV

In ultimele zile dl. Iuliu Maniu a fost informat că în diferite cercuri se răspândesc svonuri că el şi alţi fruntaşi naţional-ţărănişti ar păstra legături cu Legaţia Sovietică şi prin anumiţi interpuşi, chiar cu ministrul Lavrentiev.

In urma acestui fapt, dl. Maniu a dat dispoziţiuni fruntaşilor naţional-ţărănişti ca prin orice mijloace să caute să combată aceste calomnii, iar acela care va discuta cu cineva din anturajul Legaţiei Sovietice, în numele partidului naţional-ţărănesc, va fi socotit în afara cadrelor partidului.

- verificată -

===

PROCES-VERBAL

Astăzi 2.VII.951.

am procedat la scoaterea filelor No. 28...

care au fost scoase din dos. No. 2923 ....vol. β .

şi trecute la dos. No 39.222 .vol Ind.

Semnătura [signature]

2923

15 XII 29 28 31 29

OPERAT LA FIŞE

Dl. Iuliu Maniu a primit Sâmbătă din partea d-lui Ion Mihalache o scrisoare în care acesta a pus problema atitudinei partidului naţional-ţărănesc în politica externă.

Ion. Mihalache vede rezolvarea acestei probleme în felul următor:

Partidul Naţional-ţărănesc nu este obligat azi de nimeni şi de nici o împrejurare să-şi precizeze punctul de vedere în politica externă. Precizarea acestui punct în momentul de faţă nu poate fi de nici un folos partidului care poate aştepta nesilit clarificarea definitivă a evenimentelor internaţionale.

Această atitudine este socotită de Ion Mihalache cea mai bună pentru partidul naţional-ţărănesc, căci ea nu-l pune în situaţia de a lupta contra politicei oficiale române, dându-i în acelaş timp posibilitatea să se pronunţe în deplină cunoştinţă în urma evenimentelor din afară care vor limpezi balanţa răsboiului.

- sursă sigură -

---

30 29 30

18 VII 40 / 32

2923

OPERAT LA FIŞE

Ilie Lazăr a informat pe Iuliu Maniu că deţine din cercurile Legaţiei Germane informaţia că între Reich şi Bulgaria nu s'a putut ajunge la nici o înţelegere în ceiace priveşte trecerea trupelor germane spre Grecia.

- verificată -

In cercurile apropiate de Iuliu Maniu se afirmă că acesta va avea până la sfârşitul săptămânii o importantă întrevedere cu dl.general Ion Antonescu.

In această întrevedere urmează a se discuta situaţia partidelor naţional-ţărănesc şi liberal din punct de vedere al ordinei interne.

- sursă serioasă -

3231 ~~321~~ 14 37

DIRECTIA SIGURANTEI 18 Decembrie 1940.

2923 B3 OPERAT LA FIŞE

- serioasă

- Circulară poliţiilor spre a verifica dacă se face propaganda menţionată.

Acţiunea manistă printre refugiaţii şi expulzaţii români, din Ardealul de Nord.

In vederea realizării scopurilor lor politice, cercurile maniste încearcă să-şi apropie refugiaţii şi expulzaţii români, din Ardealul cedat, printre cari se găsesc simpatizanţi ai partidului naţional-ţărănesc.

Deasemenea, ei tind să stabilească o legătură permanentă cu conducerea, dela Cluj, a românilor rămaşi în teritoriul cedat, în care scop, naţional-ţărăniştii din Alba Iulia, Blaj şi Timişoara, prin curieri speciali, menţin legătura aproape zilnic cu oraşele din Ardealul de Nord.

Cercurile maniste din Capitală afirmă că tonul anti-legionar al ziarului TRIBUNA ARDEALULUI, din Cluj, singurul ziar al românilor din Ardealul de Nord, este o consecinţă a influenţei maniste.

30

PROCES-VERBAL

Astăzi 18 luna Sept. anul 1957.

Subsemnatul Ghiglea Aurica am procedat la scoaterea filelor

Nr. 33, ~~66~~. din dosarul Nr. 2923 vol. 3. care au

fost introduse la dos. Nr. 14.966. vol. Jud.

Semnătura,

A. Ghiglea.

19.XII.940.

DELA MANISTI

In cercurile apropiate lui Iuliu Maniu se afirmă că acesta urmează să-şi termine zilele acestea ~~xxxxxxxx~~ studiul său, relativ la "poziţia României în actuala conjunctură internaţională".

Cercurile de mai sus afirmă că acest studiu în care Iuliu Maniu îşi va preciza punctul său de vedere relativ la situaţia internaţională, desbătând toate problemele care interesează România, va forma catechismul grupării naţional-ţărăniste în politica externă.

Studiul urmează a fi înaintat şi Generalului Ion Antonescu.

35

BY

~~33~~ 7

~~35~~ 37

2923

S.S.I.

55480

OPERAT LA FIȘE

NOTA

21 Decembrie 1940

Instrucțiuni trimise de Iuliu Maniu românilor din Ardealul cedat.

Românii veniți recent în țară din Ardealul cedat relevă în discuțiile lor deosebita satisfacție produsă, în rândurile conaționalilor lor ajunși sub dominație maghiară, de instrucțiunile trimise de Iuliu Maniu lui Emil Hațeganu, conducătorul Comunității Românești din Ungaria.

Aceste instrucțiuni prevăd, între altele, următoarele:

a. Solidaritatea națională, românească, să fie menținută necondiționat;

b. Să se desvolte până la maximum de intensitate conștiința națională;

c. Să se cultive și adâncească spiritul separatist față de unguri.

d. Să dispară ideia de partid să se mențină numai ideia românească;

e. Să nu se accepte nici o colaborare cu ungurii în domeniul politic.

f. Să se refuze mandatele de deputat ce s'ar oferi eventual românilor de către guvernul maghiar;

g. Politica românilor ardeleni va fi condusă dela București;

h. Colaborarea în domeniul gospodăriei locale este indicată pentru apărarea intereselor economice ale românilor.

----- Sursă serioasă.

Maniu — Emil Hategan =

- Solid. - Nat. necond.
- Const. nat. ?sv
- ?sv. sunt separatist de Ung. -

Intransigent

- Respingere in parlament = cu nimeni
- Politica locală va fi construită deliberat.
- În Gospodărie locală va fi pt sprij. rom.
- Comitetul ce s'ar fi format, să fie verificat
- Comisia ce s'ar forma să fie rom. indep. =
- Să dispară ideile de pact = Uniunii Românești

37

36

34

38

21/XII/940

37 ~~35~~ 32 39

OPERAT LA FIŞE
Dută ...

2923

Nota

Pe ziua de Joi 19. crt. Dl. Iuliu Maniu a fost vizitat la locuinţa sa din Str. Caragea-Vodă 27 de următoarele persoane: Dl. Alex Lupescu bariton la Operă însoţit de încă un Domn care a fost prezentat Dlui Maniu.- Apoi a venit Dl. Sever Dan în urma căruia a venit Dl. Iacob Friedmann fost consilier comunal de albastru. Cu acesta a discutat peste o oră şi la plecare a fost foarte vesel, la despărţire Dl. Friedmann i'a urat să se împlinească întocmai aşa cum ai spus Dta.- Pe urmă a intrat un transilvănean pe care însă persoana care mi-a redat aceste relaţii nu o cunoaşte.-

Voi căuta a afla din partea Dlui Friedman cam ce s'a vorbit.-

Lerna

In cercul apropiat lui Iuliu Maniu se spune că acesta a început corespondența cu dl. Franklin Gunther - ministrul Statelor Unite la București, în vederea voiajului a câtorva fruntași ardeleni în Statele Unite.

- sursă serioasă -

***

23/XII/940

OPERAT LA FIȘE

39 ~~37~~ ~~37~~ 41

423

Notă

Dl. Iuliu Maniu a fost vizitat din nou de baritonul Alex Lupescu care a venit însoțit de un numit Paraschivescu fost comandant de vas în ziua de Sâmbătă 21 crt, la ora 7 seara. Au fost introduși la Dl Maniu de Dl Lidianu care după cât se vede este actualmente secretarul și șeful de cabinet. – Au discutat aproape 45 minute, căci Dl Paraschivescu a cerut Dlui Alex Lupescu să fie prezentat Dlui Maniu. – Asupra discuției avute n'a putut transpira nimic, căci Dl Maniu s'a retras într'un colț cu Dl Paraschivescu aproape 15 minute. – După plecarea Dlor mai așteptau să intre la Dl Maniu și Dl Sever Bocu și Avocat Cesar Simionescu. La intrarea Dlui Maniu pe sală se află o gardă compusă din 2 soldați unul cu arma pe umăr. –

Lerua

221, 409, 408,

40 42
~~28~~ ~~10~~ ~~40~~

DIRECTIA SIGURANTEI 27 Decembrie 1940.

2913

OPERAT LA FIȘE

- Verificat

Printre naţional-ţărănişti se răspândeşte o scrisoare adresată de către Dl. IULIU MANIU, Conducătorului Statului.

In rândurile naţional-ţărăniştilor din Capitală, se răspândeşte, în copie scrisă la maşină, scrisoarea, adresată la 13 Decembrie a.c. de către Dl. IULIU MANIU, dlui General ION ANTONESCU, în legătură cu conferinţa dlui. MILLE LEFTER, comandant legionar.

Se anexează o copie depe scrisoarea menţionată.

2923 Bz 13 XI 1940 11 41 43

Copie

OPERAT LA FIȘE

DOMNULE GENERAL,

După zguduirile aproape catastrofale, pe care le-a suferit România în ultimele luni, singura nădejde pentru revenirea la o stare de echilibru care să permită desfăşurarea unei politici salvatoare de ţară, a fost şi rămâne nădejdea în sentimentul şi voinţa de unire naţională a românilor. Faptele grave întâmplate în ultimele zile au adumbrit mult aceasta, deşi asigurările date de Dvs. au putut să facă să se prevadă o potolire a patimilor urzitoare de fapte sângeroase.

Această unire însă nu poate izvorî decât dintr' un consentiment cel puţin în problemele mari ale statului nostru.

In scopul realizării acestui consentiment este în prim rând necesară o împărtăşire a părerilor noastre în scopul armonizării lor.

Aceste consideraţii m'au îndemnat să vă adresez în ultimul timp mai multe memorii impuse conştiinţei mele de diversele acte de guvernământ şi de unele evenimente extrem de grave. Ele au fost o urmare a năzuinţei de a mă feri şi în viitor de învinuirea că am "tăcut", când greşeli grave ar fi pretins cel puţin un cuvânt de desolidarizare sau de protest.

Or, în lipsa Parlamentului, a libertăţii de presă şi a întrunirilor publice, cuvântul <u>necesar</u> nu poate fi adresat decât celor cari deţin puterea Statului. Pentru acest motiv ignorarea completă a adreselor mele de până acum nici nu mă indispune, nici nu mă descurajează. Imi fac mai departe datoria ca totdeauna în trecut.

. . .

Un consentiment însă nu se poate realiza în lipsa unor informaţii exacte şi într'o atmosferă viciată de

./.

exagerări. Mai ales în atmosfera încărcată de acum trebue cumpănite învinuirile, care se formulează mai mult sau mai puţin făţiş în sarcina oamenilor politici, conducători ai ţării în trecut. Infrigurarea de acum nu e prielnică unei obiective discriminări şi stabiliri a faptelor şi o vorbă de bănuială sau chiar de acuză, aruncată, poate lua în conştiinţa unora aspectul judecăţii definitive şi poate duce la noui treceri peste ordinea legală, dorită şi poruncită de Dvs.

Polemici şi rectificări publice nu ar servi potolirea valurilor şi poate nici nu ar duce la lămuriri obiective. De aceea, socot de datoria mea să vă pun în cunoştiinţă cele ce urmează :

In gazeta oficioasă "Buna Vestire", cu data de Marţi, 10 Decembrie, se publică în extenso, conferinţa la radio a d-lui Mille Lefter "Comandant al Bunei Vestiri", după cum se precizează în nota redacţiei gazetei.

In această conferinţă, sub titlul "Garda de Fier 1930 - Văcăreşti - 1931", relatându-se peripeţiile prin care a trecut Garda de Fier în acea epocă - lupte, prigoane, jertfe - în legătură cu organele poliţieneşti, jandarmereşti şi guvernarea din acea vreme, se ajunge la următoarea precizare, subliniază cu caractere compacte în gazetă :

"Veninul şi simbria presei din Sărindar se revarsă din plin sub presiunea atacurilor din ce în ce mai violente. Ministrul de Interne este schimbat cu un om cu metode speciale de distrugere a mişcării legionare. In adevăr, în ziua de 11 Ianuarie 1931, noul ministru de interne îşi începe activitatea prin dizolvarea Gărzii de Fier şi legiunii Sfântului Arhanghel Mihail".

Ministrul de Interne vizat în acest text este dl. Ion Mihalache, care este chiar numit într'un articol simpatizant al "Gărzii de Fier".

Nu este nici locul să fac elogiul şi nici portretul moral şi politic al prietenului meu, dl. I. Mihalache, fost preşedinte al partidului nostru. Nu e cu putinţă însă să nu constat şi aici că d-sa s'a ridicat la răspunderi înalte în Stat, cu desăvârşire prin forţa calităţilor sale morale şi intelectuale, nu a transacţionat nici când în

./.

13

contul conştiinţei sale cu concepţia capitalistă exploatatoare; cu morala şi cu nenorocitele tradiţii ale vechiului politicianism, ci a urmat una din cele mai frumoase căi de viaţă publică, rădăcinată în svârcolirile spre mai bine dinainte de războ, trecută apoi glorios prin focul războiului şi afirmată pe urmă în anii năzuinţelor de refacere ale României.

Afirmaţiunea acuzatoare citată mai sus, nu poate rămâne din partea mea - şeful politic al d-sale - fără a fi restabilită adevărata stare a lucrurilor.

Rostul trecerii la Ministerul de Interne a d-lui I.Mihalache, în epoca cu care se ocupă conferenţiarul, nu are nici o contingenţă cu acea "presă din Sărindar", în graţiile căreia nici când nu a căutat să intre şi nici nu a fost. Si de asemenea, trecerea d-lui I.Mihalache la departamentul Internelor nu a fost determinată de poliţie sau de politică.

Tara se sbătea în cea mai crâncenă criză economică şi financiară. Gospodăria judeţelor şi a comunelor era complect desorganizată, neputând face faţă acelor enorme greutăţi. Menirea d-lui I.Mihalache era în principal ajustarea acelor gospodării asprimii împrejurărilor - problemă realizată norocos şi în cea mai mare parte prin modificarea legii administrative şi prin o nouă lege a finanţelor locale.

A doua raţiune a trecerii d-lui I.Mihalache dela Departamentul Agriculturii la Interne a fost necesitatea ca într'o epocă de prăbuşire a preţurilor agricole şi a schimburilor, acel departament economic, la care, temporar, nu prevalau problemele agricole de natură technică şi cele de cârmuire economică generală - să fie încredinţat valorosului specialist, regretatul Virgil Madgearu.

Prin urmare, dl. I.Mihalache nu a venit la Ministerul de Interne cu o misiune specială privind ordinea şi siguranţa publică şi cu atât mai puţin cu metode speciale, cunosc aceasta deşi nu mai eram preşedinte al Consiliului.

Dl. I.Mihalache a funcţionat ca Ministru de interne încadrat într'o anume ordine legală, care, -bună, rea - îi determina îndatoririle. Aplicarea sinceră şi corectă a

./.

legii în vigoare o prima datorie a unui guvernant, fiind confirmat prin experienţa politică a vremurilor că un stat de ordine legală face primul şi fatalul pas spre prăbuşire atunci când conducătorii lui se dispensează de îndatorirea respectării şi a îndeplinirii legilor. E începutul anarhiei, al răsturnării.

Aceasta este şi trista experienţă trasă din faptele fostului regim, aceasta este şi lozinca pe care aţi anunţat-o cu deplină hotărîre şi Dvs. Domnule General, cu ocaziunea instalării noului regim politic.

Sistemul legal în fiinţă în acel timp oprea funcţionarea unor organizaţiuni politice secrete. Aceasta era dispoziţia legală - şi în interes superior de stat nu era cu putinţă modificarea ei - după cum ea există şi azi. In acele vremuri Garda de Fier fiinţa ca o asemenea organizaţie secretă. Era deci datoria miniştrilor de interne şi justiţie să satisfacă precisa poruncă a legii.

Dar nu este îngăduit să uite şi să neglijeze nimeni, cine vrea să prezinte sincer faptele, că întreg guvernul şi în special dl. I. Mihalache, şi-a pus în cumpănă toată puterea de persuasiune, pentru a determina conducerea Gărzii de Fier să dea acestei organizaţiuni politice o consistenţă conformă cu sistemul legal şi mai ales să nu se uite că, în clipa când mişcarea a luat forma partidului "Totul pentru ţară", toată adversitatea de concepţii politice dintre partidul ce susţinea guvernul de atunci şi acest nou partid s'a manifestat exclusiv în lupta de idei, fără a stânjeni Ministerul de Interne, nici în cea mai mică măsură, activitatea politică a noului partid.

Nu va fi fără de interes, pentru cei ce voesc să cunoască reala atitudine, faţă de mişcarea legionară, următoarele două amănunte :

Dl. I. Mihalache, printr'o întâmplare, a aflat cu un ceas mai înainte de apărea în " Monitorul Oficial ", despre jurnalul de dizolvare a Partidului " Totul pentru ţară ". Neîntârziat a alergat la fostul prim ministru, I.G. Duca şi cu multă stăruinţă a încercat să-l abată dela

./.

hotărârea luată. A insistat în argumentaţie, că partidul "Totul pentru Ţară" se bucură de scutul legilor, să nu poată fi stânjenit în legale lui activitate şi cu atât mai puţin poate fi dizolvat fără o călcare de lege gravă şi plină de consecinţe nenorocite. Durere, Dl.I. Mihalache nu a putut opri fatală măsură.

Când apoi, în preajma alegerilor din 1937, se punea greaua problemă a apărării faţă de abuzurile ce se pregăteau în chip evident, dl.I.Mihalache, a fost în cadrele forurilor de conducere ale partidului naţional - ţărănesc alături de iniţiatorii propunerei de colaborare dintre acest partid şi partidul "Totul pentru Ţară" - colaborare, care ştim, că a dat rezultatul cel mai satisfăcător.

Va trebui în fine să amintesc că dl.Ion Mihalache, în cursul acestui an, în urma intervenţiei a două delegaţii quasi-oficilae ale Gărzii de Fier, a protestat la locurile competemte împotriva criminalelor abuzuri, cu care eram loviţi membrii mişcării legionare. Iar mai înainte, în toamna anului trecut, sub guvernarea generalului Argeşeanu, din proprie iniţiativă dl.I.Mihalache s'a înfăţişat acelor locuir, protestând cu toate vechemenţa împotriva oribilelor crime din 21 Septembrie. D-sa a prezentat cu acea ocazie şi memoriul- protest redactat şi semnat de mine, colaborând la compunerea lui d-nii : I.Mihalache, Dr.N. Lupu, Mihai Popovici şi mult regretatul Virgil Madgearu. Realitatea este clară : sub exigenţele dispoziţiunilor legale, dl.I.Mihalache avea îndatorirea legală să dizolve o organizaţie secretă - sub exigenţele conştiinţei şi legalităţii sale, ca şi în urma poruncilor înţelepciunii politice, D-sa a fost apărătorul mişcării care a luat forma unui partid politic în arena vieţii publice a ţării şi s'a afirmat cu mine împreună ca dârz protestator împotriva abuzurilor şi crimelor cu care a fost lovit acest partid politic şi membrii lui.

Dar, pentru a fi complectă imaginea lucrurilor e necesar să ne aducem aminte, că dl.I.Mihalache departe de a înaugura "metode speciale" a primit moştenirea acelorași organe de conducere ale poliţiei şi jandarmeriei,

./.

OPERAT LA FIȘE

- doi coloneli, deveniţi apoi generali - cari funcţionaseră şi înainte, bizuiţi exclusiv pe încrederea personală a fostului Suveran, fără a avea nici o legătură structurală cu guvernul de atunci, oameni impuşi, fără deosebire, unei serii întregi de guverne.

Si mai ales nu este îngăduit să se uite că singurul ministru de interne, care a avut curajul să pună făţiş fostului Suveran chestia înlăturării acestor şefi de instituţii, responsabili pentru ordinea publică în stat - peste capul ministrului de interne - a fost dl. I.Mihalache. Iar când fostul Rege a refuzat înlăturarea lor, Dl. I.Mihalache şi-a prezentat demisia. Urmare a fost solidarizarea mea cu D-sa şi demisiunea întregului guvern prezidat de mine, fără a mai admite, nici eu, nici dl.Mihalache, o colaborare cu fostul Rege.

Acestea fiind faptele cunoscute perfect de toţi cei ce au trăit în arena publică a acelor ani, sau s'au ocupat cu desgroparea acestor evenimente încă recente, se impune cu multă stăruinţă întrebarea: Ce scop urmăreşte difuzarea prin instituţii publice, a postului de radio şi prin publicarea oficiosului mişcării, a unor afirmaţiuni neconforme cu realitatea, de natură să excite spiritele şi de altfel surescitate? Asemenea fenomene, mai ales repetându-se şi în scrisul care rămâne şi în trecătoarea vorbă dela radio, sunt în flagrantă contradicţie atât cu inexorabila necesitate a liniştirii spiritelor, cât şi cu necesitatea de care depinde existenţa ţării noastre de a curma definitiv şirul sângeros şi atât de prelungit al actelor de teroare, necesităţi pe care Dvs. Domnule General, le-aţi accentuat de repetate ori cu deplină hotărâre.

Domnule General,

Am avut ocazia în repetate rânduri să-mi arăt adânca mea convingere, că după cum principala cauză a nenorocirilor cari s'au abătut asupra României, a fost ...a tot mai îndrăzneaţă a ordinei legale din partea ...i, la a cărui înlăturare am lucrat de acord cu ...l balsam, cel care porneşte tămăduirea, este

./.

întoarcerea şi integrarea vieţii noastre publice în cadrul precis al ordinei legale. Nu e o problemă uşoară aceasta, o ştiu. Dar e una necesară - sub pedeapsa degenerării definitive a vieţii publice în şir de răzbunări şi asasinate, a anarhiei, a destrămării, a prăbuşirii fără mântuire.

Puterea legiuitoare, - în orice formă a ei-, are posibilitatea să adapteze sistemul de drept şi singuratecele norme, situaţiilor date şi exigenţelor diferitelor epoce. Dar acest sistem de drept aşa cum este el alcătuit, trebue să fie respectat, fără a i se putea aduce nici cea mai mică atingere lipsită de dreapta sancţiune aplicată de forurile judecătoreşti păstrate în senina lor obiectivitate.

Menţinerea spiritului de strictă legalitate, dar mai ales greau sarcină a readucerii unei vieţi de stat sbuciumată de desechilibrări ale ordinei de drept în făgaşul normal şi liniştit al legalităţii, mi se pare că e porunca cea mare, pe care soarta a pus-o în faţa Dvs. , Domnule General, şi a colaboratorilor Dvs.

O vorbă aruncată fără controlul obiectivităţii, rostită de cei din apropierea Dvs. politică, poate porni din nou avalanşa pe care Dvs. voiţi s'o zăgăzuiţi spre salvarea ţării. Iar avanlanşa zdrobeşte oarbă, tot ce îi stă în cale, şi nu alege pe criminal de cel nevinovat, nici pe profitorul vieţii publice, de cel ce s'a întors din războiul de întregire cu pieptul împodobit cu meritate decoraţii, nu deosebeşte pe aventurier de omul politic, onest, desinteresat, sacrificându-şi viaţa pentru binele neamului său.

O astfel de avalanşe o pot porni unele părţi din discursul recent al d-lui Vicepreşedinte al Consiliului, ţinut în faţa tineretului, în care timbrează întreaga generaţie anterioară, ca una fără ideal, tinzând numai la îmbogăţirea individuală şi insensibilă faţă de abuzurile şi crimele regimului anterior, atunci când este cunoscută prigoana îndreptată în contra mea, a d-lui Mihalache şi a întregului nostru partid, tocmai din cauza neîntreruptei noastre acţiuni pentru o regenerare a vieţii

./.

publice şi rezistenţei în contra regimului venal al Regelui Carol. Dar această avalanşe o poate uşor porni afirmaţia cuprinsă în acel discurs că "nu se poate cere dela legionari să fie sfinţi şi zei după suferinţele ce au îndurat dela făptuitori" pe cari singur Conducătorul ar putea să-i erte, care însă, durere, nu mai este între cei vii! Aceasta mai ales când circulă pe buzele multora lista celor condamnaţi, între cari unii cari nu au contribuit cu nimic la tragicele evenimente, din contră, au năzuit a le opri şi când neurmărirea celor vinovaţi de ultimile crime poate servi de o încurajare pentru asemenea excese.

Va aduce cel mai însemnat mijloc de liniştire şi patriotică unire sufletească a naţiunei acela, care va opri acea avalanşe şi care va face ca în această ţară nimănui să nu i se poată aplica pedeapsa fără de dreapta judecată a acelei instituţiuni, purificate, care este Justiţia, pe care se întemeiază statele şi nimeni nu va putea aduce atingere legii şi dreptului, fără să nu simtă asprimea hotărării Ei.

Opera de clădire şi refacere nu va putea începe şi prospera sub regim de judecăţi făcute în afara justiţiei. Răzbunările necontrolate de justiţie prelungesc o stare sufletească de care agonia nu este decât la un pas, iar Justiţia să nu răzbune, ci să restabilească ordinea morală şi de drept - faţă de toţi în egală măsură.

Nu elementele unei îngrijorări personale, cari sunt cu totul departe de mine, ci îndatorirea de a stabili adevărul în raport cu prietenii mei, dar în special îngrijorarea pentru binele obştesc şi în scopul unei evoluţii sănătoase a ţării noastre, mă face să insist asupra celor expuse, rugându-vă să primiţi expresiunea osebitei mele stime.

Bucureşti., 13 Decembrie 1940

ss. Iuliu Maniu

2923 - Iuliu Maniu - 28 Decemb. 1940 - 51 / 19

Excelenţă ,

Transilvania şi Banatul trăesc clipe de adâncă durere sufleteas
După exclipsă de 16 veacuri a vieţii naţionale, aceste două provin
au renăscut la pasărea Phenix din cenuşa veche Daciei Traiană. Uni
lor cu Româ ia f. făptuită după răsboiul mondial, ca rod a unei lup
de veacuri pentru libertatea naţională, am fost cel mai strălucit
triumf al principiului naţionalităţilor, realizat în Secolul al XX.
Astăzi ele se văd, însă, iarăş crunt lovite, şi ameninţate de puter
le întunecate ale trecutului printr'o propagandă tenace şi temerar
lipsită de temeiul adevărului, propagandă cunoscută sub numele de
"Revizionismul Maghiar".-

După 22 ani dela Unire, ne aflăm în situaţia de a reîncepe lupta deabia terminată la 1918, care ne-a costat torente de sange şi a ne pune din nou pe liniile de apărare .- O vom face cu toată hotărâ ea chiar de ar trebui să reluăm totul dela început, cu toate jertfele, ori cât de mari, căci îndărât, în juguri sfărâmate nu vom mai merge iar Naţiunea noastră n'o vom mai lăsa în robia de care va scăpa pen totdeauna .-

Revendicările maghiare, susţinute de propaganda lor subversivă, sunt azi făţiş formulate de Ungaria, care, la 1919, a fost salvată din ghiarele bolşevismului de români şi contra cărora şi-a îndreptat chiar de a doua zi, politica ei revizionistă .-

Fără a lua parte la răsboi, Statul maghiar a xxxxxxx reprimit astă zi teritorii şi aspiră să restabilească, ca simplu efect al victorii lor şi jertfelor altora Ungaria mare, în bună parte responsabilă de dezastrul răsboiului mondial dela 1914-1918 .-

Nu putem primi în tăcere încercarea de reînviere a unui statut teritorial perimat, a unui sistem politic definitiv osândit de evoluţi politică modetnă.- Protestăm cu toată energia contra oricărei atinger a hotarelor României Mari, cari nu au fost primite în dar dela nimeni cum se afirmă, ci au fost dobândite prin lupte crâ cene şi prin jertfe de sânge îmbelşugate .-

Cine se atinge de aceste hotare, cari nu au fost aşezate cu nici un kilometru pătrat dincolo de drepturile noastre istorice şi natural imutabile, aduce pacea din acest sector al Europei în starea dinainte de 1914 .- Nu foloseşte aceasta nimănui, nici chiar Naţiunii cotropitoare, care îşi va istovi toată energia înăbuşind o neliniste ce va deveni aci permanentă .-

Unirea Transilvaniei şi a Banatului s'a putut efectua după răsboiul mondial, dar n'a fost rezultanta lui directă sau rezultanta unui singur fapt de arme. Ea este rezultanta logică şi firească a unui imperativ etnic, a unei situaţii geografice, a unei evoluţii sociale, politice şi psihologice, care, cu fatalitatea unei legi naturale, a trebuit să aducă la concluzia întemeierii Statului român, cuprinzând toate provinciile locuie în majoritate de romani.- Dela răsboiul mondial încoace, în care Româ ia nici nu ar fi intrat, dacă nu erau în joc aceste provincii ale ei, un alt răsboi mare, la care Ungaria nu a participat, vine să creieze o altă ordine în Europa .-
Oricare ar fi această ordine, ea nu poate fi o reintoarcere la Europa din înainte din 1914 sau la una din evul mediu, care a cunoscu un stat feudal maghiar .- Ungurii, se pare, dau această interpretare nouiei ordine europene .-

Ei revendică Ardealul şi Banatul sub cuvânt că au în aceste provincii xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx 1.350.000 unguri, fraţi deai lor, cari

./.

împărtășesc o soartă nu de asupriți, ci de minoritari rămași la noi din lungi epoci de colonizare, cu care ei au urmărit în cursul vremurilor spargerea masivului autohton românesc, fără ca totuși să reușească. Li se pare acum o mare nedreptate, sub tratamentul - fără a voi să-l lăudăm,- incontestabil mult mai blând și mai uman al legilor românești, cari au permis culturii maghiare să prospereze în acești 22 ani, dar găsesc firesc ca ei să stăpânească trei milioane și jumătate de români pe care i-au ținut 1000 ani sub tratamentul lor dur și inuman

Este oare cu putință ca noua ordine, pe care vor să o inaugureze Germania și Italia să îndemne la o refacere a trecutului condamnat ? Este oare cu putință ca această ordine, răsturnând filozofia modernă a Statului, reprezentată prin Hegel, și Fichette, să voiască a reface un stat poliglot în chiar mijlocul Europei, Ungaria mare, dar și aceasta nu cu puteri proprii ci cu sabia Germană și Italiană ?.

A cui este Transilvania ?

Nimeni nu poate protesta că Transilvania, împreună cu ținuturile românești dela Nord-Vestul ei (Maramureșul, Sălajul, Bihorul și Aradul) ținuturi numite și cunoscute în istorie ca : "partes anexes Transilvaniei", formează o unitate închegată prin trecutul comun și prin interese comune și că fărâmițarea ei ar însemna o ireparabilă jignire și prejudiciare a locuitorilor ei. In fața acestui fapt, problema Transilvaniei nu se poate pune în felul cum încearcă să o facă maghiarii, cari pretind, că Ungaria ar avea, în baza unui pretins "drept istoric milenar dreptul să reclame Transilvania .- Această problemă se poate numi în felul următor : dintre popoarele locuitoare în Transilvania, care are cuvânt hotărâtor asupra soții ei ?

Răspunsul la această întrebare, singura îndreptățită, poate fi dat numai după examinarea exactă și obiectivă a situației Transilvaniei din punct de vedere istoric, etnic și social economic. Toate aceste considerațiuni dau răspunsul categoric că asupra Transilvaniei nu este cu drept și nu este uman să dispună alt neam decât neamul românesc .-

Românii în trecutul Transilvaniei

Din punct de vedere istoric :

Oricât s'a trudit o istorie ografie tendențioasă și interesată să dovedească contrariul ea nu a putut să infirme faptul persistenței elementului românesc pe pământul Transilvaniei și al Banatului, acolo unde, cu 18 veacuri în urmă fuziunea geților băștinași cu coloniștii Romei, a dat naștere unui nou și vânjos popor neolatin .-

Acoperit uneori de valurile furioase ale năvălitorilor străin acest popor a format o stângă adânc înfiptă în solul Transilvaniei, provincie care a devenit leagănul Neamului Românesc.- Vitregia imperialismelor mediavale n'a putut distruge seminția Romei, și a mai mult a consolidat-o dându-i tăria și rezistența granitului .-

Zadarnic au încercat învățații maghiari să construiască teoria meșteșugită și absurdă unei țări rămase nelocuită în evul mediu, în mijlocul unei Europe străbătute veacuri dearândul de zeci de popoare, într'o tumultoasă căutare de spații vitale; zadarnic au mers până la contestarea mărturiei autentice a propriilor lor cronicari și a vechilor documente, cari vorbesc despre români. Cercetători conștiincioși și imparțiali printre cari numărăm mai recent pe un savant ca profesorul german Gamilscheg dela Universitatea din Berlin, au ajuns la concluzia se confirmă adevărul firesc și simplul al continuității noastre în Transilvania și Banat, pe care numai o mentalitate deformată de interesul politic a putut să-l nege vreodată .-

Sistemul feudal generalizat în evul mediu în Europa Apuseană a decapitat poporul Românesc din Transilvania și Banat desnaționalizând clasa lui conducătoare, fie asimilând-o nobilimii maghiare, fie degradând-o la starea de iobagi .Această clasă conducătoare a dat Ungariei oameni de renume europani, ca pe Ioan Huniade, viteazul luptător în contra invaziilor turcești, ca pe fiul său Matei Corvin, cuceritorul Vienei,

strălucitorul rege umanist a cărui origină latină o proslăveşte monfinus şi ca pe marele arhiepiscop Nicolae Olahus, care a ţinut să-şi ateste originea prin însăşi numele sau adoptat :"Valahul".-

Ar fi fost oare cu putinţă ca o aristocraţime trufaşe, mândră de vechimea titlurilor să aleagă şi să primească a fi condusă de un regent, peurmă de un rege şi un arhiepiscop Primar eşiţi dintr'un neam de ciobani pribegi, veniţi de curând din Balxanul dispreţuit.

Dar clasa nobilimei maghiare şi maghiarizate a reuşit să acopere şi să pună în umbră viaţa unei ţărănimi româneşti căzute în iobagie atât de mult, încât, falsificând însăşi isvoarele istorice, teritoriile maghiare să îndrăsnească a tăgădui până şi existenţa celui mai vechi şi celui mai numeros popor din Transilvania.-

Iar atunci când iobagul român, osândit la o viaţă animalică, apăsat şi stors până la măduvă s'a ridicat în sălbatică înviorare ca în 1436, stăpânitorii, nemai putânduşi tăgădui existenţa, iau răpit titlul "naţiune", încheeind acea faimoasă alianţă "Uniunea celor trei naţiuni" adică ungurii, secuii şi saşii, cu excluderea românilor, alianţă care a menţinut, până la anul 1848 tirania unei minorităţi privigiate asupra unei majorităţi .-

Sufletul acestui neam nu se putea resemna, însă, la sentinţa de moarte naţională, vulcanul de suferinţe şi revolte care clocotea în adâncul lui părea stins dar lava răsvrătirii reisbugnind cumplică sub Horia, ca flacăra unei erupţiuni ce înspăimântă şi cutremură pământul sub picioarele unei aristocraţii străine, fără suflet şi fără conştiinţă .-

Iar când la 1848, aceiaş nobilime hotărăşte, în contra majorităţei româneşti şi a minorităţei săseşti, alipirea Transilvaniei la Ungaria, protestul românilor conduşi de Simion Bărnuţiu şi Episcopul Şaguna îşi găseşte expresie în adunarea naţională depe câmpul libertăţei şi în rezistenţa armată a lui Avram Iancu,- Buteanu, Axente şi Balint, care au înălbit cu oasele duşmanului ereditar munţii pururea româneşti din inima Transilvaniei. Atunci căzu şi capul admirabil înzestrat al nemuritorului sas St.Ludwig Roth, ~~xxxxxx~~ figură simbolică pentru idealul Ardealului românesc, care, luminat de zorile libertăţii ce mijau, denunţă alianţa asupritoare a conaţionalităţilor lui cu ungurii şi cu secuii.-

Politica dinastică a Habsburgilor, posibilitatea parlamentară a românilor şi necontenitele lor petiţii şi plângeri adresate împăratului Inochenţiu Micu- Clein şi dela Supplex Libelus Valahurom în 1791, până la "Momerandum -ul " dela 1892 sunt atâtea reacţiuni împotriva unei stări de subjugare şi umilinţă faţă de care sufletul românesc s'a găsit într'o permanentă revoltă .-

Trebue oare reînoită la 1940, această stare, mai violentă şi mai năprasnică ? dacă procesul momerandului a adus massele româneşti până la un pas de o nouă şi sângeroasă revoluţie, în schimb activitatea parlamentară, decretată la 1905 nu a fost decâ revenire la încercările de a dovedi, pe căi legale şi paşnice, o î bunătăţire a situaţiei desnădejduite a unui popor îngenuchiat desmoştenit de drepturi, pauperi at, silit de regimul latifundarilor feudale să trimisă sute de mii dintre fii lui în America, în căutarea altora spaţii vitale .-

Provocarea conflagranţiei mondiale nu a fost decâ o încercare monarhiei Feudaliei de a asigura continuarea acestui sistem de asuprire şi desnaţionalizare, printr'un răsboi preventiv împotriva principiului naţional Dar patru ani de suferinţă crudă acasă şi de sângerare pe fronturi, nu au făcut decât să desăvâ şească procesul de desagregare a unei monarhii în care Ungaria avea un rol de prim violenist şi în conducerea unei politici interne de feudalism şi de asuprire naţională .-

Nu este adevărat că unirea Transilvaniei şi a Banatului, provinci istorice româneşti, a fost opera unui act de cucerire şi a unui tratat de pace încheiat la Trianon, ia a fost rodul unui dublu proces de dezagregrare politică şi morală, pe deoparte, de renaştere şi reintegrare naţională pe altă parte monarhia Habzburgică, "omul bolnav" al europei centrale în plină descompunere, a făcut un act de sinucidere pur şi simplu, încercând să-şi prelungească viaţa prin operaţia riscată a unui răsboi de reîntinerire .-

In acelaş timp tinerile naţiuni, ajunse la maturitatea conştiinţei lor naţionale, şi au reluat libertatea, închegându-se în state naţionale, întemeiate pe principiul modern al naţionalităţei.-

Unitatea uimitoare a limbei româneşti, conştinţa naţională şi setea de libertate au fost baza firească pe care s'au întemeiat aspiraţiile tuturor românilor de a realiza unitatea lor naţională, sub influenţa mişcărei măreţe a poporului italian pentru "Italia unită şi a poporului German pentru unirea naţională a tuturor germanilor şi sub înrâurirea ideilor de libertate plămădite în Granţa, poprul român a luptat, în mod conştient, pentru înfăptuirea libertăţei, independenţei şi unităţei sale naţionale . Suferinţele lui Silvio Pellico, scrierile lui Mazine, Fichet, luptele lui Bismark, Cavour şi Garibal şi ale atâtor martiri italieni şi germani, au trezit şi în sufletele noastre un răsunet puternic .-

Cum s'a îngăptuit unirea Transilvaniei

Sub influenţa hotărâtoare a acestui curent s'a desfăşurat activitatea generaţiei din 1848 în Principatele Române şi s'a săvârşit mar acte naţionale ale Românilor din Ardeal şi Banat, cari au culminat, în mod logic şi organic în adunarea dela Alba Iulia dela 1 Decembrie 1918.-

Tratatul dela Trianon, încheiat abia în anul 1920, nu a créiat, ci a înregistrat numai, pentru lumea internaţională, unirea Ardealului şi Banatului cu Regatul Român.-

Dovadă pentru aceasta este faptul că, încă în luna Octombrie 1918, Comitetul Naţional al Românilor din Ardeal şi Banat a hotărât deslipirea poporului românesc dela Regatul Ungariei, iar declaraţiunile stabilite în această şedinţă au fost cetite de Domnul Alexandru Vaida Voevod, chiar în Parlamentul dela Budapesta în ziua de 18 Octombrie 1918, înainte de armistiţiu încheiat abia la 13 Noembrie 1918.-

Tot înainte de armistiţiu s'a constituit consiliul naţional român, sub preşedinţia regretatului St.Cicic Pop, Consiliu care a luat în mâinile sale conducerea efectivă a poporului român din Ardeal şi Bana

Consiliul m'a însărcinat pe mine cu conducerea ~~efectivă a poporu~~ afacerilor externe şi militare . In această calitate m'am stabilit la Viena unde am organizat revolta Regimentelor, în special a celor depe front şi în principalele oraşe ale Monarhiei Austro-Ungare, la Viena şi Praga şi cu ajutorul ofiţerilor români din Ardeal şi Banat, în frunte cu generalul baron A.Boeru Colonelul Vlad şi a Căpitanilor Ilcuş şi Traian Popa, am luat sub comanda mea efectivă forţa militară a românilor ardeleni.- Ministerul de răsboi austriac Generalul Steiner -Stoger, a recunoscut subsemnatului, înainte de armistiţiu, calitatea mea de reprezentant al românilor în afacerile externe şi militare dela solicitarea mea, mi-a pus la dispoziţie, în acest scop, tot înainte de armistiţiu, în clădirea Ministerului de Răsboi din Viena un local . Numai în Viena şi împrejurimi, eu am concentrat pest 70.000 de soldaţi Transilvăneni . In această calitate a mea prin ministerul plenipotenţiar al Românilor la Budapesta Dr.Ioan Erdely recunoscut de guvernul maghiar am notificat ministerul de răsboi ungar, că soldaţi români vor depune jurământul de credinţă nu către autorităţile statului maghiar, ci către consiliul naţional român şi pe steagul românesc triolor . Guvernul ungar s'a declarat de acord cu această hotărâre, tot înainte de armistiţiu .

Guvernul maghiar prin ministrul Oscarias a intrat în tratative în
oficial, cu consiliul național român, chiar pe timpul negocierilor
glo franco austro ungare, care au avut loc la Belgrad .-
Pe urmă, sub pavăza legiunilor și a gărzilor naționale românești,orga
ate de români ardeleni și bănățeni, gărzi, care au înlocuit forțele ar-
mate ale statului maghiar, căzut în dezagrare, s'a ținut adunarea dela
Alba Iulia, care au decretat pe baza dreptului de autodeterminare, uni-
rea Ardealului, Banatului, Crișanei și Maramureșului cu România, pentru
a realiza unitatea națională a tuturor românilor .-
Adunarea națională a constituit, prin consiliul dirijent guvernul
Transilvaniei, guvern care a organizat viața românească în Dacia supe-
rioară, a realizat reforma agrară, reforma administrativă. A decretat
libertăți cetățenești și drepturi democratice și a stabilit un tratament
just pentru minorități.-
Toate acestea sau petrecut înainte de tratatul dela Trianon.-
Aceste uriașe refaceri au fost desăvârșite în cea mai deplină ordine,
în cadruri cu totul solemne, fără nici un act de brutalitate sau de
răsbunare, ceeace constitue un titlu de mândrire pentru poporul român.-
Este deci evident că unirea provinciilor românești în fostul stat
ungar nu este rezultatul tratatului dela Trianon, pe care l-au precedat
după un an, ci a conștiinței naționale a românilor transilvăneni și al
vredniciei întregului neam românesc .

<u>Cine sunt succesorii legali al Monarhiei Habsburgice</u>

Noi românii suntem, în e privește teritoriile românești, succesorii
de drept ai monarhiei Austro ungare desființată, în acea măsură în care
Germania, Italia și chiar Ungaria sunt succesoare pe teritoriile lor
naționale, moștenite dela monarhia Habsburgică și stăpânită de ele.
Noi nu am fost"favorizați" tratatul dela Trianon și ai confederației
de pace dela Paris ci în unele privinți chiar nedreptățiți ei, pentru că
ni s'a fixat o linie de demarcație nedreaptă și pentru că tratatul dela
Trianon nu a respectat hotărârile dela Alba Iulia și nici pe cele sta-
bilite în tratatul încheiat de România în 1916 cu aliații ei.-
Tratatul dela Trianon a stabilit hotare pe care noi leam primit numai
siliți de un ultimatum ce nea fost adresat debmarile puteri aliate, la
finele anului 1919.-
Rectificarea hotarelor în favoarea statului ungar s'a făcut chiar
la Trianon, rectificarea pe care am primit-o de dragul păcii.Intre timp
procesul de disoluție al statului ungar a continuat.S'a înstăpânit acolo
regimul bolșevic de care ungaria a scăpat grație armatei Române, Armată
care a fost primită la intrarea ei în orașele maghiare cu flori de popu-
lația maghiară. Armata noastră a trebuit să intre în Budapesta pentru a
apăra astfel noile hotare atacate de regimul bolșevic .-
Intreaga Transilvanie până la hotarele ei dinspre Vest, o stăpânim
în baza ființei noastre autone și în baza realităților etnice. Se for-
mează nun numai leagănul poporului românesc ci și cetatea de apyrare a
neamului nostru, care este cu 58,4% în majoritate românească orice ciun-
tire a acestui teritoriu înseamnă cea mai mare nedreptate pentru români
și incălcarea tuturor considerațiunilor care trebue să reglementeze
așezarea și convietuirea popoarelor într'o lume civilizată .
Realitatea etnică pe care o constitue majoritatea românească a popu-
lației din Transilvania, nu poate fi doborâtă cât existența unei inclave
minoritare, care sunt efectul unor infiltrațiuni sprijinte pe un regim
dușman nou, tocmai cu scopul de a întrerupe continuitatea noastră geogra-
fică și etnografică și de a justifica pretențiuni asupra teritoriului
nostru național . Noi dorim pacea în centrul Europei și o pretinească
cu Ungaria . Dorim să avem cele mai bune relațiuni cu concetățenii noștri
maghiari care trebuesc înzestrați cu depline drepturi dar pe aceasta nu

./.

e putem răscumpăra prin concesiuni teritoriale, pentru că noi nu deţinem teritorii ungare, ci numai teritoriile noastre proprii, pe care le-am luat în stăpânire î baza principiului unităţei naţionale pe care le-au posedat Ungaria înainte de adunarea dela Alba Iulia, lea avut în stăpânire în urma unor conjucturi internaţionale favorabile ei în temeiul forţei unor conjucturi internaţionale favorabile şi în temeiul forţei militare a monarhiei Habsburgice. Dovadă este faptul că îndată după prăbuşirea monarhiei Habsburgice le-a pierdut în zadar au încercat în două rânduri, să le recâştige prin forţa ei proprie .-

Autonimia Transilvaniei

In ceeace priveşte afirmaţia maghiarilor că Ungaria "Milenare" are drept istoric asupra Transilvaniei, constatăm că Ardealul niciodată n'a fost încorporat în mod òrganic şi de drept public la Ungaria până la 1867. Istoria Ardealulului cunoaşte trei perioade principale :

1/. Epoca voevodatelor din timpurile străvechi până la 1526

2/. Epoca principatului independent dela 1526 până la 1691

3/. Epoca marelui principat autonom până la 1867 .

In cele trei epoci A dealul avea administraţie, Justiţie şi puteri legiuitoare proprii, cu singura deosebire că pă vremea principatului autonom împăraţi Austriei, care erau şi regi ai Ungariei în aceiaş vreme erau mari principi ai Ardealului, dar cu toate acestea principatul era realmente autonom, sub o putere centrală cârmuită dela Viena .-

Limba oficială a Ardealului era, tot timpul, cea latină, şi nimic nu dovedeşte mai mult situaţia de complectă independenţă a Ardealului faţă de Ungaria decât împrejurarea că dietele ungureşti din Presburg (Bratislava) şi Budapesta şi opinia publică din ungaria avea neîncetat în fruntea preocupărilor lor realizarea unei uniri între Ungaria şi Ardeal.-

Dar majoritatea populaţiei, formată din români din Ardeal, s'au împotrivit în totdeauna acestor tendinţe de unire cu Ungaria, în special în 1848, când au trecut la o revoluţie sângeroasă, prin care şi-a arătat hotărâta lor voinţă de a nu admite cu nici un preţ o contopire a Ardealului cu Ungaria . Rezistanţa aceasta a isbutit întrucât maghiarii nu au putut realiza unirea dorită de ei, decât cu prilejul tranzacţiunei încheiate în 1867 cu dinastia Habsburgică, această casă domnitoare a sacrificat poporul român tendinţelor maghiare fiind silită să închee tranzacţia aceasta în urma pierderei răsboiului din 1866.

Evident că, îndată ce monarhia Habsburgică s'a prăbuşit, Ungaria a trebuit să renunţe la dominaţiunea sa susţinută în chip meşteşugit de puterea Habzburgică şi a trebuit să sufere ca părţile ei locuite de alte neamuri să fie alipite ţărilor de aceiaş neam, în baza principiului autodeterminărei şi a unităţi naţionale .

Situaţia etnică în Transilvania

Din punct de vedere istoric maghiarii şi statul ungar nu au dreptul să dispună asupra soţi Transilvaniei, cu atâ mai puţin îi îndreptăţesc la această consideraţiuni trase din situaţiunea etnică.

Poporul românesc formează majoritatea absolută a locuitorilor Transilvaniei, având 58-4% .- Din 23 judeţe ale Transilvaniei, în 17, români au majoritatea absolută, în trei judeţe au majoritatea relativă şi numai în trei sudeţe (cele săcueşti) sunt în minoritate . In judeţele cu majoritatea naţională relativă numai în judeţul Mureş urmează după numărul românilor vine cel al maghiarilor în celalalte două, ca importanţă numerică, după români urmează germanii .

./.

... Arad, Bihor, Sălaj, Satu Mare) românii
sunt în majoritate absolută de peste 60% şi că ungurii nu trec niciu-
nul din aceste judeţe peste 30%, iar în judeţul Maramureş ei ating
deabia 5,2% .-
In întreaga Transilvanie maghiarii şi secuii abia formează 24,5%
a populaţiei şi câtă vreme românii sunt aşezaţi în continuitate geogra
fică şi etnică, maghiarii sunt lipsiţi în aşezarea lor de această con-
tinuitate fiind despărţiţi şi de secuii din estul Transilvaniei prin
masse compacte româneşti şi de maghiarii din Ungaria, cu excepţia ce-
lor trei plase din Bihor şi Sălaj.-
In schimb continuitatea geografică şi etnică a poporului român cu
cel din vechiul regat (Oltenia, Muntenia şi Moldova) este evidentă şi
de nimic tulburată, în afară de judeţele săcueşti, care însă nu prezin-
tă nici un fel de obstacol economic, cultural sau de comuhicaţie în
ceeace pr veşte viaţa naţională românească şi de stat unitar a Romå-
niei .-

Situaţia social- economică

Ca structură socială, poporul românesc este un popor agricultor,
în imensa sa majoritate aşezat în comune rurale, tot aşa ca şi poporul
maghiar, cu deosebire că distribuţia pământului între ţărani, în comu-
nele româneşti, este cu mult mai sănătoasă decât în cele maghiare, pul-
veri area pământului în comunele româneşti nu au luat proporţii, precum
şi nici formarea noilor proprietari mijlocii sau mari după reforma
agrară nu s'a început.-
Este adevărat că multe dintre comunele urbane elementul românesc
este inferior celui neromân .
Este însă o împrejurare hotărâtoare în această privinţă, că în comu-
nele urbane elementul cel mai puternic este cel german, pe urmă, cel
evreesc, iar oraşele, astăzi în bună parte maghiare, Cluj, Turda, Za-
lău, Aiud au fost odinioară germane şi s'au maghiarizat în cursul vre-
murilor în urma voinţei presiunei de stat şi a politicei de maghiari-
zare . Aceste oraşe însă, fără nici o presiune românească, câştigă tot
mai multe elemente româneşti, astfel că în mod natural ele se vor asi-
mila în scurtă vreme mediului românesc în care sunt aşezate .- Ca ele-
ment mondial economic este de importanţă a constata, că marile intre-
prinderi industriale şi comerciale din Transilvania, deşi erau prote-
jate şi înfiinţate de puterea statului maghiar, nu erau proprietatea
particularilor maghiari, ci, acele care nu erau în posesiunea germani-
lor, erau evreeşti . Este deajuns să amintim că industria forestieră ,
textilă, de piele, de fier, carboniferă, de spirt ca şi morăritul
industrial, asemenea şi marile instituţii de asigurare şi de credit
cu foarte puţine excepţiuni, au fost şi sub dominaţiunea maghiară în
mâna acţionarilor sau proprietarilor evrei, tot ca şi comerţul de vite
şi de produse agricole, Dominaţiunea română, începută abia de 20 ani,
a dat vădite semne de îndreptare a acestei situaţiuni.
Astfel putem afirma cu certitudine că, în afară de instituţiile
conduse de stat, administraţie şi şcoli, viaţa socială, economică, nu
a avut un caracter maghiar nici sub dominaţiunea ungurească .-
Mai mult, chiar mişcarea literară maghiară sub dominaţiunea română
în Transilvania a luat un avânt genuin maghiar ,xxxxxxxxxxxxxxxxx
mai pronunţat maghiar ardelenesc decât ori când altă dată .-
Iar buna starea ţărănimi maghiare, după reforma agrară făcută de
noi, precum şi propăşirea industriei ardelene, în conjuctura foarte
favorabilă apropierei imediate şi a comunicaţiei foarte mult uşurate
cu vechiul regat român, au luat un avânt pe care nu l-au cunoscut
nicând înainte .-
Educaţia publică însăşi a luat un avânt considerabil chiar şi la
populaţiunea maghiară. Dovadă că numărul ştiitorilor de carte a cres-
cut în judeţe din Transilvania în medie cu 17% chiar şi în judeţele
secueşti .-

Problema politică a Transilvaniei

...upă toate acestea se pune dela sine întrebarea : pe ce se întemeiază ...are revizionismul maghiar cu lozinca "Ardealul înapoi, totul înapoi".. ...e drepturi istorice ? Ele nu pot fi decât imaginare. Rezultă aceasta ...din cele expuse mai sus şi din faptul că nici un drept istoric nu poate fi mai valabil decât cel pe care îl întemeiază miile de ani, câtă vreme înaintaşii noştri geto- daci locuiaua acest pământ şi pe care îl alcătuesc cei 1500 ani dela colonizarea romană încoace, petrecuţi de neamul românesc în neîncetată luptă dată pentru existenţa sa naţională, luptă al cărei rezultat este însăşi fiinţa noastră de astăzi .

Dacă din punctul nostru de vedere deslipirea unor teritorii din patrimoniul nostru naţional e o nedretptate, din punctul de vedere al intereselor permanente europene e o greşeală regretabilă.Ea va avea drept consecinţă o continuă tulburare a păcei şi a liniştei în această parte ...lumei .- Nimeni nu se poate lăgna în iluzia deşartă că neamul românesc compus din peste 16.0000.000 de suflete, aşezat într'o continuitate geografică, o unitate culturală desăvârşită, şi cu o conştiinţă naţională trează, va suferi în linişte desmembrarea sa, după ce a cucerit şi a înfăptuit odată unitatea sa naţională, care este ţinta şi singura condiţie de desăvârşire a tuturor popoarelor civilizate .-

Nimeni nu va putea crede că poporul românesc se va resemna şi va suferi în linişte, ca peste 4.000.000 de suflete româneşti să fie îndepărtate din trupul naţiunei şi zeci de mii de kilometri patraţi să fie rupţi din teritoriul naţional.-

Este în interesele europei întregi, ca la gurile Dunărei şi î puternica fortăreaţă a Carpaţilor de Est să stăpânească un popor vrednic şi numeros să fie realizat prin el un regim consolidat, capabil să susţină pacea şi liniştea .-

Acest popor nu poate să fie decât cel românesc. La aceasta îl predestinează aşezarea sa geografică, numărul său covâşitor faţă de celel lte popoare din bazinul Dunărei, firea sa tolerantă şi aptitudinile sale culturale .-

El nu poate fi desmembrat, şi din nou subjugat căci ar deveni el însuşi un isvor şi un factor de nelinişte . Este cu siguranţă de prevăzut, că in nemulţumirea şi jignirea celor 16.000.000 oameni va fi un isvor de nelinişte şi de permanentă rivalitate între cei care vor dori să profite în folosul lor de tragedia sufletească a acelor despărţiţi cu forţa .-

Dacă enclavele minoritare din Transilvania au interese naţionale de ocrotit, Această ţintă se poate realiza şi pe altă cale decât prin ruperea teritoriilor naţionale dela patrimoniul naţiunei române.

Fidalitatea maghiară faţă de Axă

Ungurii invocaă în favoarea lor, că încă dela răsboiul mondial au fost tovarăşi de luptă ai germaniei şi că, în calitate de foşti aliaţi se cuvine acum Adraalul drept pradă de răsboi.Dar tot ei au creiat o literatură întreagă silindu-se a dovedi că în Iulie 1914, primul lor ministru, contele Ştefan Tisza, a luptat din răsputeri contra declarărei răsboiului, pe care nu l-au vrut decât germanii şi în care ei nu au fost târâţi decât ca victime .- Inbrealitate ungurii nu au urmat decât o politică de oportunitate şi duplicitate.Ei au încercat după dezastru, să obţină prietenia şi iertarea aliaţilor . Conţii şi baroni au cultivat, până în ajunul victoriei germane şi Italiene, cu aceiaş ...rventă bunăvoinţele franceze şi engleze până într'atât, încât, în ...ltimii ani pieţele Londrei şi Parisului erau inundate cu cărţi, broşuri şi articole, tipărite, precum se ştie, cu monede falsificate în scopuri patriotice .- Bărbaţii politici englezi ca Rothermere, miniştrii francezi ca De Monzie, Pierre Cot, Francois de Tessan şi alţii deveniseră maghiaro-fili cunoscuţi.Ca să mai vorbim de propaganda lor în Anglia, de nenumăratele banchete şi congrese ale contelui Ştefan

./.

Bethlen în marea Britanie ? Toate acestea nu s'au uitat.Şi nici această subită volte- face în contra englezilor şi a francezilor a doua zi după înfrângerea lor .Insăşi Sfânta "Coroana Sfântului Ştefans'a fost oferită ori cui englezilor în deosebi pentru revizionism ca pe urmă după catastrofa franţei imediat să se prezinte şi să se constitue în puntea care leagă indestructibil axa Roma Berlin .

Afirmaţiunea unei fidalităţi continue şi neîntrerupte către germania nu va aduce în eroare însă, pe nimeni şi mai ales nu pe Fuhrer.

Domnul Adolf Hitler are în sânge toată tragedia Austriaca şi cunoaşte toate raporturile ei cu maghiarii.Dar dacă pentru germanism, austriacismul a fost o tragedie, ce a putut fi oare pentru români într'o formă şi mai gravă maghiarismul ? nimeni, ca Adolf Hitler nupoate înţelege mai bine problema românească .- Noi am văzut cu Fuhrerul nu a ezitat a arunca în balanţă totul pentru salvarea şi alipirea şi celei mai mici rămăşiţe ce nu a intrat în unitatea germană .-

Cum s'ar înţelege hotărârea noastră de a jertfi totul nu pentru mici rămăşiţe ~~xxxxxxxxx~~ ce nu a intrat în unitatea germană.-

Cum s'ar înţelege hotără ea noastră de a jertfi totul nu pentru rămăşiţe româneşti, ci pentru însuşi leagănul naţionalităţii noastre care este Transilvania ?

Despărţirea Transilvaniei sau a unei părţi a ei de România constitue cea mai mare greşeală a noului statut politic al Europei centrale.

In ce priveşte Italia, se pare că invectivele ungureşti străbat tot mai viu iar adevărurile noastre tot mai estompat la Roma.- Renaşterea noastră ca popor şi ca stat s'a făcut prin Italia, de acolo ne-am adus istoricii învierea. Acolo zac şi astăzi oasele părinţilor naţionalismului nostru politic al lui Inocenţiu Micu - Clein .

Nu vrem să ne abandonăm unui pretins patetism romantic.Putem totuşi să ne întrebăm : ce aşteaptă Roma dela maghiari . Bararea anarhiei dela Răsărit ? Noi suntem aceia care am îndeplinit acest rol şi cari îl putem îndeplini şi în viitor cu sau fără ei. Dar mergând pe această cale, ducele va dezarma cea mai sericoară dar nu unica rezistenţă a hotarelor dela Nord ale imperiului roman re sus citat .Factorul cel mai de căpătenei e în acest sud european este armata română .- Nu trebue demoralizat acest factor,Primim o colaborare cu ungurii, dar nu prin o mutilare prealabilă a noastră.

De aceia, îndreptăm apelul nostru către Duce, nu patetic, totuşi sincer, cald : Duce, posturile avansate dela Dunăre cer Romei dreptate.

Dacă glasul nostru va fi ascultat pacea şi liniştea pot fi salvate.

Hotărârea Arbitrală dela Viena

Hotărârea arbitrală dată de cei doi miniştri ai Axei, la 30 August 1940 la Viena au fost o lovitură catastrofală dată unităţei naţionale a poporului românesc şi unităţei geografice, politice şi morale a Transilvaniei, gravitatea ei nu a fost prevăzută de nimeni în România, tocmai pentru că nedretptatea ei părea de neconceput .- Ea este în contradicţie cu toate declaraţiile anterioare, cari susţineau că se urm reşte o soluţie întemeiate de dreptate ~~xxxxxxxxxxxxxxxxxxx~~ ~~xxxxxxxxx~~ şi că ea va căuta să pună capăt, odată pentru totdeauna diferendului maghiaro- român, întemeind o pace durabilă şi definitivă.

Aceste aşteptări au fost gravé desamăgite .Hotărârea arbitrală dela Viena constitue o flagrantă nedreptate şi ea nu poate fi menţinută pentru următoarele motive :

1/. Unitatea geografică a Transilvaniei. Mărginită de jur împrejur de munţi şi părţile ei anexe, Jud Sălaj, Bihor, Satu Mare, Maramureş (cumun sistem geografic şi hidrografic propriu cu căi de comunicaţie unitare, Transilvania urmează o unitate geografică aproape ideală. Efectele acestei unităţi georgrafice cu releat şi partea ei istorică mereu unitară . Subt deci sau geţi ca şi sub romani, în timpul invaziunilor străine ca şi a voevodatelor sub Turci, sub Habsburgi şi,în sfârşit făcând parte din România Mare, dar aceasta a avut în totdeauna aceiaş soartă pe care au împărtăşit-o toţi locuitorii ei şi toate părţile ei.-

./.

Niciodată în toată istoria ei, cunoscută de 2500 ani dela Agatirs şi până la hotărârea dela 30 August 1940 dată la Viena, această ţară nu a fost tăiată în două şi împărţită nici o clipă.-

Acest fapt singur ajunge pentru a sublinia cât este de intenabil hotărârea şi pentru a demonstra că este imposibil ca poporul românesc să se semeneze la situaţia creiată.-

Imposibilitatea situaţiei geografice şi economice în care a fost împinsă Transilvania prin hotărârea dela Viena .O dovedeşte la evidenţa situaţia în care a ajuns Clujul şi împrejurimile sale. Clujul s'a întemeiat în vremurile preistorice, primind o organizare de oraş şi cetate importantă sub români, cunoscută sub denumirea de Napoca Intemeierea oraşului Cluj a avut raţiunea sa economică precum a avut toate oraşele importante, în împrejurarea că erau aşezate în norduri de comunicaţii şi de atingere a celor două regiuni de producţiune deosebită mijlocind schimbul de mărfuri.-

Astfel Clujul a fost aşezat la punctul de atingere a regiunei muntoase a munţilor Apuseni, cu câmpia Ardealului şi Valea Someşului, avâ menirea de a face schimburi de mărfuri între regiunea munţilor şi aceia a câmpiilor .-

Clujul nu poate fi lipsit de această misiune a sa, fără a fi nenorocite aceste două reguni, cu care formează un corp inseparabil economic şi geografic .Ori aceste două regiuni sunt curat româneşti, deci Clujul nu poate aparţine în mod logic şi just decât României. Acest adevăr îl evidenţiază, în mod suprinzător mizeria în care a ajuns în timp atât de scurt oraşul Cluj. De când a fost rupt din mediul său natural, acelaş lucru s'a întâmpilat cu Braşovul şi cu regiunea Săcuiasc ce nu poate fi separată decursul mijlociu al Oltului, al Târnavelor şi Mureşului. Intreaga populaţie a secuimei e ameninţate de mizerie, fiind lipsită de spaţiile vitale, în care se înşiră chiar şi vechiul regat de Capitala căruia au gravitat clasele producătoare ale populaţiei săcueşi.- Poporul maghiar din Transilvania s'ar pronunţa categoric împotriva verdictului dela Viena .

2. <u>Ruperea arterelor de comunicaţii şi legăturilor economice.</u> Noua <u>graniţă tae linia ferată Braşov Cluj, care este artera comunicaţiei</u> a provinciei. Tot astfel râurile Oltul, Someşul şi Mureşul sunt întretăeate de graniţe tulburătoare a circulaţiei şi a unei regiuni de ape raţionale. In special Mureşul râul central al Transilvaniei, isvoreşte pe teritoriul maghiar dar trece prin teritoriul românesc pe o lungime de cel puţin 300-400 Km. Plutăritul devine astfel imposibil fiind nevoit să treacă de două ori graniţe economice vamale .

3. <u>Nerespectarea principiului naţionalităţilor.</u> Hotărârea dela <u>Viena a dat Ungariei o majoritate românească de 1.304.000.</u> (50,2% din suflete spre a elibera o minoritate ungurească de 968.000 (37,1%) de suflete . Dintre celelalte frânturi de popoare, care locuiesc pe acest teritoriu (germani, evrei şi puţini ruteni), trebue să ţină seama cel puţin de voinţa minorităţei germane . Membrii ei, în număr de aproximativ 72.000 au protestat hotărât contra deslipirei lor de România. Protestul saşilor din Bistriţa a mers chiar până la semne violente cu puţini unguri din acea regiune şi la proteste exprimate la Berlin.

Cât pentru cei 45.000-50.000 de Svabi din ţinutul Sătmarelui graţie tratamentului de specială bună voinţă a aplicat minorităţei germane în România, ei sunt expuşi să recadă în starea de letargie, care sub regimul maghiar începuse să se transforme treptat în moarte naţională prin adoptarea progresivei a limbi maghiare .-

Hotărârea dată în arbitramul dela Viena a lovit în primul rând principiul naţionalităţilor. De ori care parte s'ar găsi un observator al evenimentelor, fie de partea Axei fie în tabăra opusă ei, el va trebui să recunoască faptul obiectiv imposibil de tăgăduit, în supunerea unei majorităţi naturale sub stăpânirea unei minorităţi, atinge adând principiul fundamental al constituirei statelor moderne .-

care este principiul naţional. Statul modern nu se poate întemeia pe altă bază, decât pe aceia a vieţii organice şi pe a unei personalităţi colective şi unitate care e naţionalitatea. Orice încercare de a nesocoti sau de a violenta drepturile ei este nu numai o nedretptate făcută prin călcarea dreptului de autoderminare, prin distrugerea libertăţei ei morale, care este şi o greşeală politică.

Ea serveşte în mod fatal o reacţiune şi duce la lupte, cari nu se pot sfârşi decât atunci când partea lezată este fie complect distrusă fie din nou satisfăcută şi eliberată.

Nu putem crede că Axa urmăreşte distrugerea complectă definitivă a românismului ca naţionalitate şi dispariţia lui de pe harta europei; încercare ce credem că ar fi nu numai monstruoasă dar şi imposibilă de realizat. Dacă puterile Axei ar fi avut acest gând, ele nu s'ar fi mulţumit cu hotărârea dela Viena, şi ar fi mers mai departe. Cât timp însă existenţa unui stat românesc este principal admisă de puterile Axei, care formând o primejdie pentru ea, precum se pare că rezultă din hotărârea dela Viena, acest stat românesc oricât de redus şi poporul românesc chiar lipsit de viaţă de stat proprie nu va putea să renunţe niciodată şi cu niciun preţ la aspiraţia de a trăi o viaţă naţională unitară împreună cu toţi fii săi, ori unde se găsesc în majoritate şi în continuitate cu masa principală a românismului. Acest drept impresčriptibil şi sfânt al poporului românesc nu va putea să se stingă decât odată cu el însuşi.-

Nimeni nu va putea convinge poporul românesc să renunţe definitiv la partea din Transilvania cedată în virtutea arbitrajului dela Viena. Felul cum a fost trasată noua graniţă, departe de a linişti poporul românesc, a isbuti dimpotrivă să-l convingă că noua putere cât de mare şi adânc întemeiată este dreptatea lui proprie. Deci s'a căutat să se inglobeze în Ungaria un minimum de proporţiune maghiară, cuprinzând toate massele maghiare şi importanta insulă etnică a secuilor. cu numeroase enclave mărunte şi sate risipite din Jud. Someş, Cluj, Sălaj şi Sătmar împreună cu infiltraţiunile maghiare de lângă hotare, trăindu-se o frontieră intrând în formă artificială şi absurdă a unui sac, totuşi nu s'a putut evita ca pe acest teritoriu să nu se anexeze o majoritate românească. Faptul sigur demonstrează mai mult ca orice argumente forţa propriu românesc în Transilvania şi caracterul ei majoritar indestructibil. Hotărârea dela Viena are meritul incontestabil de a veni în sprijinul tezei româneşti şi de a face dovada practică şi "ad oculos că Transilvania este o ţară în majoritate românească şi că acest caracter al ei nu poate fi schimbat prin nici o silnicie şi nici printr'o artificialitate. O greşeală politică: cererea unui nou iredentism revizionism şi a unor noui complicaţii să ni se îngădue. să spune cu sinceritate şi franchetă: credem că hotărârea dela Viena constitue o mare greşeală politică săvârşită de axă, direct interesată în menţinerea liniştei din europa răsăritaană ea a sdruncinat încrederea popoarelor în ordinea de dreptate pe care axa a anunţat că vrea să o realizeze în această regiune.-

România nu a luat niciodată atitudine duşmănoasă împotriva Germaniei şi a Italiei. Românii din Transilvania şi Banat păstrează în special recunoştinţă pentru progresele ce au realizat graţie influenţei culturale germane. Tratatul economic încheiat în Martie 1939 cu germania este mărturia cea mai bună. Un cursul răsboiului, România nu a schiţat nici un gest împotriva puterilor Axei şi nu merita să fie astfel tratată de către aceste puteri.

Crede că Axa are tot interesul să se pună capăt litigiului românomaghiar pe altă cale decât aceia a unei nedreptăţi care este rezultatul unei referinţe nejustificate pentru una din părţile în litigiu.

Hotărârea de arbitraj însă a adâncit şi permanetizat conflictul dintr

./.

aceste două naţiuni va continua deci şi va putea să aducă tocmai în momente critice pentru axă, suprize şi complicaţii. Vandelismele şi arzimile onorurile şi distrugerile cauzate de maghiari, după ocuparea părţilor judecate lor dovedesc că prin acea hotărâre s'a făcut o greşeală în contra umanităţei. Reluarea Transilvaniei de către români în 1918, s'a întâmplat fără nici un fel de răsbunare din partea românilor în mod human şi civilizat.

Trnspunerea puterei, de astă dată, s'a petrecut în valurile de sânge şi suferinţe indescriptibile ale românilor. Pentru preintâmpinarea lor este absolută nevoie de o revizuire imediată a verdictului dela Viena, revizuire, care nu va coborâ, şi va înălţa prestigiul axei.

Un verdict dat cu eroare de drept şi eroare de fapt. Inainte de pronunţare arbitrii au cerut Guvernului românesc să declare, dacă va recunoaşte obligativitatea pentru ei a sentinţei ce urma să dea în consiliu de coroană, întrunit în noaptea de 29/30 August, Guvernul, respectiv Regele Carol II., a comunicat celor prezenţi că România se află într'o situaţie de îndoită corecţiune, întrucât guvernele axei iau adrsat o notă cu caracter ultimativ pentru recunoaşterea hotărârei arbitrale de a doua zi şi întrucât trupele ruseşti masate în mare număr la graniţa României neliniştesc hotarul ţării, prin numeroase incidente grave de frontiere şi să pregătesc să treacă prutul .- In acest împrejurări Consiliul de coroană contra sentimentului unanim al ţării, a luat cu majoritate hotărârea de a se supune sentinţei de arbitraj, ce se pregătea la Viena .- Atât puterile Axei, cât şi guvernul Sovietic au desmintit însă aceste două afirmaţiuni ale guvernuluibromân . Nu a existat nici o notă cu caracter ultimativ al Axei Roma-Berlin şi nici ameninţarea cu răsboi a guvernului din Moscova. Consiliul de Coroană a adus, deci, o hotărâre întemeiată pe o teroare de fapt evidentă .- Acest Consiliu de Coroană nu avea, de altcum, nici un drept de a aduce o hotărâre în chestiile teritoriale ale României, precum am spus în declaraţia mea făcută în Consiliul de Coroana din 31 August 1940, această afirmaţie a mea nu a fost contrazisă nici de Regele Carol II. nici de alţi membrii ai Cons. de Coroană.-

Astfel hotărârea dela Viena şi acceptarea ei din partea României fiind întemeiată pe o eroare de fapt şi pe o eroare de drept ia urmează să fie casată ca vicioasă .- Poporul românesc din partea sa, înşelat şi grav prejudiciat de guvernul şi suveranul său a aplicat după scurt timp singura sancţiune ce se putea da într'un asemenea caz, silind pe Regele Carol II. să abdice la tron şi îndepărtând guvernul.

Pentru înlăturarea regimului imoral şi ne patriotic al Regelui Carol II., poporul românesc a dobândit, într'o măsură oarecare, satisfacţia pentru această inducere în eroare .-

Concluzie

Din toate acestea reese că Transilvania care formează o admirabilă unitate geografică şi economică nu poate fi desfiinţată, nici subjugată sau sfâşiată în bucăţi, ci trebue să urmeze soarta pe care i-o dictează interesele ei unitare îndrumate de poporul românesc care formează majoritatea şi care a avut de atâtea ori în trecut- şi suntem xxxxxxx sigur că va avea şi în viitor- adesiunea poporului german. Voinţa unanimă a poporului român din Ardeal este realizarea unităţei naţionale într'un stat, deci o voinţă în perfectă armonie cu marele idei de domină doctrina naţională - socialistă germană şi cea fascistă italiană .-

Căci nu se poate să nu ne fie nouă îngăduit a menţine ceeace Reihul şi Italia au realizat: întrunirea într'un singur stat a tuturor Germanilor ca şi a tuturor Italienilor .-

Ideia unităţei naţionale este la temelia gândirei politice moderne în ceeace priveşte formarea Statelor. Poporul românesc compus din 16.000.000 suflte aspiră de secole la unitatea naţională. El şi-a înfăptuit-o, in neam înzestrat o perfectă continuitate geografică şi etnografică, cu o conştiinţă naţională, cu o unitate culturală şi indentitate de limbă uimitoare, împărţit în două confesiuni creştine, dar cu un rit cu desăvârşire identic, cu o concepţie de viaţă întemeiată şi o

morală creştină, nu poate fi lipsit de dreptul unităţei sale naţionale. Din această Românie unită nu poate lipsi în deosebi Transilvania, sau o parte a ei, care este leagănul neamului românesc şi care a fost scena a trei revoluţii naţionale în decursul a 150 ani numai, urmărind libertatea, independenţa şi unitatea neamului românesc. Distrugerea acestei unităţi este nu numai cea mai mare nedreptate pentru neamul românesc ci o incălcare a principiilor moderne de Stat şi oprirea unei activităţi, care, abia în 22 ani a făcut mari şi salutare progrese pentru civilizarea acestei părţi a Europei.- Desfiinţarea feudalismului oprimător, reforma agrară, reforma totală a Serviciului Sanitar, înglobarea întregului bazin dunărean şi a regiunei Carpaţilor într'o reţea modernă de comunicaţii sunt numai o parte a înfăptuirilor care au apropiat regiunea muntoasă de Apus .-

Arbitrajul dela Viena a sfâşiat Transilvania de Nord lăsând pradă Ungariei o populaţie în majoritate românească şi ţinuturi locuite în totdeauna de români, verdictul dela Viena nu a voit să ţină seamă de faptul că Transilvania nu a fost niciodată împărţită în cursul istoriei sale şi că revindecările ungureşti nu au nici un temei şi nici o îndreptăţire .-

Dacă România şi Ungaria în tratativele directe ce le-au avut la Turnu Severin, nu au putut ajunge la o înţelegere în ceeace priveşte Transilvania, înseamnează că între aceste două ţări nu este posibilă o înţelegere pe cale paşnică, în sensul dorinţelor nejustificate ale maghiarilor, deoarece România nu poate admite să i se rupă fâşii din trupul teritoriul său naţional şi nici un arbitraj nu o poate obliga să renunţe de bună voie la drepturile ei.- Minoritatea maghiară risipită pe teritoriul Transilvaniei dacă nu e mulţumită cu tratatamentul uman, de care se bucură sub regimul românesc şi dacă Ungaria vrea să adune pe toţi maghiarii pe teritoriul ei naţional, poate s'o facă, fără să ridice pretenţiuni asupra Transilvaniei româneşti . Printr'o reformă agrară şi prin împărţirea latifundiilor feudale, Ungaria poate creia condiţii de existenţă pentru o populaţie mai numeroasă chiar, decât aceia a maghiarilor ce trăesc în Transilvania .-

Deci Ungariei i s'au impus angajamente ferme, prin sentinţa arbitrară dela Viena totuşi nu a găsit de cuviinţă să ţină seama de ele- în loc să respecte drepturile românilor din Transilvania de Nord, cum era obligată a deslănţuit împotriva lor o prigoană barbară de extripare au fost ucişi preoţi şi ţărani, pe unii i-au spânzurat pe crucile bisericilor, s'au schingiuit şi bătut mii de intelectuali şi de săteni, s'au trimis peste graniţă în vagoane plumbuite de vite, episcopi, femei, copii şi bărbaţi, s'au evacuat în bloc sate româneşti întregi, alunăgând pe locuitori peste frontiră şi silindu-i cu baioneta să semneze un act de renunţare la tot avutul lor, au organizat un adevărat jaf în comunele româneşti, au pângărit bisericile românilor, iar pe funcţionarii români de toate categoriile i-au concediat, i-au insultat, i-au batjocorit şi bătut, trimiţându-i în România . Sălbăticiile săvârşite de Unguri în Transilvania ocupată unde s'a ucis şi copii în leagăn sunt fără pereche în istorie şi fapt constatat şi verificat de comisiunea mixtă germană italiană trimisă din Berlin şi Roma la faţa locului. Până la sfârşit desigur vor fi toate verificate.

In ziua de 31 Ianuarie 1941, va avea loc în Ungaria un recensământ al populaţiunei. Este evident că prin cruzimile, teroarea, prigoanele şi prin expulzările peste graniţă făcute în massă se urmăreşte făţiş scopul de a se transforma în timpul cel mai scurt, înainte de data de mai sus. Majoritatea românească într'o minoritate etnică. Se ţinteşte astfel să se creeze un fast titlu de drept, pentru revendicările maghiare asupra acestui teritoriu. Mărturisirea primului ministru maghiar Contele Teleghy făcută cu franchetă, cum că această acţiune a fost înscenată din ordinul autorităţilor, confirmă presupunere .

Iată opera de civilizaţie a ungurilor în Transilvania cedată lor prin arbitrajul dela Viena şi iată faţa creiată de puterile Axei în Europa centrală .-

firea lor, de acum 1000 nu s'a schimbat. Ea este în contradicție flagrantă cu firea umană și tolerantă a poporului românesc, care nici în 1918 și nici de data aceasta nu s'a făcut vinovați de aceste acte de persecuție și n'a luat nici măcar represalii față de nemaipomenita barbarie săvârșită de unguri în Ardealul ocupat.-

Dar noi românii nu vom tolera ca frații noștrii și pământul nostru să fie din nou pradă sălbăticiunii seculare.-

Drept concluzie, în numele Transilvaniei și Banatului, protestăm solemn și solidar împotriva ciunuiri teritoriului țării românești și în deosebi în contra deslipirii unei părți așa de însemnate ale Transilvaniei dela trupul României unite. Cerem respectarea hotărârilor proclamate în adunarea națională ținută la 1 Decembrie 1918 în Alba Iulia, cerem anularea arbitrajului dela Viena și retrocedarea întregului teritoriu al Transilvaniei ocupat de unguri. Afirmăm voința noastră de a trăi liberi și independenți pe străvechiul nostru pământ și de a apăra cu orice mijloace și cu supremul sacrificiu patrimoniului nostru național.-

Această hotărâre a noastră nu servește numai interesele poporului nostru românesc, ci servește ideia generală a păcii. Pacea în aceste părți ale lumii nu poate fi asigurată decât printr'un statut teritorial care respectă principiul dreptății, întemeindu-se pe principiul unităței naționale și ale libertății națiunilor.- Toate popoarele din Sud-Estul Europei, după părerea noastră, trebue înzestrate cu statutul lor național liber și independent, echitabil, delimitat, ca astfel în mod liber consimțit să se poată asocia într'o mare confederație capabilă să facă legătură pașnică, fără invalități între puternicul masiv german și între întinsul spațiu ruso-ucrainean. Axa și în special Germania nu are nici un interes să se prezinte ca dușman unui pașnic aranjament a conviețuiri atâtor popoare relativ mici, dar importante î[n] calitățile lor etnice și așezarea lor geografică. Întreaga omenire, dar în primul rând Germania și Italia ar profita de o pace durabilă care însă, după credința noastră, nu se poate realiza prin forță ci numai prin măsuri echitabile corespunzătoare spiritului, timpului și realităților geografice, politice și economice.

București 28 Decembrie 1940

/ss/ IULIU MANIU

65

PROCES-VERBAL

Astăzi 24 luna Octombrie anul 1951.

Subsemnatul A. Ghiglea am procedat la scoaterea filelor

Nr. 63 din dosarul Nr. 2923 vol. 3 care au

fost introduse la dos Nr. 12022 vol. Ind.

Semnătura,

A. Ghiglea

2923

30 XII
64
64

Lui Iuliu Maniu i s'au comunicat de către Ilie Lazăr următoarele informații obținute de acesta dela Legația Britanică.

La Legația Britanică se știe că ajutorul Germaniei către Italia în Peninsula Balcanică este numai chestie de zile pentru a se produce în fapt. Germania a renunțat să mai intervină prin Bulgaria, oprindu-se la soluția de a trece trupe pe cale maritimă în Albania. In acest scop, trei divizii ar fi trecut deja prin Brennero.

O altă parte a trupelor germane, care în prezent se află massate în Banatul românesc, urmează a trece pe frontul grec prin Jugoslavia. In acest scop se pregătește în Jugoslavia formarea unui guvern în care axa să aibă deplină încredere.

- verificată -

===

In timpul sărbătorilor Crăciunului, Iuliu Maniu a primit din partea lui Dinu Brătianu o scrisoare de felicitare.

In această scrisoare, Dinu Brătianu vorbește despre rolul și misiunea istorică pe care cele două partide, național-liberal și național-țărănesc, le au în viața politică a țării.

Iuliu Maniu ca răspuns la această felicitare a subliniat importanța colaborării partidelor și rolul lor cu deosebire atunci când situația internațională va fi alta decât cea de astăzi.

In cercurile național-țărăniste cele două scrisori sunt considerate drept documente prin care se reafirmă hotărârea continuării colaborării celor două partide.

- sursă sigură -

===

68

PROCES-VERBAL

Astăzi 18. luna Septembrie anul 1951

Subsemnatul Griglea Aurica am procedat la scoaterea filelor Nr. 66 din dosarul Nr. 2923 vol. 3 care au fost introduse la dos Nr. 19.966 vol. Ind.

Semnătura,

ss. Griglea Aurica

B3 458

PENTRU ANUL NOU...

Urez neamului românesc ca sguduitoarea tragedie din anul care trece să cutremure conştiinţa fiecărui român, pentru a o ridica la înălţimi vrednice de marile tradiţii ale gintei noastre latine. Urez poporului românesc să-i fie sufletul stăpânit, in anul care vine, de un adevărat fanatism naţional, CAPABIL SA-re INFAPTUIASCA CEL MAI MARE BUN PAMANTESC : UNITATEA NATIONALA.

Urez naţiunii române ca, dupăce a inlăturat revoltătoarea imoralitate, ce a stăpânit ţara noastră, in ultimul timp, să introneze definitiv in vieaţa publică şi privată morala creştină, adevărata forţă a popoarelor care vor să infloreascǎ.

Urez ca simţul de dreptate socială să incălzească inima tuturor românilor; pentru ca in grozava vâltoare care se apropie şi care va pretinde transformări sociale şi economice fundamentale să poată găsi şi bogatul şi săracul echilibrul sufletesc atât de necesar in vremuri de răspantii hotărâtoare.

Urez poporului românesc să poată distribui binefacerile unei obiective justiţii intemeiată pe dreptate şi legalitate şi sprijinită pe libertatea conştiinţei, a gandirii şi a cuvantului, armonizate intr'un regim de adevărată democraţie naţională, care in curand va trebui să stăpanească lumea.

Urez, in deosebi, fraţilor despărţiţi de noi in anul care a trecut, credinţă tare şi iubire desăvarşită şi incredere deplină in voinţa noastră de a-i ajuta şi in hotărarea noastră de a nu-i lăsa răsfiraţi, ci de a-i aduna iarăşi in acelaş mănunchiu, care a fost risipit, - nu din vina neamului nostru, ci din laşitatea şi nevrednicia acelora care au /avut/ in mană indrumarea sorţii noastre.

1 Ianuarie 1941.

IULIU MANIU

Sr III B3

2923

Cenzurat din presă 64 68 70

3 Ianuarie 1941

51 68

OPERAT LA FIȘE

Ordinea.

PENTRU ANUL NOU...

Primim din partea d-lui Iuliu Maniu,următoarea urare pentru anul Nou:

Urez Neamului Românesc ca sguduitoarele tragodii din anul care trece să cutremure conștiința fiecărui român,pentru a o ridica la înălțimi vremelnice de marile tradiții ale gintei noastre latine. Urez poporului românesc să-i fie sufletul stăpânit,în anul care vine,de un adevărat fanatism național CAPABIL SA SE INFAPTUIASCA CEL MAI MARE BUN PAMANTESC: UNITATEA NATIONALA.

Urez națiunii române ca,după ce a înlăturat revoltătoarea imoralitate ce a stăpânit țara noastră în ultimul timp,să intronezo definitiv în viața publică și privată morala creștină,adevărata forță a popoarelor care vor să înfloreascá.

Urez ca simțul de dreptate socială să încălzească inima tuturor românilor; pentruca în grozava vâltoare care se apropie și care va pretinde transformări sociale și economice fundamentale să poată găsi și bogatul și săracul echilibrul sufletesc atât de necesar,în vremuri de răspântie hotărâtoare.

Urez poporului românesc să poată distribui binefacerile unei obiective justiții întemeiată pe dreptate și legalitate și sprijinită pe libertatea conștiinței,a gândirii și a cuvântului,armonizate într'un regim de adevărată democrație națională

./.

care în curând va trebui să stăpânească lumea.

Urez în deosebi fraţilor despărţiţi de noi în anul care a trecut, credinţă tare şi iubire desăvârşită şi încredere deplină în voinţa noastră de a-i ajuta şi în hotărârea noastră de a nu-i lăsa răsfiraţi, ci de a-i aduna iarăşi în acelaş mănunchi care a fost risipit, - nu din vina neamului nostru, ci din laşitatea şi necrednicia acelora cari au avut în mână îndrumarea sorţii noastre.

IULIU MANIU

1 Ianuarie 1941.

Din acest articol, s'a cenzurat din ordinul d-lui Prim Procuror Şef al Cenzurei, numai pasagiile subliniate.

+

Iuliu Maniu a spus lui Romulus Boilă că între Generalul Antonescu şi Horia Sima există deplină înţelegere şi că regimul merge spre consolidare. Maniu este de părere ca toţi românii să dea concurs regimului.

2923

~~71~~ 73 ~~71~~

OPERAT LA FIȘE

Iuliu Maniu a examinat cu d-rul Lupu situaţia politică internă şi externă, spunându-se că un conflict ruso-german în care să fie angajată şi România, este iminent.

72

68 72 74 75

DIRECTIA SIGURANTEI 3 Januarie 1941.

OPERAT LA FIȘE

2923

- sigură

IULIU MANIU a trimis ziarelor
din Capitală o urare de Anul
Nou,spre a fi dată publicităţii.

—

Dl.IULIU MANIU a trimis ziarelor din Capitală,spre publicare,o urare de Anul Nou,pe care o alăturăm în copie.

—

73

~~69~~ 75 ~~73~~

OPERAT LA FIŞE

PENTRU ANUL NOU . . . .

Urez neamului românesc ca sguduitoarea tragedie din anul care trece să cutremure conştiinţa fiecărui român, pentru a o ridica la înălţimi vrednice de marele tradiţii ale gintei noastre latine. Urez poporului românesc să-i fie sufletul stăpânit în anul care vine,de un adevărat fanatism naţional, CAPABIL SA INFAPTUIASCA CEL MAI MARE BUN PAMANTESC: UNITATEA NATIONALA.

Urez naţiunei române,ca după ce a înlăturat revoltătoarea imoralitate,ce a stăpânit ţara noastră în ultimul timp,să întroneze definitiv în viaţa publică şi privată morala creştină,adevărata forţă a popoarelor care vor să înflorească.

Urez ca simţul de dreptate socială să încălzească inima tuturor românilor; pentruca în grozava vâltoare ce se apropie şi care va pretinde transformări sociale şi economice fundamentale să poată găsi şi bogatul şi săracul echilibrul sufletesc atât de necesar în vremuri de răspântie hotărâtoare.

Urez poporului românesc să poată distribui binefacerile unei obiective justiţii intemeiată pe dreptate şi legalitate şi sprijinită pe libertatea conştiinţiei,a gândirii şi a cuvântului,armonizat într'un regim de adevărată democraţie naţională,care în curând va trebui să stăpânească lumea.

Urez,în deosebi,fraţilor despărţiţi de noi în anul care a trecut,credinţă tare şi iubire desăvârşită şi încredere deplină în voinţa noastră de a-i ajuta şi hotărârea noastră de a nu lăsa resfiraţi,şi de a-i aduna iarăş în acelaş mănunchi,care a fost risipit,nu din vina neamului nostru,ci din laşitatea şi nevrednicia acelora care au avut în mână îndrumarea sorţii noastre.

1 Ianuarie 1941

IULIU MANIU

2923

74 ~~70~~ ~~74~~ 76

OPERAT LA FIȘE

+

Cercurile naţional-ţărăniste spun că Maniu va face o nouă intervenţie pentru a obţine autorizarea reorganizării cadrelor sale.

Ultimul

2923

XD

75

77

OPERAT LA FIȘE

N O T A

7 Ianuarie 1941

In dimineaţa zilei de 5 Ianuarie a.c., Iuliu Maniu a făcut o vizită lui Mihail G. Sturza.

Acesta din urmă şi-a închiriat locuinţa sa din Strada Aviator Demetriad 18, ministrului Angliei Reginald Hoare şi s'a mutat pe aceiaşi stradă la Nr.17, la ruda sa Wladimir Mavrocordat, unde preşedintele grupării naţional-ţărăniste l-a vizitat.

Atunci când era pe punctul de a intra în imobilul menţionat lui Maniu un trecător i-a urat "la mulţi ani şi pace", la care fostul Prim Ministru a adăogat "pace şi victorie, căci decât pace fără victorie mai bine moarte".

---

76 5. Ianuarie 1941.

72 78 76

OPERAT LA FIȘE

Notă

La ora 11⁵⁰ lam luat pe D-l Johnson din Str. Negustor N-o 14, și lam dus la Ambasadă.
La ora 13²⁵ lam dus pe D-l Johnson la bar, la Athénée Palace, unde au fost și D-nii Reed cu D-na Nasta, D-l Ellerington și D-l Haasel, la ora 14²⁰ lam dus pe D-l Johnson acasă.
La ora 19¼ lam luat pe D-l Johnson de acasă și lam dus la Ambasadă
La ora 20½ iam dus pe D-nii Johnson și Haasel la club iar la ora 21½ lam dus pe D-l Johnson acasă.
Printul Sturdza de când și-a închiriat casa din Str. Aviator Demetriad N-o 18 D-lui Ambasador Haorr, locuește la Printul Mavrocordat tot pe aceiaș stradă și exact vis-avis de N-o 18, astăzi dimineața șoferul Vasile la văzut pe D-l Iuliu Maniu intrând la printul Sturdza, șoferul Vasile ia urat la mulți ani și pace. D-l Iuliu

Wladimir Mav.
str. Av. Demetriad N-o 17.

79

77

Maniu, la răspuns pace și victorie, căci pace, fără victorie, este mai bine moartea. Șoferul Vasile mi-a spus aste în garaj fiind de față Tănase Dobrescu și gardianul Trimescu Ion cu serviciul de zi la Ambasadă.

OPERAT LA FIȘE

Fl. Mac Kendal pleacă marți în 7.I.1941 la Constanța

la ordine
Ludovic.

9.I.1941

DIN INFORMATIILE NOASTRE

contactul dintre dnii Maniu şi Brătianu şi legaţia engleză se face în mod direct. Atât dl. Maniu cât şi dl Brătianu au prilejul să vorbească personal cu ministrul Angliei.

Există şi persoane din cele două partide cari vor să-şi aroge un rol de intermediar, însă dnii Maniu şi Brătianu s'au ferit să poarte conversaţiuni importante prin intermediul acestora.

22

OPERAT LA FIŞE

Cu prilejul unei convorbiri pe care Iuliu Maniu a avut-o cu dr. Lupu în ziua de 8 Ianuarie c., acesta i-a spus că, după ştirile ce deţine, dl. Horia Sima urmează să facă la începutul lunei Februarie, un voiaj în Germania.

- sursă sigură -

80 76 80 82

2923

Dosar

Foreign Office-ul printre alte instrucţiuni transmise Reprezentanţei din Bucureşti, cere să se facă toate posibilităţile pentruca oamenii politici fruntaşi ai vechiului regim să fie strânşi într'un bloc masiv, care să servească drept bază unei acţiuni anglo-file.

Chestiunea însă - după părerea celor dela Legaţia din Bucureşti - prezintă dificultăţi enorme, deoarece:

1. Defetismul domneşte printre aceşti politicieni,

2. Iuliu Maniu - sub influenţa lui Mihai Popovici - este de acord cu profesorul George Brătianu,

3. Iuliu Maniu - ca de altfel majoritatea celor susceptibili a face parte din acest bloc - ezită să ia legătură directă cu reprezentanţii Marei Britanii din Bucureşti, până ce situaţiunea locală nu se va limpezi.

Chestiunea se urmăreşte.

- sursă sigură -

***

81

27 81 83

OPERAT LA FIȘE

29213

11/V-41

Printre gazetarii anglo-americani din Capitală circulă svonul că dl. de Catemburg - secretar particular al dlui Iuliu Maniu - va pleca în curând la Belgrad.

Scopul acestei călătorii ar fi - după câte se știe - transmiterea unui mesagiu verbal al dlui Maniu, către una dintre personalitățile politice din Vechiul regim român, actualmente stabilită provizoriu în capitala Jugoslaviei.

- svon -

***

Intimii lui Iuliu Maniu precizează că memoriul pe care acesta urmează să-l înainteze d-lui General Antonescu, va mai suferi o amânare de 2-3 zile, deoarece el se găsește în present la Dinu Brătianu care îl studiază și probabil îl va semna.

Memoriul este conceput pe 11 pagini scrise la mașină și conține o examinare foarte amănunțită a evenimentelor externe din ultima vreme, precum și a politicei noastre față de aceste evenimente.

Principala concluzie pusă de Iuliu Maniu, este stăruința asupra necesității de a se face o politică externă care să aibă ca resultat revenirea la vechile noastre granițe.

In ceeace privește situația internă, memoriul insistă mai puțin asupra ei, rezumându-se să precizeze încă odată cunoscuta convingere a lui Iuliu Maniu despre necesitatea existenței unei rezerve în oameni și idei, care să poată fi de folos în cazul când evenimentele internaționale ar avea alt sfârșit decât cel ce se prevede acum.

\- verificată -

R...

83 79 85

2923

BJ 82

OPERAT LA FIŞE

Telegrama răspuns a M. S. Regelui Mihai I către d. Iuliu Maniu

Ziarul „România Nouă" din Sibiu publică:

București, 8 (Prin telefon). — La telegrama omagială de felicitări, pe care d. Iuliu Maniu a transmis-o cu prilejul Anului Nou Suveranului, de care la timpul său s'a făcut mențiune în ziarul nostru, M. S. Regele Mihai I a binevoit a trimite următorul răspuns telegrafic:

D-lui IULIU MANIU

Vodă Caragea 27 Loco

București, Palatul Regal, 41128

„Vii mulțumiri și urări de multă sănătate și isbândă".

MIHAI REGE

84 80 84/86

29 VB

188

Pareri
Prolifice
lipsa de fixarsii
Brosoveanu
Să-și scurteze
rap.

OPERAT LA FIȘE

N O T A
----

13 Ianuarie 1941

Acţiunea D-lui Maniu în armată are un caracter special şi deaceia nu se poate urmări în mod zilnic şi nici nu se pot produce precizări şi detalii.

Ce urmăreşte Dl.Maniu prin această acţiune :

1/.Să canalizeze nemulţumirile din armată, nemulţumiri provocate de politica externă şi internă a regimului şi în deosebi nemulţumiri provocate de excesele legionare.

2/.Să poată provoca o reacţiune pentru cazul în care s'ar încerca noui excese împotriva fruntaşilor partidului (cazul Madgearu - temeri în ce priveşte persoana D-lui Mihalache).Acesta ar fi un obiectiv imediat.

3/.Să creeze o forţă internă,în sensul concret al cuvântului,forţă care ar fi capabilă să preia puterea,la momentul potrivit.

Dl.Maniu socoteşte că după regimul actual trebue să urmeze un regim militar de tranziţie. Acest procedeu ar înlătura o sguduire internă şi ar putea asigura trecerea spre un regim de partid. Dar acest regim militar trebue să aibă o acoperire politică; această acoperire ar fi asigurată de cele două partide unite.

./.

Durata regimului militar ar fi în funcţie de evenimentele externe şi de desfăşurarea lor.

4/. Dl.Maniu vrea ca,pentru moment,să realizeze un contact şi o înţelegere deplină cu mai mulţi ofiţeri,cari deţin posturi în comandamentele teritoriale.Unii iniţiaţi pretind că din cei 7 comandanţi de armate,majoritatea lor ar fi stabilit un contact cu D-nii Maniu şi Brătianu.

5/. Dl.Maniu nu vede apropiat "momentul potrivit".D-sa socoate că deocamdată este nevoe de aşteptare.Situaţia externă va creia noui conjuncturi interne,însă după d-sa aceste conjuncturi nu sunt aşa apropiate.

In deosebire de d-sa,Dl.Dinu Brătianu şi câţiva amici intimi (Dr.Costinescu bunăoară),socot că o schimbare ar fi posibilă şi în conjunctura actuală.

Dl.Maniu răspunde,la aceasta,că şi în conjunctura actuală lucrurile nu sunt încă coapte. Este nevoe să se aştepte,precizează d-sa,până ce procesul regimului se va consuma,producând nemulţumiri generale.Acest proces este în curs,dar nu terminat.

6/. Acţiunea nu e îndreptată împotriva D-lui General Antonescu,ci a mişcării legionare.Deaceia a fost întrebuinţată expresia "eliberarea D-lui General Antonescu".

In această privinţă nu se cunoaşte părerea D-lui Maniu,însă câţiva fruntaşi liberali şi naţional-ţărănişti cred că în noua acţiune s'ar putea realiza o colaborare şi cu Dl.General Antonescu,mai ales în urma discursurilor rostite de Anul nou.

./.

7/. Despre această acţiune, ştiu numai câteva persoane din strictul anturaj al D-lor Maniu şi Brătianu.

B8 97 95 87
10
89

DIRECTIUNEA SIGURANTEI 13 Ianuarie 1941.

2923

- Serioasă.

Intrevederea d-lor Iuliu Maniu -
M.Popovici.

In ziua de 10 Ianuarie a.c., Dl.Iuliu Maniu a avut o întrevedere cu Mihai Popovici, cu care a discutat problema reorganizării cadrelor din Ardeal.

Cercurile național-țărăniste afirmă că, cu acest prilej,cei doi fruntași politici au ajuns la concluzia că, în actuala conjunctură politică și având în vedere prezența trupelor germane din România "simpatiile opiniei publice devin tot mai numeroase pentru partidul național-țărănesc,chiar dacă nu pot fi manifestate public".

Verificare. K

+
+ +

Apropiații D-lui Maniu afirmă că prezența trupelor germane în România preocupă pe Dl.Maniu, din punct de vedere al stocului de alimente aflat în țară.

./.

După afirmaţiunile aceloraşi cercuri şeful naţional-ţărăniştilor crede necesară o imediată raţionalizare a consumului, pentru a nu se risca lipsirea de strictul necesar a populaţiei nevoiaşe, care nu s'a putut aproviziona din timp.

22253

89 ~~86~~ 15 91 ~~89~~

OPERAT LA FIŞE

DIRECTIA SIGURANTEI 15 Januarie 1941.

- serioasă

dl. IULIU MANIU împotriva
francmasoneriei.

In cercurile naţional-ţărăniste se afirmă că dl. IULIU MANIU a luat hotărîrea de a cere prietenilor săi politici încetarea oricăror legături, nu numai cu vreo organizaţie francmasonică, în cazul când ar fi avut asemenea legături, dar întreruperea oricăror relaţii cu persoanele bănuite că au făcut parte din masonerie.

2923

13 90

OPERAT LA FIȘE

17.VII.92

In ziua de 15 Ianuarie a.c., Iuliu Maniu a făcut o vizită d-rului Lupu.

Cu acest prilej d-rul Lupu a adus la cunoştinţa lui Iuliu Maniu, intenţiunea sa de a se retrage pentru un timp oarecare din viaţa politică activă. El a arătat şi motivele care îl determină să facă acest lucru şi anume;

Deocamdată începerea vreunei acţiuni din partea partidului naţional-ţărănesc este imposibilă.

Se poate întâmpla ca împrejurările să impună partidului adaptarea la anumite situaţii şi mai cu seamă adoptarea unei atitudini în politica externă, care nu ar fi compatibilă cu principiile sale.

Este posibil ca persoana sa să fie socotită de unii fruntaşi naţional-ţărănişti drept o piedică la adaptarea partidului la realităţile politice prezente.

Iuliu Maniu a răspuns lui Nicolae Lupu că deocamdată nici un fruntaş naţional-ţărănist nu are o activitate politică deosebită şi că discuţiile ce le au între ei nu pot fi socotite ca atare;

că totdeauna părerea d-rului Lupu a contat când fruntaşii naţional-ţărănişti şi chiar liberali au vrut să ia o atitudine;

că în ce priveşte politica externă, niciodată partidul naţional-ţărănesc nu va avea atitudine de cameleon;

iar dacă se va întâmpla vreodată să se ceară partidului, în mod practic, o schimbare de vederi în politica externă, acest lucru nu va fi făcut de el (I.Maniu) decât după ce se va consulta şi va lua avizul celorlalţi

./.

91 87 93 91 14

OPERAT LA FIȘE

din jurul său;

că gruparea național-țărănistă ar avea de pierdut în cazul când și d-nul Lupu s'ar retrage, adoptând o atitudine de rezervă similară cu aceia a lui Ion Mihalache și că el personal are nevoie de sfaturile d-rului Lupu.

După această întrevedere cercurile apropiate d-rului Lupu afirmau că acesta a fost convins de Iuliu Maniu să renunțe la proectul său de a se stabili la Arsura, iar în acelaș timp precizau că d-rul Lupu nu și-a schimbat în realitate punctul său de vedere, și nu a vrut doar să și-l susțină până la capăt față de Iuliu Maniu.

- verificată -

---

92 94 88 92

1223

Nota Informativă

Suntem informați că între Dnii Gh. Brătianu și Iuliu Maniu a avut loc o convorbire în care s'a hotărât o acțiune comună în sprijinul Guvernului prezidat de Dl. Gen. Antonescu.

Rahoveanu

95

10

DIRECTIA SIGURANTEI 18 Ianuarie 1941

-.-

OPERAT LA FIŞE

- Serioasă.

2913

Dl.Maniu lucrează la un nou memoriu, în care va expune problema Ardealului.

In dimineaţa zilei de 17 Ianuarie a.c., Dl. Iuliu Maniu a avut o întrevedere cu dl.Mihai Popovici

Cu acest prilej - afirmă cercurile naţional ţărăniste - cei doi fruntaşi politici au discutat punctele pe care le va cuprinde noul memoriu, referitor la problema Ardealului, la care lucrează, în prezent, dl.Maniu.

Memoriul este destinat d-lui general Ion Antonescu, precum şi d-lor Hitler şi Mussolini, cărora le va fi înaintat, prin Legaţiile respective.

......

96 ~~95~~ ~~90~~ 94

DIRECTIA SIGURANTEI 18 Ianuarie 1941

C.I. 2923

OPERAT LA FIȘE

Dl.Iuliu Maniu a părăsit Capitala. -Verificat.

In ziua de 17 Ianuarie a.c.,dl.Iuliu Maniu a plecat cu mașina la Brașov,însoțit de Vasile Serdici.

Șeful partidului național țărănesc se va înapoia în Capitală peste câteva zile,pentru a participa la reuniunea decoraților cu ordinul "Ferdinand I".

2183

Maniu a primit prin dl. Suciu de la legaţia americană buletinul de informaţii pentru luna Decembrie.

OPERAT LA FIŞE

98 96

DIRECTIA SIGURANTEI 1 Februarie 1941

2923

OPERAT LA FIȘE

O declaraţie a d-lui Maniu în legătură cu restabilirea ordinei în ţară. - posibilă

Cercurile fruntaşilor naţional-ţărănişti discută că dl.Iuliu Maniu a declarat într'un grup de prieteni că,pentru definitiva restabilire a ordinei în ţară,ar fi fost necesar ca Führerul sau un împuternicit al guvernului din Berlin,să precizeze public ataşamentului Reichului faţă de dl. General Antonescu.

Aceleaşi cercuri mai pretind că dl.Maniu ar fi adăogat că "echivocul în care se complace Reichul faţă de ultimile evenimente din România, este de natură să îngreuneze situaţia d-lui General Antonescu şi să favorizeze acţiunea de subminare a autorităţii de Stat pe care,în mod sigur,o va începe mişcarea legionară".

---

97 99 95 97
9

DIRECTIA SIGURANTEI 3 Februarie 1941.

29213

- serioasă

OPERAT LA FIŞE

Chestura de Poliţie Braşov raportează că dl.IULIU MANIU a trimis instrucţiuni românilor din Ardealul cedat.

Cercurile naţional-ţărăniste din Braşov afirmă că dl.IULIU MANIU a dat cuvânt de ordine românilor rămaşi în Ardealul de Nord,să nu primească demnităţi dela unguri,să nu accepte mandate parlamentare şi să menţină rezistenţa pasivă,"deoarece soarta războiului încă nu este decisă; iar la încheerea păcii,prin această atitudine,românii rămaşi sub dominaţia maghiară,ar putea demonstra că nu au recunoscut tratatul dela Viena,care le-a fost impus".

Aceste instrucţiuni au fost transmise în Ardealul cedat prin soţia lui ILIE LAZAR,care a trecut frontiera în ziua de 23 Decembrie 1940 şi prin ION PETRUCA, fost director al ziarului TRIBUNA,din Cluj.

Ultimul a fost deasemenea delegat să transmită d-rului IULIU HATIEGANU,din Cluj,recomandaţia d-lui IULIU MANIU ca profesorul universitar Dr.LIVIU LAZAR, care - pentru a fi menţinut în serviciu - a depus jurământ de credinţă către unguri,să fie împiedicat de a

./.

face parte din comisiunea mixtă româno-maghiară din care urmează a face parte 4 români din Ardealul de Nord şi 4 unguri din România.

B9

~~99~~ 101 ~~98~~ 99 11

DIRECTIA SIGURANTEI

-.-

2923

4 Februarie 1941

- Serioasă.

OPERAT LA FIȘE

Dl.Maniu a plecat în Ardeal.

In ziua de 3 Februarie a.c.,dl.Iuliu Maniu a părăsit Capitala, plecând în Ardeal.

Cercurile național-țărăniste afirmă că D-sa se va întoarce în București, peste 5-6 zile.

....

2923

~~100~~ ~~96~~ 102

S.S.I. ~~100~~

57224

N O T A

6 Februarie 1941

OPERAT LA FIŞE

Atitudinea lui Maniu.

In ultimile conversaţii pe care le-a avut cu intimii săi, Maniu şi-a manifestat nemulţumirea că nu a fost consultat cu prilejul recentei crize.

Maniu a declarat că va continua a înainta memorii, pe care le socoteşte necesare în actuala situaţie, când manifestările sale politice, prin forţa împrejurărilor, trebuesc să fie limitate.

Cât priveşte posibilităţile de desfăşurare a unei activităţi a partidelor politice, Maniu a relevat intimilor săi că Ungaria prin stăruinţa depusă în propaganda revizionistă faţă de toate puterile, a putut realiza condiţiunile favorabile revizuirii frontierelor sale, cu România, iar că şi azi guvernul din Budapesta - pentru orice eventualitate - permit activitatea unor grupări politice cunoscute ca având orientări filoengleze.

4.II.1941 101 ~~87~~ 101 103

Dl. MANIU

a anunţat pe amicii săi că va continua ~~xxxxxxxxxxxxxxxx~~ acţiunea sa, - acţiune pe care o numeşte "pentru cauza naţională" - faţă de toate puterile străine şi faţă de toate straturile sociale româneşti.

Memoriile redactate de Dsa (memoriu înaintat dlui general Antonescu şi intitulat pro Transilvania, memoriul înaintat dlor Hitler şi Mussolini, memoriul înaintat legaţiei engleze, etc. etc.) vor fi continuate cu manifestări şi acţiuni similare, pe cari dl. Maniu le socoteşte absolut necesare. Prin stăruinţa lor în propagandă faţă de toate puterile ungurii au reuşit să creeze o atmosferă revizionistă în favoarea lor. Si astăzi, spune dl. Maniu, oficialitatea ungară lasă anumite cercuri politice ungare să simpatizeze cu Anglia, pentru orice eventualitate.

Dl. Maniu este nemulţumit :

1) fiindcă n'a fost consultat de dl. gral Antonescu cu prilejul crizei

2) fiindcă dl. general Antonescu n'a răspuns la memoriul Dsale.

102 104 98 102 6

2923

85/

8/II/41

Intimii lui Iuliu Maniu spun că acesta după ce se va reîntoarce din Ardeal va redacta un studiu privitor la situaţia din Ardeal, atât în timpul regimului legionar, cât şi în timpul regimului de astăzi.

Totodată Iuliu Maniu va strânge documente privitoare la modul cum se comportă ungurii în teritoriul ocupat.

- sursă serioasă -

===

103 ~~99~~ ~~103~~ 6

2923

OPERAT LA FIȘE

Intimii lui Iuliu Maniu confisu că in cursul zilei de astăzi 20 Februarie, Iuliu Maniu va incepe să facă demersurile necesare pentru a avea o intrevedere cu dl.general I.Antonescu.-

Scopurile intrevederii pe cari Iuliu Maniu o doreşte, sunt - după intimii săi - urmatoarele:

A se lua informaţii relativ la politica externă a României, a se raporta dlui general Antonescu starea de spirit din Ardeal, a se discuta relativ la viitorul statut politic al ţării şi a se obţine pentru partidul naţional-ţărănesc dreptul de reorganizare a cadrelor fruntaşe.-

Intimii lui Iuliu Maniu afirmă că acesta doreşte să aibă chiar in cursul acestor zile intrevederi cu George Brătianu şi Dinu Brătianu. Totodată Iuliu Maniu va căuta să vadă şi pe Principele Barbu Styrbei.-

- sursă serioasă -

8. II. 1941.

Rumaenische Quelle. Mittwoch abend soll Maniu, in Begleitung anderer zwei Herren, in das Restaurant "Carul cu Bere" gegangen sein. Bei seinem Eintritt haben sich die dort befindlichen Rumaenen spontan erhoben und Maniu aklamiert.

Auf die Frage dort anwesender Deutscher wer der Herr sei, ist ihnen geantwortet worden: "Der Demokratenfuehrer Rumaeniens".

29883

OPERAT LA FIȘE

104 108

Sursă românească: Maniu a fost Miercuri împreună cu 2 domni la "Carul cu Bere".- La intrarea sa, Românii care se aflau în local s'au ridicat în picioare şi l'au aclamat.- La întrebarea Germanilor care se aflau în local, cine este acest domn, li s'a răspuns: "Conducătorul democraţilor din România".-

./.

2.II.41

OPERAT LA FIŞE

105

107

11.II.1941

IN CERCURILE CELE MAI APROPIATE DE DL MANIU

s'a pus în discuţie chestiunea dacă, nu e momentul ca unul sau mai mulţi reprezentanţi ai partidului naţional-ţărănesc - fie chiar dl. Maniu personal - [redacted] să plece în străinătate, pentru a întreprinde de acolo o acţiune pe plan internaţional, în favoarea cauzei româneşti.

Aceasta, întrucât, în noua situaţiune orice acţiune cu acest caracter nu va mai putea fi întreprinsă, de pe teritoriul român.

Dl. Maniu a arătat dificultăţile unei asemenea întreprinderi.

In principal, Dsa a spus că o asemenea mişcare politică necesită fonduri importante. Dl. Maniu a declarat că n'ar putea face uz de fondurile ce i-ar fi puse eventual la dispoziţie de către guvernul englez, deoarece în acest caz acţiunea întreprinsă de Dsa nu şi-ar păstra întreaga valoare, ea putând fi considerată ca una din misiunile de propagandă engleze. Dl. Beneş, de exemplu, a avut posibilitatea să pună la dispoziţie amicilor săi din Londra, din vreme, fonduri importante, fonduri de cari se serveşte azi comitetul naţional cehoslovac din Londra.

S'a emis ideia că se facă un împrumut în piaţa Londrei, împrumut care ar putea fi rambursat mai târziu.

Chestiunea se află încă în discuţie.

Dl. Maniu şi amicii Dsale nu doresc ca Tilea să rămână singurul om politic român, care să lucreze pe plan internaţional. Iar amicii dlui Maniu socot că dacă Dsa ar pleca, ar putea convinge şi pe dl. Titulescu să se ralieze acţiunii proectate. Eventual, unul dintre naţional-ţărănişti ar pleca în America, pentru a lucra acolo.

In fine, se găsesc personalităţi naţional-ţărăniste cari afirmă că însăşi dl. general Antonescu ar trebui să sprijine, în secret, o acţiune manistă la Londra şi să furnizeze Dsa mijloacele materiale necesare.

Dl. Maniu întreţine relaţii directe cu guvernul englez şi cu anumite personalităţi americane, prin intermediul legaţiei Statelor Unite din Bucureşti. Dl. Günther sprijină acţiunea dlui Maniu.

Pentru manişti, este important ca aşa zisul comitet naţional dela Londra n'a fost recunoscut de guvernul englez. Dl. Maniu s'a străduit să lămurească cercurile oficiale engleze că opinia publică românească priveşte cu ochi răi o acţiune patronată de oamenii regelui Carol. Amicii dlui Maniu afirmă că Dsa a izbutit în această privinţă.

:

TE:

a

ile

e particulare

internării:

c.I

Gr. III - spre știință.

2913

107 109 ~~103~~ ~~107~~

S.S.I.

12 Februarie 1941

737

B/0

N O T A

Dl. Iuliu Maniu a adresat lui Sir Reginald Hoare în ziua de 11 Februarie o scrisoare prin care își exprimă toată părerea de rău pentru ruperea relațiilor diplomatice ale Angliei cu guvernul român, dar nicidecum cu România ori cu poporul român, care rămâne vegnic alături de marile democrații și speră numai dela ele refacerea granițelor sale. Deasemenea Dl. Iuliu Maniu a transmis și un mesagiu către Dl. W. Churchill.

Comunicat:

D-l G-ral Georgescu
D-l G-ral Şteflea
Dir. G-rală a Poliției

In curs de verificare

2913

Maniu i-a adresat lui Sir Reginald Hoare o scrisoare în care spune : Anglia a rupt legăturile cu Guvernul român;nu însă cu Poporul Român,care rămâne credincios angajamentelor sale vechi.-

13/2/946

(11)

D/29B

Nota „Svonuri"

In oraș circulă svonul că Dl. Iuliu Maniu ar fi vizitat în zilele acestea pe Ministrul Angliei Sir Reginald Hoare, căruia i'ar fi predat un memoriu pentru guvernul englez.

Nu este bun

Lerna

OPERAT LA FIȘE

109

105

110 ~~106~~ 112 ~~110~~

S.S.I.

14 Februarie 1941

575 24/II

OPERAT LA FIŞE

N O T A

Zilele acestea Iuliu Maniu a avut o întrevedere cu Sir Reginald Hoare, cu care prilej Iuliu Maniu a declarat că atitudinea anti-britanică a României este determinată numai de guvern; poporul român a rămas la aceleaşi vechi sentimente de prietenie faţă de Anglia şi Franţa.

14.II.1941

DUPA INTREVEDEREA Hoare-Maniu, care a avut loc în urmă cu trei zile, pe un teren neutru, cum se exprimă cercurile maniste, ministrul Angliei a făcut o vizită lui Maniu Miercuri după amiază, la locuinţa acestuia din Caragea-Vodă 27.

Intrevederea Maniu-Hoare a durat o oră jum.

111

107

17.II.1941

O INTREVEDERE KILLINGER-MANIU?

Din cercurile corespondenţilor de presă germani s'a aflat că ~~xx~~ von Killinger şi-a exprimat dorinţa să aibă o întrevedere cu Iuliu Maniu. Svonul a prins oarecare consistenţă, din cauză că Maniu lipseşte de două zile din Bucureşti; chiar unele cercuri maniste alimentează ştirea că Maniu a plecat să întâlnească undeva pe ministrul german.

Dealtfel, din cercuri germane bine informate se află că von Killinger va căuta să se întâlnească cu principalele personalităţi politice, spre a se informa de chipul în care toate cercurile văd problema raporturilor româno-germane, ca şi desfăşurarea vieţii politice interne.

Cercuri maniste autorizate, la cari am căutat să verificăm ştirea, nu pot da un răspuns precis. Ele n'o confirmă, dar nici n'o desmint. Dealtfel, cine cunoaşte relaţiile dintre Maniu şi cele mai apropiate persoane din jurul său - ştie că fostul prim ministru n'are obiceiul să informeze pe nimeni despre acţiunile sale. Intimii săi n'au obiceiul să pună întrebări. Acest ritual a făcut ca numeroase persoane cu individualitate proprie să nu poată armoniza cu Maniu.

O persoană din stricta apropiere a lui Maniu ne-a afirmat că fostul prim ministru a arătat unor intimi ai săi ce-ar spune ministrului german, dacă ar fi solicitat de acesta.

-"Nu suntem împotriva Germaniei, ar spune dl. Maniu. Relaţiile economice obligă ţările noastre la o prietenie constantă. Sunteţi principalul nostru cumpărător; suntem cumpărători foarte interesanţi pentru Dv.

Stiu că Dv. obiectaţi că atât partidul meu cât şi întreaga pătură conducătoare românească a fost împotriva Germaniei. Eu aşi putea să adaug: nu numai pătura conducătoare, dar întreaga opinie publică românească a fost şi este potrivnică Germaniei.

Explicaţia e foarte simplă: Dv . germanii aţi fost dela războiu încoace alături de Ungaria. Dv. aţi sprijinit şi alimentat teza ungurească. Dv. aţi fost campionii revizionismului european.

Era natural ca România să fie alături de Anglia şi Franţa. Ele ne-au ajutat să facem România Mare. Ele n'au pierdut un prilej, pentru a afirma în faţa lumii internaţionale că România Mare se află în graniţele sale etnice, - şi că ele se opun oricărei revizuiri teritoriale în defavoarea noastră.

V ă întreb pe Dv: dacă aţi fi fost român şi nu german, cu

cine aţi fi mers? E inutil deci să ridicaţi învinuiri împotriva noastră şi să exercitaţi o acţiune de pedepsire împotriva unui popor, cu care afirmaţi că aveţi o identitate de interese, cari reclamă o colaborare lungă şi rodnică.

Cu poporul român nu veţi putea colabora decât atunci când îi veţi face dreptate. Este în conştiinţa fiecărui român, oricât de simplu ar fi, este în conştiinţa ultimului ţăran ardelean că Dv., Germania triumfătoare, aţi mutilat România.

O colaborare cu România mutilată nu poate să existe. Eu v'o spun deschis şi leal. Făceţi-ne dreptate - şi vă veţi asigura aici, la Dunăre, un prieten cinstit şi sincer.

Stiu, ar adăuga dl. Maniu, că speranţele noastre sunt întreţinute cu unele iluzii: la sfârşit, s'ar face o nouă împărţire teritorială, pe baze mai drepte.

Trebue să vă spun că românii sunt sceptici. Ei n'au văzut în manifestările Dv. oficiale nici o indicaţie în acest sens. Si, dacă se spune că Fuehrer-ul Dv. vrea să fie convins de colaborarea leală a României, noi avem dreptul la rândul nostru să cerem mai întâiu Fuehrer-ului Dv. să recunoască dreptatea cauzei noastre.

Noi am găsit firesc ca toţi germanii din Europa să dorească să se afle în aceeaşi ţară. Nu vedem cum s'ar putea împiedica ca toţi românii să se afle în aceeaşi ţară. Cauza Dv. a triumfat fiindcă a fost dreaptă. Si cauza noastră va triumfa, fiindcă este dreaptă."

In concluzie, intimul lui Maniu mi-a spus:

Maniu ar înţelege şi o colaborare cu Germania, cu condiţia expresă ca Reichul să recunoască dreptatea cauzei româneşti şi să-şi ia obligaţia formală de a reda României graniţele sale naturale.

Intimul lui Maniu ne-a adăugat că şeful său este hotărât să ţină un asemenea limbaj deschis, dacă ar fi solicitat de ministrul Germaniei.

114 114 6
21.11
116

2923

In cursul unei convorbiri pe care Iuliu Maniu a avut-o cu Aurel Dobrescu a spus acestuia că studiul pentru organizarea politică a țării românești, trebuește să fie gata în scurtă vreme, cel mai târziu până la sfârșitul acestei luni.

- sursă serioasă -

~~111~~ ~~115~~

S.S.I.

27 Februarie 1941

29/13

~~115~~ 117

N O T A

Politis comunică:

Astăzi la prânz Maniu a luat masa cu Ghiţă Pop secretarul general al grupării naţional ţărăniste pe care la însărcinat să alcătuiască până la ora 18 un concept de scrisoare care va fi adresată Generalului Antonescu.

In această scrisoare, Maniu declară că gruparea naţional ţărănistă se va abţine dela vot.

Scrisoarea va conţine o lungă motivare a acestei atitudini formând un răspuns la declaraţia făcută de Generalul Antonescu cu ocazia anunţărei plebiscitului.

Maniu socoteşte că nu poate fi impus Naţiunii un chestionar cu privire la atitudinea externă de vreme ce trupele germane ocupă în fapt ţara şi în condiţiile technice în care se va desfăşura plebiscitul.

In acea scrisoare Maniu se va ocupa de toate problemele politice şi economice la ordinea zilei insistând în deosebi asupra problemelor de ordin naţional şi teritorial.

După ce scrisoarea va fi trimisă Generalului Antonescu ea va fi multiplicată şi răspândită în măsura îngăduită de împrejurări.

./.

Partidul liberal adoptă aceiaşi atitudine abţinându-se în mod oficial dela vot, potrivit unei înţelegeri speciale care este între Maniu şi Dinu Brătianu.

Cu toate acestea un număr important de fruntaşi liberali, în deosebi cei interesaţi în întreprinderile economice, sunt de părere că gruparea liberală, ca reprezentant al burgheziei, trebuie să voteze pentru Generalul Antonescu.

Argumentul întrebuinţat de aceştia este că după rebeliune Generalul Antonescu trebuie să primească o întărire din partea ţării.

-----

117 113 117 6

119

OPERAT LA FIŞE

1923

In cursul unei convorbiri pe care Iuliu Maniu a avut-o ieri dimineaţa cu Mihail Popovici, s'audiscutat faptele politice interne care vor urma după plebiscitul de mâine.-

Astfel Iuliu Maniu este informat că in cursul acestei luni va avea loc edictarea noului statut politic al ţării, după care va urma realizarea unui nou guvern conform principiilor acestui statut.-

- sursă serioasă -

====

118 ~~114~~ ~~118~~ 120

29 V 3

OPERAT LA FIŞE

Cercurile presei străine democrate din Capitală, sus - ţin că dl. Iuliu Maniu a inaintat, in cursul zilei de ieri, un memoriu către Conducătorul Statului in care arăta printre altele, că a dat instrucţiuni membrilor şi simpatizanţilot partidului naţional-ţărănist să se abţină dela vot, in plebiscitul ce va avea loc mâine 2 Martie c.-

- sursă serioasă -

===

Casa ~~Demetrescu D.~~
Ale. Delegat al P.N.R.
la S.A.R.T.

1 Martie 1941

OPERAT LA FIȘE

~~119~~ 115 ~~39~~ ~~49~~ 121

3.III.941

A avut loc masa cu dl Maniu, Dan Demetrescu și două doamne G.

52

ora 20^{50}

— — Tity?

Casa D. Da eu.

— — Tu ești disponibil luni să luam masa cu domnul Maniu la ora 13½.

Casa D. Bine am să caut să fiu liber. Dar unde?.

— — La Capșa mă duc eu mai dinvreme și rețin o masă acolo în fund.

Casa D — La mine este ceva grozav stau cu bagajele grămadă și sunt la noul meu domiciliu.

— — Ai citit azi, au fost 3 cutremure dintre care unul foarte puternic.

Casa D — La noi nu să observat probabil că suntem obișnuiți.

— — Bine Tity atunci rămane stabilit pentru luni. La revedere.

120 ~~116~~ ~~120~~ 122

OPERAT LA FIȘE

2923

Intimii lui Iuliu Maniu, afirmă că acesta este foarte preocupat de pericolul pe care-l prezintă pentru ţară mişcarea comunistă.-

Iuliu Maniu socoteşte că această mişcare poate dispune de forţă puternice in ţară, pe care i le procură in primul rând elementul evreesc.-

\- verificat -

===

121 ~~117~~ ~~121~~ 123

2993

OPERAT LA FIȘE

In cursul intrevederilor pe cari Iuliu Maniu le-a avut in ultimele zile cu intimii săi, s'a discutat problema refacerii graniţelor româneşti.-

S'a luat hotărârea ca fruntaşii naţional ţărănişti impreună cu Iuliu Maniu, să adopte o atitudine mai energică in ce priveşte afirmarea dezideratelor revizioniste.-

In cercurile naţional ţărăniste, se discută posibilitatea ca Iuliu Maniu să redacteze un nou memoriu către cancelarul Hitler şi Ducele Musolini, in problema Ardealului.-

Acest memoriu ar urma să fie semnat de o serie de personalităţi politice, culturale şi bisericeşti din Ardeal.-

Cercurile de mai sus precizează că acest memoriu nu va fi redactat de data aceasta decât dacă s'ar obţine garanţia că acest act nu impietează cu nimic politica externă pe care o face ţara românească astăzi.-

- verificat -

122 118

4 Martie 1941

Dos. 2928

122
124

OPERAT LA FIȘE

N O T A

In ziua de 2 Martie a.c., se prezintă la restaurantul "Capşa" un individ care cere să se reţină o masă pentru ziua de 3 Martie crt., la dejun, spunând că va lua parte el cu soţia, un alt domn cu soţia şi fostul prim ministru Iuliu Maniu.

In ziua de 3 Martie crt., la ora 13,30, toţi cei de mai sus sosesc la restaurant şi iau masa.

La ora 15,30, părăsesc localul şi merg până în faţa Cafeului "Royal", de unde fostul prim ministru Iuliu Maniu se desparte de celelalte persoane şi pleacă spre Societatea de Telefoane, însoţit de un individ pe care îl întâlnise întâmplător.

Cei doi indivizi cu soţiile lor, merg pe Calea Victoriei, până în faţa magazinului "Lafayette unde cele două doamne intră, iar cei doi indivizi î îşi continuă drumul pe Str. Lipscani, până în faţa Băncii "Albina", unde după ce mai stau de vorbă 10 minute, se despart.

Unul din indivizi intră la Banca Naţională, unde s'a aflat că se numeşte Titu Dumitrescu şi este administrator delegat, iar al doilea, cel care reţinuse masa, ia un taxi şi merge în Str. M. Nicoară, de unde ia un individ care îl aştepta în faţa casei cu Nr. 10. Merg amândoi până în Str. Mântuleasa 22, unde rămâne individul din Str. Moise Nicoară, iar

./.

individul dela "Capşa" merge cu aceiaşi maşină în Calea Rahovei Nr.268, la Societatea "Standard", unde s'a stabilit că este avocat şi se numeşte Eleches Nerva Andrei, domiciliat în Splaiul Unirii Nr.5, apartamentul 16, etajul III.

125

124 120 126

2923

13 Martie 1941

Dn Maniu

124

OPERAT LA FIŞE

N O T A

In ziua de 11 Martie a.c., ora 11, Iuliu Maniu - cu prealabila aprobare a Conducătorului Statului - a fost primit în audienţă de M.S.Regina Mamă.

Audienţa a durat o oră.

Inainte de a fi introdus, Maniu a întrebat pe o doamnă de onoare dacă această audienţă nu ar putea aduce prejudicii M.S.Regina Mamă, la care i s'a răspuns că Aceasta are toată libertatea de a primi pe cine vrea.

Maniu n'a relatat prietenilor săi decât un singur episod al acestei audienţe, referitor la întrebarea asupra motivelor cari l-au determinat ca în 1930 să readucă pe fostul Rege Carol în ţară, la care fruntaşul ardelean afirmă că a invocat următoarele :

1. Regele Ferdinand, pe patul de moarte, i-a cerut să nu-l readucă decât dacă se desparte de Elena Lupescu, iar atât emisarii fostului Rege Carol, cât şi emisarii trimişi la Elena Lupescu, au anunţat că despărţirea este hotărâtă.

2. In ţară existau profunde nemulţumiri, cari s'au transformat într'un val de popularitate pentru fostul Rege.

3. Armata, prin mai mulţi comandanţi, îşi exprimase dorinţa fermă pentru readucere.

./.

Imediat însă ce am văzut cari sunt ţelurile sale - a spus Maniu - am luptat neconţenit împotriva situaţiei creiate.

Maniu a declarat prietenilor săi că nu s'au discutat în audienţă chestiuni actuale, afirmaţiuni cari au fost interpretate de aceştia ca fiind puţin probabile.

După audienţă M.S.Regina Mamă a declarat că nu s'a discutat nimic important, că Maniu nu i-a făcut o impresie puternică şi că în tot timpul audienţei reflecta cum să o încheie mai repede.

126
128
122 126

..III.1941

AUDIENTA LUI MANIU

Maniu a fost primit azi, la orele 11 dimineaţa, de Regina Mamă.

Audienţa a fost lungă.

Maniu n'a relatat prietenilor săi decât un singur episod al acestei audienţe.

Regina l-a întrebat dece l-a readus pe Carol "când ştia că e lipsit de caracter".

Maniu a replicat că a fost silit la aceasta din anumite motive.

Regele Ferdinand, pe patul de moarte, i-a cerut să nu-l readucă pe Carol decât dace se desparte de Dna Lupescu. Or, atât emisarii lui Carol cât emisarii trimişi la Dna Lupescu au anunţat că despărţirea este hotărâtă.

In al doilea rând, regenţa Ştyrbeiu şi Brătianu, creaseră atâtea nemulţumiri, cari s'au transformat într'un val de popularitate pentru Carol.

In al treilea rând, armata, prin mai mulţi comandanţi, mi-a declarat că ori aduc pe Carol, ori va fi adus fără voia mea.

Imediat însă ce am văzut cari sunt ţelurile sale, a spus Maniu, am luptat necontenit împotriva lui, a dnei Lupescu şi a camarillei.

Maniu a spus prietenilor săi că nu s'au discutat, în audienţă, chestiuni actuale - însă lucrul a apărut acestora improbabil.

In ce priveşte semnificaţia acestei audienţe - maniştii socot că trebue atribuită Reginei dorinţa de a se emancipa de sub tutela lui Antonescu şi a se înconjura de toate personalităţile politice ale ţării.

16 Martie 1941.

N O T A Nr. f.n.

Sunt informat dintr-o sursă serioasă, că printre partizanii D-lui Iuliu Maniu, circulă o scrisoare deschisă, ce se inmânează dela om la om, care a fost adresată Domnului General Antonescu, Conducătorul Statului, prin care i se aduce grave invinuiri, acuzându-l pentru faptul că a lăsat armata Germană să intre in ţară, fără a-i opune anumite condiţiuni, aşa cum au făcut şi alte state mici şi cum face azi Serbia .-

Scrisoarea este multiplicată la şaphirograf, fiind incredinţată numai oamenilor de absolută incredere şi numai printre intelectuali.-

Pe dată ce voi intra in posesia unui exemplar, îl voi trimite.-

Este ~~scrisoarea~~ ~~exploatată~~ la 28 II 41

Cu prilejul ultimelor conversaţii, Maniu a declarat din nou că are convingerea că Germania tinde la desfiinţarea armatei române. Nemţii sunt convinşi că sentimentele corpului superior ofiţeresc sunt anti-germane.

Interesul Germaniei de a desfiinţa armata s'ar explica prin:

1) de a deveni stăpâni absoluţi asupra vieţii interne.

2) de a evita, ca într'o conjunctură viitoare a războiului balcanic, să aibă în spate o armată care ar putea deveni ostilă Germaniei.

129 ~~125~~ 131
~~129~~ 10

OPERAT LA FIȘE

Din partea secretarului particular al d-lui Maniu se află că acesta din urmă ar intenţiona să propună Conducătorului Statului expedierea la Washington a unei echipe compusă din foşti politicieni cu credit pe lângă guvernele democratice.

Această propunere este motivată de eventualitatea răsturnării actualei situaţii politice în folosul anglo-americanilor şi România să nu fie surprinsă fără apărători când se vor discuta condiţiunile generale ale păcii viitoare.

- sursă serioasă -

===

Bil 1 ~~130~~ S.S.~~126~~ T 132

27 Martie 1941

~~130~~

29253

SECRET

60197

OPERAT LA FIŞE

N O T A

Declaraţiile lui Maniu asupra evenimentelor din Jugoslavia.

Maniu, care plecase la Braşov în cursul zilei de 25 Martie a.c., pentru două zile, şi se reîntorsese precipitat în Capitală, a avut în cursulz zilei de 27 Martie a.c. mai multe consfătuiri cu apropiaţii săi, cu care prilej a subliniat că "evenimentele din Statul vecin exemplifică starea de spirit a tuturor popoarelor din Sud-Estul Europei, cari vor să trăiască în libertate naţională".

"Această reacţiune trebuia să se producă şi în România, în mod normal, după abdicarea Regelui Carol.

"Jugoslavia a avut prevederea să facă din vreme o înţelegere cu Uniunea Sovietică. Această înţelegere trebuia să o facem şi noi, iar acum chiar momentul nu este încă pierdut.

"Socotesc că Generalul Antonescu a făcut o greşeală - a afirmat Maniu - că în declaraţia făcută ieri ziariştilor germani şi italieni vorbind de atrocităţile maghiare din Maramureş împotriva preoţilor, a adăugat caracterizarea "ca în Rusia". (Informaţii luate după un text al declaraţiilor Generalului Antonescu difuzate de agenţiile germane din Bucureşti). Nu e momentul să provocăm Uniunea Sovietică. Dacă am avea siguranţă la Răsărit, ne-am

./.

putea mişca în voie la Vest.

"Problema Balcanică se complică. Reacţiunea poporului jugoslav, care a înlăturat un Principe Regent şi a provocat arestarea unui guvern, va fi plină de urmări pentru întreaga Peninsulă Balcanică.

"Popoarele din Sud-Est au crezut că pot fi ferite de război, dar când se aşează o nouă hartă a Europei, niciun popor ce vrea să-şi apere teritoriile şi demnitatea naţională nu poate face politică de rezerve, care duce - din concesii în concesii - la pierderea teritoriilor şi a independenţei. Am ajuns, în această privinţă, un exemplu tipic pentru întreaga lume.

"Sunt încredinţat - a declarat Maniu - că noua poziţie a Jugoslaviei are o importanţă considerabilă pentru desfăşurarea războiului, indiferent ce atitudine va lua Axa.

"Este de altfel greu de conceput că Axa să intervină prea energic, fiindcă aceasta ar duce la o conflagraţie cu sârbii, la nimicirea bazelor de aprovizionare ale Germaniei din Sud Est şi la acel "Front Balcanic", pe care englezii îl doresc de multă vreme.

"Cât priveşte despre starea de spirit din rândurile poporului nostru, este de ajuns ca cineva să viziteze oraşele din Ardeal şi să primească lume din toate colţurile ţării, cum fac eu, spre a-şi da seama că şi poporul român este capabil de asemeni atitudini patriotice.

Sursă serioasă

2923

~~132~~ ~~133~~ 132

CENZURAT DIN PRESA 134

31 Martie 1941

Fulgerul

Iuliu Maniu

OPERAT LA FIȘE

S'a născut la Bădăcin, județul Sălaj. Toată viața lui a fost consacrată interesului public, sub raport național. Soldat credincios al nației sale, pe care a înțeles să o servească cu tot devotamentul și cu toată puterea sa de muncă. Il lega de Ardeal, de pământul Bădăcinului, nu numai întreaga ființă a lui ci și aceia a strămoșilor săi, luptători la mișcarea revoluționară dela 1848 de revendicări naționale.

Astăzi, Bădăcinul, satul sărac din Sălaj, este la Unguri. Iuliu Maniu este în Țara Românească un simplu particular. Dar o glorie a trecutului: un om de o cinste exemplară, complect dezinteresat, rob al unei singure pasiuni: creșterea și prosperarea nației; o voință neînduplecată întru păstrarea bunului nume; intransigent, dușman al compromisurilor; om de convingere și de "caracter".

KD 2923 Nota Raptat C-Luf 133 129 135

La ora 20^{30} a avut loc o convorbire intre Iuliu Maniu şi Mitsalache (Bucureşti-Topoloveni)

Iuliu Maniu: — Să vină urgent şi astă seară pana la ora 2

Mitsalache: Este imposibil, are de lucru cu munca şi nu are cu ce veni, poate peste 2-3 zile, marti cel mai de vreme sau miercuri.

- I. M.: Sunt lucruri foarte importante

Mits: Imposibil mai de vreme ca marti

I. M.: Am trimis acolo pe Penescu. A venit?

M: Da

- I. M.: Este de acord cu ce i-a adus?

Mits — Da e de acord cu ce a adus

I. M. — Uite aici ti vrea să vii negresit şi Dr Lupu şi Mihai (Popovici)

4

134 ~~130~~ ~~134~~ 136

OPERAT LA FISE

Mih. - Mâine seară sau poimâine.

I. h - Este foarte urgent să vii astă seară sau cel mai târziu mâine dimineata.

Mih - Imposibil

I. h - Bine atunci Doamna Agata! La mulți ani!, Eu in floril pomii? Pe aici e frumos. La mulți ani!

3/4/941

D/

29213

Notă

Dl. Iuliu Maniu a avut o lungă între-vedere care a durat peste 3 ore cu Dl. ministru al Iugo-Slaviei de aci în ziua de 1 Aprilie. —
N'a transpirat nimic din cele discutate

OPERAT LA FIȘE

120

Lesu a

135

131

137

136
S.S.I.
5 Aprilie 1941
~~132~~
138

2923

20354

N O T A

OPERAT LA FIŞE

Maniu şi actuala conjunctură.

Maniu a declarat intimilor săi că după informaţiile pe cari le posedă în scurt timp ministrul von Killinger se va reîntoarce la postul dela Bucureşti,având - contrariu tuturor svonurilor ce au circulat - mandatul de a acorda deplin sprijin Generalului Antonescu.

Acest sprijin,a susţinut Maniu,este însă condiţionat de intrarea României în războiu alături de Germania împotriva Jugoslaviei, ceeace - după însăşi expresia preşedintelui grupării naţional-ţărăniste - constituie "cea mai mare nenorocire care se întâmplă României"şi care va întâmpina o ostilitate activă a opiniei publice româneşti.

"Opinia publică - a afirmat Maniu - înţelege o acţiune împotriva maghiarilor,pentru recâştigarea Ardealului,dar nu va putea fi convinsă pentru un războiu alături de Germania,întrucât este încredinţată că Reichul a contribuit la cedarea Ardealului, iar acum,când guvernul din Berlin se află într'o situaţie dificilă din cauza evoluţiei situaţiei din Jugoslavia,ne cere sprijinul armat împotriva unui aliat".

Comentând diferitele ipoteze înspre cari va evolua actuala conjunctură,Maniu şi-a manifestat

./.

credința că în cazul când Germania nu va putea atrage România într'un război împotriva Jugoslaviei, va desfășura o acțiune urmărind modificarea componenții guvernului și luarea unor măsuri menite să reducă puterea de combativitate a armatei noastre.

Cât privește posibilitățile unui nou guvern legionar, Maniu s'a arătat sceptic, invocând argumentul că o asemenea eventualitate ar întâmpina opoziția ofițerilor generali.

Referitor la starea de spirit a populației românești, Maniu a susținut că evenimentele din Jugoslavia, dificultățile armatei italiene și atitudinea Americei, au fost de natură de a produce un reviriment de care actualul nostru guvern și forurile superioare germane trebue să țină seama pentru a evita complicarea situației, pe care președintele grupării național-țărăniste o consideră ca excepțional de încordată.

Sursă serioasă

OPERAT LA FIȘE 138 140/138 134

1.IV.1941

DIN CERCURI GERMANE s'au pus din nou azi în circulaţie versiuni alarmante cu privire la situaţia guvernului Antonescu.

După aceste versiuni, Killinger s'ar întoarce în câteva zile cu împuterniciri depline. El s'ar servi de ajutorul armatei germane pentru a impune un guvern legionar, ca Reichul să aibă deplina siguranţă a situaţiei din România, pentru tot timpul acţiunii militare pe care o va întreprinde în Grecia şi Jugoslavia.

Aceste versiuni au circulat în tot cursul zilei de azi, provocând o mare alarmă, îndeosebi în cercurile comerciale şi industriale.

Aceste ştiri au fost aduse şi la cunoştiinţa lui Maniu.

Maniu a arătat însă amicilor săi că, după informaţiile sale, Killinger se va întoarce în adevăr în câteva zile, însă cu mandatul de a da întreg sprijinul generalului Antonescu.

In schimbul acestui sprijin, gen. Antonescu va fi obligat să declare războiu Jugoslaviei şi să coopereze cu armata germană.

Maniu a adăugat că aceasta este cea mai mare nenorocire care se întâmplă României, deoarece n'are nici o raţiune ca armata română să pornească împotriva unui fost aliat, de care-l leagă puternice interese. Opinia publică românească va fi cu desăvârşire ostilă unei asemenea acţiuni militare. Opinia publică înţelege o acţiune împotriva ungurilor, pentru recâştigarea Ardealului, dar nu va putea fi convinsă pentru un războiu alături de Germania, care a contribuit la cedarea Ardealului şi a cărei poziţiune este din ce în ce mai critică. Maniu a anunţat că prevede mari frăântări interne, dacă gen Antonescu va consimţi să facă această politică.

139 OPERAT LA FIȘE 141 ~~139~~ ~~135~~

1.IV.1941

Poziția României într'un războiu balcanic formează preocuparea principală a lui Maniu.

El a anunțat azi pe amicii săi că față de desfășurarea situației din Jugoslavia, Germania va urmări ori să atragă România în războiu, óri să împingă , printr'un alt guvern, la desființarea armatei române.

Un nou guvern legionar este, după parerea lui Maniu, un lucru greu de realizat, deoarece ofițerii superiori n'ar consimți să predea puterea legionarilor, știind că în acest caz soarta lor va fi pecetluită. Pe de altă parte, spune Maniu, evenimentele din Jugoslavia triumfurile engleze ca și adeziunea Ameiricii au produs un reviriment în opinia publică, de care atât guvernul nostru cât și forurile germane trebue să țină seamă.

Din această pricină, Maniu vede situația extrem de gravă. Prezența trupelor germane iau României orice libertate de acțiune, împiedicânduo să facă gestul suprem, pe care Maniu îl, socotește necesar, pentru cauza națională.

140 ~~136~~ 142

S.S.I.

7 Aprilie 1941

2923

~~140~~

20391

OPERAT LA FIȘE

N O T A

Legaţiile Germană şi Italiană,indispuse de vizita Ambasadorului Avakumovici la Iuliu Maniu.

Legaţia U.R.S.S.este informată că legaţiile Germană şi Italiană sunt foarte indispuse că„Ambasadorul Avacumovici a făcut cunoscuta vizită la Iuliu Maniu,"şeful partidului naţional-ţărănesc, dizolvat pentru atitudinea sa ostilă faţă de puterile Axei".

Sursă serioasă.

3. 4. 41.

x

După informaţiile lui Sarov, legaţiile germană şi italiană ar fi supărate foc că ministrul Iugoslaviei la Bucureşti a făcut vizită d-lui Maniu, şeful partidului naţional ţărănesc, apreciat pentru „atitudinea sa ostilă faţă de puterile axiale.

OPERAT LA FIŞE

141 143 1/1

137

1 J. F.

articulare

rnă

NOTA INFORMATIVA

8 APRILIE 1941

Aseară la orele 19,35 a sosit în localitate domnul IULIU MANIU.

Domnia sa a tras la hotel Francez al cărei proprietar este generalul în retragere Marcovici.

Domnul Iuliu Maniu este însoţit de dl Răchiţan şi au venit cu maşina Nr 1650 Timişoara.

Din informaţiuni vor petrece sărbătorile Paştelui la Constanţa sau Mangalia.

Nu au luat contact decât cu Vasile Lepădatu şeful fost organizaţiuni naţional ţărărniste din localitate cu care a rămas azi dela orele 9 dim. până la orele 15.

99

Constanța

143 ~~139~~ 145

OPERAT LA FIȘE

NOTA INFORMATIVA

8 Aprilie 1941

Urmare notei de azi trimisă prin curier, informez că dl. IULIU MANIU a sosit aseară cu mașina nr. 1650 Timișoara și a descins la hotel Francez.

A trecut pe la Brăila și de acolo până la Constanța s'a oprit numaiîn satul Stupina unde s'a întreținut câteva minute cu un sătean din sosea. Este însoțit de fostul parlamentar Leucuția și nu de Răchițan cum am comunicat azi.

Singurul personagiu cu care a luat contact la Constanța azi este Vasile Lepădatu seful organizației național țărăniste locale și fost deputat. Au luat masa la restaurantul Canciovici /fost Capato/ dnii: Iuliu MANIU, Lepădatu și Leucuția.

144 140 146

9 Aprilie 1941

OPERAT LA FIŞE

In Constanţa se găseşte venit din seara zilei de 7 Aprilie dl.Dr. Iuliu Maniu şi locueşte la hotelul "Francez",fiind însoţit de dl.avocat RACHITAN. D-sa a luat legătură cu dl. Lepădatu,fost şef al organizaţiei naţional-ţărăniste din jud. Constanţa şi cu câţiva din foştii conducători.Pretinde că este venit să se recreeze,fiind surmenat şi că va sta 3-4 zile la Constanţa,în cazul că nu va fi chemat la Bucureşti,în care caz va trebui să plece.Se interesează de felul cum este privit de opinia publică guvernul Antonescu şi dacă armata germană se poartă civilizat cu publicul român. S'a interesat dacă capii mişcării legionare mai activează şi dacă sunt dispăruţi. La o întrebare pusă,dacă ne vom reîntoarce în curând în Ardealul cedat,a răspuns că nu speră nimic în prezent,dar la terminarea războiului,poate o să ni se facă dreptate.La o altă întrebare pusă,dacă vor învinge germanii sau anglo-saxonii,a răspuns că aceştia din urmă vor învinge şi că atunci desigur ni se va face dreptate. Intimilor săi le-a confiat că,după întoarcerea d-lui General Antonescu în ţară a fost solicitat de d-sa să aibă

./.

o întrevedere schimbând păreri asupra situaţiei interne şi externe. In urma acestei convorbiri, dl. Iuliu Maniu a dat ordin partizanilor, lucru spus şi celor dela Constanţa, să dea concurs nelimitat guvernului şi Miniştrilor săi din guvern. Vechiul plan de organizare a cooperaţiei şi cadrele organizate de naţional-ţărănişti, actualul guvern şi-l însuseşte şi cei solicitaţi să dea sprijinul necondiţionat realizării lui. In materie de politică internă, dl. Maniu se arată destul de îngrijorat. In politica externă, a spus că Italia sprijină încă pe unguri în detrimentul României şi că d-sa intenţionează împreună cu alţi şefi de partide să facă un demers pe lângă Generalul Antonescu, Conducătorul Statului, ca d-sa să intervină la Führerul Hitler, în scop de a tempera acest sprijin italian. In ce priveşte războiul, a spus că trebue să ne menţinem neutralitatea cu orice preţ, întrucât cu oricine vom intra în război, ruşii ne vor ataca imediat.

Astăzi sau mâine, şi-a exprimat dorinţa să plece prin satele evacuate de germani actualmente colonizate cu macedoneni.

148
146
~~142~~
~~146~~
OPERAT LA FIŞE
2923
9/4

Scrisoarea deschisă adresată de dl.Iuliu Maniu dlui general Antonescu, prin care arăta imposibilitatea participării României la războiul contra Iugoslaviei, a făcut o proastă impresie in cercurile studenţeşti naţionaliste, şeful partidului naţional ţărănist fiind considerat un convins democrat şi astăzi când toate ţările adoptă regimuri naţionaliste.-

Scrisoarea circulă copiată la maşină, tradusă şi in limba franceză.-

\- sursă sigură -

===

147 143

CENZURAT DIN PRESA

10 Aprilie 1941

2923

OPERAT LA FIŞE

147

149

B u c u r e ş t i

DOMNUL IULIU MANIU A SOSIT LA CONSTANTA

Dl.Iuliu Maniu, preşedintele fostului partit naţional-ţărănesc a sosit eri cu automobilul în oraşul nostru.

D-sa a venit dela Galaţi.

Imediat ce s'a aflat de sosirea d-sale, prietenii şi foştii partizani l-au vizitat.

Dl.Iuliu Maniu şi-a manifestat dorinţa să sărbătorească Sf.Paşti într'un oraş de pe litoral, probabil Constanţa.

Ora 10.25 11.IV.1941

2923

148

București 2.30.60, Iuliu Maniu cu Sibiu 7.11, Universitate

OPERAT LA FIȘE 150

Buc.	Doresc să vin la Sibiu, să-mi ridic banii.
Sibiu	D-le Maniu, trebuesc trimise formele la minister.
Buc.	Atunci trimiteți-le.

Este la Cuantaula încă

149 145

S.S.I.

16 Aprilie 1941

2923

20984

OPERAT LA FIŞE 149

151

N O T A

Activitatea desfăşurată de Maniu la Constanţa.

Iuliu Maniu a primit la Constanţa vizitele lui Lepădatu, Dan Alecu Tifrea, învăţător în comuna Dulgherul (Constanţa), av. Victor Duşa, fostul şef al tineretului naţional-ţărănist local, Ovidiu Ghia, fruntaş al aceluiaş tineret; deasemeni a avut convorbiri cu Jean Pamucof, restaurator, la localul căruia a luat de câteva ori cafeaua cu lapte.

Maniu a declarat că prezenţa sa la Constanţa este datorită faptului că întrucât la Bucureşti primeşte zilnic prea multe vizite, nu ar fi putut să se repauzeze cu ocazia Sărbătorilor Paştelui.

Din convorbirile pe care le-a avut cu diferiţi săi amici rezultă că Maniu se interesează atât de cadrele grupării naţional-ţărăniste, dând îndrumări ca acestea să rămână intacte, deoarece are convingerea în refacerea organizaţiunilor politice, cât şi de mişcarea legionară, cerând informaţiuni asupra conducătorilor şi asupra forţei organizaţiei locale a acestei mişcări.

Deasemeni, Maniu se interesează despre atitudinea populaţiei româneşti, faţă de prezenţa trupelor germane, precum şi despre ce crede opinia publică în ce priveşte situaţia teritoriilor înstrăinate.

Referitor la situaţia internaţională, Maniu şi-a exprimat convingerea în victoria Angliei, a apreciat ca nepotrivită intervenţia Ungariei în

./.

Jugoslavia și a declarat că Germania, în cazul când nu va debarca în Anglia în șase luni, atunci va porni o acțiune contra Uniunii Sovietice, în scop de diversiune față de eventualul eșec al acțiunii sale contra Marii Britanii.

Sursă serioasă

NOTA INFORMATIVA

IIAprilie I94i

Informez că dl Iuliu Maniu se mai află la Constanţa şi singurele vizite pe care le a primit au fost ale dlor Vasile Lepădatu şeful fostei organizaţiuni naţional ţărăniste din acest judeţ, avocat Dan ALECU secretarul general al organizaţiei şi învăţătorul Ţifrea din comuna Dulgherul al cărui tată este ardelean originar din Sibiu.

Dl Iuliu Maniu ia masa regulat la restaurantul Canciovici din strada Mircea şi nu a făcut nimănui nici un fel de declraţii privind situaţia internă sau externă, ci a venit să se odihnească câteva zile.

Din informaţiuni peste câteva zile se va părăsi oraşul Constanţa.

99

S.S.I.

24 Aprilie 1941

21277

OPERAT LA FIŞE

N O T A

Maniu apreciat de unguri ca trădător.

Dl. Iuliu Maniu a făcut la Judecătoria Mixtă Simleul Silvaniei, din teritoriul cedat, o cerere pentru a obţine un certificat de proprietăţile ce le are în acea regiune. A primit ca răspuns următoarea comunicare în limba maghiară: "Un trădător nu are nici pământ şi nici patrie" (Egy haza arulonak nincs se földje se hazaja) semnat de şeful judecător.

Sursă serioasă.

2923

153 ~~140~~

S.S.I.

25 Aprilie 1941

21364

OPERAT LA FIȘE 153

N O T Ă

Activitatea lui Maniu la Constanța.

In ziua de 14 Aprilie a.c. partizanii săi au intenționat a-i oferi o masă la care să participe circa 40 persoane, însă Maniu a refuzat această ofertă.

In ziua de 16 Aprilie a.c. Maniu s'a deplasat în Comuna Valul lui Traian, la 12 Km. de Constanța pe linia Medgidia, unde a vizitat ferma fostului deputat național-țărănist Vasile Lepădatu.

In ziua de 18 Aprilie a.c., Vinerea Mare, a asistat la slujbă la Catedrala Episcopală, unde i s'au prezentat generalul comandant al Garnizoanei, prefectul, primarul și notabilitățile orașului.

In ziua de 20 Aprilie a.c. a luat masa acasă la Lepădatu.

In ziua de 21 Aprilie a.c. a vizitat moșia lui Traian Oancea din comuna Isvorul Mare, însoțit de Lepădatu.

Sursă serioasă.

Ora 15 25.IV.1941 29253 ~~154~~ ~~150~~ ~~154~~ 156

București 2.30.60, Maniu Iuliu, Str.Caragea Vodă 27
cu Constanța 24.60, Marcovici Ion, Str.Basarab 2.
/convorbire începută/

OPERAT LA FIȘE

Buc. Am predat celui competent și se face categorie. Cealaltă chestiune au dat-o, se va aranja.

C-ța Bine.

Buc. Am vorbit cu dl.Mihai și mi-a comunicat o mulțime de chestiuni pe cari nu pot să le spun la telefon,știți dece?

C-ța Da.

Buc. Si circulă fel de fel de svonuri,mai mult nu pot să spun.

A sosit un pachet de telegrame pentru dl. președinte.

---

155 ~~151~~ ~~158~~ 157

29 VB

OPERAT LA FIȘE

25 IV

In cercurile corespondenţilor presei străine din Capitală circulă cu insistenţă svonul că într'una din zilele de Paşti, dl. Iuliu Maniu, care se găsea la Constanţa ar fi avut o întrevedere cu dl. Grigore Gafencu sau cu un împuternicit al său.

Scopul acestor întrevederi, după părerea aceloraşi cercuri, nu este bine definit, dar nu se exclude posibilitatea ca d-lui Maniu să i se fi făcut anumite propuneri din partea U.R.S.S.-ului.

In legătură cu aceasta, un diplomat dela Legaţia Americană a afirmat în cursul zilei de eri că în actualele împrejurări nu este exclus ca U.R.S.S. să dorească o strictă neutralitate din partea României la orice eventualitate.

- sursă serioasă -

===

B12 S. S. I.

29 Aprilie 1941.

158

21580

OPERAT LA FIȘE

N O T A

Activitatea lui Maniu la Constanța.

Maniu continuă a primi vizitele a diferiți fruntași ai organizației locale național-țărăniste, cu care ocazie se interesează de viața spirituală și culturală a Dobrogei.

La hotelul Francez, unde locuește, primește vizite fără protocol, pe oricine și oricâtă vreme dorește să stea vizitatorul, evitând însă a ataca probleme de politică internă ori internațională.

Atunci când i se pune o asemenea întrebare, fie chiar indirectă, se sustrage dela răspuns, povestind o anecdotă sau deschizând o discuție în jurul unui subiect de literatură, o amintire din tinerețe, etc.

Printre altele s'a interesat de situația Dobrogei imediat după războiul din 1916 - 19 și s'a arătat surprins aflând că pagubele suferite au fost mari și că totul a trebuit să fie complectamente refăcut după războiu.

Se interesează de situația socială a diverselor categorii de cetățeni, de aportul lor în viața de Stat, de evoluția partidelor politice din Dobrogea, după războiu, și de felul cum au reacționat minoritățile în diversele momente importante ale vieții Statului românesc.

./.

Acordă o deosebită atenţiune problemelor de viaţă românească, în diversitatea de naţionalităţi din Dobrogea, documentându-se asupra tuturor aspectelor vieţii locale.

Cu privire la impresia ce care i-a produs-o această provincie a declarat: "Ştiem din cărţi şi din informaţii că Dobrogea este o stepă. Am venit dela Nord la mijlocul ei şi am constatat că nu este tocmai stepă, ci dimpotrivă un ţinut frumos pentru ochi şi agreabil călătoriilor de recreaţie".

Cu toate că evită discuţiuni de ordin politic, totuşi, unui intim, întrebat fiind cum vede rezolvată definitiv chestiunea mişcării legionare, s'a exprimat că singura soluţie ar fi refacerea uneia sau a două partide politice cu mare aderenţă în masele ţărăneşti, cari auxiliare conducerii actuale a Statului, ar canaliza într'o perioadă de timp toate nemulţumirile în această nouă preocupare şi ar repune în situaţia lor firească multe elemente cari au aparţinut vechilor partide şi cari după desfiinţarea acestora, au îngroşat rândurile mişcării legionare.

Locuţia şi Capoşu au plecat la Constanţa, pentru a duce preşedintelui grupării naţional-ţărăniste diferite ştiri şi rapoarte din ţară.

Naţional-ţărăniştii din Bucureşti deşi au fost informaţi că Maniu mai stă puţine zile la Constanţa, după care va pleca direct în Ardeal, totuşi nu au încă preciziuni definitive cu privire la itinerarul preşedintelui grupării.

Sursă serioasă.

~~154~~ ~~158~~ ~~158~~ S.S.I.

29 Aprilie 1941

160

2993

Jurn. „Politica" prin telefon

21582

OPERAT LA FIȘE

N O T A

Fruntașii național-țărăniști din Capitală au fost informați că în dimineața zilei de 29 Aprilie a.c., Maniu a părăsit Constanța cu destinația direct Brașov, unde va rămâne până în ziua de 30 Aprilie a.c., când va pleca la Sibiu.

Dela Sibiu Maniu va pleca pentru a vizita pe sora sa, momentan suferindă, după care va veni în Capitală în jurul datei de 5 Maiu a.c..

In dimineața zilei de 30 Aprilie a.c., Ghiță Pop, și Dr. Solomon vor pleca cu automobilul la Sibiu pentru a se întâlni cu Maniu.

f. 166, 187.

S.S.I.

29 Aprilie 1941

161

NOTA

In ziua de 29 Aprilie a.c.,ora 19,30, Maniu a sosit în Capitală cu automobilul lui Aurel Leucuția, care îl însoțea.

Sosirea sa bruscă în Capitală a fost neașteptată chiar de către apropiații săi,dintre cari pe unii, ca Mihai Popovici, Ghiță Pop, Dr.Solomon, etc. îi convocase la o consfătuire în ziua de 30 Aprilie a.c. în Ardeal,unde afirmase că se duce direct dela Constanța.

2923

D

Arhivă Pietroni

dela „Palatul"

~~4.311.~~ 160 ~~160~~ 162

3 Mai 1941

N O T A

In legătură cu pelerinajul dela Florica, Maniu a scris un articol despre Ion C.Brătianu, pe care l-a încredințat spre publicare ziarului "Universul".

In prezent maniștii așteaptă rezultatul dacă cenzura va permite sau nu publicarea articolului.

Duminică a avut loc la Ghiţă Popp o consfătuire a ţărăniştilor. S'a hotărît menţinerea atitudinei favorabile faţă de URSS. Se speră că se va trage vreun folos în urma tensiunei sovieto-ungare.

La întrebarea unui participant ce pregăteşte Maniu, acesta a răspuns : "Aici avem bomba". "Insă nu pot să spun nimica". Informatorul meu este însă de părere că Maniu nu a pregătit nimic şi face pe misteriosu pentru a păstra mitul despre el. De fapt evenimentele l-au depăşit.

Ex III

2923

Exact

OPERAT LA FIŞE

2923

162

29 Aprilie 1941.

OPERAT LA FIȘE

In ziua de 27 Aprilie a.c., a vizitat orașul Brăila, venind de la Constanța, Iuliz Maniu.

In localitate a luat contact cu :

- Diaconul Anghelescu, membru al Partidului național țărănesc, profesor la Liceul local N. Bălcescu,
- Mihail Panteli, farmacist și
- Virgil Grosu, fost deputat,

fruntași ai organizației național țărăniste locale.

Din cele relatate de cei de mai sus prietenilor politici, rezultă că fruntașii țărăniști au făcut un examen al situației politice interne și externe.

S-a verificat deasemeni în linii mari situația organizației locale național țărăniste.

Până în prezent nu s'a dat membrilor organizației dispozițiunea de a desfășura vreo activitate anumită, ca urmare a unor eventuale instrucțiuni date de Iuliu Maniu.

Chestiunea se urmărește.

169 163 163 165

OPERAT LA FIŞE

NOTA INFORMATIVA

29 Aprilie I94I

Aseară a sosit dela Bucureşti dl LEUCUTIA însoţitorul dlui Iuliu Maniu.

In urma acestei sosiri, dl IULIU MANIU a părăsit subit Constanţa şi a plecat la Bucureşti azi cu personalul de I2 şi jumătate ziua, însoţit de dl Leucuţia.

Maşina I56o Timişoara pleacă mâine dimineaţă, goală, la Bucureşti.

Dl Iuliu Maniu intenţiona să rămână în Constanţa până Duminică, dar în urma înapoierii la Constanţa a dlui Leucuţia, a părăsit Constanţa.

99

3.V.1941

Eri, Vineri, 2 Mai a.c., Maniu a primit o delegaţie din Banatul sârbesc, alcătuită din cinci persoane.

Delegaţia i-a adus la cunoştiinţă că a venit în Bucureşti spre a determina guvernul:

1) Să întreprindă o acţiune pentru anexarea Banatului sârbesc

2) Să determine o mare acţiune de propagandă naţională în rândurile românilor din Jugoslavia, cari au fost desnaţionalizaţi.

Maniu a îndemnat delegaţia să meargă la gen. Antonescu, despre care a spus că are sentimente înalt patriotice.

Nu trebue însă să vă aşteptaţi, a spus Maniu, ca guvernul să obţină succes, intervenind pe lângă puterile Axei.

Părerea mea este, a spus Maniu, că Germania n'are nici un interes să se refacă România Mare. Ea nu vrea state puternice, ci numai stătuleţe neînsemnate, cari să nu poată gravita decât în orbita Reichului. Slovacia şi Croaţia sunt un exemplu.

Numai alături de Anglia şi America, numai împreună cu democraţiile occidentale, vom izbuti să refacem graniţele noastre. Aceasta este adânca mea convingere şi veţi vedea că evenimentele îmi vor da dreptate.

Nu înseamnă însă, a încheiat Maniu adresându-se delegaţiei, ca Dv. să nu continuaţi a lupta, fiindcă ţelul nostru final este să strângem pe toţi românii la un loc.

Ora 21.45 2923 17.VI.1941 ~~161~~ ~~165~~ 165 167

Berlin cu Bucureşti 4.66.99, casa Maniu.

Buc. Condiţiile tale au fost acceptate,aşa că vei primi 18.000 lei lunar. Acum o să vină Victoria la tine şi o să-ţi spună ea. Ei sunt foarte mulţumiţi de articolele tale.

-- Aici Victoria. Vin cât se poate de repede acolo.

Berlin Iţi trebue un carnet de ziaristă.

Buc. Am şi pentru mine şi pentru tine. Vin acolo şi pentru conferinţe. Tu însă telefonează în orice caz la "Timpul Ei vor să aibă în fiecare seară reportajele tale. O să fii foarte bine plătită. S'a aprobat pentrucă eşti foarte pricepută. Eu ţi-am mai scris şi o să vin acolo cu ce mi-ai cerut. Conferinţa despre "Mânăstirile româneşti" o s'o ţin în cadrul presei.

Berlin Nu mai e nevoe să vorbeşti cu dl. Fors. S'a aranjat aici direct.

Buc. Vroiam să mă duc pentru ca să capăt viza cât mai repede.

Berlin Pentru presă primeşti viza aici şi pentru devize la fel s'a aranjat aici. Trebue să fii aici la 1.

Buc. In orice caz vreau să fiu la 1. Cred că vin cu avionul. Tu telefonează însă la "Timpul".

Berlin Da, mâine.

Buc. Chestiunile ţi le aranjez eu.

-

3 Aug 1941

3 copii gata
Aug. 1 - Ordinul

D

29123

166162

29 Iunie 1941.
No 40

OPERAT LA FIȘE

161
168

Avem onoare a raporta că joi 27 Iunie a.c. a sosit în localitate Domnul Iuliu Maniu, care a descins la „Hotel „Coroana". –

In ziua de 28 Iunie c. pe la orele 11½ a avut loc în camera sa, o consfătuire cu foști partizani politici Dr. av. Ion Vescan fost deputat de Mureș, Dr Medic Solomon fost deputat de Odorchei și Dr. av. Roman refugiat din Dej. –

Convorbirile a durat până la orele 13, avându loc în camera sa, nu s'a putut stabili subiectul convorbirilor.

In ziua de sâmbătă 29 c. a părăsit acest oraș.

Tudosie Dumitru.

201, 377.

167 169

163 167

Ora 17.10 7.VII.1941

2923

Bucureşti 2.30.60, dl. Maniu, Str.Caragea Vodă 27 cu Baia de Arieş, dl. Boilă.

B-Arieş Sărut mâna unchiuţule. Suntem în foarte mare îmgrijorare pentru voi.

Buc. De ce dragă, noi suntem bine.

B-Arieş Te rog şi eu unchiuţule să te interesezi de chestia lui Puiu, ar avea foarte mare nevoe.

Buc. Romul ,nu vine la Bucureşti?

B-Arieş Nu, uite-l aici.

-- Sărut mâna.

Buc. Servus dragă, ce faceţi?

B-Arieş Bine,aşteptăm pe Lia să vină şi ea,ca să fim toată familia aici.

Buc. Dar unde este Lia, la Braşov?

B-Arieş Nu, la Sălişte.

Unchiuţule, roagă-l pe Romiţă să umble în chestia lui Puiu.

Buc. O să mă interesez eu.

Ce este pe acasă?

B-Arieş Ar trebui să vină maşinăriile.

Buc. A progresat cu ceva?

B-Arieş Nu,nimic,nu sunt lucrători,nu se poate lucra.

Buc. Vă sărut pe toţi.

168 167 OPERAT LA FIŞE 168 170

2023

10.VII.1941

Maniu a arătat amicilor săi părerile ce le are cu privire la situaţia actuală.

In chestia războiului:

Ca orice român, Maniu doreşte recâştigarea Basarabiei şi Bucovinei de Nord. Aceasta nu înseamnă, cum se răspândeşte din cercurile Preşidenţiei - spune Maniu - că s'a alăturat politicei axofile, considerând că aceasta ar fi singura posibilă pentru România în împrejurările actuale.

Dacă se dă omasemenea interpretare unui pasagiu din scrisoarea răspuns adresată gen. Antonescu, atunci se greşeşte profund, spune Maniu

Ar fi fost mult mai bine dacă România n'ar fi participat la acest războiu. Ea ar fi evitat pierderi grele şi ar fi cruţat aceste două provincii de distrugerile sălbatice, pe cari le face armatele sovietice. Problema Basarabiei şi Bucovinei s'ar fi rezolvit la conferinţa de pace, cum de altfel se va întâmpla, indiferent de acţiunea militară la care asistăm.

Gen. Antonescu trebue să nu se angajaeze prea mult în această politică. El nu trebue să admită ca armatele române să depăşească vechile frontiere, fiindcă un asemenea pas ar atrage iremediabil România de partea Axei şi ar pune-o în imposibilitate să recucerească în viitor simpatia Angliei şi Americei. O acţiune pentru recucerirea unor teritorii, pierdute tot din pricina nemţilor şi din îndemnul direct al cancelarului Hitler - ar putea fi justificată în viitor. Participarea însă la întreaga acţiune militară germană ar crea României dificultăţi insurmontabile.

În ce priveşte situaţia internă:

169 164 165

Incercările nesincere ale regimului de a alcătui un cabinet naţional - nu vor da rezultate, fiindcă:

a) reprezentanţii principali ai celor două partide nu vor participa. Inţelegerea Maniu-Dinu Brătianu este perfectă în această privinţă.

b) Mihail Antonescu sabotează constituirea acestui cabinet, în care el n'ar mai putea să aibă rolul principal.

c) Mihalache nu merge fără Gh Brătianu, nici Gh. Brătianu fără Mihalache. Or, se observă o rezervă în ambele părţi.

d) Nici Mihalache şi nici Gh. Brătianu nu se pot împăca cu metodele dictatoriale practicate de Mihail Antonescu. Mihalache a refuzat să facă guvern cu Vaida, nu va intra sub preşidenţia lui Mihail Antonescu.

e) Niciuna din personalităţile principale solicitate nu se poate împăca cu excesele practicate de actualul regim, excese cari nu se ştie dacă vor putea fi moderate, date fiind instrucţiunile Germaniei

f) Niciuna din aceste personalităţi nu-şi poate asuma răspunderea "teroarei interne şi a victimelor ei" cari vor forma una din problemele spinoase la conferinţa de pace.

g) Guvernul nu va putea fi completat decât cu elemente fără suprafaţă politică, cuzişti, specialişti fără autoritate politică, tineri, etc.

Opinia publică, spune Maniu, rămâne credincioasă celor două mari partide de guvernământ.

2923

Ora 9.10. 17 Iulie 1941 ~~166~~

Bucureşti 2.30.60, Iuliu Maniu cu Braşov, 1604,

D-na Mihail Popovici. (convorbire în limba română)

OPERAT LA FIŞE

Buc. Ce faceţi?

Braşov Aseară am avut o alarmă.

Buc. Am auzit!

Am vorbit cu d-na Marioara şi mi-a spus că au căzut câteva bombe incendiare chiar în jurul ei.

Braşov Da, am vorbit şi eu cu ea.

Când vii?

Buc. Nu ştiu. Este şi dl. Delescu (?) aici.

Să transmiţi salutări dela noi lui Mihai.

Braşov Ce mai e nou?

Buc. Eri, orele 5, s'a ocupat Chişinăul.

Braşov Da? Si altceva?

Buc. Linişte şi pace! In fiecare zi un Chişinău, ar fi ceva!

Braşov Sigur!

Iţi mulţumesc pentru lucrurile care mi-ai trimis.

Buc. Cam puţin!

Braşov De loc!

Acum trebue să vii aici, să bei şi să mănânci.

Buc. Nu ştiu când am să pot.

2923 18 Iulie 1941 167 171 173

Domnule General,

Opinia publică românească urmărește cu mare insuflețire acțiunea militară condusă de Dvs.pentru desrobirea provinciilor cotropite de străini și cu incordată atențiune toate măsurile luate in legătură cu această istorică desfășurare.

Intre aceste măsuri au reținut in mod deosebit atențiunea opiniei publice,declarațiile d-lui.Vice Președinte al Consiliului privitoare la organizarea administrativă și economică a Bucovinei și Basarabiei,care s'au difuzat larg prin presă și radio.

Sunt prea pline de urmări grave măsurile pe care D-sa.desigur de acord cu Dvs.,le anunță că vor fi luate in Bucovina de Nord și Basarabia și Moldova de Nord pentru ca să nu fiu nevoit să atrag atențiunea Dvs.asupra lor.

Modul cum se va organiza administrația in Basarabia și Bucovina,după reincorporarea lor,angajează viitorul și poate să fie pline de consecințe.Regimurile anterioare,afară de cel național-țărănesc,au privit Basarabia și Bucovina ca o colonie și le-au incătușat intr'un sistem centralist,care a impiedecat orice posibilitate de autoadministrare.Cele două provincii au fost inundate cu funcționari din Regat,necunoscători ai problemelor și oamenilor de acolo;aceștia s'au prefăcut in adevărați satrapi ai populației și au stârnit nenumărate nemulțumiri.Au fost,desigur și oameni de treabă intre cei veniți,dar cei răi au compromis pe cei buni Ei au făcut ca denumirea de "regățeni" să devină odioasă și timp de două decenii,provinciile in bună parte s'au istrăinat in loc să se inchege sufletește complect cu țara.Când am venit la guvern eu,a fost nevoie să incep totul dela inceput.Cei ce au urmat au stricat din nou tot ce am indreptat.

Reluarea vechiului sistem centralist ar fi,prin urmare,o greșală de neiertat.

Regimul bolșevic,prin resentimentul adânc ce a stârnit,in sufletele basarabenilor,i-a apropiat din nou de țara-mamă.Această reacțiune sufletească trebue captată și folosită in scopul inchegării sufletești a intregului neam românesc.

In forma nouă insă,cum voiți să organizați adminsitrația celor două provincii,nu vom izbutii decât să ne indepărtăm cu pași repezi de acest scop.

O nouă bruscare a Basarabiei și Bucovinei și o nouă indreptare a sufletului ei spre Rusia,ar fi cu atât mai gravă cu cât după prăbușirea regimului sovietic o Rusie revenită la sistemul proprietății individuale și a unor libertăți relativ mai largi ar putea să devină un punct de atracțiune mai primejdios decât a fost un stat cu regim sovietic comunist.

Atât in consfătuirea care s'a ținut cu fruntașii basarabeni,la Președinția Consiliului de Miniștri,cât și prin sussisele declarațiuni, s'a pus in vedere că in primul moment se va introduce o administrație militară și pe urmă una condusă de oameni din Vechiul Regat,pentru purificarea acestor provincii.Iată o soluție greșită,care va compromite dela inceput evoluția din viitor a raporturilor dintre acele provincii și Regat și care dela inceput acopere cu un văl impenetrabil intențiunea clar și bine exprimată a d-lui Vice Președinte al Consiliului,de a inlătura centralismul distrugător de inițiative și control politic.

Intâi:de unde această neincredere in elementele localnice,care de,atâtea ori s'au dovedit conduse de adânci sentimente naționale și de o exemplară corectitudine,ca cetățeni și români,chiar și cu ocazia ultimelor desfășurări triste?

Al doilea:cum credeți să faceți epurația acestor provincii,cu persoane care nu cunosc nici oamenii,nici lucrurile de acolo?

E de prevăzut că o administrație astfel organizată va fi izvorul erorilor și ororilor.

Nu poate fi indicată decât o singură procedură:aceia de a introduce imediat o descentralizare administrativă,pusă in lucrare de către basarabeni pe răspunderea lor.

Trebue chemați la sfat bucovinenii și basarabenii,indiferent de grupările din care au făcut parte și in ințelegere cu ei,trebue desemnați acei in mâna cărora se va pune conducerea acestor provincii.Conducerea provinciilor trebue să urmeze directivele guvernului.Armata,jandarmeria,poliția și justiția trebue să rămână centralizate și conduse din

centru prin exponenţii guvernuluiţorice turburări sau incurcături vor fi deci excluse. Ar cosntitui o mare nedreptate aceia de a se jigni oamenii localnici, intelectuali, sau ţărani, impunându-i-se cu sila elemente străine.

Am făcut prin experienţă proprie, ca Preşedinte de Consiliu, constatarea că basarabenii şi bucovinenii sunt foarte inţelegători şi dispuşi să primească şi chiar să invite persoane din afară de provincia lor, in locuri pentru cari nu au oameni. Dealtfel, nici ardelenii, nici basarabenii şi bucovinenii nu au făcut niciodată greutăţi in această privinţă, ci dimpotrivă.

Ar trebui apoi constituite imediat, din localnici, consilii provinciale, judeţene, de plasă şi comune, pentru a sfătui şi controla organele administrative şi a le da indrumări practice, aşa incât viaţa administrativă să fie considerată ca a lor, iar nu impusă din afară şi răspunderea pentru eventualele greşeli cari s'ar face, să nu fie a puterii centrale.

Nu inţeleg bine raţiunea care a prezidat la oprirea refugiaţilor de a intra in Basarabia şi Bucovina spre aşi reocupa, din primul moment, proprietăţile, când este ştiut că in actuala criză de alimente e firesc ca pământul să fie adminstrat şi cultivat de proprietarii lui, care il vor lucra cu mai multă tragere de inimă decât alte elemente.

Declaraţia d-lui Vice Preşedinte al Consiliului, că pământul disponibil din Basarabia, se va atribuii elementelor din Regat, poate să ducă la grave reacţiuni sufleteşti, in Basarabia abia recâştigată. Fără indoială, este drept că luptătorii ce s'au jertfit in răsboi să fie şi ei impărtăşiţi din aceste terenuri, dar metoda de a jigni pe basarabeni şi bucovineni, rezervând pământurile libere cu exclusivitate pentru sătenii din Vechiul Regat, nu ar putea nicidecum să servească interesele consolidării sufleteşti, in provinciile de peste Prut. Socotesc că metoda mai potrivită ar fi de a ţine un just echilibru intre cele două interese: acelea de a satisface pe luptători şi acelea de a nu provoca nemulţumiri in Basarabia şi Bucovina.

Dar mai ales nu inţelege opinia publică, raţiunea şi dedesubtul pasagiului următor din declaraţiile d-lui Vice Preşedinte al Consiliului până la sfârşitul ostilităţilor, când va interveni un decret de anexiune, până atunci autorităţile militare şi regimul de ocupaţie sunt singura situaţiune legală a acestor teritorii.

Intâi: despre cari ostilităţi este vorba? Acele pentru Basarabia şi Bucovina, sau acele contra Rusiei, sau acele ale conflictului armat mondial?

Al doilea: pentru ce trebue un decret de anexiune?

Basarabia şi Bucovina s'au contopit in Regatul României pe baza autodeterminării, cu 25 de ani inainte, prin hotărârile de unire aduse in Adunările Naţionale. Pentru ce trebue acum un nou decret de anexiune care dă o altă infăţişare bazei de drept a unirii acestor două provincii cu patria-mumă?

Pentru ce trebue un expert german anunţat cu atâta stăruinţă?

Deodată cu ocuparea acestor provincii trebue un "restitutio-interum" şi apoi măsuri de guvernământ cari urmează in mod firesc din experienţa trecutului, respectând hotărârile de unire ale provinciilor.

In dreptul public şi in acel internaţional trebue folosite expresii precise, aplicate in sensul lor bine stabilit ştiinţificeşte, altfel se pot intâmpla răstălmăciri şi confuziuni păgubitoare pentru unitatea statului; Basarabia şi Bucovina sunt teritorii româneşti de facto şi de jure şi nu este permis să dăm alt titlu de drept cârmuirii româneşti, nici să instituim organic factori străini in conducerea lor, oricât de pricepuţi ar fi ei dealtfel.

& & &

Profit de această imprejurare pentru a vă impărtăşi preocupările mele asupra obiectivelor ce trebuesc urmărite in acest război şi asupra unor intâmplări care dacă sunt adevărate, nu pot să rămână nedezaprobate.

Prin hotărârea de a intra in acţiune impotriva cotropitorilor tindem la eliberarea Basarabiei şi a Bucovinei şi a unui colţ din Moldova de Nord; in aceste clipe pentru toate conştiinţele româneşti problema stăpânitoare este afirmarea drepturilor noastre etnice şi istorice, prea bine cunoscute asupra intregului nostru patrimoniu naţional. Basarabia şi Bucovina fac parte integrantă din aceste drepturi, care au fost recunoscute ultima oră şi prin conferinţa dela Londra in 1920.

Pierderea acestor provincii nu s'a datorat nici unei hotărâri internaţionale, nici vreunei hotărâri a naţiunei insăşi, prin reprezentanţii ei legali imputerniciţi.

175

Lupta armatelor noastre pentru recucerirea lor,nu este prin urmare,o agresiune,cù intenţiuni de cucerire,intenţiuni care trebue să ne fie străine,ci urmarea unei invaziuni care trebuia respinsă din primul moment.In această luptă,intreaga naţiune, şi toţii fii ei trebue să se inşire sub drapel,sau acolo unde cred că pot fi utili,in serviciul voinţei naţionale unanime de a ne păstra hotarele şi de a recâştiga Basarabia şi Bucovina şi toate provinciile pierdute prin slăbiciunea unei cârmuiri vinovate,impusă ţării prin lovitură de stat.

Intreaga naţiune a fost cuprinsă de nespusă bucurie,când a aflat că Cernăuţii,Chişinăul şi alte oraşe au fost eleiberate de cotropitori.

Vom incerca cu toţi cea mai mare satisfacţiune,când vom afla in comunicate că reocuparea intregeii Basarabii şi a Bucovinei,s!a terminat.

Bucuria şi satisfacţia noastră,a tuturor românilor va fi fără margini,nu numai penetrucă am câştigat două provincii frumoase şi am readus milioane de oameni cu suflete româneşti la vatra strămoşească,ci şi pentrucă jertfa sângelui scump al armatei noastre glorioase a reparat ruşinea pe care cârmuitorii inconştienţi depe vremuri au adus-o ţării noastre.

Recunoştinţa ţării pentru generalii,ofiţerii şi soldaţii români şi pentru Dvs.,Domnule General,va fi eternă.

Cea mai grea zi pentru o naţiune şi pentru un comandant este insă cea de a doua zi de după victorie."Inima tuturor românilor bate acolo unde este armata",am spus-o intr!o recentă scrisoare ce v!am trimis. Acum victoria,in bună parte dobândită,trebue ca toată puterea noastră intelectuală,toată grija sufletească şi toată inventivitatea românilor să fie concentrată spre a găsi calea cea bună atât de grea in cea de a doua şi de după victorie.

Pentru acest motiv,ca şi in trecut şi de data aceasta,socotesc că am datoria să dau expresiune convingerilor mele şi ale opiniei publice,atât de mult frământată şi fiindcă imi lipsesc toate celelalte mijloace:parlament,presă şi adunări publice,nevoit sunt să vă deranjez pe Dvs., ca nu cumva mai târziu să fiu făcut răspunzător de reticenţe,de echivoc sau de lipsă de vigilenţă,atât de necesare in vremuri ca cele de azi.

Dacă intreaga opinie publică românească,cu noi toţiam fost pentru recucerirea provinciilor rupte prin agresiune dela patria-mumă, suntem categoric contra ca România să urmărească obiective de agresiune.

Nu este admisibil să ne prezentăm ca agresori faţă de Rusia, astăzi aliata Angliei,aceasta din urmă probrabil invingătoare,pentru alt obiectiv decât Basarabia şi Bucovina,in tovărăşia de arme a "Axei"şi a Ungariei,care ne-au rupt printr!un act arbitrar,neratificat de nimeni,o parte importantă a ţării noastre,vătămându-ne teritoriul mândria şi onoarea noastră naţională.Chiar şi tovărăşia de arme de până acum,impusă de imprejurări,este cât se poate de supărăatore,câtă vreme incă nu am primit nici o satisfacţie in problema Transilvaniei,dar care are totuşi o ei singură justificare:aceia că este menită să repare ce am suferit inainte cu un an,in urma presiunii exercitate de "Axă",care la vremea când ne-a legat mâinile,orpindu-ne să ne apărărm.Acum,ea ni le-a deslegat.

Basarabia şi Bucovina s!au unit cu vechiul Regat prin voinţa lor liberă şi pe baza principiului autodeterminării popoarelor.Ar fi prea pretenţios să credem că continuarea răsboiului germano-rus ar depinde de colaborarea noastră,după cum este nu mai puţin pretenţios ca să proclamăm noi România,război sfânt contra Rusiei pentru organizaţia ei internă şi socială.Războiul sfânt,militar şi politic,noi Românii să-l păstrăm pentru România-Mare cu toate provinciile sale.

Nu avem nici un soldat român de sacrificat pentru scopuri străine.

Trebue să cruţăm armata noastră pentru scopurile noastre româneşti,cari sunt multe şi mari şi de o tragică actualitate,pentru foarte apropiate vremuri.

Este adevărat că la Nord şi la Est de Nistru avem foarte mulţi fraţi români,aşezaţi acolo de veacuri,la care avem dreptul să aspirăm,pentru intregirea naţională.

Pe aceştia insă nu-i putem câştiga şi mai ales nu-i puetm păstra cu armele.Anexarea lor trebue să se intâmple cu liberul lor consimţământ şi cu aprobarea marilor puteri,atunci când se va stabili statutul teritorial definitiv al Europei.

• / •

Fără de această aprobare noi nu ne vom putea bucura de alăturarea fraţilor noştri de peste Nistru, ci vom avea din ea numai nesfârşite incurcături şi greutăţi.

In schimb, in baza unei inţelegeri generale, se pot găsi soluţiuni care să satisfacă şi pe noi şi să nu provoace nici rivaliatatea, nici duşmănia vecinilor noştri.

Adevărul trebue insă incontinuu accentuat, că nimeni altul nu are drept asupra "republicei modoveneşti", in măsura in care o avem noi.

O tendinţă de cucerire şi ocupaţiune mai cuprinde şi un pericol, pe cari mulţi nu-l cunosc. Opinia publică maghiară şi conducătorii ei sunt intr'un mod semnificativ frământaţi, iar ideia tot mai vânturată de publicistica maghiară şi de cercurile lor importante, este că spaţiul vital al României este la Est de Carpaţi, iar al Ungariei in partea de vest a Carpaţilor.

Nu-i admisibil ca noi să servim argumente şi motive in sprijinul celor ce urmăresc să ne impingă spre Răsărit, eliminându-ne din cetatea naturală a Transilvaniei, leagănul românismului, şi mai ales nu este admisibil ca să ne legăm soarta prin războaie de cucerire şi agresiune cu "Axa".

Svonuri tot mai persistente vorbesc despre masacre săvârşite asupra populaţiei minoritare, in special evreieşti, din Moldova.

Ele nu sunt verificate şi noi dorim să nu fie adevărate. Toate cazurile de rebeliune sau trădare naţională, trebuesc ca pe loc şi cu mare asprime pedepsite. Măsurile legale, care sunt luate pentru a preintâmpina repetarea unor asemenea acţiuni criminale sunt bine venite.

Dar simţul de umanitate al poporului nostru şi bunul său renume nu trebuescatinse prin executări şi schingiuiri in massă, sau prin intoleranţă, care s'ar răzbuna in primul rând asupra noastră şi asupra conaţionalilor noştri. Pentru acest opinia noastră publică şi toţi cari o cunoaştem, protestăm in contra lor sau a continuării lor, dacă s'ar fi săvârşit.

Vă rog să primiţi asigurarea deosebitei mele consideraţiuni.

Bucureşti, la 18 Iulie 1941.

ss. IULIU MANIU.

Preşedintele Partidului "Naţional-Ţărănesc"

Ora 10.20 30.VII.1941

2923 177 175 178

Bucureşti,Casa Maniu cu Braşov,casa Popovici

Buc. Ce faci? Ce face doamna?

Braşov Foarte bine domnule preşedinte.

Buc. Eu plec azi la Dobreşti la Mihalache,i-a murit soacra. Mai plec cu 4 prieteni,Răutu,Ilie Lazăr,Sergici,Ghiţă Pop are conferinţă la Braşov,l-ai văzut?

Braşov Dar mi-a spus că nu poate veni.Conferinţa lui este la ora 5.

Buc. A fost eri la mine la ora unu şi mi-a spus totuşi că pleacă.Pe Dobrescu l-ai văzut?

Braşov Mi-a spus nevasta că l-a văzut la spital.

Buc. Să-i spui să-ţi dea o scrisoare.Tu poţi veni la Dobreşti?

Braşov Nu,nu pot veni.Sunt atâţia răniţi aici şi eri au venit două trenuri,azi unul.Nevasta îi cară cu maşina dela gară,lasă că aşa-i stă bine.Dar vino tu aici.

Buc. Nu pot să viu trebue să-mi aduc prietenii acasă.Dar cred să viu Marţi la Braşov.

Braşov Atunci viu eu mâine la Bucureşti şi mă întorc cu tine. Mihalache ce face?

Buc. A fost aici şi mi-a spus că pleacă la Chişinău,l-a numit la cartier,dar el nu vrea decât pe front. Fiind aici a primit o telegramă că i-a murit soacra,aşa că s'a întors la Dobreşti.Ionel Pop ce face?

Braşov Foarte bine. Iuliu ,ne vom vedea din nou dacă vii Marţi.

S.S.I.

30 Iulie 1941

N O T A

In legătură cu întrevederea care a avut loc în ziua de 16 Iulie a.c. între Maniu şi emisarul german principele de Rohan, cercurile naţional-ţărăniste dau următoarele precizări:

Principele de Rohan a început prin a arăta că faţă de noua situaţie ce se va creia prin distrugerea comunismului, satisfacerea revendicărilor teritoriale româneşti prin recâştigarea Basarabiei şi Bucovinei de Nord şi prin stăpânirea definitivă a întregului spaţiu european de către Reich, toţi oamenii de Stat europeni vor trebui să-şi modifice atitudinea lor şi să ia contact cu noile realităţi.

Pentru România, această nouă ordine europeană este mai interesantă şi mai vitală decât pentru alte State, fiindcă ţara românească îşi va găsi satisfacerea intereselor sale economice, în cadrul unui echilibru stabil, care o va feri de crize economice şi sociale.

Pentru un Stat agrar, care are încă de parcurs zeci de ani drumurile civilizaţiei, se naşte o situaţiune în care se va putea desvolta şi prospera.

In ce priveşte problema Ardealului - a afirmat principele de Rohan - la sfârşitul războiului se vor găsi soluţiuni de natură să satisfacă ambele părţi, deci pentru moment, nu se pot produce noui perturbări printr'o nouă revizuire de teritoriu.

./.

Punctul de vedere al cancelarului Hitler este însă cunoscut: delimitările teritoriale în Sud-Est au un caracter provizoriu, deoarece la pacea generală se vor fixa teritoriile definitive.

Reichul va ţine seamă la sfârşit de aportul fiecărei ţări, la acţiunea sa militară şi politică.

Maniu a replicat - în esenţă - următoarele:

"N'aşi putea să vă tăinuesc convingerile mele, fiindcă acestea sunt îndeobşte cunoscute. Am fost şi rămân anglofil. Şi aceasta, nu numai fiindcă există o filiaţiune între convingerile şi ideologia mea cu cele ale lumii anglo-saxone, dar mai ales fiindcă Anglia a fost în mod constant prietena şi protectoarea ţării mele.

"România a avut o înţelegere cu Anglia în 1916 şi Marea Britanie a rămas fidelă acestei înţelegeri.

"Realizarea aspiraţiilor naţionale româneşti s'a făcut cu sprijinul Franţei, Angliei şi Americei, iar de atunci, în toate împrejurările, Anglia a sprijinit România.

"In niciuna dintre convenţiile şi înţelegerile intervenite între Anglia şi România, Marea Britanie n'a înşelat România.

"Veţi fi de acord cu mine - a spus Maniu - că Germania a avut o atitudine potrivnică României.

"Noi n'am fost niciodată împotriva Germaniei, iar în trecutul războiu eram în conflict cu imperiul austro-ungar care deţinea provincii locuite în majoritate sdrobitoare de către români şi dacă am intrat în conflict cu Germania, este fiindcă aceasta a fost aliata Austro-Ungariei.

"Imediat însă după războiu, guvernul român a căutat să reia raporturi bune cu Germania şi de atunci ne-am străduit să menţinem o colaborare eco-

nomică, ca şi raporturi politice corecte.

"Noi însă vream să ne păstrăm ţara, câştigată cu lupte şi suferinţe mari, iar Dvs. v'aţi aflat de cealaltă parte.

"Din cauza Germaniei am pierdut Basarabia şi Bucovina de Nord, prin hotărârea puterilor Axei s'a făcut României cea mai mare nedreptate care s'a făcut vreodată în istorie, răpindu-i-se o parte din Ardeal, provincia cea mai românească cu o populaţie majoritară românească, având conştiinţa naţională desvoltată în mod puternic.

"Dacă veţi judeca obiectiv, veţi înţelege temeiurile acţiunei noastre".

Principele de Rohan a replicat că această situaţie s'ar putea schimba şi că depinde de bărbaţii de Stat români ca lucrurile să poată lua într'un viitor apropiat altă desfăşurare.

In acest scop, principele de Rohan a propus lui Maniu să se întâlnească cu o personalitate germană autorizată.

Maniu a replicat că poporul român a avut deseori decepţiuni în relaţiile lui cu marile puteri, iar conducătorii săi trebuind să fie prudenţi, fiindcă au astăzi o imensă răspundere, nu poate să dea răspunsul imediat, dar va reflecta şi va răspunde prin Mihai Popovici, care are relaţiuni cu personalităţi germane din Bucureşti.

Maniu, relatând intimilor săi conversaţia, a declarat:

"N'am nici o încredere în făgăduelile lui Hitler, deoarece i-a înşelat pe toţi.

"Germania se află astăzi într'o situaţie dificilă şi deaceea vrea să profite de acţiunea anticomunistă, pentru a strânge în jurul său toate Sta-

./.

tele şi toate partidele burgheze.

"România trebue să aibă însă în vedere numai interesele sale şi trebue să ţină seamă că şansele Angliei au crescut şi mai mult.

"Cu Germania este Gen. Antonescu şi deşi dintr'un punct de vedere i se poate reproşa că nu rezistă suficient penetraţiei economice germane, totuşi are un rol însemnat.

"Noi trebue să apărăm interesele Ardealului, şi acestè interese nu ni-le poate satisface Germania.

"Cu atât mai mult trebue să lucrăm alături de Anglia, cu cât Ungaria exercită o propagandă extraordinară în America, Anglia şi Elveţia".

Cu privire la emisarul german naţional-ţărăniştii au acules următoarele date:

Principele Karl Anton de Rohan, descendent al unei vechi familii franceze, care şi-a legat interesele sale de cele ale casei Habsburg, este un vechi luptător politic.

f. 176, 383

Inainte de a fi câştigat pentru naţional-socialism, făcea parte din gruparea contelui Coudenhove-Kalergi, conducătorul mişcării denumită "Paneuropa", după numele cărţii cu reputaţie mondială, scrisă de cunoscutul om politic şi autor vienez.

f. 180

Această mişcare era democratică, universalistă şi preconiza Statele Unite ale Europei, în spirit american.

Principele de Rohan a fost câştigat de naţional-socialism, a devenit unul dintre combatanţii săi în presă şi este actualmente unul din intimii cancelarului Hitler.

Principele de Rohan este căsătorit cu o fiică a contelui Apponyi, fostul prim-ministru maghiar, care a susţinut cunoscuta luptă la Geneva, în chestia optanţilor, cu Titulescu.

180 176 180 182

S.S.I.

31 Iulie 1941

2923

OPERAT LA FIŞE

N O T A

Maniu, faţă de nenumăratele întrebări ce i s'au pus în legătură cu vizita principelui de Rohan şi pentru a nu face declaraţii, cari să fie interpretate ca indiscreţiuni, a adoptat următoarea versiune oficioasă, difuzată şi de toţi amicii săi:

"Principele de Rohan cunoaşte pe Maniu încă din anul 1933, când preşedintele grupării naţional-ţărăniste se afla la Viena şi studia posibilităţile unei confederaţiuni dunărene.

"Maniu a luat atunci contac şi cu cunoscutul publicist vienez Coudenhove - Kalergi, iar principele de Rohan se afla atunci în gruparea "Paneuropa", condusă de publicistul vienez.

"Aflându-se în Bucureşti, principele Rohan a crezut că are o datorie de curtoazie să viziteze pe Maniu.

"S'au schimbat tot felul de opiniuni.

"Vizita a avut un caracter pur particular.

"La Braşov, nu s'a petrecut nimic".

-----

181 177

S.S.I.
14 August 1941

2923

H

OPERAT LA ...

180 183

N O T A

Scrisoare adresată Generalului Antonescu. de Iuliu Maniu.

In cercurile diplomatice bulgare din Capitală s'a înregistrat informaţia după care fostul prim-ministru Iuliu Maniu a adresat recent Generalului Antonescu o scrisoare, prin care, printre altele, se plânge împotriva vice-preşedintelui Consiliului de Miniştri, profesor Mihai Antonescu, arătând că măsura de internare luată de acesta împotriva unor fruntaşi naţional-ţărănişti (Dr. Ilie Lazăr, Leoouţia, Rachiţan) este abuzivă şi învrăjbeşte pe luptătorii naţionalişti ardeleni în aceste timpuri de grea cumpănă pentru poporul românesc.

In cercurile menţionate acest demers este considerat drept un pas înspre înrăutăţirea raporturilor dintre guvernul Generalului Antonescu şi gruparea manistă.

Sursă serioasă.

29223

CONFIDENTIAL 182 ~~178~~ 181 184

ROMÂNIA

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE
CABINETUL MINISTRULUI

Pres. Cons. de Miniștri - Serv. S. I.
Registratura G-lă.
INTRAREA Nr. 82997
194 1 Luna August ziua 15

Nr. 7399.
14. VIII. 1941.

OPERAT LA FIȘE

SERVICIUL SPECIAL DE INFORMAȚII

16-8-941

Din ordinul Domnului Ministru Subsecretar de Stat;

Am onoare a trimite alăturat, în copie, nota informativă, primită dela Direcțiunea Generală a Poliției, rugându-vă să binevoiți a lua urgente măsuri pentru verificare și a concentra toate mijloacele pentru a aresta pe vinovați.

Gr. III

au avut și noi o nota se poate împreună cu ea

SECRETAR GENERAL
Colonel,

N. Pătruțoiu.

SECȚIA C. I.
INTRAREA Nr. 27015
16 AUG. 1941

EG/PA

C. 71 593 — M. O. Imprimeria Națională

- Dl. Iuliu Maniu deţine unele informaţiuni, asupra organizării legionare, în privinţa cărora nu voeşte să indice sursa.

Astfel actualul comandament legionar se află în Braşov, iar şef al "Comandamentului de Prigoană" ar fi legionarul Caranica, care ispăşeşte o condamnare de 10 ani închisoare, în acel oraş.

Informaţiunile primite de dl. Iuliu Maniu relevă, deasemenea, că legionarii închişi la Braşov ar avea largi posibilităţi de a ţine contact cu exteriorul,

./.

datorită personalului închisorii, care este partizan al mişcării, convins sau cumpărat.

__S'a dat ordin de verificare prin Inspectoratul de Poliţie Bucureşti__.

- posibilă
- sursă C.D.

S.S.I.

20 August 1941

27195

OPERAT LA FIŞE

N O T A

Noua acţiune a lui Maniu.

După cum s'a semnalat, Iuliu Maniu, acordă dela un timp încoace un interes deosebit reorganizării şi utilizării tineretului naţional-ţărănist.

In acest sens a dat dispoziţiuni pentru adoptarea unui nou sistem de organizare a tineretului grupării, asemănător intrucâtva celui legionar, considerându-l mai potrivit cu condiţiile în cari tinerii naţional-ţărănişti pot să activeze astăzi.

Tineri naţional-ţărănişti de încredere - fie aparţinând organizaţiilor, fie având grade de rudenie cu membrii de frunte ai grupării - au fost însărcinaţi să alcătuiască formaţiuni pe nuclee alcătuite din 10 - 15 persoane, funcţionând în cadrul instituţiilor publice sau particulare, în universităţi, in cămine, etc.

In provincie, se practică acelaş sistem, alcătuindu-se atatea formaţiuni câţi tineri de încredere se pot însărcina cu asemenea misiuni.

Şeful fiecărei formaţiuni îşi întruneşte membrii cel puţin odată pe săptămână, le explică punctul de vedere al grupării cu privire la evenimentele actuale, le dă diferite informaţii interne şi externe şi ii îndeamnă să recruteze noui partizani.

Elemente remarcabile dintr'o formaţiune sunt însărcinate să-şi alcătuiască altele proprii.

Fiecare şef de formaţiune pe nuclee are sarcina să ţină contact cu un membru marcant al grupă-

./.

21. VIII 41
[illegible] d-lui [illegible]
N. Stănescu

20.8.1941
Primit un exemplar
cu 27.195
[illegible]
[illegible]

20.VIII.1941
[illegible]mat un exemplar pentru [illegible]

rii,dela care primeşte instrucţiuni şi cuvinte de ordine.

O parte din aceşti tineri ţin contact direct cu Maniu,iar unii au organizat mese,în familie,la cari au prezentat preşedintelui grupării naţional-ţărăniste pe membrii formaţiunii respective.

Aceste formaţiuni au şi misiunea de a răspândi manifestele şi scrisorile lui Maniu.

Ideologia de bază a activităţii acestor formaţiuni este ideia naţională,recucerirea Ardealului, refacerea Romaniei Mari,redemocratizarea ţării,etc. etc.

Şefii de formaţiuni au misiunea de a culege informaţii din diverse domenii şi de a face rapoarte cu privire la starea de spirit din cercul activităţii lor politice şi private.

In legătură cu activitatea şi rolul politic al acestor formaţiuni mai este de relevat că,primind din partea unor legionari oferte de a se inscrie în gruparea naţional-ţărănistă,Maniu a supus propunerile primite atât fruntaşilor grupării,cât şi conducătorilor tineretului din aceste formaţiuni.

Fruntaşii grupării au avut opinii diferite cu privire la asemenea oferte,unii susţinând că legionarii au o mentalitate primejdioasă,care nu s'ar putea aclimatiza într'un partid democratic,iar alţii că legionarii ar trebui primiţi întrucât tineretul este necesar să fie captat şi canalizat,altminteri, lăsat liber,ar putea reprezenta o primejdie permanentă pentru viaţa politică romanească.

In ce priveşte tinerii naţional-ţărănişti,aceştia au opiniat ca să se primească înscrierile de legionari,cu condiţiunea ca să fie individuale şi fie-

./.

care să fie garantată de un membru recunoscut al grupării național-țărăniste.

Totodată mai este de relevat că în ultimul timp Maniu s'a arătat informat asupra situației din interiorul mișcării legionare, comunicând apropiaților săi unele detalii cu privire la conducerea actuală a mișcării.

In afară de acestea s'a constatat că unii membrii marcanți ai tineretului național-țărănist, ca Viga casier central la C.E.C. și Cosman, șef de secție la aceiași instituție, au fost observați într'un contact mai apropiat cu legionarii dela instituția menționată, ca Ion Gligor, Titi Constantinescu Marian Șerbănescu, etc., cari contribuesc la difuzarea exemplarelor din scrisoarea răspuns adresată Generalului Antonescu de către Maniu, precum și la colportarea diferitelor știri privitoare la atitudinea președintelui grupării național-țărăniste, ceiace denotă o legătură mai strânsă cu cercurile acestei grupări.

Deasemeni mai este de relevat că, în ziua de 19 August, Maniu, după sosirea sa în Capitală, a primit un grup de tineri ardeleni, care s'a prezentat sub conducerea lui Cosman, menționat mai înainte pentru legăturile sale cu legionarii.

--------- 52

Comunicat : Vice-Președintelui Consiliului de Miniștrii
Președinției Consiliului de Miniștrii
(Serv. Centr. de Informații)

48

Ora 15 22.VIII.1941

Bucureşti 2.30.60 Iuliu Maniu cu Făgăraş comuna Voila dr.Solomon.

Buc.	Cine vorbeşte?
Voila	Aici dr.Solomon.Cine e dl.preşedinte?
Buc.	Nu,aici .....Dl.preşedinte vrea să ştie ce faci,eşti bine,dece nu mai vii pela noi?
Voila	Da,sunt bine.Ce este,ce s'a întâmplat?
Buc.	Nu nimic,era numai îngrijat unde eşti.Când vii?
Voila	Cred că este ceva,nu întreabă dânsul de flori de măr, trebue că este ceva important.Ce ştii de Buby?
Buc.	Nu ştiu nimic de mult.
Voila	Roagă-l să se ducă la Ministerul de Răsboi să intervie să-i dee şi lui Buby un concediu,este la Regimentul 3 Artilerie Călăreaţă. Ce face dl.preşedinte,a fost acolo?
Buc.	Da,a fost şi a stat o săptămână.Am să transmit ce mi-ai spus.
Voila	Bine.Altceva nou?
Buc.	Nimic,e linişte pe sus,nu ştiu ce va eşi pe jos. Dânsul va trece Duminică dimineaţa spre Sibiu,aşa că e în drum spre Dta,caută să-l vezi.
Voila	Bine.La revedere.

24 August 1941

J.T.A.

8

188

184 187

2923

190

In oraș se comentează atât în cercurile creștine cât și în cele evreești, despre o pretinsă scrisoare a unui Iuliu Maniu, prin care se protestează contra faptului intrării noastre în războiu contra sovietelor precum și la avansarea trupelor noastre peste Nistru în Ucraina, această campanie ar fi contra intereselor noastre, - atât actuale cât și viitoare. - se tinde a se demonstra că germanii ar căuta prin unele compensații teritoriale în această direcție să renunțăm la teritoriul Ardealului de sub ocupația maghiară. -

Sistemul acesta de propagandă nu prinde teren decât în anumite cercuri de stânga, și este primit

...UTAŢII:

...NALMENTE:

Gura

Bărbia

Urechile

Semne particulare

...motivul internării:

189

~~185~~

~~188~~

foarte rece de restul opiniei publice, care în genere nu are încredere în existența reală a scrisoarei, și în al doilea rând este socotită ca fiind gen de difuzare a propagandei sovieto-engleză.—

191

192
Brașov, 9.IX/941. ~~186~~

~~190~~ ~~189~~

2923

f. 423, 589, 401, 317, 201, 202, 372.

N O T A

Ca urmare a cercetărilor făcute despre memoriul înaintat de Dl. Iuliu Maniu Domnului Mareșal Antonescu, am mai aflat următoarele dela av. Ionel Pop, nepotul domnului Iuliu Maniu:

Că un memoriu precis s'a făcut și că s'a înaintat Președinției de Consiliu și că poate chiar personal Domnului Mareșal s'a înmânat.

Memoriul cuprinde desvoltarea a patru puncte de vedere ale semnatarilor, de ce nu poate rămâne Ardealul ungurilor și cum s'ar putea revizui arbitrajul dela Viena. Arată importanța economică, financiară, etnică, geografică și națională a Ardealului și tot ceea ce am mai pierdut pe lângă teritoriu.

Mai își arată regretul că pentru o cauză națională trebue să lupte în secret, deoarece soc. "Pro-Transilvania" oficial este desființată. Asociația continuă să activeze și să răspundă neoficial murdarei propagande ungare. In această asociație sunt încadrați în mod desinteresat toți ardelenii care cu adevărat au simțit pierderea pământului pentru care au suferit părinții și strămoșii lor.

Dintre membrii asociației sunt mulți care finanțează pe refugiați și în special pe studenții săraci dela Academia Comercială din Brașov, care au legătură cu mulți tineri intelectuali rămași din diferite motive în teritoriul cedat.

Se amintește că în loc cu propaganda aceasta

./.

să se ocupe Statul (Ministerul Propagandei),care are fonduri mari,trebue să se ocupe tot refugaţii, care de abia îşi câştigă existenţa.

OPERAT LA FIŞE

Ora 21.20 11.IX.1941

29 23

192 193 191 194

București, Iuliu Maniu cu Brașov, Mihai Popovici.

Buc.	Unde este Mihai?
Brașov	In oraș.
	D-le Maniu, cum merge cu gripa?
Buc.	Mai bine, am stat în pat puțin.
Brașov	Mihalache este în București?
Buc.	Mihalache este în București, însă pleacă mâine dimineață. Te rog transmite cele cuvenite lui Mihai. Voi chema mâine la telefon.

---

3 copii galbene ex. annual

8.10

D 2923

193

192 195

Nr. 72/13 Sept. 1941

OPERAT LA FIŞE

Inf. din popor.

In ultimul timp s-a răspândit un svon, in randurile intelectualilor Romani-mai ales- cum că Domnul Iulia Maniu, a pregătit un memoriu cu scopul de a-l trimite Cancelarului Hitler şi Ducelui musolini prin care in numele Ardelenilor, se cere revizuirea arbitrajului dela Viena.

Se poate verifica.

In cazul când doleanţele Româneşti nu vor fi satisfacute- prevede memoriul- România nu va mai avea un ideal sfant pentru care săşi sacrifice fii in actualul Războiu.

Sursa serioasă.

Din aceiaşi sursă, s-a mai aflat, că Domnul Maniu, are de partea sa un grup insemnat de Generali Romani, iar atitudinea Generalului Ciupercă, este in stransă legătură cu acţiunea Manistă.-

Discuţii deasemenea natură, au pătruns şi pe teritor rural, avánd ca urmări inăsprirea spiritelor printre ţarani, care in mare majoritate aici in Ardeal, sunt legati cu sufletul de D-l. Maniu.

Versiunea că mulţi fruntaşi National Tărănişti au fost arestaţi la Bucureşti, este mult comentată, tot cu tendinţe de inăsprire a atmosferei.

Acest fapt precum şi dubiozitatea ce stăpaneşte in ultimul timp poporul Ardelean, a creiat o stare de demoralizare şi o scădere resimţită in élanul de odinioară, lucru observat in prezent la ţarani, care răspund greoiu ordinilor de chemare, fără nici un fel de avânt iar rechiziţiile se execută mai mult forţat căci ce se adună este luat cu sila ,plus că mare parte din ceia ce este rechiziţionabil, este dosit, ascunzânduse vitele prin păduri iar vechiculele demontate pentru a nu putea fi utilizate.-

La această situaţie ingrijorătoare, mai contribue şi scumpetea necunoscută până in prezent, aflândune in faţa unei adevărate inflaţii, faţă de preturile exorbitanţe.

In Ardeal păsările au ajuns la 1000 lei perechea.

Dobosan Ioan.

23.IX.41

Rărirea fondurilor coincide cu afacerea Vişa-Rică Georgescu.

Este sigur că Maniu personal n'a folosit fonduri străine. El a declarat, când i s'a făcut invitaţia să plece în Anglia, că un om politic nu poate fi obligat, sub nici o formă, unei puteri străine.

Totuşi, Maniu a ştiut şi a înlesnit ca diverşi fruntaşi din rândurile tineretului să aibă la dispoziţie fonduri străine şi să le folosească atât pentru acţiunea grupării cât şi pentru întreţinerea unora dintre manişti.

E în uzul lui Maniu de a încuraja şi stimula anumite acţiuni, de cari în mod oficial n'are cunoştiinţă şi despre care nimeni nu-i vorbeşte deschis.

Suntem informaţi că Maniu a avut în cursul săptămânii încheiate o nouă întrevedere cu Guenther, ministrul Americii.

Vom obţine detalii asuppa acestei întrevederi.

195 191 194

"A/B"

23 Septembrie 1941

197

OPERAT LA FISE

Gr III

A/B

C.I.

2923

Maniu şi secretarul general al partidului naţional-ţărănesc, Ghiţă Pop, au plecat Duminecă în provincie, fără să divulge scopul călătoriei lor decât cercului cel mai intim al lor.

In orice caz scopul este unul politic.

Ei urmează să se întoarcă Miercuri înapoi.

Vom raporta imediat ce se vor întoarce.

"A/B"

23 Septembrie 1941.

In cercurile maniste se afirmă că Iuliu Maniu întreţine legături foarte intime şi discrete cu numeroşi ofiţeri superiori, dintre cari unii cu funcţii înalte la Marele Stat Major şi că spiritul anti-german ca şi îndoiala în victoria Germaniei, ar câştiga tot mai mult teren în rândurile ofiţerilor.

Deasemeni se afirmă că unii ofiţeri nu se sfiesc să-l viziteze pe Iuliu Maniu.

Astfel, la sfârşitul lunii August, Iuliu Maniu ar fi fost vizitat de un general venit în uniformă, cu automobilul, însoţit de doi soldaţi cari l-au aşteptat în maşină tot timpul întrevederei.

Vizita acestui general a coincis cu vizita făcută lui Maniu şi de d-na Socor, soţia fostului director al "Adevărului" şi care se ştie că este sora ziaristului evreu Graur (Bruner).

S.S.I.

29 August 1941

~~196~~

N O T A

Din cercurile politice

1. In cursul zilei de 28 August a.c. la Maniu s'au întrunit o serie de fruntași național-țărăniști printre cari Mihai Popovici, Ghiță Pop, Hudiță, etc pentru a avea un schimb de vederi.

Intrevederea a fost întreruptă la anunțarea vizitei unui militar superior, care a venit să facă o comunicare lui Maniu.

Cercurile național-țărăniste depun insistențe pe lângă apropiații lui Maniu pentru a afla obiect[ul] comunicării primită de acesta.

să explotăm
fără ...

2. Național-țărăniștii discută că Dr.Lupu care a fost mai demult însărcinat să ia contact cu Mareșalul Antonescu, va avea probabil încurând prilejul să fie primit de Conducătorul Statului.

Dr.Lupu - printre altele - va expune din nou punctul de vedere al grupării național-țărăniste în chestia războiului, preconizând ca România să-și cruțe forțele pentru eventualitatea unui războiu cu Ungaria, va solicita eliberarea lui Ilie Lazăr, Lococutia și Răchițan și va protesta împotriva arestării maniștilor Visa și Rigă Georgescu. Restricție ...

3. Cu prilejul împlinirii unui an dela arbitrajul dela Viena, maniștii proiectaseră să organizeze o manifestație, în momentul de față curentul moderat

din gruparea naţional-ţărănistă reuşind a-şi impune punctul de vedere pentru a se renunţa sau a se amâna aceasta.

S'a propus însă lui Maniu să se organizeze o demonstraţie la împlinirea unui an dela evacuarea Ardealului de către trupele şi administraţia română, socotindu-se că în acest mod"s'ar sublinia şi răspunderea Mareşalului Antonescu care, - după afirmaţiile maniştilor - n'a schiţat nici un gest de rezistenţă,deşi avea puterea în mână şi încrederea totală a Reichului".

Manifestaţia ar consta într'un parastas,oficiat la Biserica Albă,în memoria tuturor regăţenilor cari au luptat şi au murit pentru cauza Ardealului.

Maniştii arată că ar face astfel şi o manifestaţie de solidaritate cu regăţenii cari au aceleaşi convingeri.

4. Dr.Costinescu a declarat recent mai multor amici politici că gruparea liberală nu întreprinde nici o acţiune care să poată fi interpretată ca având scopul de a face dificultăţi Mareşalului Antonescu şi că desaprobă agitaţia lui Maniu,deşi îi împărtăşeşte punctul de vedere.

"Mareşalul - a afirmat Dr.Costinescu - trebue să puie însă capăt acţiunii militare,întrucât pierderile sunt imense şi inutile.

"România trebue să se rezerve pentru eventualităţile viitoare şi in primul rând pentru războiul împotriva Ungariei,care nu face numai propagandă, ci şi pregătiri febrile".

Deasemeni a afirmat că după părerea sa problema legionară nu este lichidată şi că atunci când vor fi nemulţumiri în ţară legionarii îşi vor relua

acţiunea subversivă.

Totodată fostul ministru a făcut unele consideraţiuni desaprobatoare faţă de aprovizionările germane din România şi faţă de măsurile luate împotriva evreilor, în privinţa acestora menţionând că nu le aprobă, deşi totdeauna a fost antisemit.

Sursă serioasă

Comunicat: Vice-Preşedintelui
Consiliului de Miniştri

Preşedinţia Consiliului de Miniştri
(Serviciul Central de Informaţii)

200 196 202

Ora 8 28.IX.1941 2929 199

vol 3-4

București, Iuliu Maniu cu Brașov 39.05

Inginer Smigenlusky

Buc.	Dați casa inginer Smigenlusky, aici casa Iuliu Maniu.
Brașov	Da, un moment să-l chem.
Buc.	Bună ziua, vă rog dacă sunteți amabilă să anunțați pe dl. Vescan că la ora 10½ să fie la Coroana că sosește dl. Maniu acolo, să fie precis.
Brașov	Da, comunic cu plăcere.
Buc.	Mulțumesc. Bună ziua.

~~203~~ 201

~~197~~ 200

No 103 - 29.IX.941.

Eri, 28 sept. 1941, (între) orele 10[30] - 12[45] a fost în Brașov Dl Iuliu Maniu, însoțit de Dl Ionel Pop, nepot al său. A luat contact cu Vescan Ioan fost prefect de Tg-Mureș.-

Lupaș Octavian

3 copii gata
Capt. Ordean

5292

204

2923

401, 423, 114

Nr.144. 29 Septembrie 1941.

In ziua de 28 Septembrie c.a sosit dela Bucuresti Domnul Iuliu Maniu, fiind însoţit de Domnul Vasile H.Serdici.-

La sosire în faţa hotelului Bulivard au fost întimpinaţi de Domnii: Dr.Zaharia Boilă şi Dr.Ionel Pop, După ce s-au intreţinut cam 45 minute au plecat spre Alba Iulia, unde au rămas până în ziua de 29 Septembrie c.

In ziua de 29 Septembrie c.când s-au înapoiat în localitate au mers la cafeneaua Bulivard ~~între timp~~ unde au mai venit şi Domnii: Dr.Ioan Răchiţanu, Dr.Ioan Lupaş profesor Universitar, pe urmă au trecut în restaurant unde au luat masa, ~~între timp s-au~~ discut ~~foarte multe~~ chestiuni privitoare la situaţia Internaţională.

170. 5. X. 1941.

205

3 copii galbene

Ag. Ardeal

Dl. Dr. Popp Ionel advocat din Sibiu, care este nepotul Dlui Maniu, a spus că pe 8. l.c. (miercuri) îl așteaptă la Sibiu pe Dl. Maniu, care i-a anunțat sosirea. Stan Ioan

2923

OPERAT LA FIȘE

203

202

198

29123

~~204~~ ~~199~~ 202 21
203

D.G.P.

- 5 Octombrie 1941 -

OPERAT LA FIȘE

a/ Național-țărăniști

Dl. Iuliu Maniu a dat cuvânt de ordine partizanilor săi din Ardeal să continue atitudinea de rezervă față de politica Statelor Axei.

După afirmațiile intimilor săi, dl. Maniu nu doreşte ca Națiunea Română să dea impresia că este divizată.

Șeful grupării național-țărăniste a comunicat partizanilor săi din Ardeal că, după unele informațiuni - confirmate de ministrul Statelor Unite la Bucureşti -, simpatiile Germaniei pentru Ungaria au scăzut.

- posibilă
- sursă Inspectoratul de poliție Bucureşti.

—

207

PROCES-VERBAL

Astăzi 25 luna Oct anul 951

Subsemnatul Cambi A. am procedat la scoaterea filelor Nr. 205 din dosarul Nr. 2923 vol. 3. care au fost introduse la dos Nr. 31165 vol. unic

Semnătura,

A Cambi

6-X.1941 LA CERERE 205 200 204 208

Maniu a mai avut o întrevedere cu actualul ministru al Italiei la Bucureşti. Această întrevedere - care s'a produs puţin timp după venirea noului ministru italian - a avut un caracter informativ şi a fost intermediată de un membru al legaţiei italiene, care are sarcina de a întreţine un contact de informaţie cu oamenii politici şi ziariştii români.

Acest membru al legaţiei italiene întreţine permanent legătura cu Maniu şi Mihai Popovici.

In ultimele două săptămâni a pornit o sugestie din cercurile maniste pentru o nouă întrevedere între Maniu şi ministrul Italiei. [illegible] P.N.T. a dorit să verifice anumite informaţiuni cu privire la situaţia din Italia şi la atitudinea guvernului fascist faţă de problema româno-ungară. După Zaharia Boilă, această nouă întrevedere ar fi avut loc; după Ghiţă Pop, ea nu s'ar fi produs încă.

S.S.I.-B. 11 Octombrie 1941

Informaţiuni din cercurile partidelor politice

Iuliu Maniu a dat dispoziţii fostului comitet al asociaţiei Pro-Transilvania, de sub preşedenţia lui Ghiţă Popp, să încadreze întreg comitetul de refugiaţi şi expulzaţi ardeleni de sub conducerea lui Mureşeanu şi Nacu în comitetul Pro-Transilvaniei, cu scopul de a se putea alcătui iridenta română pentru lupta în Ardeal.

S.S.I.-B.M. 15 Octombrie 1941

Informaţiuni din cercurile partidelor politice

Iuliu Maniu a dat disoziţiuni lui Dr.Epaminonda Lucaciu, preot Todericiu, Emil Dandea, Corneliu Căposu şi Dr.D.Mau de a forma imediat în Capitală un comitet al asociaţiei transilvănene de cultură, cu scopul de a se forma primul nucleu iridentist ardelean în vechiul regat, aceasta întrucât în Ardeal Ghiţă Popp a şi pus bazele unei serii de nuclee.

S.S.I.-B.   16 Octombrie 1941

211

C.T.

Informaţiuni din cercurile partidelor politice

In ziua de 15 Octombrie a.c. Iuliu Maniu s'a întreţinut îndelung cu profesorul I.D.Stefănescu dela Universitatea din Cernăuţi, care pleacă peste câteva zile la Roma în numele ardelenilor, în vederea discutării problemei Ardealului.

După intrevedere, Iuliu Maniu a afirmat că aceasta este ultima încercare pe care o face România, după care va şti ce trebue să facă prin locuitorii ei din Transilvania.

OPERAT LA FIŞE

210 ~~209~~ ~~204~~ 212 ~~209~~

S.S.I./B.M. 18 Octombrie 1941

OPERAT LA FIȘE

Informațiuni din cercurile partidelor politice

C.T. 29083

Iuliu Maniu și-a exprimat părerea că este cazul să plece în străinătate cu orice mijloace ce va avea la îndemână, deoarece s'a convins că lupta pentru recucerirea Ardealului nu poate fi dusă decpat din străinătate.

Va fi însoțit de Corneliu Căposu și Katenberg.

---

211 ~~205~~ ~~210~~ 210

20 Octombrie 1941 213

Fa Stănescu
verifică

2923

OPERAT LA FIȘE

Dl. Iuliu Maniu continuă a fi supărat din cauza ultimului interview al D-lui V. Killinger, care vorbea de "strigoii politici".

Inginerul ardelean Grapini crede că o explicaţie va avea loc în curând.

No.36.

22 Octombrie 1941.

212 206 211 214

§ 2925

OPERAT LA FIŞE

Copii galbene
de Ardeal

In ziua de 15 Octombrie 1941, Oraşul Turda a fost vizitat de Domnul Julius Maniu, insoţit de Dr. Serdici Vasile, după ce in ziua de 14 Octombrie 1941 a făscut o vizită nepoatei sale soţia profesorului uneversitar Dr. Romulus Boilă, la Baia de Arieş jud. Cluj-Turda, descinzând in Turda la Domnul Valentin Poruţiu din strada Traian No.5, unde a intâlnit şi pe Dr. Valer Moldovanu profesor uneversitar pensionar fost ministru, doi dintre cei mai intimi prieteni a'i fostului prim ministru.

Cu privire la cele discutete intre aceştia trei politiecieni, am aflat din sursă absolut sigură că domnul Maniu a impărtăşit prietenilor săi următoarele:

"Răsboiul va dura incă mult timp, deoarece ruşii incă nu sunt distruşi, iar americanii numai la primăvară vor intra in răsboiu, fiindcă atunci vor fi gata."

La Odesa va incepe o nouă ofensivă românească de care are frică că nu va reuşi, deoarece ruşii sunt bine inarmaţi şi fortificaţi/a doua zi atacul sa produs şi Odesa a căzut/.

Despre situaţia României şi a viitorului ei a spus intre altele :

"Cred cu toată convingerea mea că vom redobandi Ardealul pierdut, insă aceasta numai după terminarea răsboiului. Toate svonurile d o grabnică reintregire sunt paliative pentru ridicarea moralului populaţiei".

Dela Turda Domnul Maniu, a plecat in aceiaşi zi la Alba Julia.

Jliescu Ioan.

22.X.1941   VERIFICARI   213 ~~207~~ ~~212~~

Maniu nu pregăteşte nici un memoriu în chestia declaraţiilor lui Killinger.

2923

8

Punctul de vedere al lui Maniu a fost făcut cunoscut guvernului în întrevederile pe cari mareşalul ~~xx le~~-a acordat lui Mihalache şi în întrevederea Lupu- Mişu Antonescu.

OPERAT LA FIŞE

Atât mareşalul cât şi vicepreşedintele Consiliului au fost în linii generale de acord cu Maniu.

Guvernul are un interes mai mare ca opoziţia, spun maniştii, să pună capăt unor asemenea emixtiuni străine, făcute cu brutalitate şi cinism.

215

S.S.I.-B.M.

23 Octombrie 1941

214 216 208 213

Gr III

C. T.

2923

Informaţiuni din cercurile partidelor politice

Iuliu Maniu a făcut cunoscut tuturor şefilor de regiuni şi conducători locali ai asociaţiei Pro-Transilvania, că Domnul Mareşal Antonescu, a început să lucreze după sistemul iridentiştilor ardeleni, astfel că oricine trebue să-i acorde ajutorul cu mult zel.

In acelaş timp Iuliu Maniu îşi exprimă bănuiala că oficializarea iridentismului românesc îndreptat contra Ungariei, ar putea să fie o cursă abilă a puterilor Axei, care încearcă astfel să schimbe regimul actual din România şi vor învinovăţi pe Dl Mareşal Antonescu că n'a respectat arbitrajul în ceeace priveşte Ardealul.

---

217 ~~215~~ ~~209~~ 23.X.941

I.I.A.

Dl. Iuliu Maniu

care a sosit Joile
aceastea în capitală
a primit pe mai mulţi
ardeleni cari l'au infor-
mat despre evenimen-
tele ce au avut loc
pe timpul lipsei din
capitală a fostului prim-
ministru.
Dl. Maniu s'a arătat
mulţumit de gestul
manifestanţilor dela
Legaţiile germane şi
ytaliene din capitală
cu ocazia luării Odesei
ştigând: "Trăiască Ardealul"
Redactorii ziarului "Ardealul"
l'au informat că cenzura
continuă să se comporte
drastic faţă de articolele
ce se dau spre publicare.
Faţă de această informaţie
dl. Maniu s'a arătat
extrem de revoltat.

216 214

2923 8

D.G.P.

25 Octombrie 1941

a/ Naţional-ţărănişti

Dl.Iuliu Maniu intenţionează să înainteze un memoriu,D-lui Mareşal Ion Antonescu,privitor la evacuarea evreilor din Bucovina şi Basarabia,cerând suspendarea acestei măsuri,în ce priveşte pe evreii stabiliţi în acele provincii înainte de unire.

- posibilă
- Sursă C.D.

28.X,1941

D.Iuliu Maniu consideră că svonurile despre o revenire a legionarilor la putere îşi au temei prin aceea că chiar germanii le fac promisiuni . D.Maniu e convins însă că Fuehrerul Cancelar nu se va dispensa de Conducătorul Statului "pentru că e convins că Armata e cu el" .

"Nu-i decât o presiune tipică , ce-şi găseşte explicaţia în chiar relatarea agenţiei germane "Transocean" , care a anunţat că "arbitrajul dela Viena rămâne valabil" .

"Nu m'am înşelat . Agitaţia privitoare la Ardeal , nu se bizue pe prealabile şi precise înţelegeri" .

D.Maniu şi-a rugat prietenii să facă , fiecare în cercul lui , o punere la punct , desminţind că d-sa a pus la cale multiplicarea manifestului cu textele revizioniste ale Domnului Mareşal , spre a creia dificultăţi în raporturile Domnului Mareşal Antonescu cu conducătorii germani . Dimpotrivă , că d. Maniu înţelege să nu îngreuneze cu nimic sarcina Conducătorului Stattului .

INFORMATIE SPRE VERIFICARE

B.C. Nr.71 din 31.X.1941

D.Iuliu Maniu a cerut Dr.Filderman, divers material documentar pentru întocmirea memoriului său în chestiunea evreiască.

Filderman l-a vizitat în acest scop pe D.Maniu.

Pe de altă parte, D.Marin Simionescu-Râmniceanu l-a primit pe av.Gruber, secretarul lui Filderman, căruia i-a relatat punctul de vedere al Domnului Mareşal Antonescu în problema evreiască, expus cu ocazia audienţei acestuia la Domnul Mareşal.

Filderman, pentru a nu fi pus în faţa situaţiei de a demisiona dela conducerea Federaţiei Uniunii Comunităţilor Evreeşti, a arătat evreilor bogaţi şi partea 2-a a scrisorii-răspuns a Domnului Mareşal, spre a le demonstra că demersurile lui n'au fost inutile.

Deasemeni, le-a informat că a trimis un al doilea memoriu Domnului Mareşal.

Rugăm verificaţi şi urmăriţi chestiunea memoriului lui Iuliu Maniu în problema evreiască.

Rezultatul rugăm a fi trimis Bir.Centralizărei care ţine chestiunea în evidenţă.

P. Vernescu

B.C. Nr. 78 din 31. X. 1941

In ziua de 28 Octombrie a.c. Iuliu Maniu a avut o intrevedere cu ministrul USA, Mott Gunther la un restaurant, cu care ocazie ministrul american a înmânat în trecere mai multe plicuri lui Maniu.

– Zetta
– C. T.
Verificare

Iuliu Maniu a comunicat că aceste plicuri sunt venite din Anglia prin Legaţia USA şi provin dela V.V.Tilea, Cornea şi Radu Irimescu, care se află în Anglia sau le-a trimis acolo din America. Cu această ocazie Maniu a afirmat că nu dă prea mare importanţă acestor scrisori cari sunt trimise de elemente necunoscute în lupta politică cari azi se irijează în conducătorii ai românilor liberi.

2973

52

220 ~~214~~ 219

OPERAT LA FIȘE 222

S.S.I.-B.M. 2923

31 Octombrie 1941

Informaţiuni din cercurile partidelor politice

Iuliu Maniu a dat ordin ca toate nucleele Pro-Transilvaniei din Ardeal să desfăşoare o cât mai vie acţiune iridentistă, fără a ţine seamă de autorităţi, deoarece agitaţiile guvernului pe chestia Ardealului de nord nu vor avea nici o urmare întrucât România este înfeudată puterilor Axei şi astfel n'are dreptul să acţioneze după voie.

C.T.

La finele lunei curente, Iuliu Maniu va pleca la Lipova în Banat unde timp de 10 zile va examina împreună cu Sever Bocu și Dr. Cosman toate problemele naționale din această regiune a țării.

2973

f 186.

222 ~~214~~ 216

~~221~~
224

OPERAT LA FIȘE

29/23

Iuliu Maniu a dat dispoziții lui Anton Ionel Mureșeanu și Dr.Nacu de a pregăti asociația ardelenilor expulzați pentru evenimente importante care sunt în curs.

Este vorba de unele pregătiri de asalturi maghiare și germane contra Ardealului și de apropierea pe care o încearcă Ungaria de guvernul român pe care vrea să-l determine să oficializeze pierderea Ardealului de nord.

———

223 ~~215~~ 217 ~~222~~ 225

OPERAT LA FIŞE

Maniu despre această măsură:

Azi dimineaţă, la dr. Lupu, Maniu a arătat că măsura este barbară şi inumană - şi că poporul român se pune într'o lumină oribilă refuzând unei populaţii persecutate şi lovite prin toate mijloacele şi aprovizionarea cu alimente de strictă necesitate.

B 2092B

Intră în legături 224 C 218 226

Are știință apoi

D. Iuliu Maniu a adresat ministrului Statelor Unite, printr'un trimis al acestuia, următorul chestionar:

1) Care este activitatea fostului rege Carol II în Statele Unite?

2) Care este ecoul acestei activităţi în presa şi opinia publică americană?

3) Care este atitudinea guvernului Statelor Unite faţă de această activitate?

+

+ +

D. Iuliu Maniu a avut cu ministrul Elveţiei o convorbire mai îndelungată, la un ceai unde s'au întâlnit în urma dorinţei acestuia.

D. Maniu nu solicită niciodată întrevederi cu miniştrii străini, dar atunci când e solicitat le acceptă. Punctul d-sale de vedere e că, în calitate de şef al partidului naţ.-ţ. e de datoria d-sale să aibe contact cu toate cercurile interne şi externe, care-l pot informa direct.

Nu a văzut nici la Bucureşti nici la Sibiu o delegaţie de legionari condusă de Badea. A fost vizitat de alţi legionari cari l-au informat, nu au cerut înscrierea în partidul naţ.-ţ., nu au propus colaborare politică.

D. Maniu a admis înscrieri individuale în partid. Poziţia d-sale faţă de legionari ca organizaţie politică nu s'a schimbat, rămânând hotărât ostil oricărei colaborări.

Iuliu Maniu a dat dispozițiuni lui Ion Dimitrie Suciu, mâna sa dreaptă în conducerea tineretului național-țărănist, să ducă lupta pentru ridicarea tineretului ardelean până la concepția unei revoluții național-iridentiste.

După susținerea tezei de doctorat la Facultatea de Litere, I.D. Suciu se va stabili la Sibiu în vederea executării nouei dispozițiuni primite.

Intr'o discuție cu caracter intim, Iuliu Maniu a afirmat că Rică Georgescu - Vișa, Păsătoni și Ion Popovici reținuți de poliția secretă română, imediat dupe eliberare vor trebui să fugă din România utilizând orice mijloace, spre a putea juca un rol important peste hotare în rândurile românilor liberi.

6.XI.1941 LA CERERE 226 220

2425

Nu este exact că Maniu lucrează împreună cu Dinu Brătianu la redactarea unui memoriu, reprezentând vederile celor două grupări cu privire la ultimele evenimente politice.

Deşi Maniu a încercat să închegbe o acţiune comună, lucrul n'a izbutit din cauza rezervei permanente a lui Dinu Brătianu.

Maniu şi Dinu Brătianu sunt în principiu de acord, dar o acţiune comună n'a putut fi stabilită până la ora de faţă.

Cele două grupări îşi rezervă fiecare libertatea şi metodele proprii de acţiune.

Este deasemeni inexact că s'ar lucra, de către cei doui şefi amintiţi, la un pxxxxx proect de organizare politică internă, pe baza a două partide admise, proect care ar urma să fie supus mareşalului.

O asemenea ideie a fost emisă imediat după rebeliune, când se credea că s'ar putea reveni la o normalizare, în sensul conceput de cele două grupări democratice.

Recent, o revenire la un regim constituţional bazat pe partide a fost emis de Gh. Brătianu, în discuţiunile politice pe cari le-a avut. Gh. Brătianu s'a arătat partizan convins al unei asemenea formule constituţionale.

Maniu şi Dinu Brătianu cred însă că o asemenea formulă este inactuală - şi n'are niciun rost de a fi agitată.

Nici nemţii, nici mareşalul nu sunt dispuşi să părăsească metodele cu caracter dictatorial, spun şi maniştii şi diniştii.

B.M. - 6.XI.1941

Iuliu Maniu fiind întrebat de intimii săi ce crede despre plebescit, a declarat :

"Atât timp cât plebescitul nu se va face prin vot secret şi după genul statelor totalitare, rezultatul va fi de 99.99 % pentru persoana grata stabilită prin auto-putere".

2923

OPERAT LA FIŞE

227 221 226 229

230 8.XI.941

~~228~~ 222 ~~227~~

Grupa III

2923

C.I.

Eri dimineaţă a avut loc la locuinţa D-lui Dinu Brătianu o lungă întrevedere a D-lui Iuliu Maniu cu conducerea partidului liberal.

Cu acest prilej, Dl.Maniu a dat citire memoriului întocmit de D-sa şi adresat Conducătorului Statului cu privire la Adunarea Plebiscitară de mâine şi de reformele anunţate în proclamaţia D-lui Mareşal adresată Ţării.

Dl.Maniu a primit adeziunea conducerii partidului liberal la acest memoriu, astfel în cât memoriul urmează a fi remis Conducătorului Statului atât în numele partidului naţional-ţărănesc cât şi liberal.

E probabil ca în cursul după amiezii de azi Dl.Maniu să-l înmâneze printr'un delegat al său acest memoriu.

13.C.20-104 XI-11-1941

229 231
223 228

- C.J.
- B.M.

2923

Verificare în ce privește ofițerul superior care l-a vizitat pe Iuliu Maniu acum câteva zile

77

Zeta
10.XI.1941

OPERAT LA FIȘE

Domnul Iuliu Maniu pentru a-şi susţine temeiul punctului său de vedere în ceiace priveşte sorţii războiului, demonstra în ziua de Sf.Mihail, acasă la Dl. Popovici, unde a avut loc un dejun politic cu ocazia aniversării acestuia, că articolul D-ului Goebbels dovedeşte că a fost necesar să fie scris.

"E o dovadă că în Germania sunt nemulţumiri,cari nu pot fi prevenite de a lua proporţii, decât prin ameninţarea casnelor ce ar avea de suferit Germanii, în caz de victorie engleză.

"Dar să vă spun un fapt de aici dela noi :

"Zilele acestea a fost la mine un domn ofiţer superior venit după front. Mi-a spus din capul locului că este germanofil din cap până în picioare, dar îşi dă perfect seama că Germanii pierd războiul".

B.C. Nr. 115-XI-14-941

239 224 232 229

— C. I.
— B. M.

OPERAT LA FIŞE

2923

Rugăm verificare foarte urgentă

99.

Zeta
12.XI.1941

Din sursă serioasă ni se spune că d. Iuliu Maniu încearcă să pună la punct o nouă acţiune pe chestiunea Plebiscitului. Nu ni s'a putut preciza în ce ar consta noua acţiune a şefului naţional-ţărăniştilor, însă ni se afirmă că d. Iuliu Maniu consideră Plebiscitul drept un eşec.

Intre alte informaţii pe cari le deţine d. Maniu pe chestiunea aceasta este şi aceia:

"În timp ce feld Mareşalul Keitel strălucea la parada dela Bucureşti, S.S.-ul german dădea dispoziţii ca UCRAINIENII din Bucovina să voteze contra plebiscitului.

"Mareşalul Antonescu ştie acest lucru a declarat d. Maniu. Dovadă că chiar el a dat ordin ca ucrainienii să fie excluşi dela vot. Aceasta bine înţeles în ultimul moment, când i s'a adus la cunoştinţă manevra Berlinului".......

------

231 225 13. XI. 1941 230

233

Iuliu Maniu a primit în ziua de 10 Noembrie a.c. pe Grigore Gafencu, care a expus adevărata situaţie a Ardealului precum şi detalii asupra aşa zisei propagande oficiale din partea guvernului privind această problemă de actualitate.

C.I.

Iuliu Maniu, a afirmat că acest soi de propagandă ipocrită pentru poporul românesc, este o durere care nu se uită uşor.

In ziua de 11 Noembrie a.c., Iuliu Maniu a fost vizitat de George Brătianu, cu care a discutat timp de 45 minute.

C.I.

Din declaraţiile lui Iordan, secretarul lui George Brătianu rezultă că discuţiile au ajuns la un punct mort, deoarece Iuliu Maniu este intransigent şi convins mai mult ca oricând că Germania se va prăbuşi.

210, 391, 81

C.I.

Liviu de Gattburg, secretarul şi omul de încredere al lui Iuliu Maniu, a fost delegat să conducă acţiunea asociaţiei Pro-Transilvania în oraşul Sibiu, unde Isaia Tolan nu poate face faţă singur ungurilor cari sunt ajutaţi şi de germani.

./.

29.X.1941

Maniu a avut pentru a treia oară, zilele acestea, o întrevedere cu Dodel Catargi.

Acesta este soţul dnei Catargi, din anturajul Reginei Mame.

XXX

Duminică

OPERAT LA FIŞE

234

22.IX.1941 2923 232 ~~226~~ 231 235

Maniu, însoţit de Ghiţă Pop, au părăsit Sâmbătă seara Capitala. Ei sunt aşteptaţi să sosească Marţi dimineaţă în Bucureşti.

OPERAT LA FIŞE

8/

234 236 228 223

B18

OPERAT LA FIŞE

3 copii

87

2923

VERIFICAT

Nr.586.

din 15 Noemvrie 1941.

In ajunul plebiscitului d. DR MANIU JULIU a dat ordin prietenilor săi din Banat, prin avocatul dr GALU VASILE din comuna Periam, să se prezinte toţi la vot şi să voteze cu "Da".

Avocatul Galu a informat pe foştii naţional-ţărănişti din Banat că guvernul a internat şi ar proiecta să mai interneze un mare număr de foşti naţional-ţărănişti, cu scopul de a avea pretext să retragă corpul expediţionar ce luptă actualmente în Crimeea, motivând că opinia publică românrască s'ar agita din cauza prezenţei acestuia în afara graniţelor Ţării.

Totodată el a lăsat să se înţeleagă că, dacă actualul plebiscit urmăreşte, de fapt, recucerirea Ardealului de Nord, şi o destindere în viaţa politică internă a Ţării, atunci d. dr Maniu va autoriza pe d. POPOVICIU MIHAIL să intre într'un guvern naţional ca ministru de finanţe.

Chiar şi până atunci, d-sa a asigurat pe prietenii săi din Banat că la viitoarea conferinţă de pace România va fi "puternic" susţinută de cehi, sârbi şi polonezi.

Liviu Lupescu

235 229 234

S.S.I.

20 Noembrie 1941

2923

237

B/9

cu memoriul

OPERAT LA FIȘE

N O T A

Difuzarea memoriului lui Maniu.

Din ziua de 19 Noembrie a.c., maniştii au început să răspândească - deocamdată în cercurile grupării naţional-ţărăniste - copii după memoriul înaintat D-lui Mareşal Antonescu de către Maniu, cu prilejul plebiscitului.

Câteva exemplare au fost trimise şi în provincie.

Maniştii afirmă că n'au intenţia să facă o agitaţiune răspândind aceste texte, ci numai să pună în curent pe membrii activi ai grupării cu preocupările şi atitudinea conducerii naţional-ţărăniste.

Se anexează alăturat textul memoriului pus în răspândire în cercurile grupării.

2923

B 9

236

236 235

238

DOMNULE MAREŞAL,

Am luat, cu îndurerată surprindere,la cunoştinţă,decretul de chemare pentru adunarea plebiscitară,pe ziua de 9 Noembrie,în scopul ca cetăţenii ţării să-şi exprime aprobarea sau desaprobarea lor, asupra guvernării Dvs.,dela 6 Septembrie 1940 şi până astăzi.

Partidul Naţional Tărănesc crede că în aceste zile,când fiii ţării sunt chemaţi să-şi îndeplinească suprema datorie faţă de ţară,ar trebui eliminat totul ce-i poate despărţi.

Ar trebui indiferent de deosebirile de vederi politice interne şi externe ce ne despart,ca toţi să ne ferim să întretăiem drumurile şi cărările şi dealtfel prea strâmte,care duc la izbânzi mari naţionale,nu năzuiţi de organizări,care nu pot avea şi nu vor avea un caracter de permanentă durabilitate.

Partidul Naţional Tărănesc,oricât de mult ar dori să-şi menţină hotărârea de a pune în discuţiune chestiuni politice,şi să respecte regulele disciplinei naţionale,care caracterizează naţiunile civilizate,atunci când ţara se găseşte în războî,totuşi nu se poate da îndărât dela împlinirea datoriei sale de a-şi manifesta părerile,obiecţiunile şi hotărârile sale,în faţa unor evenimente cu importante repercusiuni în prezent şi cu efecte incalculabile în viitor.

./.

Acesta este motivul pentru care, în baza plinelor puteri ce mi s'au acordat de către Comitetul Central, vin respectuos să vă aduc la cunoştinţă, că Partidul Naţional Ţărănesc nu poate lua parte la plebiscitul organizat de Dvs., în plin războiu, sub stare de asediu, ale cărei constrângeri exclud posibilitatea exprimării libere a voinţei obşteşti. Făcând abstraţie dela aceasta, el nu vrea să consfinţească prin colaborarea sa, practica dictaturilor ce s'au perindat în ultimii ani, de a chema naţiunea română contrar concepţiei ei politice, la plebiscite, pentru a se câştiga o justificare aparentă, pentru regimul autocratic, inaugurat contra dispoziţiilor clare ale aşezămintelor noastre fundamentale.

Concepţia serioasă ce o are partidul Naţional-Ţărănesc despre drepturile naţiunii şi ale cetăţenilor cari o compun, exclude participarea lui la un simulacru de consultare obştească, repetat de trei ori în trei ani şi jumătate.

Abstracţie făcând de consideraţia principială că în timp de războiu, al cărui sfârşit nu se poate prevedea, pornit tocmai pentru stabilirea concepţiei politice, care va trebui să domine în lumea civilizată, nu este admisibil un plebiscit, cu obiectiv politic de organizare de stat, nu putem lua parte la plebiscitul ce organizaţi şi pentru următoarele motive:

1. Decretul interzice discutarea chestiunilor asupra cărora cetăţenii sunt chemaţi să-şi spună opinia, deci face imposibilă clarificarea şi precizarea meritelor, greşelilor, succeselor şi insucceselor regimului actual. Ori, numai o astfel de examinare ar putea creia o opinie publică, care ar fi

./.

vrednică să fie exprimată,aceasta mai ales că starea de asediu şi cenzura au împiedecat,ani dearândul,cunoaşterea exactă a evenimentelor ce s'au perindat, "Voturi" exprimate numai în baza unei propagande unilaterale,care este făcută de către organele guvernamentale,- oprită şi ea,de altfel, prin dispoziţiunile decretului lege - nu merită să fie eternizate,căci ele nu folosesc la nimic, cum nu au folosit nici cele exorimate cu ocazia plebiscitelor anterioare.

2. D-voastră cereţi opinia cetăţenilor,într'un singur răspuns,asupra unui intreg complex de chestiuni,privitor la care opinia publică are păreri, parte aprobatoare iar în parte de categorică desaprobare.

Spre pildă,Partidul Naţional Tărănesc,împreună cu întreaga opinie publică,aprobă acţiunea militară întreprinsă pentru desrobirea Basarabiei şi Bucovinei şi eliberarea elementului românesc de peste Nistru,de sub regimul comunist,şi aclamă cu însufleţire rezultatele obţinute în această privinţă. Dezaprobă însă continuarea acţiunii militare în formă agresivă şi cu intenţiuni de ocupaţiune,pe teritoriul rusesc,dincolo de hotarele noastre naţionale fireşti şi deplânge pierderile de morţi şi răniţi ce am suferit şi slăbirea puterii noastre armate,pricinuită de aceste operaţiuni.

Mai departe,aprobă înlăturarea regimului exregelui Carol,dar dezaprobă categoric continuarea regimului dictatorial,care exclude orice posibilitate de manifestare democratică a voinţei populare şi anihilează libertăţile cetăţeneşti.

./.

Aprobă înlăturarea corupțiunii, teroarei și a dezordinei, care au prins rădăcini adânci sub regimul ex-regelui Carol, dar dezaprobă reintroducerea în serviciile și întreprinderile de stat, a persoanelor care au fost complectamente compromise, prin atitudinea lor, sub regimul ex-regelui Carol II,

Aprobă restabilirea inamovibilității magistraților, și tendințele de a se introduce un regim de legalitate, dar dezaprobă înlăturarea unor magistrați și profesori în mod cu totul arbitrar, cum s'au făcut, contrar drepturilor lor câștigate și dispozițiunilor legale anterioare; deasemenea dezaprobă regimul special aplicat minorităților, dintre care unele sunt favorizate mai mult decât înșiși Românii, iar altele sunt persecutate, cu nesocotirea legilor existente.

Aprobă tendința de românizare legală a vieții sociale și economice, dar dezaprobă în modul cel mai hotărât germanizarea întreprinderilor industriale, comerciale și bancare și pătrunderea sistematică a elementelor străine în sistemul nostru de producțiune națională.

Aprobă străduința de a ridica producțiunea economică dar dezaprobă în mod hotărât lipsa de competență a organelor administrative centrale și exterioare, care nu sunt în stare să pună zăgaz scumpetei mereu crescânde și lipsei catastrofal simțite a articolelor de primă necesitate. Efectele acestor fenomene urmate în bună parte din convențiunile comerciale încheiate cu Germania și Italia, care de fapt au aproape monopol asupra comerțului nostru exterior, duc opinia publică la exasperare și pot produce neliniști serioase.

Aprobă urcarea prețurilor produselor agricole, dar regretă că ea este urmarea inflației monetare

./.

care va duce la catastrofa vieţii noastre economice.

Ar fi o greşală din partea Partidului Naţional Ţărănesc dacă ar aproba politica din care rezultă această stare de lucruri, egală cu pauperizarea şi exploatarea ţării noastre.

Dar în special Partidul Naţional Ţărănesc nu poate aproba situaţia periculoasă şi umilă, în care se găseşte Statul Român, din punct de vedere internaţional, alături de pactul tripartit, care îl pune în duşmănie, aproape în stare de războiu cu democraţiile occidentale, neputând să salveze partea ruptă din Ardeal şi nici măcar să pună în valoare protocolul atât de oneros dictat la Viena acceptat numai sub presiunea Axei, ale cărui clauze, favorabile nouă sunt călcate în picioare, iar noi nu putem să manifestăm nici măcar sufleteşte, pentru fraţii asupriţi, rupţi de noi, în urma hotărârii aliaţilor de azi ai ţării noastre.

3. D-voastră ordonaţi un plebiscit cu vot pe faţă, înlăturând votarea secretă, indispensabilă, îndeosebi în cursul unui războiu şi sub regimul stării de asediu, cu perspectiva lagărelor de concentrare. Această împrejurare despoaie dela început plebiscitul de caracterul sincerităţii.

4. Nu putem consfinţi, prin participarea noastră activă un plebiscit menit să vă dea mandat în alb, pentru introducerea unei organizaţii de stat corporatiste, contrară principiilor noastre democratice, respectuoase libertăţilor cetăţeneşti. Manifestul publicat de D-voastră desvălueşte intenţiunea Dvs., de a menţine în viaţa de stat sistemul dictatorial, care exclude afirmarea democratică şi paşnică a voinţei naţionale, în ce priveşte chivernisirea

afacerilor publice şi face imposibilă orice activitate de control, ceeace duce la corupţiune în viaţa publică şi abuz în viaţa de stat şi pe urmă la transformări sguduitoare, adeseori catastrofale în evoluţia naţională.

In faţa acestei perspective, orice intenţiune bună a conducerii de stat, rămâne infructuoasă.

Vă rog, Domnule Mareşal, binevoiţi a primi asigurarea înaltei mele consideraţiuni.

Bucureşti, 8 Noembrie 1941.

Cu distinsă stimă :

/ss/ Iuliu Maniu

Preşedintele Partidului Naţional-Ţărănesc

By

~~242~~ ~~241~~
~~236~~ 244

2973

22.XI.1941

C. T.

Cunoscutul memoriu al d-lui Maniu înaintat d-lui Mareşal Antonescu se copiază la maşină sau se scrie de mână (prin dictare la mai mulţi de odată -un asemenea exemplar îl anexăm-) şi se difuzează cât mai mult în rândurile naţional ţărăniştilor.

OPERAT LA FIŞE

Acelaş lucru s'a dat ordin să se efectueze şi în masele partidului din toată ţara.

22.XI.1941 D/29 23 243 237 2/12 245

OPERAT LA FIŞĂ

VERIFICARI

Maniu a avut intenţiunea să ridice un monument pe locul unde a fost asasinat Virgil Madgearu. El a declarat apoi că împrejurările nu permit o asemenea demonstraţiune.

Fiind la Snagov, la vila lui Aurel Dobrescu, i-a spus acestuia că doreşte măcar să pună un semn indicativ. Aurel Dobrescu i-a procurat o piatră de moară, care a fost aşezată pe locul crimei, de către nişte ţărani aflaţi în serviciul lui Dobrescu.

Maniu intenţionează că de îndată ce împrejurările vor îngădui să ridice un monument impunător pe acest loc. Inaugurarea monumentului ar da prilejul unei manifestaţiuni. S'au şi făcut calcule pentru a se vedea cât costă un monument din granit suedez. Un asemenea monument, adus direct din Suedia, ar costa între 3 şi 4 milioane lei. Cu titlu informativ, arătăm că asemenea monumente se întrebuinţează în cimitirele evreeşti, la mormintele oamenilor bogaţi.

22.XI.1941

244 239 243 246

OPERAT LA TIŞ

2975

C. J.

D. Iuliu Maniu a comunicat d-lui Mihai Popovici, de faţă fiind şi d. general Negrei, că are informaţii dela Marele Stat Major, după cari d. Mareşal Antonescu a dispus reorganizarea armatei până în trei luni.

In acest scop, domnul Mareşal a dispus să i se prezinte o situaţie precisă a proviziilor de muniţii, a armamanetului şi a echipamentului.

In altă ordine de idei discutând despre loialitatea aliaţilor faţă de ţara noastră, d. Maniu face legătura cu discuţia de mai sus şi argumentează că aceste măsuri sunt o dovadă că fierbinţea laprodusă în jurul retrodedării Ardealului n'a avut decât rostul unei presiuni germane asupra Budapestei.

S. S. I.-B.M. B 20 25 Noembrie 1941

245 239 244 247

OPERAT LA FIŞE

R 26/XI/1941

VERIFICARE

In adevăr W.Fildermann,a predat lui Iuliu Maniu material documentar necesar intocmirii memoriului ce va fi înaintat Domnului Mareşa Antonescu,privind problema evreiască din România.

Este adevărat că în cercurile apropiate lui Fildermann,se ventilează versiune că în partea a două a scrisorii trimisă de Domnul Mareşal Antonescu, se cuprind lucruri măgulitoare pentru evreime,care este rugată indirect să imprumute statul român cu suma de 3 miliarde lei.

Fildermann încearcă să acrediteze ideia că evreimea va încerca să se apropie de Germania,al cărui popor este singurul conştient de misiunea sa ca şi evreimea.

In ceeace priveşte România,W.Fildermann a afirmat şi afirmă,că prigoana se datoreşte numai lui Manfred von Killinger,care întreţine legături strânse cu legionarii şi aceştia îi sugerează aceste măsuri.

Pe de altă parte legionarii,speculează în favoarea lor aceste declaraţii ale lui Fildermann şi legătura lui cu cercurile conducătoare din România.

———

26,XI.1941.

246 244 248 245

D. Iuliu Maniu a comunicat eri prietenilor săi, că are informaţii potrivit cărora "Mareşalul a renunţat la remanierea ministerială de proporţii, mulţumindu-se numai la numirea d-lui Prof. Ion Petrovici la Cultura Naţională.

-"Mi s'a spus chiar cine va fi subsecretarul de stat şi sec etarul general, respectiv d-nii Petrescu şi Creţu".

OPERAT LA FIŞE

C. J.

27 XI 1941 Grupa III 247 249 241 246 ... ?

2903 OPERAT LA FISE

In cercurile Legatiunei Americei la Bucuresti, se discuta asupra unei scrisori pe care Juliu Maniu, fostul Presedinte al Partidului National Taranesc ar fi adresat-o Conducatorului Statului, Domnul Maresal Antonescu, si în care acesta atrage în mod serios atentiunea asupra faptului, ca anumite industrii foste cu capital evreesc, trec în ultimul timp în maini germane.-

Si întreaba Juliu Maniu, se spune, daca nu ar fi cazul sa se ia masuri de împiedicare a acestor treceri de industrii românesti, în patrimoniul capitalului german.-

Daca într'adevar s'a vazut necesitatea trecerei industriei cu capital evreesc în maini ariene, atunci ar fi cazul ca aceste industrii sa treaca în maini românesti, si nicidecum în maini straine, cari întodeauna vor avea interes de a ne subjuga economiceste.-

Pe evrei a fost usor sa-i scoatem dela conducerea acelor industrii care în ultimul timp, ajunsese sa rivalizeze cu industria germana, nemaifiind nevoiti ~~xx~~ a fi tributarii strainatatii în anumite ramuri de comert, si care facea ca un anumit import de articole fabricate sa fie complectamente sistat, datt fiind ca 90% din trebuintele pietei noastre erau acoperite de industria din tara.-

Daca s'a avut în vedere numai chestiuni economice, în faptul de a ne lega soarta noastra de puterile Axei, atunci suntem în drept sa ne întrebam, daca nu vom râmâne mai departe tributarii strainatatii pentru acele articole care se fabricau în tara.-

Si aceasta numai prin faptul ca multe din întreprinderile industriale în loc sa treaca în maini romanesti, trec în patrimoniul german, care va fi totdeauna apârat de o Legatie a Marelui Reich si care a aratat ca atunci când vrea ceva, poate face chiar imposibilul spre a obtine satisfactie.-

Statul Român, care a facut imense sacrificii pentru crearea acestei industrii nationale a re drept sa ia masurile de rigoare spre a apâra o bogatie, care va putea sa se desvolte în viitor, creind o adevarata burghezie româneasca în pofida tuturor strainilor cari nu au avut niciodata alt scop decat sa ne subjuge economiceste.-

Aceasta ar fi în rezumat, scrisoarea adresata de Juliu Maniu.-

Comentariile facute de catre cei de la Legatie, sunt divrese.-

Unii spun ca într'adevar Juliu Maniu are complecta dreptate atunci când atrage atentiunea asupra preicolului trecerei industriei în maini germane.-

Altii sustin, ca aceasta politica germana este îndeobste cunoscuta, si ca nu a surprins decat pe cei naivi.- Germania vrea si ca face astfel ca întreaga Europa sa fie tributara industriei germane, care se spune este în stare sa faca fata întregului consum european.-

Aceasta este adevarata fata a acestui rasboiu care a fost deslantuit numai din dorinte de expansiune comerciala.-

Industria cehoslovaca, franceza, engleza, belgiana, poloneza, facea o concurenta greu de sustinut de catre germani.- Deoarece Germania trebuia sa exporte cu orice pret, chiar Cancelarul Hitler recunoscand într'unul din multele lui discursuri; ca Germania traeste numai din export; si cum pe alte cai se putea ajunge la subjugarea Europei, Hitler, a recurs la rasboi spre a ...uge industriile din celelalte tari, astfel ca în Europa sa nu ramana

Sursa „B/A" 25.XI.41

Maniştii au început să strângă, prin organizaţiile lor regionale, date despre "abuzurile organelor de executare a Plebiscitului şi despre cazuri de violare a libertăţii cetăţeneşti".

C. I.

Măsura a fost luată din ordinul lui ~~Iuliu Maniu~~ şi se afirmă că aceste date urmează a servi la întocmirea unei lucrări din care să se constate că Domnul Mareşal Antonescu nu a avut asentimentul întregei ţări la politica Domniei-sale.

Această lucrare ar urma să servească cauza României în cazul când pacea generală ar fi dictată de către democraţia anglo-americană.

C. I.

A se informa şi raporta

248

242

247

250

decat industria germana si cea italaina,care vor devni furnizorii declarat ai Europei.-

Dar calculele de acasa nu se vor potrivi cu cee din targ.-

Democratiile vegheaza ca acest deziderat sa nuse înfaptuiasca.-

Cu ajutorul Americei,se spera ca Germania sa fe îngenunchiata si atunci cand pacea va domni iar în lume,se va recunoate de toata lumea ca adevarul sta de partea acelora care au recunoscut acst pericol,dar ca din vina unora nu a putut fi adus la îndeplinire mai derreme.-

Nimeni nu se mai sperie asta-zi de durata rasbului.-

Scopul principal este cine-l va castiga.-

Fiecare spera pentru el,dar abia la sfarsit seva vedea ca nu vor exista nici învingatori nici învinsi.- Toate popoarle vor fi avut de sufe- rit.- Numai acele tari cari vor fi suferit mai putin se vor putea declara norocoase ca au scapat eftin din acest cataclism.-

SEMNALMENTE:

Gura

Bărbia

Urechile

Semne particulare

...unoştinţă de motivul internării:

...mnătu...

...pei,

I.XII.1941

250 252 249 244 249

2923

OPERAT LA FIȘE

Grupa III

C.I.

Din sursă directă a D-lui Dr.N.Lupu aflăm că dl. Iuliu Maniu şi-a desvăluit intenţia de a iniţia o acţiune personală de persuasiune asupra Domnului Mareşal Antonescu.

Anume, d-sa susţine că dl.Mareşal Antonescu trebueşte convins de necesitatea lăsării unei portiţe "care să ne dea posibilitatea de a sta în instanţa anglo-saxonilor".

"Trebue reamintit Domnului Mareşal că Alecu Marghiloman a ştiut să nu ratifice în Senatul dela Iaşi pacea dela Buftea, pentru ca Ionel Brătianu să poată susţine că această pace nu a fost admisă de Naţiune".

"Şi mai trebue reamintit - a adăugat D-rul Lupu - că Ionel Brătianu a plecat la Paris luându-l cu el pe avocatul evreu Rosenthal şi a tras la Dreyfus, iar nu la vreun hotel".

----

251 I.XII.1941

In ceiace priveşte chestiunea minoritară, dl.Maniu susţinea că se fac acte apolitice, care înlesnesc Ungurilor acte aşa zise abile.

Astfel, şeful naţional-ţărănist critica faptul că Guvernul român a dat autonomie de învăţământ numai Germanilor, fără a avea măcar curajul de a da publicităţii decretul lege, în timp ce Maghiarii au ripostat cu acordarea acestei autonomii tuturor minoritarilor lor, de peste 3½(milioane de oameni.

Dl.Maniu pretindea a şti că măsura guvernului ungar a avut un mare răsunet în Statele Unite, unde a avut grije să se facă cunoscută nu numai dispoziţia lor, dar şi hotărârea românească.

S.S.I.-B.M.   1 Decembrie 1941

246

OPERAT LA FIŞE

Complectare

Pentru complectarea notei informative din 25 Noembrie a.c., privitoare la intrevederea dintre Iuliu Maniu şi Radocea, căruia i-a dat instrucţiuni să ia contact cu cercurile anglo-saxone . . . . , comunicăm:

In ziua de 23 Noembrie 1941, Iuliu Maniu a primit în locuinţa sa pe IOSEF RADOCEA, casier la C.E.C., domiciliat împreună cu familia în str. General Haralambie Nr.14, care n'a fost arestat niciodată de organele noastre şi nici n'a fost cercetat pentru activitate pe linie politică contrară intereselor statului, căruia i-a dat instrucţiuni în sensul celor raportate în ziua de 25 Noembrie a.c.

Pentru a preîntâmpina o surpriză neplăcută, IOSEF RADOCEA vizitează pe Iuliu Maniu foarte rar şi numai la ore târzii, câd este pus oarecum la adăpost de întunericul nopţii.

f 186, 225

Aceasta are în prezent importante misiuni de executat în cadrul tinerertului naţional-ţărănist, fiind bine iniţiat de Augustin Vişa, (încarcerat la Jilava), care a organizat cadrele naţional-ţărăniste dela C.E.C.

IOSIF RADOCEA are intense şi strânse legături cu cercurile anglo-saxone şi democrate, fiind perfect cunoscător al problemelor politice, pe linie naţional-ţărănistă.

De altfel Iuliu Maniu din prudenţă utilizează în prezent numai elemente care nu s'au remarcat în trecut spre a se pune la adăpost faţă de autorităţi şi spre a avea astfel la îndemână un aparat conducător perfect camuflat.

Brigada Mobilă recte Victor Ionescu ştie perfect de bine că numitul CORNEL RADOCEA, fost funcţionar la Banca Naţională a României, a fost arestat în ziua de 15 Sep-

./.

tembrie 1941 de organele S.S.I. şi anchetat de organele Biroului Juridic (Căpitanul magistrat Emil Bărbulescu) şi apoi cu întreg lotul defeit Curţii Marţiale a Capitalei, în ziua de 13 Octombrie 1941, care l-a încarcerat la Inchisoarea Jilava, unde se află şi în prezent în vederea judecării procesului şi în acest caz n'a dat note informative privitoare la acesta, care n'are posibilitatea de a activa şi avea intrevederi.

Tot pe linie naţional-ţărănistă şi sub directa conducere a lui Iuliu Maniu, mai activează şi studentul TEOFIL RADOCEA

Toţi aceşti trei Radicea sunt fraţi sau veri.

52

68

5.XII.1941

254   248   256   253

OPERAT LA FIȘE

Verificare

2923

C.T.

Dl.Iuliu Maniu a întreprins o adevărată anchetă în cercurile ofiţereşti superioare cu privire la sentimentele acestora faţă de Germania.

Prin dl.Dr.N.Lupu aflăm că dl.Maniu a ajuns la următoarele concluzii :

"Nu numai ofiţerii superiori, dar chiar şi cei tineri privesc cu neîncredere colaborarea cu militarii germani din două motive : unul sentimental şi altul militar - aceasta după experienţa a şase luni de colaborare efectivă."

Sentimentaliceşte, ofiţerii noştri sunt deziluzionaţi de aroganţa şi superioritatea cu care sunt trataţi de camarazii lor germani.

Excepţie fac doar aviatorii, unde camaraderie este reală.

Până şi soldaţii nu pot uita provedeleele germanilo[r] de a confisca tot ce se găsea pe teritoriul rusesc,numai şi numai pentru interesul şi beneficiul lor.

Milităreşte, ofiţerii noştri superiori nu mai cred în victoria fermană şi doresc o victorie engleză.

In ce priveşte starea de spirit, în general în rândurile armatei, dl.Maniu ar fi constatat cu satisfacţie că singurul ţel care poate înflăcăra iarăşi este recucerirea Ardealului.

"Cu toată disciplina perfectă şi cu toată ascultarea ordonată Mareşalului, ofiţerii se întreabă de ce se amână răfuiala cu Ungurii".

Relata D-rul Lupu impresiile sale D-lui Maniu care întrevede de aci sprijinul armatei în cazul înfrângerii germane.

Referat

Efectuat verificarea

P. Dumbravă

11.XII.41

Văzut

10 XII. 41

257

VERIFICARI

Este exact că Maniu a afirmat în câteva rânduri că marea majoritate a ofiţerilor superiori sunt ostili Germaniei.

Corpul nostru ofiţeresc era francofil şi anglofil. La începutul războiului ruso-german, mare parte dintre ofiţeri au căpătat simpatii pentru nemţi. Aceste simpatii nu mai există astăzi fiindcă:

1) Ofiţerii superiori şi-au dat seama că Germania urmăreşte strict interesele ei - şi că aliaţii ei trec pe al şaptelea plan.

2) Fiindcă n'am fost ajutaţi în timp util la Odesa. Noi am dat oameni, germanii trebuiau să dea avioane şi maşini.

3) Fiindcă e în convingerea generală că triumful Germaniei ne-ar transforma într'o ţară vasală şi nu ne-ar da putinţa să reluăm Ardealul.

Aceste opinii Maniu le-a afirmat în câteva rânduri în ultimul timp.

C.I. 21923 250 256 15.XII.1941 258

Suntem informaţi că în cursul dimineţii de astăzi va avea loc o şedinţă solemnă la locuinţa d-lui Iuliu Maniu pentru înscrierea în partid a D-lui General Drăgănescu şi a lui Emil Serghie, ambii eliberaţi acum o săptămână din lagăr.

In sânul conducerii naţional-ţărăniste s'a produs pe această chestiune o adevărată sciziune, Dl.Mihail Popovici şi amicii d-sale politice opunându-se categoric acceptării în partid a unor oameni suspectaţi ca fiind în solda unor puteri străine.

A învins însă punctul de vedere al d-rului Lupu, care a demonstrat necesitatea unei noui eventuale orientări politice a partidului pe linia Moscovei.

Confictul se pare totuş că nu se va termina aici.

Dl.Mihail Popovici şi-a exprimat odată cu indignarea sa şi convingerea că "toate scursorile şi toţi stipendiaţii se pun la adăpostul partidului. Asta nu poate să continue. Iar dacă Serghie va fi mâine rearestat pentru activitate politică, o să se pună la adăpostul lui Maniu susţinând că e o victimă a ideilor democrate şi a luptei partidului lor.... "

17.XII.1941

251 257 259

Informat asupra atmosferii ce domneşte în cercurile burgheze dela noi, în urma replierii germane pe frontul de est, d. Iuliu Maniu s'a exprimat astfel:

"Toate peroraţiile în sensul Vin muscalii, Vin Ruşii, şi O să ne căsăpească, etc. etc. sunt proferate de oameni notorii prin relaţiile lor cu guvernul.

"Toată această atmosferă se face din sugestia guvernului, pentru a se putea justifica -la momentul oportun- opiniei publice, mobilizarea generală cerută de nemţi, fie pentru a înlocui trupele de ocupaţie germană în Siberia, fie pentru a fi trimise în Rusia.

"Numai că socotelile astea, cu creiarea de atmosferă şi de propagandă, nu se împlinesc totdeauna. Am văzut ce s'a ales din "atmosfera făcută pentru recăpătarea Ardealului......."

19.XII.1941.

262 258 260

D.Iuliu Maniu a acordat eri o deosebită importanţă ştirii că, între 21 Decembrie şi 10 Ianuarie 1942, circulaţia trenurilor de persoane va fi suspendată spre a se face posibilă scurgerea trenurilor cu trupe româneşti spre Sud.

Cercurile d-lui Maniu arătau că aceste trimiteri de trupe în Sud au dublu scop:

-participarea la acţiunea contra Turciei şi

- înlocuirea trupelor de ocupaţie germană din Servia, cari, degajate, vor fi folosite pe frontul nou ce se va deschide.

OPERAT LA FIŞE

"B" 261 258

19 Decembrie 1941

OPERAT LA FIŞE 253

In cercurile apropiate lui Iuliu Maniu se afirmă că relaţiile dintre şeful partidului naţional-ţărănesc şi d-rul Lupu, sunt atât de încordate, încât se crede că se va ajunge la o ruptură definitivă şi deschisă între Iuliu Maniu şi D-rul Lupu.

Motivele sunt :

1. Călătoria d-rului Lupu în Transnistria, care este considerată ca o alăturare pe faţă a d-rului Lupu la politica regimului Domnului Mareşal Antonescu.

2. Scrisoarea d-rului Lupu publicată în "Universul" din ziua de 17 Decembrie 1941.

In legătură cu aceasta se afirmă de către manişti că d-rul Lupu în acest conflict cu Iuliu Maniu n'ar avea de partea sa aproape pe nimeni dintre personalităţile naţional-ţărăniste şi nici chiar pe intimii săi cum ar fi de exemplu profesorul Hudiţă.

Afirmaţia maniştilor este exagerată, deoarece, în general ţărăniştii regăţeni nu sunt de acord cu "intransigenţa cu orice preţ" a lui Iuliu Maniu, ci sunt pentru o politică mai practică, care prin anumite compromisuri să poată exercita o influenţă asupra politicei Guvernului. Ei nu împărtăşesc însă compromisurile ideologice.

535.

Zeta
18.XII.1941

D.Maniu a comunicat d-lui avocat N.N.Mateescu,care şi-a exprimat dorinţa de a-l apăra pe Rică Georgescu,cu toate ameninţările ce se fac contra acelora cari vrea să-l apere,că d-nii avocaţi Gerota şi Ionel Teodoreanu vor pune concluzii.

D.Iuliu Maniu a avut o exclamaţie de mare satisfacţie când i s'a comunicat că Rică Georgescu se află acasă.

D-sa a comunicat d-lui Mihai Popovici că vede în acest act nu numai o mărinimie din partea d-lui Mareşal Antonescu din consideraţie pentru Sever Bocu,dar şi o mulţimitoare schimbare de mentalitate.

Intrând în analiza juridică a chestiunii d.Maniu demonstra că Rică Georgescu nu poate fi condamnat,mai întâi pentru că România la data aceia nu se fala în stare de război cu Anglia şi cu nimeni atunci când se făceau emisiunile de radio şi în al doilea rând,pentru că nu se poate dovedi că s'au transmis şi alte informaţii decât cele referitoare la starea de lucruri din Ardealul de Nord.

Asta numai germanii pot susţine că este vorba de o mare acţiune de spionaj în favoarea Marei Britanii.

Pentru D-l Dir General

OPERAT LA FIŞE

22.XII.1941

Intimii lui Maniu susţin că şeful P.N.T. n'a ştiut că la şedinţa Academiei Române va veni şi mareşalul.

Maniu a aflat acest lucru cu câteva minute înainte de sosirea mareşalului.

Mareşalul a dat mâna cu fiecare membru al Academiei, ca şi cu persoanele străine cari se aflau în incintă. In mod firesc, el a dat mâna şi cu Maniu.

Cercurile politice cari atribue acestei întrevederi o semnificaţie, sunt rău informate, susţin maniştii.

E de văzut dacă Maniu ar fi luat parte la şedinţa Academiei dacă ar fi ştiut din vreme că vine mareşalul, tocmai spre a evita diferite interpretări, complectează intimii lui Maniu.

Maniu a fost însoţit la Academie de Ghiţă Popp.

OPERAT LA FIŞE

264

29.XII.1941

VERIFICARI

Este exactă informaţia că maniştii adună tot felul de material spre a dovedi că plebiscitul n'a fost făcut în libertate, xx votanţii dându-şi asentimentul numai din teamă.

Acest material se adună fără grabă, el urmând să servească mai târziu spre a se dovedi că între guvernul de dictatură şi poporul român n'a existat o legătură. Nu e vorba ca acest material să fie folosit sub o formă oarecare imediat.

OPERAT LA FIŞE

2602

236

263 257 262 265 22

2973

D

D.G.P.

31 Decembrie 1941

a/ **Național-țărăniști**

In ziua de 31 Decembrie a.c., ora 8.15, cu trenul personal Nr.1004, de Sibiu, a sosit în Capitală Dl. Iuliu Maniu.

- sigură
- sursă C.D.

---

264 268 263 266

3089 2923 verificare

OPERAT LA FIȘE

2 Ianuarie 1942
Linia l.F.

D.Iuliu Maniu a primit eri vizita d-lui Dumitrescu Zăpadă, cu care s'a întreținut timp deo ½ de oră.

D.Maniu a spus după plecarea lui Dumitrescu Zăpadă: "şi totuşi vor intra în guvern 4 legionari. "Chestiunea este ca şi perfectată".

------

265 259 264 267

13 Februarie 1942

NOTA

Verificând informaţia dupe care Dumitrescu Zăpadă l-ar fi vizitat pe Iuliu Maniu, cercurile conducătoare legionare precizează că nu au cunoştinţă de aceasta şi că, chiar de ar fi avut loc, Zăpadă nu s'a dus în calitate de legionar şi nici nu poate să angajeze mişcarea legionară sub nici o formă.

Damian.

2973

D.G.P.

3 Ianuarie 1942

a/ Naţional- ţărănişti

Tot timpul,cât a stat în Sibiu, dl.Iuliu Maniu a locuit la familia Bolli, unde a petrecut sărbătorile,în cerc strict familiar.

Dl. Iuliu Maniu nu a luat contact cu nici o persoană marcantă, din fostul partid naţional- ţărănesc.

- sigură
- sursă Chestura de Poliţie Sibiu

---

267 261 266 269

"I"

17 Ianuarie 1942

OPERAT LA FIȘE

Iuliu Maniu a scris Domnului Mareşal Antonescu un nou memoriu, în care critică în primul rând declaraţia de războiu a Guvernului român către Statele Unite.

In acest memoriu, Maniu se mai ocupă şi de svonurile că s'ar mobiliza un nou efectiv de aproape un milion români, pentru a fi trimişi pe frontul din Rusia. Arată că nu crede în aceste svonuri, pentrucă le găseşte absurde, iar dacă ar fi totuş adevărate, ar fi foarte condamnabil acest fapt.

Interesul naţional - spune Maniu în scrisoarea sa - nu admite o jertfire fără de rost a potenţialului militar, care trebue păstrat şi mărit pentru mai târziu, pentru opera de reîntregire a frontierelor.

Cere, în numele forţei naţionale, pe care ar reprezenta-o partidul naţional-ţărănesc, ca în interesul conservărei potenţialului militar pentru adevăratele acţiuni naţionale strict româneşti din viitor, să se retragă şi trupele româneşti ce luptă azi în Ukraina şi Crimeia.

Textul memoriului circulă numai în câteva exemplare la fruntaşii partidului, încă înainte de a fi fost trimis Domnului Mareşal Antonescu.

262

268 267 270

2923

OPERAT LA FIŞE

55 69

17.I.1942

Contrar părerii lui Dinu Brătianu, care crede că mareşalul vrea să opună rezistenţă pretenţiei germane de a se da noui trupe pentru frontul de Răsărit, - Maniu are informaţiuni că mareşalul n'are de gând să se opună sub nici o formă.

Mareşalul regretă numai că a făcut aceste făgădueli şi aceasta în urma unui raport al Statului Major, care a arătat situaţiunea militară în urma trimiterii de noui contigente pe frontul de Răsărit.

19. Ianuarie 1944

Am mai raportat că am văzut pe Lt. Colonelul Szantay în societatea unui tânăr cu numele Gallerbung, graf, despre care se vorbeşte în oraş că ar fi secretarul personal al lui Iuliu Maniu. Kabok s'a interesat cum ar putea întâlni pe acest tânăr ? S'a mai interesat despre un local unde joacă cărţi intelectualii români şi despre Intim Club şi se întreabă dacă nu ar fi suspect dacă ar cerceta aceste localuri pentru a cunoaşte diferite personalităţi.

OPERAT LA FIŞE

Mi-a spus Kabok că după informaţiile sosite la ei pierderile armatei române se urcă până acum la 110 (una sută zece mii) soldaţi şi 2000 ofiţeri. Faţă de acestea pierderile ungurilor sunt neînsemnate. După Kabok ungurii au primit anumite însărcinări numai dela comandamentele germane. Au exe-

2923

OPERAT LA FIŞE 264 270 268 272

21 Ianuarie 1942
Linia 1.F.

D.Iuliu Maniu este foarte preocupat de situaţia economică,cerând date în această privinţă,pe sectoare.

D-sa arăta azi dimineaţă că s'a convins că gravitatea situaţiei agricole se datorează nu atât lipsei de braţe sau de tractoare,cât politicei guvernului de a nu asigura un preţ renumeratoriu

D.Maniu susţinea că a vorbit cu mari agricultori,care i-au declarat făţiş că aveau şi sămânţă şi tractor şi tot ce le trebuia,dar n'au însemânţat grâu pentru că nu şi-ar fi recuperat banii investiţi.

----

271 265 269 273

Gr-III

2923

21 Ianuarie 1942
Linia 1.F.

In cercurile petrolifere conducătoare se discuta eri cu multă ardoare vizita d-lui ministru Pflaumner făcută d-lui Maniu şi nu se ascundea că personagiul german l-a vizitat pe şeful partidului naţional-ţărănesc nu din proprie iniţiativă şi nici din curtoazie,ci a primit dela Berlin instrucţiuni să ia contact cu omul politic roman opoziţionist.

De aceste instrucţiuni,avea cunoştinţă şi d.baron von Killinger.

2923

31 Ianuarie 1042

OPERAT LA FIŞE

D.Maniu arăta ieri că un ofiţer superior i-a comunicat că d.general Stoenescu, Ministrul Finanţelor,a cerut să fie trecut la comandă.Această cerere era explicată, prin acea că d.general Stoenescu,nu vrea să se lase mai prejos de dl general Potopeanu, alături de care a cucerit gradele şi vrea - ca şi acesta- să cucerească şi d-sa Mihaiu- Viteazu.-

D.Maniu preciza că d-lui general Stoenescu i se va da comanda Diviziei de Gardă şi că ofiţerii acestei divizii se aşteaptă, cu înfrigurare să fie trimişi pe frontul rusesc.-

2923

31 Ianuarie 1942 267 ~~266~~ ~~271~~ 275

OPERAT LA FIŞE

Marin

N O T A

Supravegherea I.M.

La ora 12,45 vine secretarul lui I.M.cu maşina Nr.893 B.propr.Serdici Vasile,inginer,str.Londra Nr.19.

La ora 12,55 iese împreună cu I.M.şi merg în str. Episcopiei Nr.5 la Dr.N.Lupu.

La ora 13,20 pleacă de aci şi merg la restaurantul"Continental" unde iau masa împreună cu fostul Ministru Popovici şi soţia acestuia, Boilă, Leucuţia şi cu nepotul lui I.M.:etate 28-30 ani,înalt,blond, poartă monoclu la ochiul drept şi este cunoscut în restaurant sub titlul de "baron".

La ora 15,35 ies cu toţii din restaurant, în faţa hotelului "Continental" se despart: în maşina Nr. 893 B. se urcă I.M.,fostul ministru Popovici şi soţia sa iar Boilă, Leucuţia şi nepotul lui I.M. pleacă cu taxi.

I.M.este lăsat acasă iar ceilalţi pleacă mai departe,

După amiază nu s'a văzut ieşind.

2923

274 268 272 276

9.III

OPERAT LA FIȘE

Nr.17 / 1942

Din informatiunile culese in cercurile Maniste din Sibiu,rezulta ca Dl.Maniu ar fi declarat,cu ocazia ultimei sale vizite la Sibiu ca Ardealul in viitor va fi teritoriu autonom.Conducerea ardealului autonom va fi in mana unui consiliu format din 4 saşi,3 romani şi 3 unguri.-

Dl.Maniu nu accepta aceasta forma din cauza inferiorităţii romanilor,care vor fi depaşiţi in colaborarea membrilor saşi şi unguri.-

Stan Sibianu

~~275~~ ~~269~~

1 Februarie 1942

~~273~~ 272

OPERAT LA FIŞE

N O T A

Supravegherea I.M.

La ora 11,30 vine Dr.Ilie Lazăr din strada Poştei Nr.2.

La ora 12,20 vine şofeurul cu maşina Nr.893 B.şi anunţă sosirea.

La ora 12,25 vine secretarul lui I.M.

La ora 12,30 ies împreună cu Dr.Ilie Lazăr care pleacă pe jos iar I.M. şi secretarul se suie în maşină şi pleacă.Merg la florăria "Riviera"din B-dul Brătianu de unde cumpără flori.

La ora 12,45 ies de aci şi merg la cofetăria "Capşa" de unde cumpără un pachet mare cu prăjituri.

La ora 12,55 pleacă de aci şi merg în strada Popa Rusu Nr.34 prima uşe pe dreapta,aici rămâne numai I.M.iar secretarul pleacă mai departe cu maşina.

La ora 14,05 vine şofeurul cu maşina care anunţă venirea.

La ora 14,15 pleacă de aici în direcţia Maria Rosetti. Din cauza străzilor înzepezite nu am mai putut continua supravegherea deoarece maşina s'a împotmolit în zăpadă.

Căutându-l prin locurile cunoscute nu l-am mai putut găsi.

P.S. Făcându-se post acasă,15 minute după ce a fost pierdut şi până la ora 22 nu a mai fost văzut venind acasă. Din aceasta reese că a venit

./.

direct acasă din strada Popa Rusu Nr.34 şi nu a mai părăsit domiciliul după amiază până la ora 22.

----

276 270 298 274

2 Februarie 1942

N O T A

Supravegherea I.M.

La ora 11,20 vine Dr.Ilie Lazăr din strada Poştei Nr.2 şi pleacă la ora 12,45.

La ora 13,45 vine maşina Nr.5184 B.proprietatea Dr.Mănăilă Savin str.Stefan Mihăileanu Nr.36,cu un individ statură potrivită,etate 38-40 ani,brunet, mustaţă bogată.

La ora 14,10 iese împreună cu I.M.şi pleacă în oraş.

Maşina noastră fiind plecată cu şofeurul la masă cu o serie de băieţi am luat taxi. La stopul din strada C.A.Rosetti am fost blocaţi şi l-am pierdut.

La ora 16,15 se înapoiază din oraş cu aceiaş maşină.

După amiază nu s'a mai văzut ieşind.

------

277 271 275 279

3 Februarie 1942

2923

N O T A

Supravegherea I.M.

La ora 9,25 vine secretarul lui I.M.

La ora 10,55 iese de acasă I.M.cu secretarul şi merg în Calea Dorobanţi Nr.16 la Dinu Brătianu unde intră numai secretarul iar I.M.aşteaptă afară.

După 5 minute iese secretarul de aci şi împreună merg până în faţa Fundaţiei Dalles unde întâlnesc maşina Nr.893 B. se urcă în ia şi merg în strada Episcopiei Nr. 5 la Dr.N.Lupu.

La ora 13,20 vine Inginerul ______________ proprietarul maşinei Nr.893 B.

La ora 13,30 pleacă împreună de aci cu maşina Nr. 893 B.şi merg în strada Londra Nr.19 la Ing.______________ unde iau masa.

La ora 17,15 pleacă secretarul lui I.M.

La ora 17,45 iese I.M.,pleacă cu maşina Nr. 893 B. şi se înapoiază acasă după care nu se mai vede ieşind.

N O T A
Nr.147
5 Februarie 1942

Refugiatii Ardeleni

Proecteaza lansarea unor manifeste ca am raspuns la o rezolutie pusa pe un memoriu inaintat de catre unii refugiati prin care rezolutie s'ar fi ordonat ca: Statul Roman nu are nici o obligatie fata de refugiatii Ardeleni, ca dece nu au stat in Ardeal ca deoarece fara de intelectuali nu se poate lua ardealul iar cei ce nu se vor linisti sa fie dati peste granita in Ungaria.-

La aceasta rezolutie a carui adevar nu il cunosc s'ar fi proectat o nota de raspuns natural in mod clandestin care probabil va fi data in public prin care s'ar raspunde cam in felul urmator:

Este un adevar ca ardelenii care au fost expluzaţi in vagoane plumbuite de catre hoardele barbare sa fie dati peste granita in mana acelor barbari ?.-

Este adevar ca copii nostri lupta azi in Transnistria atata timp cat ardealul nu ni se retrocedeaza?.-

Este adevar ca Gigurtu şi altii au fost acei care in chefuri şi in nepricepere ne-au vandut ardealul?.-

Este un adevar ca conducătorul Statului sa ia masuri contra noastra şi nu contra lor?.-

Atunci cum sa mai lupte copii nostri mai departe atata timp cat germanii nu ne garanteaza cel putin Ardealul şi ungurii figureaza in primele cuvinte de lauda ale conducatorilor germani?.-

Si altele pe care nu le-am putut retine cu preciziune: Nota este formata dar nu a fost inca data publicitatii dar in cercurile intelectuale cunoscute ca Maniste (de-a-lui Iuliu Maniu/ se vorbeste despre aceasta nota şi pe masura ce vom putea să o dam in copie asa din cuvant in cuvant.Aceste nemultumiri domnesc chiar si in randurile ofiterilor şi a soldatilor care vorbesc de marea lor nemultumire ca nu s'a luat nici o masura pentru Ardeal şi se asteapta sa plece din nou pe frontul Rusiei.Ba se mai vorbeste ca ungurii ar fi fost scoşi dupa frontul Rusiei pentru refaceri si sa stea gata la nevoie cand romanii nu ar mai voi sa lupte pe frontul Rusiei atunci ungurii vor intra in Romania.-Sunt o sumedenie de svonuri alarmiste care circula si care otravesc sufletul Romanilor.-

Octavian Iosif

2923

Gr. II Polit.
Spre știință

5 Februarie 1942

279 223 B21 281 207

OPERAT LA FIȘE

f. 204, 222

In legătură cu publicarea condamnării lui Anton Ionel Mureşanu, d. Maniu s'a exprimat astfel :

Se recurge exact la sistemele din ultimele zile ale lui Carol.-

Am fost trecut eu şi ceilalţi domni apărători în ziare arătându-se apoi că cel pe care l'am apărat are un casier infamant că s'a bătut într'un şantan etc.-

Regele Carol chema la Curtea Marţială pe D-rul Lupu, pe Virgil Madgearu şi 4 evrei pentru ca apoi opinia publică să creadă că cei doi oameni politici complotează cu evreii.-

Sistemele sunt nu mai puţin simtomatice pentru zilele de azi.-

2923

B 21

6 Februarie 1942

Gr. II Pol.
Spre știință

280 274 278 282

OPERAT LA FIȘE

Iuliu Maniu își manifesta ieri nemulțumirea arătând că nimeni nu-și mai poate face iluzii deocamdată adică atât timp cât Berlinul hotărește.-

Apropiata întrevedere a D-lui Mareșal cu Fueherul nu va fi ceeace ar fi putut fi: o carte jucată hotărât pentru România.-

" Parlamentul maghiar va discuta, peste câteva zile, organizarea teritoriilor alipite și înspecial, a Ardealului de Nord, legiferând"- spunea ieri dl Maniu.-

2923

281 ~~279~~ 283

~~279~~

OPERAT LA FIȘE

vezi fila 269

N O T A
7 Februarie 1942

ANTONESCU VICTOR, artist român, de religie creştin-ortodox, născut la 1 Iunie 1882 în Com. Pătule, Jud. Mehedinţi, domiciliază dela Mai 1939 în Str. Popa Rusu 34.

E căsătorit cu MARIOARA, artistă pensionară română, de religie creştină-ortodoxă, născută la 8 Iulie 1885 în Brăila.

Numiţii au un copil, VICTOR, elev, român, de religie creştin-ortodox, născut la 17 Ianuarie 1924.

In acelaş apartament mai locuieşte şi:

NOEL ELISA-ANNE-FREDERIQUE, profesoară de limba franceză, supusă franceză, de religie catolică, născută la 9 Iunie 1868 în Paris.

9.II.1942 2923 282 B22 280 276 284

OPERAT LA FIȘE

Intr'o conversaţie avută cu prietenii săi eri dimineaţă, Maniu a spus între altele:

1) Războiul se va decide în primăvara anului 1943. Până atunci, operaţiunile de pe diferite fronturi locale n'au mare însemnătate. Impotriva Germaniei şi a Japoniei - restul nu interesează - s'au ridicat patru cincimi din globul pământesc. "Cine crede că mai poate învinge Germania - nu merită să citească toată viaţa decât telegramele D.N.B.!"

2) Dl. mareşal Antonescu nu va putea obţine nimic dela Fuehrer. Germania nu-şi poate lua angajamente teritoriale. In conflicte ca acela dintre România şi Ungaria, ea nu poate decât să încurajeze ambele părţi. Dacă pierde războiul, aceste încurajări n'au nici o valoare. Dacă câştigă, va proceda potrivit intereselor sale, trecând brutal peste interesele ţărilor mici.

3) Trimiterile de noui trupe au împotrivirea întregei opinii publice ca şi împotrivirea armatei. De o parte este întreaga Românie, de cealaltă un singur om. E convins acel om că face bine sau merge mai departe în virtutea inerţiei? In orice caz, îşi-asumă o enormă răspundere.

4) Germania ar putea determina măsuri împotriva opoziţiei din România. Cu cât devine însă mai slabă, cu atât va fi mai blândă; aşa s'a petrecut şi în războiul trecut. S'ar putea totuşi petrece acte de autoritate. P.N.T. e ameninţat, în primul rând. Lucrul n'are însă însemnătate, fiindcă fără jertfe nu se poate menţine o naţiune.

Membrii P.N.Ţ-ului trebue însă să fie prudenţi; e ridicol să te expui pentru orice fleac. Curajul nu este de a provoca, când puterea e de cealaltă parte, ci de a face ceeace trebue la momentul potrivit şi numai ceeace trebue.

5) Celebra unitate germană - ca şi unitatea din partidul naţional-socialist - e o legendă. Nemţii se mănâncă între ei. . .sunt tot felul de curente, partide şi partiduţe, interese şi contrainterese în partidul naţional-socialist.

6)"Dacă Dumnezeu se va învrednici, România va putea să mai joace rolul ei."

XI Maniu 2923 283 277 281 280

9.II.1942

Cercurile germane continuă a fi extrem de preocupate de cazul lui Karl Anton, prinţ von Rohan - a cărui vizită în România, fără ştirea legaţiei, a provocat frământarea ştiută.

OPERAT LA FIŞE

Cercurile de presă iniţiate fac următoarele reflexiuni:

1) Cine se află în spatele lui Rohan? Este trimisul Fuehrerului sau al altor foruri superioare germane?

2) E greu de conceput, spun aceleaşi cercuri, ca prinţul de Rohan - care este căsătorit cu fiica lui Aponyi şi deci are legături intime cu înalta societate maghiară - să fi fost ales ca mesager oficial faţă de o personalitate politică românească, care-şi bazează întreaga sa acţiune în urmărirea unor noui raporturi teritoriale româno-ungare.

3) Se pune deaceea întrebarea dacă prinţul de Rohan n'a venit din iniţiativă proprie, - ori la sugestia unor înalte cercuri maghiare.

4) Deasemeni, cercurile amintite sunt preocupate de comunicările pe cari prinţul de Rohan le-a făcut lui Maniu, comunicări cari nu se cunosc. E iarăşi greu de presupus că prinţul de Rohan a venit pentru a doua oară într'o simplă vizită de informaţii, privind chestiuni identice şi cari n'au suferit nici o schimbare dela prima sa întâlnire cu Maniu.

13 FEB. 1942

D. J. Stănescu

Ă se urmări punct 3 şi 4 şi lămurire -

[signature]

~~284~~ ~~278~~ ~~282~~ 286

12 Februarie 1942

OPERAT LA FIȘE

Suntem în măsură să dăm următoarele informații din cea mai bună sursă :

O intensă mișcare de propagandă se desfășoară printre tinerii ardeleni, dela orașe și sate, tineri mobilizați sau în situația de a putea fi chemați oricând pe front.

Această propagandă - care se face oral, dar cu o mare stăruință, îndeamnă pe ardeleni să dezerteze din unitățile ce vor fi pornite pe front, ori să nu se prezinte la mobilizări, dacă ar fi chemați, în campania din primăvară, pentru a complecta regimentele destinate a fi trimise pe frontul de răsărit.

Propaganda amintită încearcă să convingă pe tinerii ardeleni că e nepatriotic să lupte pentru interesele Germaniei și că ei trebue să se rezerve pentru a purta armele, la momentul potrivit, în acțiunea militară de recucerire a Ardealului.

Recent, s'a adus la cunoștința maniștilor că această propagandă a început să dea roade.

Astfel, Coriolan Buracu (unul din cei trei decorați cu Ordinul Ferdinand și omiși la solemnitatea dela 24 Ianuarie din anul acesta), care este preot militar la un regiment ardelean,

./.

cantonat actualmente la Câmpina, a adus în ziua de Marți 10 Februarie a.c., la cunoștința maniștilor că :

1. Din regimentul său au fost aleși 500 de inși cari vor fi trimiși la partea sedentară care se află în Ardeal, pentru a alcătui o unitate ce va fi vărsată corpului de vânători de munte care luptă în Crimeia.

2. Și din alte regimente au fost selecționați câte 500 de inși, în acelaș scop.

3. Ardelenii destinați pentru misiunile arătate mai sus sunt în mare fierbere. Numeroși soldați și gradați au dezertat. Numai din cei 500 de inși, aleși din regimentul din care face parte Buracu, au dezertat până acum 35.

Maniștii acordă acestei mișcări o semnificație cu totul excepțională.

Bine înțeles că noi nu redăm decât un element dintr'o acțiune organizată pentru a lua proporții. Ea este de urmărit, cu mijloace adequate.

286
288
287/288

AGENTURA ARDEAL
11 Februarie 1942

Sursa Serioasa

OPERAT LA FIȘE

Avocatul Dr. Petre Meteș din Alba Iulia împreună cu fratele său Inginerul Meteș dela Turda duc o actiune intensivă pentru a forma gărzi, fără a le defini pe față scopul lor.-

Din cercetări minuţioase facute in cercurile oamenilor lor de incredere și prieteni intimi de ai lor, am constatat urmatoarele:

1/. Avocatul Petre Meteș duce o actiune deghizata pentru a servi pe Horia Sima și planurile lui.-

2/. Ca avocatul Meteș Petre, este omul lui Horia Sima se poate constata și din ziarele sale aparute in lunile Decembrie Ianuarie 1940 adica Tribuna Refugiatilor din Alba Iulia aparuta in Decembrie 1940 și Ianuarie 1941 in care aduce elogiile cele mai mari lui Horia Sima.-

3/. După informatii demne de incredere Meteș Petre ar avea si are si acum legaturi cu Horia Sima și planuiesc impreuna o lovitura de stat.-

4/. Aceasta mi-o intemeiez și pe faptele petrecute recent și anume Meteș Petre s'a deplasat la Deva, Sibiu și Turda precum și alte parti și intocmeste liste organizandu-și oameni pentru o rasturnare de regim.-

5/. Și aderentii lui ii induce in eroare spunandu-le ca vrea sa faca garzi pentru Ardeal.-

6/. Intrucat siguranta locala fata de acest om nu-și face datoria cerem sa se faca imediat cercetari prin Siguranţa Centrală și agenţii ei și acest om nefast să fie internat in lagăr de urgenţă căci altfel pune in primejdie insăși existenţa și viitorul Statului.-

Ardealul 31

11.II.1942

Cu privire la organizaţiunea "Sdrenţăroşilor", Ghiţă Popp susţine:

1) Organizaţiunea "Sdrenţăroşilor" - denumirea aceasta are semnificaţia că elementele înregimentate sunt decise la orice - alcătuiesc dintr'un fel de batalioane de asalt. Ea a fost creată, după războiu, cu concursul tacit al guvernului maghiar. Organizaţiunea are un caracter secret şi urmăreşte, prin orice mijloace, scopuri iredentiste.

2) Numeroase formaţiuni ale acestei organizaţii au funcţionat în Ardeal, după războiu; ele funcţionează şi azi, în secret, în Ardealul românesc. Cea mai mare parte dintre spionii unguri sunt recrutaţi din elementele de încredere ale acestei organizaţiuni. Ea având un caracter conspirativ şi fiind întemeiată pe ideia de sacrificiu total, poate da membrilor săi misiunile cele mai periculoase.

3) După cedarea Ardealului, s'a încercat şi în partea ocupată de unguri să se creeze o organizaţie românească similară. După informaţiile aduse de către Emil Haţieganu, această încercare n'a izbutit. Haţieganu a declarat însă că e decis să reia lucrul în această direcţie, într'un moment mai propriee.

288 ~~86~~ ~~282~~ 290

12.II.1942

In legătură cu propaganda făcută printre mobilizaţii ardeleni, propagandă pe care v'am semnalt-o într'o notă precedentă, mai aflăm următoarele:

1)Propaganda a fost întreprinsă cu o excesivă prudenţă; nu s'au folosit decât elemente cari n'au nici un contact ştiut cu maniştii.

2) Elemente legionare răzleţe, de provenienţă ardeleană, au fost folosite în această acţiune.

3) Propaganda s'a făcut în sate şi oraşe concomitent cu aceea desfăşurată, în secret, în diferite unităţi militare, în cari se află ardeleni.

4) Nu s'a vorbit decât mobilizaţilor de origină ardeleană sau bănăţeană; regăţenii au fost omişi.

5) Propagandiştii au fost recrutaţi îndeosebi dintre preoţi, învăţători, studenţi.

6) Un contact ţinut în cel mai mare secret există în această privinţă între maniştii şi legionari.

AGENTURA ARDEAL
12 Februarie 1942

G. Politice

289 288 287 291

Svon

OPERAT LA FIŞE

Nr.39

La inchisoarea Tribunalului civil Brasov se gasesc arestati intre altii si legionarii Radu Gyr şi Dr. Veselovschi. Acestia in baza unui decret Lege, la inceputul ostilitatilor cu U.R.S.S. au fost incorporati la unitatile caror apartineau şi au fost dusi pe front. Inapoiate fiind depe front unitatile lor, numitii au fost din nou incarcerati.-
In cercurile legionarilor dela inchisoare se vorbeste ca, susnumitii ar fi cerut printr'un memoriu Dlui. Maresal Antonescu, sa fie pusi in libertate in urma faptelor de arme ce au savarsit pe front. Totodata se vorbeste ca acelas memoriu s'ar fi predat si Dlui. Maniu şi anume prin fiica lui Romul Boilă care este casatorita cu un var al lui Radu Gyr. In aceias ordine de idei legionarii sustin ca este in viitorul apropiat posibilitatea sa vina la putere, ori singuri ori in combinatie cu Dl. Maniu, deoarece Dl. Maresal ar fi izolat si nu ar avea colaboratori cu prestanţă şi trecere in fata poporului, pentru care motiv s'ar ivi necesara aducerea unei alte forme de guvernamant. Orientarea lor spre Dl. Maniu ar fi in vederea ca, sa se asigure pentru orice eventualitate de participarea in viitorul guvern, zicand ca daca vor invinge in rasboiu germanii, vor fi adusi la putere acestia, iar in cazul unui succes englez şi-ar vedea situatia asigurata prin colaborarea cu Dl. Maniu.-

Lupaş Octavian

Dlui Stănescu: legăturile lui Maniu cu legionarii

290 294 288 292

S.S.I.

16 Februarie 1942.

Gr. Pol.

Asemenea

Dnii: Stănescu și Popescu

OPERAT LA FIȘE

N O T A

292, 291, 424

La întrevederea dintre Maniu și Brătianu care a avut loc în ziua de 9 Februarie a.c.a asistat la început și Av. Nelu Pădureanu, legionar, care se afla la locuința lui Maniu.

Președintele partidului liberal a fost la început surprins de prezența lui Pădureanu.

Acesta a fost chestionat de Brătianu asupra impresiei produse de discursul lui Killinger și asupra situației generale a mișcării.

Verificată.

12 Februarie 1942

291 ~~285~~ ~~289~~ 293

1/ Cine e Pădureanu (fişe) Verificare (B.M.) (informator)
2/ verificare dacă are legături cu I. Maniu şi dacă a fost

OPERAT LA FIŞE

Legionarul Pădureanu susţine că ar fi fost chemat de d. Iuliu Maniu şi acolo ar fi găsit pe D. Dinu Brătianu.-

Discuţia s'a învârtit în jurul atitudinei pe care o are legionarii faţă de discursul lui Killinger. Pădureanu a relatat domnului Maniu că legionarii nu va lua nici o atitudine fiindcă d. Killinger s'a referit la acei legionari cari nu sunt pe linia Căpitanului. Ori simiştii nu voesc să facă altceva decât să readucă legiunea pe linia trasată de căpitan.

~~Referat~~ Verificare

La întrevederea dintre Maniu şi Brătianu, care a avut loc în ziua de 9 Februarie ~~în casa lui~~ a asistat şi Av. Nelu Pădureanu, legionar. D-l Preşedinte al partidului liberal a fost la început surprins de prezenţa lui Pădureanu.
Acesta a fost chestionat de Brătianu asupra impresiei produse de discursul lui Killinger şi asupra situaţiei generale a mişcării

292 256 290 294

S.S.I.

17 Februarie 1942

OPERAT LA FIȘE

NOTA

Avocatul legionar Pădureanu l-a vizitat pe dr. Bideanu şi acesta i-a afirmat că a fost chemat de Vice Preşedintele Consiliului în audienţă, comentând că aceasta ar fi în legătură cu vechiul proect de a i se încredinţa lui Bideanu conducerea departamentului colonizării şi românizării, care ar fi liber, deoarece dl. Titus Dragoş ar urma să treacă la Justiţie.

Dr. Bideanu a declarat că dacă i se va oferi acel departament îl va refuza net, deoarece la românizare sunt foarte multe lucruri necurate şi n'ar putea să preia un departament compromis.-

TAȚII:

ALMENTE:

Gura
Bărbia
Urechile
Semne particulare

motivul internării:

293 295

2923

Strict confidențial

D.I.

f. Sf. Director general

OPERAT LA FIȘE

287

Secret și de urgență

Informațiunea alăturată este riguros exactă.

Informatorul nostru „101" dă următoarele precizări care însă rog a nu se exploata deoarece ar împiedeca continuarea și i-ar decamufla.

Întrevederea a avut loc între Dl. Ionescu Doran cunoscut militant comunist și Iuliu Maniu, înconjurat de 2-3 amici din care reține numai pe Ghiță Pop.-

Comunicarea rezultatului a fost făcută la comuniști într'un cerc extrem de restrâns, deaceea este necesară totala discreție.

In urma tratativelor duse de un grup de naţional ţărănişti de stânga, în vederea organizării unor întrevederi politice între şefii naţional ţărănişti şi delegaţii împuternicţi ai mişcării comuniste din România;

şefii naţional ţărănişti şi în special Iuliu Maniu, în convorbirea care a avut loc acum câteva zile, au lăsat să se înţeleagă că pentru moment această chestiune nu ar fi oportună pentru următoarele motive:

In prezent partidul naţional ţărănesc este în centrul atenţiei cercurilor guvernamaentale cari îi fac tot felul de greutăţi posibile căutând tot odată orice ocazie pentru compromiterea lui. Astfel pentru moment este cazul Aurel Dobrescu, acuzat de spionaj în favoarea Angliei, care creează naţional ţărăniştilor o atmosferă încărcată.

Pe dealtă parte naţional ţărăniştii ardeleni au comunnicat conducerii partidului că în repetate rânduri au înregistrat cazuri de înjosire a demnităţii lor şi de totală neînţelegere a intereselor ardelene.

In concluzie ,bazat pe considerentele de mai sus,

Această atitudine a guvernului, ostilă faţă de ardeleni, determină pe conducătorii naţional ţărănişti să asigure pe militanţii democratici că vor lua efectiv parte la "lupta politică ce se duce în interesul poporului român", dar după cum s'a afirmat mai sus ,nu este încă momentul din cauza greutăţilor prin care trece în prezent partidul naţional ţărănesc.

Intre timp vor mai avea loc întrevederi şi liări de contact pentru orientare şi cunoaşterea situaţiei.

18

295 289 298 297

22 Februarie 1942

N O T A

Profesorul Arthur Noveanu, fratele fostului Ministru dr. Vasile Noveanu, a declarat că acum trei săptămâni l-a vizitat pe Iuliu Maniu, care i-a declarat:

"Indiferent dacă va învinge sau nu Anglia, după acest război, România trebue să fie condusă de un regim democrat, pe care nu-l pot concepe fără un guvern condus de mine.

"Cu toate greșelile făcute de Mișcarea Legionară, eu voi colabora cu ea, fiindcă este singura organizație închegată care se bazează pe tineretul țării, în sufletul căruia are și astăzi mare ecou.

"Mi-ar părea bine ca evenimentele să găsească pe legionari bine organizați, și aceasta nu-i posibil decât înlăturând pe ariviști.

"Totuși, în orice situație se va găsi Mișcarea Legionară, eu voi colabora cu ea."

Damian.

23.II.1942

Intimii lui Maniu au anunţat, cu discreţie, că preşedintele grupării naţional-ţărăniste "pregăteşte ceva în câteva zile".

Ei au arătat că Maniu n'a făcut cunoscut încă nimănui proectul său, ci numai a anunţat că are ceva în pregătire.

23.II.1942

In discuţiile dintre liberali şi naţional-ţărănişti privitoare la ceeace se numeşte chiar în aceste cercuri oarecum în derâdere "organizarea viitorului" îşi face drum următoarea ideie:

1) După căderea Germaniei, care va atrage o schimbare imediată în viaţa internă românească, nu trebue să se alcătuiască, cum se propunea la început, un guvern Maniu-Dinu Brătianu.

2) E nevoie să se alcătuiască un guvern de tranziţie, alcătuit din generali şi care să aibă "misiuni limitate".

Acest guvern - care ar trebui să fie dirijat din umbră tot de Maniu şi Dinu Brătianu - ar avea misiunea:

a) să procedeze imediat la arestarea tuturor celor socotiţi vinovaţi pentru acte de violenţă, de rapt, orori, etc. sub cele două dictaturi.

b) Să judece sau să sancţioneze urgent aceste cazuri, spre a da o promptă satisfacţie opiniei publice democratice internaţionale.

c) Să soluţioneze pe aceeaşi cale problema legionară, spre a se evita în viitor perturbări interne.

d) Să întreprindă o promptă acţiune de justiţie, repunând înndrepturi şi despăgubind pe cei cari au avut de suferit sub dictatură.

e) Să cerceteze şi să sanţioneze prompt ororile săvârşite în timpul războiului cu Sovietele.

3) Acest guvern ar întreprinde astfel faţă de străinătate o operă de justiţie, prin mijloace extraordinare, pe cari nu le-ar putea întrebuinţa un guvern democratic, care ar trebuisă urmeze o procedură lentă şi n'ar putea să facă uz decât de mijloace blânde.

Astfel, acest guvern de tranziţie ar înlesni acţiunea internaţională şi internă a primului cabinet democratic, ce s'ar instala atunci.

fila Nr. 295 - 296 e pusă la dos. 3054 din [illegible]
" 297 - e pusă la dos. 3295 din 19.II.942

~~297~~ 291 ~~298~~ 299

23.II.1942

Se cunosc relaţiunile intime între Mihalache şi Costel Vişoianu. Dintr'o convorbire cu Vişoianu:

1) Mihalache este din nou străbătut de îndoieli, desorientat, fără să ştie ce e de făcut. L-a întrebat pe Maniu: vrem triumful Angliei, dar ce facem cu ruşii?

Maniu i-a răspuns:"Ruşii singuri sunt primejdioşi. Ruşii dublaţi de englezi şi americani - înseamnă altceva. Nimeni nu poate încă prevedea cu preciziune care va fi elementul hotărâtor, la final. Există şi o ipoteză a preponderenţei ruseşti. Ne place sau nu ne place - e indiferent. Eu vă spun: la capăt, învinq aliaţii. Ca ţară mică, trebue să ne adaptăm din vreme acestei situaţiuni. De aceea condamn politica guvernului actual."

2) Mihalache se înţelege din ce în ce mai puţin cu Maniu. E o diferenţă prea mare de formaţie intelectuală, de posibilităţi, de temperament. In plus, Mihalache nu mai vrea să suporte tutela lui Maniu.

3) Se observă la Mihalache o trăsătură nouă: a început să aibă ambiţii vizibile, nemascate. Ar vrea să joace primul rol. Nu se împacă cu popularitatea actuală a lui Maniu; nu suportă că totul se învârte în jurul lui Maniu.

4) I s'a explicat lui Mihalache că Maniu e destinat să joace un rol pe plan internaţional, dar că acest rol va fi scurt. In a doua fază, de reconstrucţie a ţării, Mihalache e destinat să joace rolul principal. Mihalache ar vrea să joace un rol şi în prima fază.

5) Deocamdată, Mihalache nu face nimic; el n'are posibilităţi de a se orienta singur când e vorba de probleme internaţionale. La prima ocazie el va căuta să se emancipeze de sub tutela lui Maniu.

No. 57 din 19. Februarie 1942.

Domnule Vintilescu.

Am onoare a inainta alăturatul memoriu care circula prin Sibiu dela om la om in ultimul timp.

Intâmplător am putut decopia intreg memoriul pentru a nu da de bănuit în cercurile cunoscute mie originalul a fost restituit.

Cu stima

Octavian Lupaş.

OPERAT LA FIŞE

B.

20 Februarie 1942.

300 299 293 301

2923

OPERAT LA FIȘE

I.

Iuliu Maniu s'a înapoiat în ziua de 17 Februarie a.c. dela Sibiu.

In după amiaza zilei de 18 Februarie a.c.imediat după ce Curtea de Apel s'a pronunţat dând sentinţa,prin care organizaţia/asociaţia/ " Pro-Transilvania "a câştigat procesul faţă de faţă de Decretul Presidenţiei Consiliului de Miniştri din Noembrie 1940,prin care această organizatie,deabia înfiinţată,fusese dizolvată,a avut loc la locuinţa lui Maniu o consfătuire,în vederea începerii activităţii acestei asociaţii.

Cu această ocazie Iuliu Maniu a declarat,între altele următoarele:

" Este vorba de un act de politică internă de aceias însemnătate ca refuzul Justiţiei,în anul 1937,de a falsifica rezultatul alegerilor,provocând astfel căderea guvernului de dictatură regală al lui Gh.Tătărăscu.

Sunt convins,şi subliniez acest fapt,că Decizia Curţii de Apel nu va avea o urmare practică,deoarece guvernul va găsi cu siguranţă alte mijloace pentru a împiedica activitatea organizaţiei "Pro-Transilvania".Dar sentinţa trebuie totuşi considerată ca o victorie a democraţiei romaneşti şi a adevăratului naţionalism românesc faţă de dictatura filogermană.Lupta trebuie dusă mai departe,pentru orice mic rezultat,chiar dacă este vorba de succese pur platonice."

In ce priveşte viitoarea activitate a organizaţiei Pro-Transilvania,urmează să se stabilească după ce vor avea loc consfătuiri între Iuliu Maniu ca presedinte cu Ion Mihalache,Gh.Brătianu ca vicepreşedinţi şi cu Ghiţă Pop ca secretar general al asociaţiei.

In acest scop Iuliu Maniu a chemat în ziua de 18 Februarie a.c. în Capitală pe Ion Mihalache.

Manistii, în propaganda lor, afişeză Decizia Curţii de Apel, în chestiunea organizaţiei "Pro-Transilvania" drept un act de independenţă al Justiţiei faţă de dictatură guvernului şi ca un rezultat al luptei dusă de Iuliu Maniu pentru un regim de Justiţie autonomă faţă de dictatura politică.

III.

In cercurile germane predomină părerea că Decizia Curţii de Apel ar fi fost dată din ordinul Guvernului şi că ar fi vorba de o "manevră" de politică externă adică anti-maghiară a g guvernului.

IV.

In ce priveşte vizita Dlui Mareşal Antonescu la Marele Cartier German al Führerului, în cercurile germane din Bucuresti se păstrează cea mai desăvârşită tăcere, aşteptându-se înapoierea dlui Killinger.-

3089

V.

Cu ocazia unei convorbiri intime, ce a avut loc, în ziua de 18 Februarie a.c., la Tribunal într'un cerc strict intim de avocaţi legionari, s'a discutat despre situaţia României în urma vizitei Dlui Mareşal Antonescu la Führer.

Avocatul Moscischi, fost sub regimul legionar Consilier al Baroului, între altele a spus:" Trebuie să fim conştienţi şi să ne dăm seama că înainte de terminarea răsboiului nu se vor produce schimbări importante în politica internă a ţării. Regimul actual î-si va continua guvernarea nestingherit de nimeni iar Germania nu are nici un interes să se amestice atâta timp cât Maresalul se arată devotat politicii Axei. Numai in cazul când Conducătorul Statului s'ar gândi să facă neajunsuri Germaniei, atunci desigur că si aceasta ar încerca să reactioneze. Dar după cele ce au transpirat nu pare că s'ar fi ivit neânţelegeri. Deci Maresalul î-si va continua nestingherit activitatea. Dacă legionarii sau alte grupări politice ar încerca să se dedea la acte ce ar stingeri guvernarea, atunci sigur că s'ar reactiona contra lor cu toată energia. Deci este practic să fim liniştiţi."

68

301

~~298~~ 302 303

2923

24 Februarie 1942

OPERAT LA FIŞE

Gr. IV Mi

Dinu

1.F.

Intimii d-lui Maniu vorbeau despre rolul important ce se rezervă d-lui General Sova, în organizarea şi conducerea armatei din Ardeal.

Avansarea d-lui General Sova la gradul de general de corp de armată era pusă în legătură cu această însărcinare.

Se discuta însă că dl.General Sova ar nutri personal, sentimente ostile Conducătorului Statului pentru că după victoria dela Odessa şi decorarea cu Mihai Viteazu, i-a aplicat totuşi o pedeapsă disciplinară.

Sigur

18

302 ~~306~~ 1 ~~303~~ 304

PREFECTURA POLITIEI CAPITALEI
26 Februarie 1942

OPERAT LA FIȘE

Naţional ţărănişti.

f 306 f 307

Legionar?

Din cercurile naţional ţărăniste se află că dl. Constantin Hagea noul director al ziarului ARDEALUL însoţit de Justin Ilieşiu a vizitat în după amiaza zilei de 24 Februarie a.c. pe dl. Iuliu Maniu, dela care a primit o serie de sfaturi în legătură cu activitatea ziarului.

Dl. Maniu intenţionează să publice în acest ziar o serie de 4 - 5 articole despre viaţa în Ardealul cedat.

Primul articol va apare în numărul gazetei din 1 Martie 1942.

Toate vor fi semnate cu pseudonim.

- posibilă -

*

* *

Din aceleaşi cercuri se află că în după amiaza zilei de 23 Februarie a.c., dl. Iuliu Maniu a avut o importantă intrevedere cu dl. Suphi Tanricer, ministrul Turciei în Bucureşti, de faţă fiind şi d-nii Sever Bocu şi Mihai Popovici.

Cu această ocazie dl. Suphi Tanrioer a expus în mod detailat situaţia din Turcia precum şi pregătirile de răsboi care se fac în ţara sa.

Totodată ar fi remis d-lui Maniu mai multe ziare străine apărute în ultimile săptămâni.

Ministrul turc a promis să pună la dispoziţia d-lui Maniu, curierul diplomatic al Legaţiei pentru necesităţile politice ale d-sale.

- posibilă -

*

* *

Dl. Sever Bocu a vizitat în ziua de 23 Februarie a.c. pe dl. Dumitru Nacu preşedintele Asociaţiei Refugiaţilor Ardeleni, căruia i-a transmis o scrisoare din partea d-lui Iuliu Maniu, cu privire la felul cum va trebui să procedeze la alegerea noului comitet al asociaţiei.

Din câte s'a aflat reiese că dl. Maniu recomandă opunere faţă de imixtiunea guvernului în conducerea asociaţiei.

Personal refuză orice titlu însă sugerează d-lui Macu să respingă orice candidatură depusă de Aurel Popa sau Iuliu Moldovan.

Totodată dl. Iuliu Maniu a recomandat toată rezerva faţă de Constantin Hagea noul director al gazetei ARDEALUL.

- posibilă -

*

* *

304 ~~298~~ ~~305~~ 306

OPERAT LA FIȘE

25 Februarie 1942

Verificaţi informaţia după care la ziarul săptămânal "Ardealul", colaborează mai mulţi legionari cari împreună cu o parte din refugiaţii ardeleni, s'au grupat în jurul lui Iuliu Maniu.

Totodată precizaţi dacă există vre-un acord între Iuliu Maniu şi mişcarea legionară clandestină, arătând care este scopul acestei colaborări.-

305 ~~298~~ 306 307

25 Februarie 1942

OPERAT LA FIŞE

Gr. Pol.

Dinu

1.F.

A se verifica

Aflând că s'au reluat unele discuţii de eventuală colaborare cu legionarii grupul C. Vişoianu şi av.N.N.Mateescu, din partea tineretului, au hotărât să facă demersuri pe lângă dl. Maniu, spre a împiedeca nu numai o eventuală colaborare dar nici înscrierea în partidul naţional-ţărănesc.

Tineretul naţional-ţărănesc a căutat să se informeze şi în rândurile legionare.

Dela avocatul Fănică Anastasescu ei au aflat că legiunea înţelege să-şi menţină şi chiar să-şi amplifice fiinţa de partid în vederea unui organism politic, care să joace un rol primordial în viaţa politică a ţării, din chiar ultimele zile ale războiului.

sigură.

68

2.- Referitor la întrebarea care mi-o pui dacă Preşedintele îşi menţine legături cu verzii îţi răspund :

a.- Preşedintele nu încetează în a condamna faţă de noi, intimii lui, politica şi ideologia, precum şi guvernarea lor.

b.- Ne spune în acelaş timp, că nu poate face abstarcţiuni de tineret şi de o mişcare opoziţionistă care poate să-i fie de folos în lupta pe care o duce şi în perspectiva viitorului.

c.- De aceea primeşte vizitele făcute de delegaţii lor, vrând să cunoască temperatura lor şi măsura în care vor să-i fie la dipsoziţie.

Dr.Constantin Hagea, e într'adevăr verde; lipsit însă de bagaj ideologic şi intelectual.

Em.Socor ; avocat din milă la Galia, vizitează două trei ore Tribunalul, 2-3 ore cafenelele, Bucureşti şi Wilson, de câteva ori pe săptămână pe preşedinte şi în colo bârfeşte cu amici a politici.

307 301 308 309

OPERAT LA FIŞE

21.II.1942

A apărut "Ardealul" sub noua direcţie a drului Constantin Hagea, fost secretar de redacţie al ziarului "România Nouă". In primul articol, întitulat "Pro domo" şi semnat de Hagea, e dezavuat Mureşanu. "Ardealul" face apoi act de devotament faţă de dl. mareşal Antonescu. Acest articol a fost impus de Ministerul Propagandei. Direcţia gazetei n'a vrut să-l accepte; discuţiile au durat trei săptămâni. In cele din urmă a fost silită să publice textul impus.

Un articol abil publică Zaharia Boilă sub pseudonimul dr. George Ohăbeanu şi întitulat "Propaganda falsă". Din articol reiese că oficiile de propagandă ale regimurilor autoritare desfăşoară o activitate inutilă, fiindcă lumea nu crede decât faptele reale. Autorul polemizează cu radio "Moscova" şi cu Raczinski, ministrul de externe al Poloniei libere, dar aceasta numai pentru a da impresia că nu vizează regimurile Axei. Autorul face şi câteva aluziuni la valabilitatea principiilor democratice şi atacă pe poloni, cari au sprijinit pe unguri împotriva noastră. Ziarul mai publică versuri de Iustin Ilieşu, articole d Iosif T. Naghu, Vasile Ion Bocan, Iacob Ghiaţă, George Păun, E.Bocşa-Mălin, etc.

2923

~~308~~ 8 ~~310~~

PREFECTURA POLITIEI CAPITALEI

1 Martie 1942.

~~307~~ 310

Dl. Iuliu Maniu va publica o serie de articole.

Urmare semnalării din buletinul informativ nr. 48 din 26 Februarie 1942;

Din cercurile național țărăniste se află că dl. Iuliu Maniu a pregătit o serie de articole ce vor apare în gazeta ARDEALUL sub pseudonimul George Cnăbeanu.

Se știe că șeful național țărăniștilor a mai utilizat acest pseudonim în anii trecuți, publicând unele articole în ziarul d-lui Romulus Boilă, ROMANIA NOUA din Cluj.

Chestiunea se urmărește.

- sigură -

311

...stăzi 7 ..... luna Aprile ..... anul 1951

...batul ... Storcea Dtru .... am procedat la

...elelor 309 ....

923 .vol3 ... care au fost introduse la dos.no 55881

semnatura Storcea Dtru

2923

310 S.S.I. 311

3 Martie 1942

303

312

B 2B

C. I.

NOTA

Se înaintează alăturat, în transcriere, textul memoriului înaintat Vice Președintelui de Consiliu de către Maniu, prin intermediul lui Mihai Popovici.

In prezent memoriul se răspândește în cercurile restânse ale conducerii național-țărăniste, urmând ca la sfârșitul săptămânii curente să capete o difuzare mai largă.

Maniștii precizează că "persoana vrednică de încredere", la care Maniu se referă memoriul și la care a apelat spre a-i face o dare de seamă obiectivă asupra situației din Ardeal este fruntașul socialist Iosif Jumanca.

Pe acesta Maniu îl consideră un om onest și nepărtinitor, pe ale cărei informațiuni se poate pune o bază serioasă.

Maniu a declarat recent că timp de 25 ani a avut prilejul să lucreze în nenumărate rânduri cu Jumanca, convingându-se de cinstea politică și sufletească a acestuia, cât și de lipsa de patimă a numitului.

B5

311 / 304 / 312 / 313

S.S.I.

3 Martie 1942

DOMNULE PREŞEDINTE,

Petrecând în timpul din urmă mai multe zile în Transilvania de Sud, am constatat cu durere că situaţia politică generală şi raporturile internaţionale în cari a intrat ţara noastră, au creat o stare de spirit şi situaţiuni pe cari multă lume nu le cunoaşte şi cari poate nu sunt cunoscute nici de guvernul ţării. Fiind însă de o importanţă deosebită şi având repercursiuni atât asupra stării de spirit generale, cât şi asupra raporturilor de forţe din interiorul ţării, socotesc că e datoria mea să vi le aduc la cunoştinţă pentru a fi apreciate după cuviinţă.

Pentru a verifica şi întregi informaţiile mele, am rugat pe o persoană vrednică de încredere, cu totul desinteresată, care în momentul de faţă este în afară de orice preocupare de partid sau de acţiune politică, să examineze amănunţit situaţiunea şi să-mi facă o dare de seamă cu totul obiectivă despre situaţiunea din Banat şi din Sudul Ardealului, în special în ce priveşte starea de spirit la poporaţiunea germană din acele regiuni. Aceasta, în deosebi pentru că toţi români cu cari am avut contact, orăşeni şi săteni, ni s'au plâns că atitudinea conlocuitorilor maghiari şi în special germani din acele provincii a devenit aproape

./.

insuportabilă. Demnitatea națională a românilor este zilnic umilită, iar în concurența economică elementul românesc este pas cu pas desavantajat.

Pentru a simplifica expunerea mea, îmi iau libertatea a vă prezenta darea de seamă a informatorului meu, așa cum am primit-o. Citind-o veți binevoi a vedea că poporațiunea germană, bucurându-se de un tratament excepțional de favorabil în raport cu cel aplicat poporațiunii autohtone române, a reușit să organizeze o viață națională proprie, nu numai complet separată de poporul românesc, dar și independentă de statul nostru, cu tendință vădită de a se transforma într'un stat în stat. Dreptul acordat cetățenilor de origină germană de a se grupa în organizații politice, care este refuzat poporațiunii românești - dreptul ce au de a ține întruniri publice fără autorizație, de a-și crea organizațiuni premilitare, încuviințarea de a purta uniforme și arme și de a face exerciții în aceste unități organizate, așează poporațiunea germană într'o stare de superioritate politică și morală față de cea românească.

Nu numai atât, dar această situațiune poartă în sine germenele unui pericol evident.

Acest pericol apare cu atât mai serios că poporațiunea germană numai ține nici o legătură sufletească cu țara românească și recunoaște pe față că așteaptă ordine dela Reichul German și dela Fuehrerul lui.

Spre a dovedi acest lucru, îmi iau libertatea să vă alătur în original și în traducere românească un apel al Dlui Herman Jeckeli din Brașov, comandantul organizației "Deutsche Mannschaft" (Trupa germană), apel apărut cu învoirea cenzurei românești

./.

în ziarul "Südostdeutsche Tageszeitung" organul central al grupării germane din România. In acel apel se afirmă dela început cu claritate răspicată că "noi național-socialiștii credem în Fuehrer și în marele imperiu german din viitor". In continuare autorul arată conaționalilor săi că "Adolf Hitler a destinat grupului nostru etnic rolul de a pecetlui frăția de arme româno-germană prin participarea noastră în cadrul armatei românești".

Dl. Jeckeli spune că cetățenii minoritari germani au obligația de a lupta din ordinul Fuehrerului în armata română, lăsând deci a înțelege că această obligațiune isvorăște din disciplina ce o datorează față de ordinile Fuehrer-ului, nu față de autoritatea statului românesc.

El face deci apel la germanii din Romania să intre in armata română "deși știu, spune el, că multor bărbați din grupul nostru etnic le vine greu să execute acest ordin".

In sfârșit, autorul variază această ideie din nou, declarând că "deși o altă soluțiune ar putea să apară ca mai prielnică - ordinul Fuehrer-ului constitue pentru noi cea mai sfântă datorie și ne dă puterea să aducem și cea mai grea jertfă pentru Germania".

Și pentru ca îndrăsneala să fie și mai întreagă, apelul se termină astfel : "Fie pe frontul armelor, fie pe frontul patriei, iubirea noastră se chiamă Germania, atitudinea noastră supunere, voința noastră se chiamă victorie, credința noastră se chiamă : Adolf Hitler ! ".

De români nici un cuvânt, de Regele nostru, de Conducătorul și guvernul țării, nici un cuvânt!

Aceast apel care trădează modul de simțire

./.

și gândire al germanilor dela noi s'ar fi putut lansa oriunde în Germania, dar nu în România. Spre nefericire însă, Germanii din Ardeal și Banat socotesc de pe acum aceste provincii ale noastre ca apartinând Germaniei Mari, ținând rolul de "Ostmark" al Austriei de odinioară. Probabil pentru acest motiv ziarul german și-a schimbat denumirea veche în "Südostdeutsche Tageszeitung".

De altfel, printre minoritarii noștrii germani se vorbește pe față de planul de a se constitui după războiu un "Donauland", format din Transilvania și Banat, rupte din trupul țării noastre și supuse conducerii elementului german minoritar sub protectoratul Marelui Imperiu german. Văzute prin această prismă organizațiile civile și paramilitare, cum și manifestațiile minorității noastre germane alcătuesc un început de realizare a acestor planuri.

Se pune dela sine întrebarea de unde isvorăște acest curaj neobișnuit al germanilor dela noi, odinioară foarte timizi și circumspecți. Singure succesele armelor germane nu pot fi cauza, căci, spre pildă, în Ungaria, germanii nici pe departe nu și-au însușit acest curaj ! Cauza este deci locală: toleranța inaugurată de regimul ex-regelui Carol, toleranța continuată și de regimul actual și încurajarea exercitată de unii germani din Reich în România, care se manifestă cu multă consecvență, cum dovedește și ultimul discurs al Dlui ministru plenipotențiar, baronul Manfred von Killinger.

Dacă ministrul plenipotențiar al Germaniei găsește posibil să pronunțe un discurs în care, cu un aer protector, distribue laude la adresa Conducătorului statului nostru, și-și arată mulțumirea că "haosul" pe care la găsit la venirea sa în țara

noastră a dispărut - fapt care-l scuteşte de necesitatea de a interveni el însuşi în afacerile interne ale ţării noastre, declârând pe unii din oamenii cuminţi, pe alţii nebuni sau hoţi de drumul mare, adresându-le pe faţă, fără perdea, admonestări, evident că poporul german dela noi, plin de mândrie proprie şi de dispreţ pentru bietul popor romanesc, socoteşte Ardealul şi Banatul ca parte integrantă a Germaniei, deocamdată sub protectorat deghizat german. Aceasta, cu atat mai mult cu cât lumea ştie că Dl. Killinger a mai ţinut o asemenea cuvântare, faţă de care conducerea partidului nostru, a ridicat la vremea sa protestul său solemn, dar fără rezultat. Germanii ca şi românii pot socoti deçi că situaţiunea umilitoare a românilor şi puterea germană la noi încetul cu încetul a alunecat până la punctul de a fi iremediabil. Deci germanii cutează orice iar românii tolerează orice!

Armata se găseşte în lucta alături de Germania şi sub suprema comandă germană. Viaţa economică, industrială, comercială, în bună parte germanizată, comerţul nostru extern aproape cu totul la dispoziţia Germaniei, poporul german stat în stat, liber de a face ce vrea şi lăsat să declare pe faţă că se supune ordinelor şefului unui stat străin, oricare ar fi ele, iată situaţiunea în care se află ţara noastră! Am fost întotdeauna - atât la guvern cât şi în opoziţie - partizanul respectării drepturilor naţionale ale fiecărui popor până la marginea impusă de disciplina noastră de stat şi de considerentele unităţii şi independenţii ţării noastre, dar cu condiţia ca alte neamuri să nu aibă mai multe drepturi în ţara noastră decât poporul nostru românesc, întemeietor şi susţinător de stat. Ori, tabloul schiţat pe scurt în cele precedente dovedeşte contrariul,

ceeace se petrece la noi in ţară în raport cu poporul german, nu este o politică minoritară, ci o renunţare umilitoare şi periculoasă pentru viitor.

Nu sunt duşmanul poporului german. L-am apărat pe vremuri ca deputat în Camera ungară în contra cotropitoarei politici maghiare. Mai târziu, ca prezident al consiliului dirigent şi ca prim ministru, am înfiinţat şcoli germane, am pus capăt procesului lor de maghiarizare, şi le-am dat largi îndreptăţiri; dar nu pot admite umilirea şi inferiorizarea poporului românesc.

Nu situaţiunea noastră umilitoare mă indeamnă să vă adresez aceste câteva rânduri informative, pentru că palmele ce le dă cineva unui individ legat în lanţuri nu ofensează pe cel pălmuit, ci pe cel ce pălmueşte, şi în grija căruia este el încredinţat, ci pericolul ce constitue pentru viitor această stare de lucruri şi pierderile de târâm şi bunuri naţionale, materiale şi sufleteşti cari rezultă din această situaţie. Guvernul ţării are datoria să pună la adăpost ţara de acest pericol. Tara-l vede, îl simte şi este adânc îngrijorată. Am crezut de datoria mea, Domnule Preşedinte ad-interim, să vă pun în cunoştinţa acestor fapte şi acestor stări de spirit.

Numai mânuitorii răspunzători ai puterii publice ar putea să ştie ce este de făcut, căci ei cunosc toate laturile problemei, dar noi cari ne găsim în afară nu putem decât să constatăm că situaţia a devenit intolerabilă.

Vă rog, Domnule Preşedinte, să binevoiţi a primi asigurarea înaltei mele consideraţiuni.

Cu distinsă stimă

/ss/ Iuliu Maniu

Bucureşti,
22 Februarie 1942.

317
310
318
319

2923

OPERAT LA FIȘE

Domnule General,

Am primit răspunsul Domniei Voastre, la memoriile pe care vi le-am adresat la 4 Decembrie 1940, 27 Februarie și 4 Aprilie 1941.

Am fost foarte impresionat și vă sunt recunoscător că în aceste vremuri, atât de grele, ați rupt din timpul Dvs., atât de prețios, pentru a-mi răspunde pe 57 de pagini, tocmai în ziua când România intra în războiu.

In răspunsul Dvs. bogat în amănunte și important ca informațiuni sunt însă multe lucruri și afirmațiuni care nu corespund realității și se dă, adeseori, interpretare eronată părerilor mele, expuse în diferitele memorii. Ați precizat însă, exact, în răspunsul Dvs., că "deosebirile de vederi ce ne despart, atât în politica internă cât și în cea externă" sunt "ireconciliabile".

Astăzi, când armata română își varsă, cu atâta abundență sângele ei românesc, pentru întregirea Patriei și gloria Națiunii române, nu pot să intru în polemică cu acela care este chemat să ducă oștirea noastră la izbândă.

Voiu răspunde, Domnule General, la timp.

Orice păreri am, ele sunt puse în slujba celui mai desăvârșit patriotism: să ne refacem hotarele țării, compromise de o dictatură octroistă. Aceasta este deviza zilei de azi.

Acolo unde fâlfâie steagul țării, acolo bate și acolo trebuie să bată inima fiecărui român.

Acesta poate fi astăzi singurul meu răspuns.

Dacă Domnia Voastră, Domnule General, v-ați fi mărginit în răspunsul Dvs. la polemici politice tocmai în ziua când s'a declarat războiul pentru recâștigarea Basarabiei și Bucovinei, nu aș mai fi adăugat nici un cuvânt.

Or, D-voastră ați ținut să faceți unele afirmațiuni adânc jignitoare și complect neîntemeiate, care dacă m'ar fi atins numai pe mine personal, nu ași fi insistat asupra lor. Dar ele lovesc, pe nedrept, întregul meu partid și întreg trecutul apropiat al vieții politice românești.

Sunt, deci, dator a restabili adevărul, pentru a nu fi învinuit că nu mi-am făcut datoria.

./.

Domniei Sale

Domnului GENERAL ION ANTONESCU

Conducătorul Statului și Președintele Consiliului de Miniștri.

București

E 1324

I. Afirmațiunea Domniei Voastre că, în cursul evenimentelor tragice desfășurate în ultimul an, m'ar fi interesat numai chestiunea Transilvaniei, este cu desăvârșire neîntemeiată. Realitatea este că Partidul Național Țărănesc și cu mine am avut toată solicitudinea, nu numai pentru Transilvania, dar și pentru celelalte provincii. Dovadă este declarația mea, făcută în ziua de 2 Julie 1940, în chestiunea Basarabiei și a Bucovinei, declarație oprită de cenzură. In primele zile ale lunii Julie am prezentat, deasemenea, Corpurilor Legiuitoare o declarație și un protest, semnate împreună cu mine de următorii senatori de drept, împiedecați prin abuz de putere să ne prezentăm la ședințele înaltului Corp: Constantin I.C.Brătianu, I.Mihalache, Dr.N.Lupu, V.Sassu, M.Popovici și Dr.A.Dobrescu. Tot în ziua de 2 Julie 1940, am prezentat, șefii de partide: N.Jorga, C.I.C.Brătianu, A.C.Cuza împreună cu mine și alți douăzeci și patru de foști miniștri, Comisiunii pentru Afacerile Externe, un protest în contra cedării Basarabiei și Bucovinei.

Toate aceste declarații s'au pronunțat înainte de prezentarea memoriului Dvs. către Suveran. Găsesc că ați făcut bine dispunând publicarea lui ulterioară, după cum ar fi fost de dorit ca cenzura să permită publicarea susmintitelor acte.

Afară de aceasta, în cursul lunii Julie, am publicat o declarație-protest oficială, comună, a Partidului Național-Țărănesc și a Partidului Liberal, semnată de Dl.Constantin I.C.Brătianu și de mine, în chestiunea Basarabiei, Bucovinei și Dobrogei.

Dar, în afară de aceste manifestațiuni, din ultimul timp, Partidul Național-Țărănesc, guvernele lui și eu însumi am dat dovada că am urmărit problema Basarabiei și a Bucovinei, privind-o din punctul de vedere al intereselor generale ale Neamului. Afirm categoric că ori de câte ori s'a pus această problemă, noi nu am pierdut nici un singur prilej de a ne manifesta solicitudinea și nu am neglijat nimic ce se putea intreprinde în interesul integrării și consolidării lor definitive în cadrul statului românesc întregit. Primele dovezi datează încă din timpul celei dintâi guvernări național-țărăniste din anul 1919-20, când la stăruința guvernului nostru s'a întrunit la Londra Conferința Ambasadorilor, în care s'a obținut recunoașterea unirii Basarabiei, de către Marile Puteri. Concomitent cu aceasta, guvernul nostru a intreprins tratative directe cu guvernul sovietic, pentru a se obține din partea Rusiei înseși, recunoașterea acelei uniri. In aceste negocieri s'a tratat cu Dl. Litvinow reluarea relațiilor cu Rusia, pe baza recunoașterii definitive a stăpânirii noastre în Basarabia.

Din nefericire intrigile politice bine cunoscute au împiedecat înfăptuirea unuia din cele mai însemnate succese ale politicei românești, pe tărâmul extern.

Doisprezece ani mai târziu, fiind la cârmă, Partidul a reluat acțiunea sa în această direcțiune, fără a fi obligat prin nici o împrejurare externă să o facă, numai din preocuparea constantă, dincolo de politica momentului, de a rezolva o problemă deschisă, ca o rană și de a dobândi titluri definitive pentru stăpânirea noastră de fapt în Basarabia. Acțiunea a fost zăbovită de împrejurări asupra cărora nu mă opresc aici, dar ea a avut în continuarea ei rezultatul reluării raporturilor diplomatice dintre România și Rusia, intrerupte de aproape două decenii și stabilirea unor relații normale, care formau condiție prealabilă pentru obținerea recunoașterii Basarabiei,- recunoaștere pe care am și obținut-o, în ce privește "posesiunea de fapt".

In general, nu poate fi o nedreptate mai jignitoare pentru mine și pentru partidul ce reprezint decât afirmațiunea absolut neîntemeiată, că pe noi nu ne preocupă decât chestiunea Românilor din Transilvania. De aproape două veacuri, dar mai ales dela școala latinistă din Transilvania încoace, provincia noastră a fost vatra de plămădire și de propagandă a marei idei despre ființa națională unitară a tuturor Românilor de pretutindeni și a aspirațiunilor de închegere într'o singură națiune,- această idee fiind chiar baza ideologiei Partidului Național și trecând intactă în ideologia Partidului Național-Țărănesc.

Partidul Național-Țărănesc este singurul care a reușit să închege din elemente reprezentative autohtone din toate provinciile, o organizație solidă, pe tot cuprinsul țării și care a susținut, cu o consecvență neîntreruptă, îndatorirea statului și a tuturor factorilor hotărâtori de a îngriji și a ocroti toate provinciile, în egală măsură.

./.

II. Mă învinuiți că consider în mod superficial problema întregirii noastre teritoriale și că obiecțiunile mele în această privință sunt nedrepte și perfide. Nu mi s'a dat în viață ocazie până acum să mă întâlnesc cu astfel de caracterizări, nici nu mă voiu apăra față de ele, ci voiu înșira câteva fapte, cari desigur, vor trebui să înduplece conștiința Dvs. să regrete că ați risccat acest ton neobișnuit în cursul schimbului de vederi privitor la probleme de stat.

Principala mea acuzație a fost că nu ați reușit să obțineți o îmbunătățire simțită a soartei românilor din teritoriile cedate și că nu ați făcut posibilă o înălțare sufletească a românilor în scopul de a recâștiga teritoriile pierdute. Față de aceste acuzațiuni ale mele, pe cari le mențin, Dvs. vă referiți la pasagii din câteva manifestațiuni ale Dvs., pătrunse de un cald sentiment național. Nu am contestat niciodată nici sentimentele Dvs. românești, nici aptitudinile Dvs. de a le exterioriza în mod potrivit, dar nu despre aceasta este vorba. Chestiunea este ce ați reușit să faceți, căci acesta este rolul bărbaților de stat în apărarea intereselor naționale, sufletești și materiale.

Cel dintâiu lucru pentru o națiune asuprită este <u>ridicarea moralului public și a simțului de demnitate națională precum și ridicarea însuflețirii naționale</u> la un potențial gata de orice jertfă. Or, actele Dvs. de guvernământ în această privință nu numai că au realizat prea puțin, ci ne-au împiedecat și pe noi particularii și societatea românească independentă să punem în aplicare inițiativele noastre.

Cei ce se ocupă cu psihologia maselor și cu arta de a crea o opinie publică știu prea bine că în mișcarea maselor, cei ce mânuesc puterea în stat nu pot avea un rol de căpetenie din cauză că ei nu pot să atingă, liberi de răspundere, coarde sufletești fără a evoca totodată și nemulțumirea ce întotdeauna se produce prin măsuri concrete de guvernământ. Pentru acest motiv s'a întâmplat întotdeauna, că marile mișcări sociale și naționale, revoluțiile și loviturile de stat le-au pus la cale cetățenii particulari, cari în baza acțiunii lor au reprezentat, în preajma sau îndată după preluarea puterii, opinia publică.

Cunoașteți propaganda infamă făcută în proporții fantastice de societatea maghiară și de guvernul maghiar în contra României. Sute și sute de cărți și broșuri, mii de reviste și articole, făcute sau inspirate de guvernul maghiar, răspândite în toată lumea defaimă și calomniează poporul românesc. O întreagă organizație, compusă din toate straturile societății maghiare se ocupă în străinătate în mod sistematic de discreditarea statului și a poporului românesc și de crearea unei atmosfere seductive pentru națiunea maghiară, iar guvernul român în raport cu activitatea prodigioasă a guvernului maghiar nu face decât foarte puțin. In schimb Dvs. ați oprit adunarea de manifestare convocată la Alba Julia și ați interzis orice manifestare a voinței naționale de a înfiera minciunile maghiare și de a afirma drepturile imprescriptibile ale națiunii românești. Cenzura dirijată de Dvs. împiedecă orice examinare serioasă ori înfierare sentimentală a atrocităților maghiare și a năzuințelor lor neomenești, aceasta în așa măsură, că s'a oprit chiar reproducerea în fruntea unui ziar a imaginei geografice a României Mari, câtă vreme ungurii au făcut tot timpul și fac și astăzi cea mai deșănțată propagandă pentru harta Ungariei lor istorice.

Sforțările ce trebuie să facă scriitorii și publiciștii români în scopul manifestării credințelor lor naționale, constitue pentru ei o adevărată tortură.

Ungurii prin ziare și prin radio fac acte de provocațiune contra românilor și a României, iar guvernul român nu răspunde nimic și nu îngădue nici o reacțiune nici din partea noastră a particularilor.

Ziarele naționaliste cari nu sunt subvenționate de guvern sunt în bună parte redactate și editate de prietenii noștri politici, deci o nedreaptă acuzațiune adusă partidelor că nu iau parte la propaganda ziaristică, în ființă.

Ați oprit funcționarea Asociației Pro Transilvania sub falsul pretext că era o înjghebare politică național-țărănistă, când erau notoriu că în conducerea acestei asociații au fost alese persoane distinse cari nu fac absolut nici o politică, iar altele au fost alese anume din toate partidele, tocmai pentru a evita orice suspiciune. Obiecțiunea Dvs. că lumea îndrumată de noi ar putea lucra la organizațiile existente nu este reală, deoarece aceste organizații nu au structura necesară în acest scop.

./.

Ne cuprinde o adâncă indignare când vedem activitatea poporului maghiar și când vedem lâncezeala, lipsa de orice energie și de reacțiune din partea poporului românesc. Din ele rezultă o descurajare adânc îngrijorătoare la românii rămași în Ungaria, descurajare pe care cuvântările Dvs., oricât de frumoase sunt - pe cari ei nu le pot citi - nu sunt în stare să o risipească. In această atmosferă, românii din Transilvania ocupată au început în numeroase comune să-și părăsească și religia pentru a scăpa de prigonirile și de batjocurile la cari sunt expuși din partea autorităților și a particularilor maghiari.

Alături de discursurile Dvs. mișcătoare stau tristele realități pentru înlăturarea cărora nu ați putut face nimic. Deposedarea țăranilor români împroprietăriți, a coloniștilor și a sătenilor, precum și a puținilor intelectuali, cari în timp de 20 de ani au izbutit să dobândească pe cale legală imobile, este în curs și astăzi cu concursul guvernului și al justiției, în baza ultimelor decrete maghiare.

Acelaș lucru se întâmplă și cu industriile, băncile și cooperativele românești, acte revoltătoare, față de cari guvernul român stă impasibil și inactiv. Pentru a vă arăta pe ce scară întinsă se petrec aceste lucruri, dați-mi voie să reamintesc exemplicativ cazul moșiei de multe mii de hectare a prințesei Cnica și a soțului ei din comuna Bala (Bihor) pentru acapararea căreia a intentat acțiune chiar fiul și nora regentului Horthy; amintesc împrejurarea că, fără deosebire de mărimea moșiilor în toate părțile și chiar dela țărani cu pământ de 20-30 ha, s'au intentat procese pentru deposedarea lor. Cazul celor 900 de coloniști din Macea, cari au fost goniți, casele și vitele lor sechestrate, iar oamenii rătăcesc împrăștiați, fără căpătâiu, în 13 comune, neîngăduindu-li-se măcar să treacă în România liberă sau cazul fabricilor de porțelan și cărămidă din Cluj, al băilor din S ovata, etc.

In fața acestor nemaipomenite abuzuri cari lovesc direct chiar și în hotărârile arbitrajului dela Viena și în fața faptului că bătăile și schingiuirile continuă, cum arată cazul recent al învățătorului Nistor Iosif din Petrid, care a fost ucis, fără să se fi dat cea mai mică satisfacție, guvernul român nu numai că nu poate lua nici o măsură de apărare, dar mai lasă funcționarea liberă și existența neturburată în România a băncilor, a cooperativelor, a industriilor și coloniștilor maghiari. Principiul reciprocității nu funcționează decât în mod excepțional și din întâmplare acolo unde profită maghiarii, spre pildă în cazul comisarilor controlori, ai guvernului la întreprinderile minoritare, cari au fost desființați, aceasta a servit în mod exclusiv maghiarilor, deoarece întreprinderile românești în Transilvania ocupată sunt puține la număr, câtă vreme șirul întreprinderilor minoritare în România este nesfârșit. Aceste întreprinderi fac o propagandă iredentistă maghiară cu rară consecvență și aproape pe față.

Comisia germano-italiană ignorează în așa mare măsură statul românesc și opinia publică românească, încât până în ziua de astăzi nu a prezentat vreun raport despre rezultatul cercetărilor sale, deși pe cale particulară aflăm că învinuirile aduse contra Ungariei au fost dovedite în imensa lor majoritate. Mai mult încă, membrii acestei comisii provoacă revolta Românilor prin atitudinea lor pe față părtinitoare pentru unguri și desconsideratoare pentru români.

Persecuția religioasă contra românilor continuă. Șirul trecerilor forțate la confesiuni maghiare este în curs, maghiarizarea școlilor românești este în plină desfășurare, biserici românești au fost dărâmate, folosirea limbii românești este împiedecată sau restrânsă prin cuvinte de ocară, iar puterea ocrotitoare a Statului român nu se manifestă nicăeri. Reprezentanții statului român sunt expuși la insulte, cum s'a întâmplat cu consulul din Oradea, fără să capete vreo satisfacție. Suntem lăsați pradă bunăvoinței Germaniei și Italiei, pe cari le vedem încurajând pe maghiari prin discursuri publice, iar românii sunt amăgiți cu zvonuri vagi, cari nu sunt niciodată confirmate pe față și în mod public.

Dacă soarta românilor rămași în Transilvania ocupată este tristă, nu mai puțin descurajator este felul cum sunt tratați românii ardeleni refugiați sau expulzați de unguri. Recunosc cu plăcere că în primele zile ale întâmplărilor nenorocite Statul român, Banca Națională și Crucea Roșie au făcut eforturi remarcabile pentru alinarea suferinței celor năpăstuiți, dar pe urmă interesele lor individuale și colective au fost în mod dureros neglijate. Atâția și atâția dintre ei se găsesc în situații cari stârnesc un sentiment de milă. Ei își pierd vremea fără o ocupație producătoare, iar averea lor rămasă în Transilvania e lăsată pradă furiei maghiare. Tratamentul de care au parte refugiații constitue nu numai o nesocotire din partea guvernului, ci chiar o directă jignire pentru ei. Cu titlu exemplicativ amintesc câteva cazuri mai recente.

./.

Refugiaţii din Bucureşti, siliţi de starea lor insuportabilă, au prezentat diferite memorii şi au cerut de zeci de ori audienţă dela Dvs. şi dela domnul ministru Mihail Antonescu, fără nici un rezultat. In special ei au însărcinat delegaţii spre a se prezenta Domniei Voastre şi a expune situaţia lor insuportabilă. Ei au cerut dela Dvs. audienţă în ziua de 11 Ianuarie 1941 sub No.730, apoi la 27 Martie sub No.2337, cerere însoţită de un memoriu şi în 13 Mai sub No.5279, fără a li se acorda audienţa cerută şi fără măcar a li se da un răspuns, deşi nu există nici pretextul subliniat de Dvs. că e vorba de o manifestare politică a partidului naţional-ţărănesc. Din întâmplare, dintre membrii acestor delegaţii, cari erau compuse din domnii dr.Leon Seridon, Dr.Sebastian Bornemisa, Dr.Dumitru Manu, Dr.Laurian Geborm, Dr.Anton Ionel Muresan, Dr.Titu Mălai, canonic, Dr.Iosif Pop, abate, Dr. Dumitru Macu, Dr.Victor Pop, Aurel Ghilea, protopop şi Dr.Valeriu Moldovan, precum vedeţi oameni respectabili, dintre cari nu este niciunul, în afară de cel numit în urmă, membru activ al Partidului naţional-ţărănist, din contra, unii din ei făceau parte din alte grupări politice. Unde se poate o dovadă mai izbitoare a nesocotirii intereselor de importanţă naţională a refugiaţilor decât acest tratament, care loveşte chiar şi în obligaţiile curente ale guvernanţilor, stabilite prin legi?

Iar când cu ocazia unei întâlniri cu care m'aţi învrednicit, - v'am rugat să dispuneţi ca comisariatul refugiaţilor să nu respingă dela ajutoare pe refugiaţii cari nu sunt legionari, mi-aţi răspuns scurt să nu vă pierd vremea cu "chestiuni personale". V'am ascultat ordinul. Nu v'am mai deranjat cu chestiuni de ale refugiaţilor pe cari le socotiţi personale, iar nu de interes de stat!

Pe ziua de 2 Iunie a fost convocat congresul refugiaţilor pentru a-şi crea o organizaţie centrală care să reprezinte interesele colective din toată ţara, constituiţi în asociaţii locale aproape în toate judeţele din Transilvania şi în câteva judeţe din vechiul Regat. Congresul a fost încuviinţat de autorităţile competente, cu toate acestea el a fost oprit în ultimul moment şi sutele de refugiaţi întruniţi, toţi oameni respectabili, unii foşti miniştri, au fost forţaţi să se împrăştie fără nici o deliberare, deşi nici aici nu se putea aplica pretextul obişnuit al unei manifestaţii naţional-ţărăniste sau a altei grupări. Cei mai mulţi din cei întruniţi erau foşti funcţionari sau elemente străine de politică, iar în conducerea Asociaţiei se proecta să se aleagă persoane din toate partidele sau persoane străine de frământările politice. Eu care am fost invitat de unanimitatea lor să fiu preşedintele asociaţiei, am declarat că nu primesc această onoare, tocmai pentru a evita bănueli neîntemeiate folosite de pretext binevenit pentru împiedecarea atâtor acţiuni necesare Naţiunii.

Prezentându-se pe urmă la guvern o delegaţie pentru a protesta contra acestui act volnic şi a cere autorizaţia pentru înfiinţarea asociaţiei, ea a primit răspunsul categoric că nici congresul, nici Asociaţia nu se încuviinţează, dar interesele refugiaţilor vor fi îngrijite chiar de "guvernul ţării". Până în ziua de azi nu s'a primit însă nici un răspuns la memoriile depuse de multă vreme, nici nu s'a făcut nimic în interesul refugiaţilor şi nici nu s'a luat nici o măsură pentru ocrotirea averilor celor refugiaţi din Transilvania ocupată.

Banca Naţională a României, care a dat în repetate rânduri dovezi de bunăvoinţă faţă de Ardealul ocupat de unguri şi faţă de românii de acolo, a votat un credit important de multe milioane, în scopul de a acorda refugiaţilor împrumuturi pentru a le face posibilă o activitate economică şi pentru a-şi putea aranja diferite încurcături materiale. Acordarea împrumuturilor
aşteaptă numai un aviz din partea guvernului. Acest aviz însă se rămână necon-
tenit, cu toate că rezolvarea afacerii a fost de atâtea ori cerută şi urgentată.

Toate aceste fapte şi multe altele cari vor fi la vremea lor pe larg expuse dovedesc temeinicia afirmaţiunilor mele.

Nu mă îndoesc de buna Dvs. intenţiune de a repara în stil mare catastrofa ce s'a năpustit asupra ţării noastre în ultimul an, nu mă îndoesc nici de buna Dvs. credinţă în ce priveşte urmărirea planului ce v'aţi făcut în acest scop, dar în viaţa popoarelor nu este admisibil să se aşeze acţiunea de guvernare pe o singură ipoteză şi pe aşteptarea rezultatului final; ci trebuie să se aibă în vedere şi viaţa curentă cu toate greutăţile, obstacolele şi nevoile ei imediate, urmărind cu aceeaşi energie şi îmbunătăţirea situaţiilor
tranzitorii. Doresc ca planul Dvs. final - deşi trebuie să recunosc că mă
îndoesc în realitatea lui - să reuşească, dar nu pot ca unul care sunt în
permanent contact cu lumea şi cu mizeriile ei, să închid ochii în faţa ir
ei a trebuie şi trebuia să repar împreună cu întreaga opinie publică
./.

E 1328

asupra modului cum Dvs. și guvernul Dvs. îngrijește interesele permanente și cele trecătoare ale obștei românești și cum pregătește realizarea planului final.

Dar și în ce privește planul Dvs. final și acțiunea privitoare la realizarea lui, recunosc cu toată loialitatea că în chestia Basarabiei și Bucovinei nu ați putut repara nimic, la venirea D-voastră la guvern; mi-am pus, însă, și îmi pun mereu întrebarea că, în ce privește Ardealul, dacă Dvs. ați fi încercat să grupați în jurul D-voastră toate forțele vii ale națiunii - pe mine, de sine înțeles, nu mă număr între ele, fiindcă o colaborare cu mine era principial exclusă,- oare nu ați fi putut da o altă și rapidă întorsătură lucrurilor, mai ales având în vedere cele trei împrejurări hotărîtoare: a) în ziua abdicării Regelui Carol, Ardealul nu era evacuat de trupele noastre și nu era ocupat de maghiari; b) Era dovedită falsitatea informațiilor date de delegații ex-regelui Carol la conferința din Viena, că Germanii și Maghiarii ne-ar fi dat un ultimat și că Rușii ar amenința cu atac și din partea lor, dacă nu cedăm Maghiarilor; c) Sistemul de duplicitate al Regelui Carol II, care stârnise neîncrederea Reich-ului era înlăturat. La guvern veniserăți Dvs. și legionarii, cari aveați deplina încredere a Reich-ului și această împrejurare o puteați folosi bine și energic în scopul salvării situației, arătând celor cari au aranjat arbitrajul dela Viena împrejurarea că, regimul Regelui Carol și a guvernului său, impus țării, n'avea drept să cedeze nici o parte din teritoriul țării.

Dar, regimul național-legionar s'a mărginit a se supune hotărîrii dela Viena, în loc ca revolta sufletească a tuturor Românilor să o îndrumeze spre o mare rezistență națională.

Manifestările de bucurie legitimă, pentru înlăturarea Regelui Carol II, - în jurul cărui act istoric v'ați câștigat nepieritoare merite, - puteau fi lipsite de dansurile vesele, nepotrivite, în momentul când națiunea întreagă era sfâșiată de durere, pentru faptul că hotarele sfinte ale țării erau călcate de dușmani, fără a fi de nimeni apărate.

III. Răspunsul Dvs. cuprinde şi următoarea afirmaţiune adânc jignitoare pentru noi şi pentru toate partidele vieţii noastre publice:

"Principala preocupare a partidelor noastre, mai ales dela Unire încoace, a fost căpătuiala partizanilor, fie că erau la putere, fie în opoziţie, dacu aveau "influenţă". Dacă, de ochii lumii, în faţa Parlamentului s'au dat înverşunate lupte ideologice, în schimb politicienii se înţelegeau dealmin, când era vorba să-şi creeze situaţii nemeritate, să-şi satisfacă ambiţiile şi vanităţile. De pagubă au rămas, întotdeauna, bugetul statului şi morala publică".

In faţa acestei caracterizări a partidelor şi a vieţei noastre politice îmi exprim adânca mea mâhnire şi protestul cel mai categoric.

Dacă s'au găsit oameni politici abuzivi, eşiţi la iveală sub regimul partidelor şi dacă s'au produs, aceasta nu contest, din partea unora atitudini condamnabile, totuşi, a acuza pentru aceasta şi a înlătura întregul regim democratic şi partidele în totalitatea lor, este o mare nedreptate şi o fundamentală greşală politică. Ar însemna acelaş lucru ca şi când cineva, din cauza unor ofiţeri abuzivi, ar cere desfiinţarea întregei armate!

Procedeurile abuzive şi acţiunile condamnabile nu formează monopolul democraţiilor. Dimpotrivă, regimurile democratice au fost introduse în special şi pentru extirparea imoralităţilor regimurilor despotice şi totalitare.

In privinţa aceasta este suficient să ne provocăm la istoria Franţei, Angliei, Italiei şi a nenumăratelor lor revoluţii, precum şi la istoria ţării noastre. Dar că este aşa, avem dovada apropiată a regimului dictatorial al Regelui Carol II, şi cel practicat de legionari sub conducerea Dvs. S'au pomenit vreodată, sub guvernarea oricărui partid dela noi furturi, delapidări, abuzuri de putere, asasinate, ca sub domnia totalitară a Regelui Carol II? S'au mai pomenit abuzuri, omoruri şi schingiuiri şi jafuri, cum s'a petrecut sub guvernarea legionară, fără ca Dvs., învestit cu "puteri totalitare", să le puteţi opri? Aţi putut Dvs. pedepsi pe asasinii lui Iorga şi Madgearu, deşi ne-aţi promis categoric că o veţi face?

A trebuit să înlăturaţi întreg regimul "naţional-legionar" ca să puteţi pune capăt scandalului, dar numai atunci când aţi văzut că furia nebună se îndreaptă şi contra Dvs. personal, şi când aţi avut asigurată asistenţa forţei germane, devenită atât de puternică la noi. Până în acel moment toate reclamaţiile noastre au rămas zădarnice.

Păcatele omeneşti se manifestă, durere, în toate regimurile, cu o singură deosebire: câtă vreme în regimurile democratice sunt descoperite şi înlăturate mai uşor şi la timp, în regimurile totalitare numai cu greu şi prea târziu, atunci când ele şi-au produs efectele dezastruoase, cum arată elocvent pilda regimului Carol II şi al regimului naţional-legionar.

Dar, în special resping în mod hotărît afirmaţia Dvs. făcută în termeni generali, în ce priveşte partidul naţional-ţărănesc, care şi la guvern şi în opoziţie a dovedit că nu se abate dela ideologia sa politică, morală cu toate persecuţiile la care a fost expus.

De altă parte, nu s'a dovedit nici un colaborator al nostru că ar fi fost abuziv sau incorect, deşi au fost cercetaţi de Dvs. şi de antecesorii Dvs.

Partidul nostru a rezistat tuturor tentaţiunilor şi ameninţărilor. Au fost mulţi invitaţi să intre în guvernele lui Carol II, fără să se fi clătinat, în afară de cei câţiva trădători notorii, descalificaţi de opinia publică, eliminaţi din partidul nostru, dar cari au fost împărtăşiţi de o prea mare cinste de a fi colaboratorii Dvs. în guvernul de partid al decedatului Goga. Doisprezece prieteni de-ai noştri, conducători şi nenumăraţi anonimi au fost duşi în închisori, alţii trimişi înaintea tribunalelor, fără să fi făcut careva vreo rugăminte sau vreo declaraţie umilitoare.

In fine, când vorbim de partide şi de totalitarism la noi, trebuie să constatăm că regimurile de partide au adus României Independenţa, Regalitatea şi Unitatea Naţională, pentru înfăptuirea cărora Partidul Naţional-Liberal, Partidul Conservator şi cel Democrat din Vechiul Regat şi Partidul Naţional din Transilvania şi cel din Bucovina, precum şi partidul Ţărănesc din Basarabia, unite pe urmă, toate, în Partidul Naţional-Ţărănesc, şi-au câştigat merite nepieritoare, iar regimurile totalitare, prin politica lor, au ciuntit ţara şi au adus-o în starea tristă în care se găseşte.

./.

324 ~~317~~ ~~325~~ 326

IV. Grave imputări îmi faceți pentru obiecțiunile mele privitoare la viața economică a țării. Pentru a vă arăta cât de nedreaptă este învinuirea Dvs., va trebui să insist asupra acestui capitol mai pe larg.

Dvs. treceți, în răspunsul Dvs., ușor, asupra gravei și esențialei probleme economice, asupra problemei stăpânirii, menținerii și punerei în valoare, pentru interesele politice ale țării, a bogățiilor naționale, problemă care a format grija de căpetenie a generațiilor dinaintea Dvs. și a regimurilor lor democratice. In decurs de grele și lăudabile eforturi de decenii, ele au reușit să creeze, să smulgă din mâini străine și să organizeze quasi-autarhia țării noastre, pe baza căreia necesitățile ei esențiale au fost acoperite, cât mai independent de celelalte țări.

Imi imputați superficialitatea criticei mele și o numiți: "atitudine doctrinară necorespunzătoare realităților", ba chiar și "defetism", - pentru că nu sunt de acord cu Dvs. asupra prea multor concesiuni ce se fac de către Dvs. protectorilor noștri actuali și pentru că nu v'am înșirat cazuri concrete și nume, ca într'o reclamație.

Dați-mi voe ca, în primul rând, să vă arăt că memoriile mele nu aveau menirea să vă informeze. Eu sunt un simplu particular. Dvs., conducător al Statului și prim ministru al cabinetului sunteți, prin definiție, reputat că știți, exact și amănunțit, starea de lucru din țara pe care o guvernați. Critica mea era menită să vă atragă, doar, atențiunea mai intensificată asupra rezultatelor practice ale gândirii Dvs. politico-economice și asupra deformațiunilor, din practică, pe care această gândire și necontestat că bunele Dvs. intențiuni le suferă din cauza împrejurărilor și a dirijării, precum și a supravegherii necomplecte a destinelor poporului român.

Incontestabil că nu Dvs. singur purtați răspunderea împrejurărilor vitregi în care trebuie să guvernați. Nu Dvs. singur ați creat țării fatalitatea, determinismul, înăuntrul căruia se abate azi poporul român, înăuntrul căruia se conturează libertatea și independența guvernării Dvs. Greșelile sunt de mai înainte și vă sunt recunoscător că-mi recunoașteți faptul că am atras atenție, totdeauna, la timp; deși Dvs. găsiți că a atrage atenție asupra unei greșeli ar fi o atitudine pur negativă, ce și cum fapta imediată ar urma s'o facă însuși cel ce critică fapta greșită. Eu am fost activ. Reactivi au fost cei ce nu au voit să mă asculte, cei ce au refuzat să facă acela ce le recomandam. Puterea nu era la mine. Eu eram opozant. "Opozant activ". Nu e o noțiune politică, ci o noțiune militară; numai omul înarmat în război se poate opune activ, pentru că are și el în mână arme, ca adversarii lui. Dar, în politică, arma unuia este cuvântul, a celuilalt - puterea.

Și, să-mi dați voie să nu retac amuzanta situație care ar putea să fie caracterizată chiar grotească, că Dvs., care ați fost ministru de război în două guverne cu care eu eram în război politic, mă acuzați că nu am fost "opozant activ", - adică rebel,

Vina greșelilor din trecut o poartă regimul care a ținut opinia publică în necunoștiința viitorului, pe care i-l pregăteau guvernanții țării și străinii cari se interesau de noi. Vina este a acelor cari, deși nu li se cerea de nimeni din afară dar pentru a simula-prietenii care să le aducă profit personal ridicau, deoparte, națiunii, dreptul de critică în Parlament, în întruniri publice și în presă, iar de altă parte împiedecau opinia publică să se prefacă într'o forță politică reală, capabilă de a înlătura pe uzurpatorii puterii publice, cărora, într'un moment dat, chiar și Dvs. le-ați dat ajutor. Vina este a acelora cari interziceau circulația publicațiilor străine, din cuprinsul cărora națiunea putea fi prevenită de ceeace se hotăra, pentru un viitor destul de apropiat pe seama poporului român.

Dvs. ați primit succesiunea unei stări, pe care dacă nu ați răsturnat-o dela început, opunându-vă atunci când se mai putea, evacuării Ardealului, - ați fost și sunteți silit să o acceptați și să o serviți, până la capăt și până în toată mizeria ei.

Lucrări ca aceea a D-lui WALTER HOFFMAN, invitatul Dvs. la postul de radio-difuziune vorbesc de evanghelia economică germană: "Donnau-Raum Völkerschicksal"; ca aceea a profesorului Dr. Karl Krueger, "Deutsche Grossraum-Wirtschaft"; publicațiile periodice ca: "Odal", "Unser Lebensraum", "Der Getraue Eckart", "Ost-Europa Markt", "Rasse und Recht", "Leipziger Vierteljahrsschrift für Südosteuropa" - lucrări pe cari originarii germani din România le primeau - au fost publicului românesc, pentru ca acest public să nu știe unde este îndrumat, în taină, de guvern, sau-cel puțin- unde merge prin pasivitatea guvernului. ./.

E 1331

Treptat, treptat însă, ideile cardinale ale politicei economice a Reich-ului şi-au făcut drum în cunoştiinţele publicului român, introduse şi susţinute de românii înşişi - români dintre cari unii chiar membrii ai guvernului Dvs.. De pildă, ideia că economica României ar fi compensată de economia Reich-ului; că România este şi trebuie să fie o ţară agricolă, care să muncească pământul şi să pască vitele, urmând ca în toate necesităţile vieţii ei zilnice civilizatoare să-i fie procurate de industria germană; că industria română ar trebui epurată, cu curaj de toate intreprinderile superflue, ale căror produse vor trebui să fie suplinite prin procurarea produselor străine mai eftine; că poporul român nu ar fi menit să fie orăşan ci ar trebui să rămână pe veci în bârlogul lui dela sate; că românii ar fi incapabili de organizare industrială. In sfârşit că România însăşi nu ar putea exista fără colaborarea technică a germanilor, şi că România ar trebui să realizeze o uniune vamală cu Imperiul German,- uniune spre care de facto mergem cu paşi repezi, şi la care vom ajunge, dacă conştiinţa poporului românesc nu va scoate carul statului nostru din acest făgaş catastrofal.

Toate aceste idei, cu adevărat "defetiste", menite să desţelinească terenul în calea "infiltraţiei" - cum o numiţi Dvs. - germane, sunt derivate direct din ideologia interesată a "spaţiului vital al poporului german".

"Numai poporul german este capabil de a constitui şi organiza state", proclamă Dl.Walter Hoffmann. Toate statele europeane sunt create de un sâmbure organizator german - mai ales cele din lungul Dunării; Germania este singurul stat industrial, deci singurul furnizor de produse industriale, toate celelalte fiind destinate să existe sub administraţia germană şi să compenseze ca o pârghie de echilibru, economia germană, prin produsele lor agricole.

Profesorul Karl Krueger, spre pildă, predestinează încă din 1932 România să formeze, împreună cu Germania, Rusia şi Ungaria,celula centrală, şira spinării spaţiului economic german, toate aceste ţări reunite într'un zollverein; celulă dorsală în jurul căreia gravitează celelalte state europeane şi pentru realizarea carui sistem domnia-sa preconizează împărţirea României Mari, - soluţie care să atragă pe vecinii ei în acest sistem de pacificarea a Europei. Planurile d-sale se realizează pas cu pas cu concursul guvernului român, ca o doctrină de stat.

Lungă şi primejdioasă a fost lupta dusă de dl.dr.Funk, împotriva monetei române, pentru suprimarea primei monetelor forte, pentru deprecierea leului şi pentru detaşarea lui de etalonul aur, în scopul ataşării la etalonul clearing.

Concurenţa, pe piaţa cerealelor şi a petrolului românesc dintre Anglia şi Germania, a menţinut stabilitatea monetară, echilibrul bugetar şi rentabilitatea hârtiilor de bursă româneşti.

Zi-de-zi, prin lupte crâncene, comerţul german a dobândit modificarea cursului monetei naţionale şi modificarea procentelor din volumul comerţului nostru extern.

Regimul anterior, preocupat de soarta personală a Regelui, se preta la presiunea economică germană, pentru a dezarma pe gardişti; dar totuşi buletinele Institutului Român de Conjunctură şi buletinele de informaţii şi documentare ale Băncii Naţionale Române atestează, pentru acel interval, o conjunctură favorabilă.

Preocupările personale ale Regelui Carol II şi politica sa gorăitoare au dus la răsturnarea monarhului ţării celei mai bogate şi la triunchierea celei mai muncitoare ţări, pentru că această ţară nu a ştiut să pună în valoare bogăţiile ei, de care depindea tot cursul războiului european: petrolul şi produsele agricole.

Trebuie să recunosc că Dvs. dela început, - "în 24 de ore" - cum spunea Corneliu Codreanu, aţi fost făţiş pe o singură linie şi aţi alăturat poporul român soartei puterilor Axei, - ceeace Regele Carol II nu a avut curajul să o facă, total şi pe faţă; dar odată cu această alăturare la aceste puteri, le-aţi dat tot potenţialul economic al poporului român.

Dvs. vorbiţi de "colaborare germano-română".

Istoria va vorbi de "capitularea română" faţă de germani.

./.

Politiceşte şi economiceşte aţi deschis porţile ţării. Şi, istoria repetându-se aidoma, sunteţi, - ca şi Regele Carol II, silit - şi cu atât mai mult silit cu cât credinţa însăşi vă este aşa, să cedaţi mereu, pe cale economică, pentru a vă menţine regimul politic ameninţat, ca şi regimul trecut, de aceiaşi legionari.

Şi, ca şi Regele Carol al II-lea, vă veţi plânge, până la sfârşit, că deşi aţi suprimat toate libertăţile cetăţeneşti, deşi aţi menţinut cenzura, deşi aţi desfiinţat Parlamentul şi dreptul de activare a opiniei publice libere, şi mai ales cu toate că spuneţi răspicat că aţi legat destinele neamului nostru de destinul Axei şi că regimul Dvs. este un regim de autoritate făţişă, de intoleranţă şi de conformism, obligator şi mai strict decât cel imediat anterior, - totuşi nu sunteţi înţeles şi sunteţi lăsat singur în faţa sarcinei ce aţi primit.

Nu este de mirare că, odată ce aţi păşit făţiş alături de Axă, rezultatele să fie cele de azi, - cu tot meritul pe care vi-l atribuiţi, pe drept cuvânt, pentru loialitatea cu care vă comportaţi şi cu roadele politice ale acestei loialităţi.

Toate avertismentele, chiar din sursă germană, pe cari regimul trecut a pus cenzură, ca să nu le audă nici el, dar încă Naţiunea! - nu folosesc astăzi la nimic, chiar dacă, prin imposibil, Dvs. le-aţi popularizat.

Spaţiul vital german se realizează. Cu concursul şi cu voinţa Dvs. Şi cu proteste ineficace, din partea Dvs., în scriptele private şi confidenţiale, cu care binevoiţă a onora pe unul sau doi "defetişti" ca subsemnatul.

Măestria Dvs. e să păstraţi, cât mai puteţi, din bogăţiile ţării şi din mijloacele de existenţă şi de progres ale poporului român, în cadrul "spaţiului vital german" şi în cadrul "nouei ordini europeene", abandonat fiind voinţei unei singure puteri.

Eu nu vă contest nici dragostea de ţară, nici conservatismul Dvs. pios, şi nici tremurul de fiecare zi al sufletului Dvs., îngrijorat de îndeplinirea misiunei ce v'a revenit. Vă rog însă, să nu săvârşiţi greşela înaintaşului Dvs., care s'a mulţumit cu părerea lui exclusivă şi cu aceea a câtorva, cari dacă nu i-o inspirau, i-o repetau, spre mulţumirea lui.

Nu lăsaţi, Domnule General, să se dărăpăneze tot ceeace au făcut generaţiile anterioare. Nu distrugeţi creaţiunile lor. Ci, dimpotrivă, întăriţi-le, ca pe nişte cazemate de apărare şi puneţi-le comandanţi bravi şi competenţi, cari să le apere şi să le menţină, întrebuinţând toată isteţimea lor, în timpul acestei crize care, deocamdată, e scrisă să-şi facă rostul ei distrugător, până la un anumit timp.

Nu dezorganizaţi, Domnule General, sistemul nostru de apărare economică. Întăriţi-l, prin colaborări, participări, cointeresări naţionale şi prin etatizări, unde este inevitabil; dar cu protecţia permanentă a puterii de stat, în defensiva consţionalului. Prea mare e puterea care asaltează sistemul nostru de apărare economică, pentru ca însuşi statul să-l abandoneze.

Reglementaţi cartelarea industriilor; selecţiunea şi dreptul de existenţă al fiecărui cartelat se va verifica dela sine prin aportul pe care-l aduce şi prin retorta controlului de stat; daţi cartelurilor reglementate tot sprijinul de stat şi dirijaţi economic, pe plan mare şi pe unităţi mari, conduse de cei mai de seamă specialişti verificaţi prin opera şi prin patriotismul lor.

Războiul se va termina cândva. Pe timpul duratei lui subvenţionaţi chiar existenţa întreprinderilor economice ale ţării, pentru ca după război, ţara să-şi reia cursul şi independenţa ei, cu cât mai puţine pagube şi întârzieri. Desigur că mă refer la întreprinderile româneşti şi la întreprinzători români.

Împrejurările de azi trebuind a fi folosite, cu autoritatea regimului de azi, tocmai pentru purificarea vieţii economice, întărirea poziţiilor de rezistenţă şi dobândirea pârghiilor de conducere economică, pentru ca, eventual, ziua de mâine, ziua ruinţei internaţionalismului financiar, să găsească o ţară organizată, cu mijloacele ei de existenţă păstrate în mâinile românilor cu economia puternic sprijinită, ca să poată rezista invaziei ce va urma din una sau din cealaltă parte, oricare din forţele beligerante vor fi victorioase.

Iată dece, Domnule General, critica ce am avut onoarea să vi-o fac, nu trebuie să vă indispună. Şi iată dece rezultatele regimului de până azi trebuie să aveţi curajul să le priviţi făţiş, mulţumind acelor cari vi le arată la timp.

Grija noastră, a tuturor, este <u>existenţa, puterea, progresul şi spaţiul vital al naţiunii române</u>, şi nicidecum existenţa, puterea, progresul şi spaţiul altor naţiuni.

Incadrarea economiei române în "noua ordine europeană" nu poate însemna desfiinţarea ei, în folosul economiei germane. Colaborare, nu poate însemna predare.

Ori, cu regret constatăm toţi că în felul cum s'a pornit la "colaborare", sub regimul Dvs. <u>a fost denaturată noţiunea în acaparare, iar "românizarea", - în germanizare</u>.

<u>In domeniul agricol</u>, colaborarea este respectată, muncitorii pământului continuând a fi ţăranii români, iar preţul muncii lor fiind stabilit dinainte de cumpărătorul german, iar recolta adunată, transportată, asigurată şi negociată de comerciantul german.

Dvs. vă arătaţi mulţumiţi că agricultura noastră a fost scoasă din conjunctura liberei concurenţe, remunerarea ei fiind stabilită la un preţ superior preţurilor interne şi mondiale, iar clientul cumpărător fiind asigurat. Aceasta este şi teza desvoltată de germani.

(De fapt, Dvs. puteţi vorbi pentru durata războiului. Ce va fi după război nu va intra deloc în reglementarea pe care aţi făcut-o Dvs. cu partenerul german. După război, celelalte continente îşi vor asvârli tocurile pe piaţa europeană şi vor fixa preţurile muncii ca şi până acum. Pentru că celelalte continente şi mai ales America de Nord şi America de Sud, nici într'un caz nu vor fi învinse şi supuse aranjamentelor şi cursurilor forţate ale Germaniei).

Pe durata războiului, produsele noastre agricole nu sunt lipsite de cumpărători. Nu numai Germania are nevoie de pâine, carne, unt, piei, săpun. Toate ţările europeene, lipsite de braţe de pe urma războiului şi lipsite de relaţiuni comerciale mondiale de pe urma blocusului, Franţa, Olanda, Spania, Turcia, ca şi Germania au tot atâta nevoie de hrană şi sunt amatoare de cumpărare dela noi. Prin urmare a spune că pentru noi ar fi o binefacere că am găsit în sfârşit un cumpărator: Germania, este a recunoaşte o fatalitate, aceea că numai prin Germania ne putem valorifica producţia noastră agricolă, deoarece numai ea are comerţul monopolizat în Europa. Dacă sacrificiile de azi ar putea asigura cumpărătorul de mâine s'ar mai putea vorbi de un contra serviciu. Dar cine ştie ce va fi mâine?

De unde aşadar, dreptul şi puterea de a impune preţurile de azi, fără favoarea de a ni le garanta şi pentru mâine? Astăzi, din lipsă de concurenţi cumpărători, agricultura noastră păgubeşte, fără să avem măcar pentru mâine perspective asigurate. Trebuie să acceptăm situaţia neavând încotro. Dar a enunţa aceasta ca un succes al regimului este o euforie. Cel puţin atât.

Dvs. arătaţi un alt succes, în majorarea preţurilor. In parte, este un proces economic general: legea cererei şi a ofertei, - în parte însă, altă euforie. Preţurile s'au majorat şi pentru că aţi devalorizat moneta şi aţi ataşat-o etalonului clearing german, etalonul universal în "spaţiul vital", pentru stabilizarea căruia, prin stabilizarea preţurilor, se zbate D1.Dr.Funk şi toţi financiarii germani adversari ai etalonului aur.

Nu Dvs. aţi suprimat prima monetelor forte? Nu Dvs. aţi detaşat leul de lira sterlină şi de dolar? Nu Dvs. aţi fixat la 60 şi 7½ lei Reichsmarca? <u>In avantajul cui?</u> Intr'al vânzătorului în lei ori într'al cumpărătorului în R.M.?

Cum puteţi, aşadar, enunţa, cu atâta siguranţă, că aţi asigurat ţăranului român un cumpărător sigur, pe preţ stabil, şi mult mai mare ca în trecut? De fapt, Dvs. ştiţi prea bine că prin aceste "succese" <u>noi ajutăm războiul german şi pierdem în folosul Germaniei</u>. Aceşti lei, la rândul lor urmează să fie cheltuiţi pe marfa industrială a singurului furnizor, a Germaniei, şi tot pe acelaş curs de 60-7½ lei pentru o R.M.

<u>In domeniul pădurilor</u> "colaborarea" este şi mai strânsă, pentru că cele mai importante intreprinderi forestiere, aşa cum vedeţi în tabloul alăturat, au fost achiziţionate de germani.

./.

Comerțul cerealelor, al vitelor, al păsărilor, al ouălelor, transporturile, asigurările, toate sunt în perfectă "colaborare". Toate intrate pe mâna germanilor.

Dar întrebarea rămâne în picioare: ce au adus germanii la această "colaborare"? Materii prime? Competență? Capital? Unelte? Credite?.

Materia primă o dăm noi. Munca - noi. Competența - noi. Creditul- noi, țăranul și agricultorul, cari muncesc toată durata campaniei agricole în aparența vânzării viitoare. Capital dăm noi, agricultori și stat. Germania dă, poate, avansurile pentru cultura soiei. Atât! Cât despre unelte, deși s'au anunțat mii de tractoare, totuși nu au sosit decât câteva sute, pentru că Germania nu le poate fabrica masiv, fiind în plin războiu. După cum statul a dat această mare comandă industriașilor germani, renunțând la considerabile venituri din taxele vamale și dând industriașilor o clientelă atât de vastă ca agricultura română, tot așa statul putea, cu acelaș rezultat, să dea comanda la fabricele de motoare române, în aceleași condiții și cu marele folos pentru națiunea română că tot prețul lor s'ar fi răspândit în salarii pentru muncitorii și intelectualii români precum și în impozite pentru statul român.

Astfel că această "colaborare" pe teren agricol, se reduce la livrarea produselor noastre și a clientelei noastre agricole unui singur cumpărător și furnizor.

In domeniul comercial, "colaborarea" este arătată prin alăturatul tablou de societăți anonime acaparate și controlate de germani, ei fiind comercianții de bani și de mărfuri ai continentului, deci și ai României, cu sprijinul Băncii Naționale Române, al cărei reescont îl absorb ei aproape în întregime.

Marile institute bancare sunt în mâinile lor. De pildă: Banca Comercială Română ("Dresdner Bank"), Societatea Bancară Română ("Dresdner Bank"), Banca de Credit Român ("Reichskreditgesellschaft"), iar Banca Comercială Italiană-Română are, dela început capital italian.

Dintre băncile importante românești, doar Banca Românească a rămas nepredată.

Prin aceste bănci se controlează și se stăpânește toate intreprinderile unde ele erau participante sau creditoare, Iar politica acordării de credite particulare este, în România, dependentă de interesele germane. Intregul comerț extern este monopolizat de intreprinderile, în statele cărora stau aceste bănci.

Alte institute mai mici, precum Banca de depozite și scont sau Banca de Credit din Praga, a D-lui Ing.Albert Goering, la aparențe inofensive, sunt oficii de acaparare a diverselor intreprinderi, aducătoare de bune venituri sau depoziții dominante în economia țării.

In ceeace privește cele patru bănci mari din mâinile germanilor se poate vedea ceeace reprezintă acestea în economia României, pentru trecut, din lucrarea d-lui P.Sitescu: "Der Rumänische Wirtschaftsraum",- datele de azi fiind mai puțin cunoscute: Intre 1922 și 1931, cele trei bănci, de credit român, comercial-română și comercial-italiană și română, participau la 77 de intreprinderi economice române, Banca Românească participând în acelaș timp doar la 74; la 15 industrii alimentare, față de 4 ale aceleiași bănci românești; nouă intreprinderi forestiere față de două; 9 intreprinderi textile față de 5; 2 intreprinderi de transporturi față de 2 și 17 intreprinderi diverse față de 17. Aceste intreprinderi, toate, așadar, au intrat sub dominația Germaniei.

Tabloul alăturat vă arată cât de multe societăți pentru comerțul general, pentru comerțul de specialitate și mai ales de produse agricole, au fost acaparate de germani, prin acaparerea locurilor de conducere, plătite din lei interni acumulați în țară.

Comerțul de fier, de articole technice - în bună parte, de mașini, de hârtie, de păduri, de textile, de minereuri și cărbuni; transporturile terestre, fluviale și maritime; asigurările, cu monopol constituit chiar de guvernul român, sunt în mâinile germane. Cele ce au rezistat vitregiei guvernului, care nu a făcut absolut nimic pentru a le salva, decât doar că a dat țara pe mâna acaparatorilor de a face legionari, timp de 5 luni, - nu pot ține concurența cu acestea. Nici chiar Centrala Cooperativelor.

./.

E 1335

In primele 3 luni ale anului 1941 s'au constituit în țară 22 de societăți anonime noui, cu un capital social de 90,41 milioane lei. Participarea capitalului german se arată în 12 din acestea, în cadrul "colaborării" romăno-germane, cu un capital social de 68,4 milioane. Restul de 10 societăți, cu capital social de 22 milioane, pur românesc. In schimb însă, germanii și-au sporit considerabil activitatea în vechile lor compartimente și mai ales în acel al comerțului de cereale, de alimente, de produse agricole, de păduri, de asigurări și transporturi, prin achiziționarea capitalului românesc, deja constituit, în societățile anonime preexistente.

Ce privește comerțul exterior, situația este extrem de îngrijorătoare. Devize nu achiziționăm, aproape de loc. Avem o balanță comercială externă activă. La sfârșitul anului comercial în curs, nu vom avea devize, dar vom avea circa 20 de miliarde lei sold activ, față de Germania.

Cum credeți că vom putea realiza acest sold activ? Căci cu materii prime, de care avem nevoie, Germania cu greu îl va putea acoperi.

In Martie 1940, înaintea venirii D-voastră la guvern s'a încheiat o convenție, care ne obliga să vindem petrolul la un preț mediu de 3.800 Lei pe tonă, față de circa 7.000 Lei tona, cât era prețul curent, - aceasta cu scopul de a importa material de războiu, cu prețuri mai reduse. Armamentul, însă, este aproape achitat. Cu toate acestea, livrarea cu preț redus curge mai departe.

La 5 Octombrie 1940 s'a încheiat un alt protocol, prin care vindem, în viitor, Germaniei, petrolul, în clearing, fără taxele - care reprezintă 50% din valoarea lui. Acest export, tot cu preț redus, nu este, însă, condiționat de import de armament și reprezintă, pentru Stat, o diferență de incasări, la taxe de export pentru petrol în Germania, de circa 6-7 miliarde anual. - Acest acord nu putea să aibă decât o explicație politică, căci economicește nu se putea admite să exportăm un produs, cu preț de jumătate, stabilit dinainte, și să importăm produse care între timp s'au scumpit și noi le plătim la prețul zilei, mult ridicat, cu toate că nu sunt materii prime de absolută necesitate.

Cea mai gravă dispoziție care ne prejudiciază într'un mod extraordinar este că am fost obligați, prin convențiunile încheiate, nemodificate prin protocolul din 5 Octombrie 1940, ca tot excedentul producției să-l predăm numai Germaniei, în aceleași condițiuni, având astfel, Germania, un adevărat monopol de export.

De aici urmează că Germania cumpără dela noi petrol ieftin și îl vinde scump, printr'o societate: "Rumin", fără ca România, sau societățile românești să beneficieze din diferența de preț, care este aproape de 10 ori mai mare.

In această privință este general cunoscut cazul unei societăți române de petrol, care a trebuit să-și acopere obligamentele comerciale contractate înainte în străinătate, cu petrol cumpărat dela Germani, cu 45 Lei Kgr. Evident că în această formă, Statul este păgubit, iar producătorii exploatați, ceeace se pregătește acum să se facă și cu producătorii produselor oleaginoase, de tot felul, prin societatea germană "Solagra". Acest monopol de export produce și alte abuzuri, cum este de pildă și acela de contrabandă, ce s'a putut face la exportul de cereale.

Pentru anul viitor ne-am obligat a vinde Germaniei, în clearing, mărfuri în valoare de 28 miliarde, fiind, evident, nevoiți să cumpărăm apoi în devize, mărfuri, coloniale, lână, și bumbac din Turcia, ceasornicării aparate din Elveția, restul rezumându-se la ceeace ne poate da Germania și țările ocupate de ea: fier, lucrări de fier, cocs, textile vegetale, mașini, mașini agricole, coloranți, chimicale.

Blocusul și distrugerile din Rusia fac îndoelnice aceste schimburi. Dificultățile le simțim și azi.

Iar, în raportul de monete, noi vindem în sferă de concurență mondială, pe preț fixat de germani și pe curs fixat tot de ei: dezavantajos pentru noi, avantajos pentru ei.

Se evaluează la abia 8-10 miliarde tot ce vom putea importa în acelaș an. Ii la 20 de miliarde suma de lei ce o vom avea blocată, înghețată, la finele acestui an comercial, din surplusul exportului nostru exagerat și ... ularizat la aproape un singur partener comercial - cel "natural".

./.

Va trebui să utilizăm acest sold - fie achiziţionând, pe preţuri urcate şi pe curs defavorabil orice, numai să ne scoatem înapoi o parte de bani; fie finanţând, cu acest sold - care este, după concepţia actuală financiară a Reichului, etalon - etalon muncă, românească - Banca Reichului.

Fie, să ne vedem restituită suma în acelaş mod în care a procedat Germania, prin faimoasa şi dezastruoasa inflaţie de după războiul mondial.

Las deoparte, consecinţele interne ale excesului acesta de export, pentru populaţia noastră.

Si să pun perspectiva, care s'ar putea repeta, ca la sfârşitul războiului să fim obligaţi a cerşi ajutorul Statelor Unite şi să plătim, cu o monetă fără de valoare - sau cu concesiuni atingând demnitatea şi independenţa ţării - pâinea, carnea, postavul şi cele necesare alimentării populaţiei - redusă la flămânzeală din cauza războiului economic şi ce stare, dispusă, în mod firesc, la turburări şi la revolte, ca şi la sfârşitul trecutului război.

Atunci se va verifica "minunea comerţului fără bani, optimismul Dvs. faţă de marile avantajii ale "asigurării unui client sigur, cu preţ fix" şi entuziasmul Dvs. la încorporarea României în "Europa Nouă", care, duce la uniunea monetară şi vamală, pe timpul războiului şi, în ipoteza victoriei germane, la ipoteca economică şi aservirea economică a ţării de Germania, pe timp de decenii.

Cu ce capital vor mai putea produce producătorii ale căror creanţe sunt imobilizate? Si cine, decât Statul, va fi obligat a plăti aceste creanţe, Dumnezeu ştie de unde şi cu ce riscuri şi consecinţe agravante. Ce investiţii noui se vor mai putea face în România, altele decât ale Germanilor? Cum îşi vor recăpăta Românii poziţiile pe cari le-au pierdut în timpul războiului şi cum vor reorganiza teritoriile eliberate.

Poate că puţin "defetism" vă este necesar, pentru a vă pune în studiu, din bună vreme, consecinţele doctrinei Dvs. politice. Aş fi bucuros dacă "doctrinarismul" şi "defetismul" v'ar fi fost, în această privinţă de folos.

<u>In domeniul financiar</u>, "colaborarea" constă în a cere reescont dela Banca Naţională Română, pentru a-şi putea duce activitatea tuturor intreprinderilor pe cari au pus mâna. (Numai pentru intreprinderile "Malaxa", societate încă neinstituită, dar deja activă, acea "Româno-Germană" pentru comerţul fierului, care, pentru punerea în exploatare a Industriilor "Malaxa", nu mai puţin de 2 miliarde lei. Vechiul lor proprietar, cel puţin îşi lombarda datoriile statului către el, finanţând el pe cumpărător.) Buletinul de informaţii şi documentare al B.N.R., caetul 5 din luna Mai 1941 ne arată, de unde media lunară a efectelor prezentate la reescont a fost, în anul 1940, de 28.099 milioane din cari au fost acceptate numai 6.556 milioane; în luna Ianuarie 1941 s'au prezentat 15.128 milioane, din care s'au admis 12.168 milioane lei.

In încasările vamale se produc zilnic mari goluri, pe cari urcarea preţurilor nu le poate acoperi, pentru că aceste goluri sunt renunţări ale Statului Român, la multiplele importuri scutite de vamă în folosul comercianţilor, industriaşilor şi antreprenorilor de lucrări germani. Dacă socotim petrolul (6 - 7.000 miliarde lei anual) tot materialul de cale ferată (5 miliarde lei) - care au fost sustrasi pieţei române, fiscului român şi muncitorilor români), valoarea miilor de tractoare, valoarea materialelor şi antreprenorilor germani şi italieni pentru construirea celor 3.200 km drumuri (program maximal al M.L.P., dat - în întregime - şi cu excluderea inginerilor şi antreprenorilor români - germanilor şi italienilor - şi a atâtor alte importuri, declarate de utilitatea naţională, desigur că, cunoscându-le întinderea acestora, (astăzi necunoscută), ajungem la multe miliarde de lei, cari trebuie, apoi, repartizate pe întreaga naţiune română, prin contribuţii indirecte, în loc să fie repartizate numai pe importatori.

Aceasta este, iar, o consecinţă a colaborării, în care micul popor român finanţează marile popoare germane şi italiene.

<u>In domeniul industrial</u> situaţia este şi mai jalnică.

Din tabloul alăturat puteţi vedea ce a însemnat "colaborarea" un stăt de blând concedaţi şi Dvs. s'o numiţi "infiltraţie" străină. . deocamdată, posibilitatea să vă dau valoarea acestor intreprinderi

. / .

cel puțin capitalul lor social, capital românesc, care a fost achiziționat de germani, prin ocuparea locurilor în consiliile de administrație și achiziționarea acțiunilor, sau prin ocuparea locurilor de conducere. Cele mai multe, însă, sunt finanțate la băncile deja acaparate.

Dacă am socoti numai valoarea capitalului social al metalurgiei din acest tablou, ajungem la suma de 4.375 milioane. Malaxa, Reșița, Copsa Mică-Cugir, Santierele Navale Galați, Metrom, Astra de Vagoane, Farola, Uzinele Metalurgice Ploești și Uzinele de Fier Vlahița, cu participările lor - încă necalculate: Margina-Reșița, Minopirit, Fabrica de Gaz, Industria Fierului, Titan-Nadrag-Calan, Metalurgia, Simmac, Carnoria, S.R.D., I.O.R. Si dacă știm că producția anuală a metalurgiei românești este de 11 miliarde lei pe an, vedeți dacă sunt motive de îngrijorare pentru felul cum se practică această colaborare.

Care este motivarea necesității colaborării germane?

Materiile prime? Capitalul? Concursul technic?

Materiile prime lipsesc Germaniei și, atunci când se poate obține ceva, livrările sunt întârziate până la epuizarea programului propriu.

Materiile prime ce lipsesc României nu sunt atât de multe. (Nu socotim întregul continent european, care astăzi este sub dominație germană; ci socotim rezervele și disponibilitățile proprii germane). României îi trebuie: bumbacul - care nu este producție germană; cauciucul, deasemenea (dovadă, faptul că Guvernul Român, pentru a ajuta Germania, a restrâns circulația automobilelor); oțelul brut, din care Germania ne-a alocat abia 100.000 tone) nu încă și furnizat, și, în fine, cocsul, Din valoarea producției anuale a metalurgiei românești de 11.000 milioane lei, la 1 Januarie 1941 necesitatea de import de materii prime: cocs, minereuri și fier vechi este numai de 7,5%.

Nu vorbim de aramă, cositor și alte metale, deoarece Germania însăși nu le are (din ținuturile proprii.) Vă este desigur cunoscut că ați trimis locomotive la reparat în Germania în loc să le dați uzinelor românești; și că acestea s'au reîntors cu piesele de bronz și alamă (materii prime avute și inventariate în avuția națiunii românești), înlocuite cu piese de fontă și de oțel.

Credite, deci și capitaluri, nici nu poate fi vorba să le obținem din Germania. In regimul de clearing universal al D-lui Dr.Funk neputând fir vorba, nici pe departe, de export de capitaluri. Intreprinderile noui germane din România sunt constituite din capital intern, din lei, achiziționați sub diferite forme în România și lăsați în România și din leii obținuți dela Banca Națională a României.

De altfel, creditele în mărfuri de care vorbiți, sunt iluzorii; orice livrare germană ce ni se face trebuie plătită anticipat, chiar la expedierea mărfii. Acesta este comerțul real dintre noi și Germania.

Pentru instalații și mașini, creditul este, într-adevăr, de doi ani; dar acesta e termenul în care se poate livra impus de război; în cadrul clearingului acest credit nu începe a funcționa decât după doi ani. Acuzarea pe care o aduceți Dvs. că guvernele trecute au recurs la împrumuturi externe, pe lângă că nu este o acuzare, ci o constatare de întindere universală, dar nu este nici revoltătoare, pentru că acele credite au fost consimțite liber. Ele au făcut posibilă refacerea economică financiară a țării. Căile ferate, în starea lor eminentă de azi, șoselele principale, asanarea Băncii Naționale și a acțiunii cooperatiste, sunt toate realizări splendide ale acestor împrumuturi, făcute de guvernul meu, "de partid", pentru cari realizări tocmai armata germană și guvernul Dvs. a beneficiat atât de mult. Ceeace e mai important, acele credite nu au fost condiționate de posibilitatea de livrare, care astăzi este iluzorie.

Dvs., Domnule General, aveți la îndemână toate lucrările Ministerelor. Dați-ne o listă a materiilor prime, furnizate de Germania și una a materiilor prime ce se găseau în țară la 6 Septembrie 1940, pentru ca să vedem și noi "îndreptățirea colaborării", în domeniul industrial.

./.

Până atunci vă putem da noi câteva date asupra felului cum se vor da exploatatorilor germani materiile prime achiziţionate, din bună vreme, de către industriaşii noştri, pentru programul de lucrări ale chiar Statului Român, materii prime cari, dacă nu le-ar fi date, exploatatorii germani ar renunţa la întreprinderile [illegible]. De pildă: cositorul achiziţionat cu 260 lei, se preia de exploatatori cu acest preţ, în loc de preţul zilei care e de 2.500 lei; bismutul, cu 820 în loc de 3.000 lei; mercurul cu 70 lei, în loc de 500; mătase cu 120 - 140 lei, în loc de 1.200 - 1.800 lei metrul, mătase pentru muniţia ţării. Ştiţi cum s'a inventariat şi cum v'aţi obligat a da societăţii de exploatare a industriilor "Malaxa" materiile prime - în valoare, azi, de 3000 milioane, pe cari proprietarul prevăzător al acestora le-a achiziţionat la timp; pe preţul de factură. Nu este aceasta o dovadă de sărăcire a economiei naţionale, în folosul străinilor?

Concursul technic, alt motiv de "colaborare" ar fi într'adevăr, foarte util, cât el nu s'ar prezenta, cum este cazul, în forma Calului Troian. Technicienii români merită toată recunoştiinţa; ei au ridicat industriile noastre, pe care le invidiază şi le poftesc astăzi germanii.

De fapt, Domnule General, aici e locul să vă reamintim de lucrările pomenite la începutul acestui capitol, de acelea care spun pe faţă interesul germanilor la "colaborarea" industrială cu România: desfiinţarea concurenţei române, reîntoarcerea românilor la pământ, prăjina în echilibru a D-lui Walter Hoffmann. Aici e locul să vă rugăm să nu vă faceţi iluzii şi să nu încercaţi inutil a ne iluziona şi pe noi, cari "nu suntem în contact cu realitatea şi suntem călăuziţi de atitudini doctrinare defetiste."

Nu technicieni pricepuţi ne lipsesc nouă; avem technicieni, unii din ei, geniali, pe cari chiar germanii îi invitau să se mute cu activitatea lor în ţara lor. Avem nevoie însă de sprijinul Statului şi de rezistenţa la "infiltraţia" străină, care nu ne încadrează, ci ne şterge, din noua Europă şi din spaţiul vital devenit al altora.

In locul sprijinului, pe care economia română avea dreptul să-l aibă, dela Dvs., în loc de a întări fiecare poziţie cucerită de întreprinzătorii români, se pare că Dvs. aţi tolerat sau aţi ignorat manoperile făcute în dauna şi în spre ruina întreprinderilor şi a întreprinzătorilor. Aţi făcut convenţii care au fost desaprobate chiar de miniştrii Dvs., civili şi militari, şi cari au dus la ameninţarea cu demisia a delegaţiei economice a guvernului Dvs., la demisia D-lui ministru al Economiei Naţionale. Aceste convenţii duc la acapararea, pe preţ de nimic, chiar a fondului naţional, acest fond fiind cuprins tot în acţiunile ce vor fi date germanilor. Germanii sunt pe cale să achiziţioneze majoritatea acţiunilor în întreprinderile metalurgice, Malaxa, Reşiţa şi cele conexe cu acestea, întreprinderi care le sunt necesare şi acţiuni de cari au nevoie pentru a asigura dominaţia grupului de industriaşi germani în industria noastră de armament şi pentru a achiziţiona materiile prime ale acestei industrii româneşti.

Cum a procedat guvernul Dvs. la ceeace singur aţi stabilit ca fiind o cerinţă capitală a economiei româneşti: la românizarea ei?

In prima perioadă a regimului Dvs., aceea "dezordine" legionară, aţi dat drumul "băeţilor" să cureţe terenul. Guvernul i-a sprijinit prin comisarii de românizare, numiţi de miniştrii Dvs. nelegionari - unii din ei prototipuri ai vechiului regim - şi printr-o serie de măsuri legislative care le-au înlesnit misiunea.

Deşi aţi dat un decret-lege, în perioada a doua, aceea a "restabilirii ordinei şi a încrederei în noi", prin care B.N.R. este autorizată să achiziţioneze întreprinderi particulare şi să învestească, astfel, pe lungă durată rezervele sale şi să îngheţe, pe lungă durată, lichiditatea ei; totuşi, prin alte decrete-legi aţi scos de sub obligaţiunile legii comerciale pe administratorii societăţilor anonime ale căror acţiuni în majoritate sunt deţinute de străini, aceşti administratori, dispensându-se de [illegible] în faţa adunărilor generale, pe care le-aţi desfiinţat, odată cu dreptul capitalului la această dare de socoteli, până la 6 luni după război,- când aceste adunări se vor ţine în ţara de origine a acţionarilor majoritari străini; deşi aţi limitat dreptul unei persoane de a fi membru în mai mult de [illegible] consilii de administraţie ale unor societăţi anonime, motivând aceasta [illegible], cu afacerismul politicienilor şi cu traficul de in-

./.

fluenţă pe care îl comiteau prin prezenţa lor în administrarea banilor şi în folosul acţionarilor, al marelui public român; totuşi, printr'o decizie, specială şi personală, aţi acordat D-lui Ing. Albert Goering dreptul nelimitat de a face parte din oricât de multe consilii, pentru a putea astfel, acapara şi controla întreaga noastră industrie metalurgică. (Dec. 7.764 - din 13.XII.940 S.S.I.A. - v.M.Of.Part.II 3 şi 5.II.941, produsă la constituirea noului consiliu de administraţie al S.A.Copsa Mică şi Cugir).

Ce au "infiltrat" străinii, din culpa Românilor, lipsiţi de iniţiativă şi de capital, nepricepuţi de a specula şi profita de "dezordinea legionară"? Numai intreprinderi evreeşti? Priviţi şi examinaţi alăturatul tablou: câte din aceste intreprinderi sunt evreşti, fie ca componenţă a consiliilor lor vechi de administraţie, fie ca naţionalitate a capitalului social?

In acest tablou vă dau numai câteva pilde, luate din Monitorul Oficial, din două luni, trei, din timpul "dezordinei legionare", şi din două luni din timpul "restabilirii ordinei". Lista întreagă, cu valoarea capitalului acaparat v'o poate da Ministerele Dvs.

După cum vedeţi, totul este "romanizat" de germani:

<u>Agricultura</u> - cerealele, vitele, păsările, seminţele, pescăria, îngrăşămintele chimice; <u>Industria solului</u> - pădurile, hârtia, celuloza, propaganda, textilele, cinematograful; <u>Subsolul</u> - cărbunii, minereurile, petrolul, electricitatea; <u>Metalurgia</u> - cuptoarele, zăcămintele, armele, muniţia, explozibilele, producţia metalurgică şi comerţul metalurgic; <u>Comerţul</u>; <u>Băncile</u>; <u>Transporturile</u>; <u>Asigurările</u> şi, pe deasupra, <u>Comenzile şi lucrările de stat</u> - căi ferate, conducte, drumuri, locomotive, tractoare, maşini agricole, comenzi şi lucrări date de guvernul Dvs., nu de legionari.

Numai în industria petroliferă, au trecut sub control german:

Petrol Block cu capital social	600.000.000	lei
Concordia " " "	1.015.000.000	"
Columbia " " "	380.000.000	"
I.R.D.P. " " "	600.000.000	"
Petrolul Românesc " "	122.000.000	"
Forsky Românească " "	50.000.000	"
	2.767.000.000	Lei

(fără a avea şi valoarea producţiei şi a cifrei de afaceri ale acestor intreprinderi.)

Aceasta nu este o simplă "infiltraţie"; ci o precisă "invazie", o "acaparare". Nu este o "romanizare", cum afirmaţi Dvs.; ci o "înstrăinare", cum afirm eu.

Instrăinarea mijloacelor de existenţă şi de apărare a ţării, în timp de pace şi în timp de războ.

Patronată de regimul Dvs. şi efectuată de străini şi români, în cârdăşie onorabilă cu ceeace spuneţi că aţi obţinut Dvs. dela Führer şi dela Mareşalul Reichului, Goering, cu "persoanele oficiale reprezentând legaţia respectivă". Cercetaţi numele membrilor din consiliile de administraţie, numele directorilor generali şi ai procuriştilor şi vă veţi convinge.

Dvs. vă mângâiaţi cu iluzia că "fondul avuţiei naţionale nu se înstrăinează". Poate că înţelegeţi această conservare prin faptul că edificiile şi instalaţiile intreprinderilor acaparate rămân tot în ţară, nu sunt mutate peste frontieră; căci nu-mi pot închipui cum nu s'a înstrăinat fondul, patrimoniul însuşi, când s'au înstrăinat acţiunile.

Fondul poate că, astfel, rămâne ţării; beneficiile însă se duc; sprijinirea naţiunii şi independenţa ei, pe toate domeniile, rămân cuvinte goale. Un drapel poate flutura şi <u>peste un lagăr de sclavi - pentru a arăta naţionalitatea sclavilor</u>.

Iar când războiul este un concurs între potenţiale - industriale, economice, atunci ce mai valorează acea ţară, al cărui întreg potenţial este în mâinile străinilor?

Ce mai este independenţa ei?

./.

E 1340

Ce mai dirijează și ce mai românizează guvernul ei?

Este suficient că v'am precizat o parte din acest potențial, pe cel mai esențial independenței naționale: metalurgia, agricultura și combustibilul.

Dvs. atribuiți epocii de dezordine legionară "infiltrațiile" în capitalul evreesc; eu vă arăt că această "infiltrație" s'a săvârșit cel puțin prin pasivitatea regimului Dvs. și cu legalizare prin decretele-legi ale Dvs.; că nu averile evreești au fost acaparate, ci și cele românești și creștine și că nu românii sunt de vină că nu și-au apărat, cu altă contra-dezordine, avutul lor; ci guvernul care, pe de o parte, nu a asigurat ordinea, din cauza slăbiciunii sale sentimentale și ideologice față de provocatorii dezordinei, și, pe de altă parte, din cauza situației de subalternanță față de Puterile Axei, în care s'a pus dela instituirea lui.

<u>Trecut și viitor vor fi la fel.</u>

Partidele vechi și-au făcut datoria, avertizându-vă și prin aceasta oferindu-vă concursul, pentru a vă elibera, pe cât posibil, de cătușele pe cari singur vi le-ați pus. Ați refuzat. Si le-ați cerut solidarizarea la opera Dvs. Le-ați interzis activitatea și pe fruntașii lor, cari ar fi putut forma poziții de rezistență planurilor bine stabilite și precis mărturisite ale Germaniei, i-ați lăsat pradă asasinatelor, ca pe merituosul economist al Partidului Național-Țărănesc, răposatul Virgil Madgearu; i-ați redus la tăcere prin trimiterea lor în judecată, pentru justificarea averilor lor personale; i-ați îndepărtat din administrarea propriilor lor intreprinderi; i-ați arestat, le-ați sistat plățile, le-ați anulat comenzile și le-ați pus intreprinderile lor în situație de a cădea iremediabil în faliment, pentru a fi achiziționate și desființate cât mai eftin și cât mai sigur de concurenții lor "salvatorii" economiei românești.

Autarhia aflată la instituirea regimului Dvs. ați nimicit-o. In timpul războiului depindem azi de "colaboratorii" aceștia desinteresați. După război, vom depinde, asemenea de ei sau de fructuațiile și invaziile statelor <u>biruitoare</u>, pe care le-am izgonit din economia țării noastre.

Iar dacă va fi să purtăm, în dezordinea ce va urma, prea prelungitului război, un război cu dușmanul nostru secular, pentru desrobirea Ardealului, nu vom mai găsi în propria noastră țară nici un tun, nici un cartuș, nici o tonă de oțel, nici o posibilitate de a le produce; nimic din tot ce cu atâta prevedere și cu atâtea sacrificii cei dinaintea Dvs. au strâns și au lucrat pentru independența și perenitatea patriei.

In cel mai bun caz, românismul va relua dela capăt lupta de mare trudă, pe care a dus-o, atâtea decenii, pentru a recupera ceeace nici n'ar fi trebuit să piardă.

Iată de ce sentimente și pe ce temeiuri am afirmat, Domnule General, că realitățile sunt altele decât acelea, în iluzia cărora sunteți menținut. Si iată dece am ținut să vă atrag atenția acestor realități, chiar dacă Dvs. veți găsi că această acțiune a mea este o "atitudine doctrinară" și un "defetism".

Dar, îmi rezerv să revin cu cifre și cu nume și mai complecte, când voiu fi pus în situația de a cunoaște, în toată întinderea ei, activitatea economică a regimului Dvs., după ce aceste date nu vor mai fi un secret, ci cunoscute publicului.

Nu am pretenția că în această expunere făcută în grabă, aș fi epuizat întreg materialul acestor complexe și tragice probleme.

Țin însă să accentuez că datele înșirate mai sus și cele cuprinse în tabloul alăturat le-am acos, cu ajutorul colaboratorilor mei, din Monitorul Oficial, din publicațiile de specialitate și din informațiile particulare, pe care, firește, eu nu sunt în situația să le verific exact, până în amănunte. Repet, ele nu fac parte dintr'un rechizitoriu, ci dintr'o lucrare menită să vă informeze despre anumite lucruri și să vă comunice impresiile și îngrijorările care frământă opinia publică și ne frământă pe noi, cei obișnuiți să ne preocupăm de afacerile publicului. Organele Dvs.

./.

oficiale, vor fi în stare să urmărească lucrurile în mod amănunţit. Orice rectificare făcută în favoarea punctului de vedere român, va fi întâmpinat cu bucurie, de mine şi de opinie publică, care vă asigur, este foarte îngrijorată de această chestiune.

Mai ţin, în special, să vă atrag binevoitoarea atenţiune asupra faptului că eu nu sunt adversarul Germaniei, cu toate că am atitudinea în deobşte cunoscută, în politica noastră externă şi internă. Nici nu sunt, Domnule General adversarul legăturilor economice şi financiare cu Germania. Am fost totdeauna de părerea că trebuie să avem legături strânse, economice, cu toate statele şi prin urmare, mai ales cu Germania, care are atâtea puncte economice de atingere şi de interese comune cu noi. Aceasta a fost motivul pentru care guvernul prezidat de mine în 1928-1930 a fost cel dintâiu care a reactivat legăturile economice şi comerciale cu Germania.

Ceeace nu vreau eu şi nu poate voi nici un român este ca economiceşte să fim aserviţi Germaniei.

Nu este admisibil ca economia naţională română să fie înglobată în sfera de interese economice ale Germaniei şi ca intreprinderile noastre interioare să scape din mâinile românilor; aceasta ar însemna pierderea independenţei noastre economice, şi mai ales imposibilitatea de a ne desvolta structura socială, aşa cum pretind interesele specifice ale poporului nostru.

Tara noastră trebuie să fie liberă în toate mişcările ei şi prin urmare şi în cele economice.

Mă doare mult că în aceste momente, când trebuie să fiţi stăpânit de grijile conducerii armatei, pentru desrobirea provinciilor noastre înstrăinate, sunt silit să vă turbur cu înşirarea acestor adevăruri. Simt paradoxal situaţiei; dar nu este pricinuit de mine. Afirmaţiile care ating onoarea naţională şi reputaţia celor ce se preocupă de ea, nu pot rămâne fără răspuns categoric.

Aţi găsit bine ca în ziua când România a intrat în războiu să-mi trimiteţi răspunsul D-voastră, care a putut întârzia foarte multe luni şi care mai putea întârzia câtva timp, fără nici un prejudiciu.

Am fost foarte mişcat de accentele sentimentale ale cuvintelor D-voastră de încheiere, care exprimă necesitatea unirii dintre fraţi. Această necesitate ne frământă pe toţi. O unire fecundă nu se poate realiza, însă, decât pe bază de identitate a ţintelor şi metodelor, într'o atmosferă sufletească prielnică. O asemenea atmosferă însă nu se poate produce prin acuzaţiuni jignitor de nedrepte, din partea D-voastră, care asumându-vă rolul de Conducător al Statului, aveţi tocmai menirea de a înlătura asperităţile, refuzând să vă prezentaţi, în acelaş timp, acuzator şi judecător.

Doresc ca accentele mele de sinceritate, - atât de necesare acelor cari deţin înalte funcţ'uni de stat, - să nu vă împiedece nici un moment în împlinirea măreţei misiuni ce împliniţi la hotarele ţării, care vă urez să fie încununate de succes.

Cu cele mai calde urări de victorie armatei române, vă rog să primiţi asigurarea înaltei mele consideraţiuni.

Bucureşti 6 Iulie 1941.

Notă

Printre intreprinderile care figurează în tablou, sunt câteva care au avut totdeauna caracter german, având însă în participare şi Români. Odată cu noul regim s'au germanizat complect, excluzând absolut pe toţi Românii, dar introducând, unele, Unguri, în locul lor.

Vechile intreprinderi şi concernele financiare şi industrial care le sprijină se găsesc în lucrarea D-lui Fem.Sitescu: "Der Rumänische Wirtschaftsraum".

Lista personalelor străine, intrate în conducerea acestor intreprinderi se găseşte, pentru fiecare, în Monitorul Oficial, partea II-a. Ca şi aceea a Românilor, eliminaţi prin efectul Decretului-Lege pentru micşorarea numărului membrilor în consilii, precum şi aceea a Românilor cari au făcut loc Germanilor, dintre aceştia, unii, pasageri la notaluri.

A N E X A

T a b l o u l

întreprinderilor româneşti acaparate de Germani, după
6 Septembrie 1940

Tabloul

întreprinderilor româneşti acaparate de Germani, după

6 Septembrie 1940

A. Solul

I. Agricultura

a) Cereale, seminţe, plante, fructe:

Planta - lichidare	plante oleaginoase
Soia - lichidare	plante oleaginoase
Solagra	plante oleaginoase
Hortus	fructe, cereale
Horticultura	fructe, legume pt. Germania
Fructul Românesc	fructe
Furajul	furaje
S.I.S.A.	seminţe

b) Comerţul cu cereale:

Cereale comerţ Brăila	com.cereale
Agromex	com.cereale
Agrex	com.cereale
C.P.A.	com.agricol
Dunarex	com.cereale
Hubbe-Hansa (nouă)	com.cereale
Hanseatica (nouă)	com.cereale
Prodag (nouă)	com.agricol
Danugran (nouă)	com.agricol
Comagran (nouă)	com.agricol
Granimex	com.cereale
Comerţul român, Galaţi	com.cereale
Transacţiunea	com.cereale en-gros

c) Vite, păsări:

Oficiul de vânzare a animalelor şi produselor animale	com.vite
Gallina (nouă)	com.păsări
Vipa (nouă)	com.prod.animale
Sardex	com.anim.maşini agr.

d) Băuturi:

Licheurul Veritas Braşov	băuturi spirtoase

e) Pescărie:

Marea Neagră	pescărie, icre negre

f) Îngrăşăminte chimice, uleiuri:

Mărăşeşti (fostă maghiară)	îngrăşăminte chimice
Phenix	uleiuri vegetale

II. Industria solului

a) Pădurile:

Goetz şi Co. (fostă italiană)	păduri
Arboria şi Carpatia	păduri
Moroeni	păduri
Hendryk-Români	păduri, ferăstraie

./.

b) Hârtie, celuloză (presa):

Industria hârtiei şi lemnului	hârtie, lemne
Richler	hârtie, celuloză
Fabrica de hârtie Buşteni	celuloză
Fabrica de Celuloză F. Zărneşti	monopol hârtie (presa)
Oficiul de vânzare al hârtiei	carton
Fabrica Fibra	

c) Librării, publicitate:

Hoetsch	cărţi şcolare
Buchholz	librărie

d) Publicitate universală, plasarea propagandei:

Plasarea Universală	plasarea, propagandă

e) Textile:

Linotex	textile
I.T.A.	textile, bumbac
Cehoslovaca (Scherg, f.cen.)	confecţiuni
Textila Românească	textile
Prima Fabrică de Mătase artif.	mătase
Collectio-Uniunea Postavurilor cu Cartele	com.textile
Baumann Braşov	confecţiuni
C.I.F.I.C.	textile de in
Cepas	confecţiuni pălării
Komed	materii prime

f) Cauciuc:

Mira	produse de cauciuc

g) Cinematografe, propaganda:

Oficiul Cinematografic Român	cinematografe

B. Subsolul

I. Minereuri

a) Cărbuni:

Concordia	cărbuni
Loewenbach	cărbuni, cocs
Eterna	comerţ cărbuni

b) Petrol

Astra Română	
I.R.D.P.	
Foraky Românesc	
Steaua Română	
Aurora Petroliferă	
Vectica Română	petrol
Petrol Block	
Piper	
Explora	
L.Danielevici	
Compania pt.Comerţ de Petrol	
Europapetrol (nouă)	

c) Electricitate

Electroinvest	electricitate
Elin (Fost Elin)	
A.G.E.A.	

d) Metale:

Monopirit

341 ~~334~~ ~~342~~ 343

c) Aur:

Transilvania auriferă

II. Metalurgie, armament, motoare, muniţii:

Ferola (fostă cehă)	laminoare
Metrom (fostă cehă)	metalurgie
Uzinele Metalurgice Ploeşti	metalurgie
Copşa Mică şi Cugir	arme, mitraliere
Reşiţa	metalurgie,arme,muniţii, locomotive
Şantierele Navale Galaţi	submarine
Malaxa	metalurgie,arme,muniţii mortiere,tuburi,motoare locomotive,aerodinamice, tunuri
Astra	cuptoare
Hunedoara	metalurgie
Uzinele de Fier Vlahiţa	

III. Comerţul de Metale:

Continentala
Trei Inele
Ferounion
Oţelul Bohler
Oţelunion
Ferrowolf
Phoenix
I.M.A.

IV. Comerţul de produse technice şi maşini industriale:

Sarmi		maşini
Technica Industrială		instrumente
Macazul		material de cale ferată
Agricola Industrială		maşini agricole
Banitas		instalaţii igienice
S.K.F. (suedez)		rulmenţi
Reprezentanţa metalurgică		maşini, instrumente
Technomedix		instrumente medicale
Babcock şi Wilcox		cazane cu aburi
Bumig		radio
Agricola Industrială		maşini agricole
Uzina Eberhardt	nouă	maşini agricole
Hansarex	nouă	com.prod.industr.
Domag Româna	nouă	import mater.techn.
Animostat	nouă	încălziri centrale
Arithmometra		aper.techn.cântare
Broehm		optice, labor.medic.
Acom		art.menaj şi techn.
R.I.P.		art.techn.instal.
Kloecner-Humboldt-Danz		maşini miniere, drum.

V. Explozibile:

Prima Societate Română de Explozivi — explozibile

C. Comerţ, transport, asigurări

a) Comerţ general:

Sarcomex
Romimport
Somag
Impexrom
Concentra
Demag
Societatea Generală de Imp.şi Export

./.

E 1348

342 335 343 344

C.G. R. (Comp.Germano-Română)
Vortena
Centraleuropa noua

b) Asigurări:

Anglo-Danubian LLoyds Viena autoriz.funcţ.în România
Britania - devenită Allemania
Allgemeine Versicherungs Gesellschaft
noua

c) Transporturi:

Transmare
V.de Brousse
Terestre Maritime
Intrans
Auxiliara
Hansa Română noua
Mitropa - contract cu Statul, în locul Wagons-Lits
Intercontinentale
Vulcan

d) Bănci:

Banca de Depozite şi Scont
Banca de Credit din Praga
Banca de Comerţ, Braşov
Băncile Bănăţene Unite

e) Lucrări, drumuri, construcţii, achiziţii imobiliare:

Via		drumuri
Dorubau		drumuri
I.M.T.		intrepr.technice
Holzbau	noua	constr.de lemn
Recoz - fost Boulevard -		constr.,achiz.imob.

f) Comenzi de Stat:

Locomotive, drumuri, conducte, material de cale ferată, tractoare, maşini agricole.

E 1349

Excelentă. 2923 B7 B 345 43 341

Transilvania si Banatul trăiesc clipe de adâncă durere sufletească după o eclipsă de 16 veacuri a vietii nationale,aceste două provincii au renăscut ca păsărea Fönix din cenusa vechii Dacii Traiane. Unirea lor cu România, infăptuită după războiul mondial, ca rod al unei lupte de veacuri pentru libertatea natională a fost cel mai strălucit triumf al principiului nationalitătilor, realizat in sectorul al XX-lea. Astăzi ele se văd însă iarăsi crunt lovite si amenintate de puterile intunecate ale trecutului, printr'o propagandă tenace si temerară lipsită de temeiul adevărului, propagandă cunoscută sub numele de „ revizionism maghiar "

După 22 de ani dela Unire ne aflăm in situatia de a reincepe lupta abea terminată la 1918, care ne-a costat torente de sânge si a ne pune din nou pe lina de apărare. O vom face cu toată hotărârea, chear de ar trebui să reluăm totul dela inceput, cu toate jertfele oricât de mari, căci indărăt, in juguri sfăramate, nu vom mai merge, iar natiunea noastră nu o vom mai lăsa in robia din care a scăpat pentru totdeauna.

Revendicările maghiare, sustinută de propagandă lor subversivă sunt astăzi fătis formulate de Ungaria, care la 1929 a fost salvată din ghiarele bolsevizmului de Români si contra cărora si-a indreptat chiar de a doua zi politica ei revizianistă.Fără a lua parte la război, statul Maghiar a primit astăzi teritorii si aspiră să restabilească ca simplu efect a victoriilor si jertfelor altora Ungaria Mare responsabilă in bună parte de dezestrul războiului mondial din 1914-1918.

Nu putem primit in tăcere încercarea de reînviere a unui statut teritorial perimat, ~~xx~~ a unui sistem politic definitiv asăndit de evolutia politică modernă.Protestăm cu toată energia contra oricărei atingeri a hotarelor României Mari, cari nu au fost primite in dar dela nimeni, cum se afirmă că au fost dobândite prin lupde crâncene si prin jertfe de sânge inbelsugate.

Cine se atinge de aceste hotare, care n'au fost asezate cu nici un Km.pătrat dincolo de drepturile noastre istorice si naturale, imputabile, aduce pacea din acest sector al Europei in starea de dinainte de 1914. Nu foloseste aceasta nimănui, nici chear natiunei cotropitoare, care îsi va sitovi toată energia inăbusind o neliniste ce va deveni aci permanentă.

Unirea Transilvaniei si a Banatului s'a putut efectua după războiul mondial, dar n'a fost rezultanta lui directă sau rezultanta unui simplu fapt de arme. Ea este rezultanta logică si firească a unui imperativ etnic, a unei situatiuni geografice, a unei uvolutiuni sociale, politice si psihologice, care cu fatalitatea unei legi naturale a trebuit să ducă la concluzia întemeerii Statulu-

Român, cuprinzând toate Provinciile locuite în majoritate de români Dela războiul mondial în coace în care România nici nu ar fi intrat dacă nu erau în joc aceste Provincii ale ei, un alt războiu mare, la care Ungaria nu a participat, vine să creieze o altă ordine în Europa.

Oricare ar fi această ordine, ea nu poate fi o reintoarcere la Europa dinainte de 1014 sau la una din evul mediu, care a cunoscut un stat Maghiar feudal. Ungurii se pare că dau această interpretare nouei ordine Europene.

Si revendică Ardealul si Banatul sub cuvânt că au în aceste Provincii 1.350.000 unguri, frați de-ai lor, care împărtăsesc o soartă nu de asupriți, ci de minoritari rămasi la noi de lungi epoci de colonizare cu care ei au urmărit în cursul vremurilor spargerea masivului autohton românesc fără ca totusi să reusească. Li se pare acum o mare nedreptate, să stea 1.350.000 unguri, ca minoritate, sub tratamentul mult mai blând si mai uman al legilor românesti, care au permis culturii maghiare să prospere în acesti 22 ani, dar găsesc firesc ca ei să stăpânească 3 milioane si jumătate de români pe cari i-au ținut 1000 ani sub tratamentul lor dur si inuman.

Este oare cu ~~xxxx~~ putință ca noua ordine pe care vor să o inaugureze Germania si Italia, să îndemne la o refacere a trecutului condamnat ? Este oare cu ptință ca această nouă ordine, răsturnând filosofia modernă a statului reprezentată prin Hegel si ~~xxxxxx~~ Fichte, să voiască a reface un stat poliglot în chear mijlocul Europei, Ungaria Mare dar această nu cu puteri proprii ci cu sabia germană si italiană ?

A CUI ESTE TRANSILVANIA ?

Nimeni nu poate contesta să Transilvania, împreună cu ținuturile românesti dela Nors-Vestul ei Maramuresul / Sălajul, Bihorul si Aradul/ ținuturi numite si cunoscute în istorie ca „ Partes anexe Transylvaniae „ formează o unitate închegată prin trecutul comun si prin interese comune si că fărimitarea ei ar însemna o ireparabilă jignire si prejudiciere al locuitorilor ei. In fața acestui fapt, problema Transilvaniei nu se poate pune în felul cum încearcă să o facă maghiarii, cari pretind că Ungaria ar avea în baza unui pretins „ drept istoric milenar „, drept să reclame Transilvania. Această problemă se poate pune numai în felul următor: Dintre popoarele locuitoare în Transilvania care are un cuvânt hotărâtor asupra ei ?

Răspunsul la aceasta întrebare, singura îndreptățită, poate fi dat numai după examinarea exactă si obiectivă a Transilvaniei din punct de vedere istoric, etnic si social- economic. Toate aceste considerațiuni dau răspunsul categoric, că asupra Transilvaniei nu este cu drept si nu este uman să dispună alt neam decât neamul românesc.

ROMÂNII ÎN TRECUTUL TRANSILVANIEI.

Din punct de vedere istoric:

Oricât s'a trudit o istoriografie tendențioasă si interesată să dovedească contrariul, ea nu a putut să infirme faptul persistenței elementului românesc pe pământul Transilvaniei si a Banatului, acolo unde cu 18 veacuri în urmă, fuziunea Daco-Getilor bastinasi si colonistii Romei, a dat nastere unui nou si vânjos popor neo-latin.

Acoperit uneori de valurile furioase ale năvălirilor streine acest popor a format a stâncă adânc înfiptă în solul Transilvaniei Provincie care a devenit leagănul Neamului Românesc. Vitregia Imperialismelor medievale n'a putut distruge seminția Romei, ci mai mult a consolidat-o, dându-i tăria si rezistența granitului.

Zădarnic au încercat învățații maghiari să construiască teoria mestesugată si absurdă a unei țări rămasă nelocuită în evul mediu, în mijlocul unei Europe străbătută veacuri dearândul de zeci de popoare, într'o tumultoasă căutare de spații vitale, zădarnic au mers până la contestarea mărturiei autentice a propriilor lor cronicari si a vechilor documente care vorbesc despre români. Cercetători constiinciosi si imparțiali printre cari numărăm mai recent pe un savant ca profesorul german Gamillschegg dela Universitatea din Berlin, au ajuns la concluzia ce confirmă adevărul firesc si simplu al continuitpații noastre în Transilvania si Banat,

adevăr pe care numai o mentalitate deformată de interesul politic a putut să îl nege vre odată.

Sistemul feudal generalizat im evul Mediu in Europa apuseană a decapitat poporul romănesc din Transilvania si Banat, desnationalizând clasa lui conducătoare, fie asimilându-o nobilimei maghiare, fie degradându-o la starea de iobagi. Această clasă conducătoare a dat Ungariei oameni de renume europene, ca pe Ion Huniadi, viteazul luptător in contra invazilor turcesti, ca pe fiul său Matei Corvinul, cuceritoriul Vienei strălucitul rege umanist, a cărui origină latină o xxxxxxxxxxx proslăveste Bonfinius si ca pe marele archiepescop primat Nicolae Olahus, care a tinut să si arate originea prin insusi numele său adoptat „ Valahul „ Iar fi fost oare cu putintă, ca o aristocratie trufasă, mândră de vechimea titlurilor să aleagă si să primească de a fi condusă de un Regent, pe urmă de un Rege si un Archiepescop Primat esiti dintr un neam de „ ciobani pribegi veniti de curând din Balcanul dispretuit ?

Dar clasa nobilimeu maghiare si maghiarizate a reusit să acoperi si să pună in umbră viata unei tărănimi românesti căzute in iobăgie, atât de mult, incât falsificând insăsi isvoarele istorice, teoriile maghiare să indrăznească a tăgădui până si existenta celui mai vechi si celui mai numeros popor din Transilvania. Iar atunci când iobaguk român osândit la o viată animalică, apăsat si stors până la măduvă, s'a ridicat in sălbatică invіforare, ca in 1436, stăpânitorii ne mai putându-i tăgădui existenta, iau răpit titlul de natiune, incheind acea faimoasă alientă, „ Uniunea celor trei Natiuni „ adică Ungurii, Secuii si Sasii cu excluderea Românilor, aliantă care a mentiunut până la anul 1848, tirania unei minorităti privilegiate asupra unei majorităti impilate.

Sufletul acestui neam nu se putea insă resemna la sentinta de moarte natională. Vulcanul de suferinte si revolte care plutea in adânsul lui părea stins, dar lava răsvrătirii reizbucni cumlit sub Horia, cu flacăra unei eruptiuni ce ispăimântă si cutremură pământul sub picioarele unei aristocratii streine, fără suflet si fără constiintă.

Iar când la 1848, aceiasi nobilime streină hotăreste, in contra majoritătii romănesti si a minoritătii săsesti, alipirea Transilvaniei la Ungaria protestul Românilor condusi de Simion Bărnutiu si Episcopul Saguna, isi găseste expresie in Adunarea Natională de pe Câmpul Libertătii si in rezistenta armată alui Avram Iancu, Buteanu, Axente si Balint care au inălbit cu oasele dusmanilor ereditari muntii pururea românesti, din inima Transilvaniei. Atunci căzu si captul admirabil inzestrat al nemuritorului sas Stephan Ludvig Roth, figură simbolică pentru idealu Ardealului Românesc, care luminat de zorile libertătii de mijeau, denuntă alianta asupritoare a conationalilor lui, cu ungurii si cum săcuii.

Politica dinastică a Habsburgilor, passivitatea parlamentară a românilor si necontenitele lor petitii si plângeri adresate Impăratului dela Inocentiu Micu Klain si dela Supplex xxxxx xxxxxxxxxxxxxx Libellus Valachorum, in 1891 până la Memorandul din 1892, sunt totatatea reactiuni inpotriva unei stări de subjugare si umilintă, fată de care sufletul românesc xx s'a găsit intr'o permanentă revoltă.

Trebuie oare reinoită la 1940 această stare, mai violentă si mai năpraznică ? Dacă Procesul Memorandului a adus masele româanesti până la un pas de o nouă si sângeroasă revolutie, in schimb activitatea parlamentară decretată la 1905, nu a fost decât o revenire la incercările de-a dobândi pe căi legale si pacnice, o inbunătătire a situatiei desnădăjduite a unui popor ingenunchiat, desmostenit de drepturi, pauperizat, silit de regimul latifundiilor feudale să trimită sute de mii dintre fii lui in America, in căutarea altor spatii vitale.

Provocarea conflagratiei mondiale nu a fost decât o incercare a Monarchiei feudale de a asigura continuarea acestui sistem de asuprire si dusmatiinalizare, printr'un război preventiv inpotriva principiului national. Dar 4 ani de suferintă cride acasă si de sângerare pe fronturi nu au făcut decât să desăvârsească procesul de desagregare a unei Monarchii in care Ungaria avea un rol de primviolonist in conducerea unei politici

interne de feudalism si de asuprire natională.
Nu este adevărat că unirea Transilvaniei si Banatului, provincii istorice românesti, a fost opera unui act de cucerire si a unui tratat de pace incheiat la Trianon. Ea a fost rodul unui dublu proces de desagregare politică si morală pe de-o parte, de renastere si reintegrare natională pe de altă parte. Monarchia Habsburgică, omul bolnav al Europei Centrale in plină descompunere a făcut un act de sinucidere pur si simplu incercând să-si prelungească viata prin operatia riscată a unui războiu de reintinerire. In acelas timp, tinere natiuni ajunse la maturitatea constiintei lor nationale, si-au reluat libertatea inchegându-se in state nationale, intemeiate pe principiul modern al nationalitătilor. Unitatea uimitoare a limbii românesti, constiinta natională si setea de libertate au fost baza firească pe care s'au intemeiat aspiratiile tuturor românilor de-a realiza unitatea lor natională Sub influenta miscării mărete a poporului italian pentru „ Italia Unită "si a poporului german pentru unirea natională a tuturor germanilor si sub inrâurirea ideilor de libertate plămădite in Franta, poporul român a luptat in mod constient pentru infăptuirea libertătii, indepentei si unitătii sale nationale. Suferintele lui Silvio Pellico, scrierile lui Mazzini Fichte, luptele lui Bismark, Cavour si ale atâtor martiri italieni si germani au trezit si in suflete noastre un răsinet puternic.

CUM SA INFĂPTUIT UNIREA TranSILVANIEI.

Sub influenta hotărâtoare a acestui curent sa desfăsurat activitatea generatiei din 1848 in pincipatele Române si sau săvârsit marile acte national a Românilor din Ardeal si Banat, care au urmat in mod logic si organic, in Adunarea dela Alba Iulia din 1 Decemvrie 1918.
Tratatul dela Trianon incheiat abea in anul 1920, nu a creat si a inregistrat numai, pentru lumea internatională, unirea Ardealului si Banatului cu Regatul Român.
Dovadă pentru aceasta este faptul, că încă in luna Octomvrie 1918 Comitetul National al Românilor din Ardeal si Banat a hotărât deslipirea Poporului Românesc de Regatul Ungariei, iar declaratiile stabilite in această sedintă au fost citite de dl. Alexandru Vaida Voevod, chear in Parlamentul din Budapesta, in ziua de 18 Octomvrie 1918, inainte de armistitiul incheiat abea la 13 Nov. 1918. Tot inainte de armistitiu s'a constituit Consiliu National Român, sub prezidentia regretatului St. Cicio Pop, consilui care a luat in mâinile sale conducerea efectivă a poporului român din Ardeal si Banat. Consiliul m'a insărcinat pe mine cu conducerea afacerilor externe si militare. In această calitate m'am stabilit la Viena, unde sa organizat revolta regimentelor românesti in special a celor de pe front si din principalele orase ale Monarchiei Austro-Ungare, la Viena si Praga, si cu ajutorul ofiterilor români din Ardeal si Banat, in frunte cu generalul A. Boeru, Colonel Vlad si a căpitanilor Ilcus si Traian Popa, am luat sub comandă mea efectivă forta militară a Românilor transilvăneni. Ministerul de războiu austriac, General Steiner-Störger, a recunoscut subsemnatului, inainte de armistitiul, calitatea mea de reprezentant a Românilor in afacerile externe si militare si la solicitarea mea, mi-a pus la dispozitie in acest scop, tot inainte de armistitiu, in clădirea Min. de Războiu din Viena, un local. Numai in Viena si imprejurimi, eu am concentrat peste 70.000 soldati transilvăneni. In această calitate a mea, prin Ministrul plenipotentiar al Românilor ardeleni la Budapesta, Dr. Ioan Erdelyi, recunoscut de guvernul maghiar am notificat Ministerului de Război Ungar, că soldatii români vor depune jurământul de credintă, nu către autoritătile Statului Maghiar, ci către Consiliul National Român, si pe steagul tricolor românesc Guvernul maghiar s'a declarat de acord cu această hotărâre tot inainte de armistitiu.
Guvernul maghiar, prin Ministrul Oszkár Jászi a intrat in tratative in mod oficial, cu consiliul National Român, chear pe timpul negocierilor de armistitiu Anglo-Franco-Austro-Ungar, care au avut loc la Belgrad. Pe urmă sub pavăza legiunilor si a gărzilor nationale românesti, organizate de Românii Ardeleni si Bănăteni, gărzi cari au inlocuit fortele armate ale statului maghiar, căzut in desagregare, s'a tinut Adunarea Natională

din Alba Iulia, care a decretat pe baza dreptului de autodeterminare unirea Ardealului, Banatului, Crisanei si Maramuresului, cu România pentru a realiza unitatea natională a tuturor Românilor.

Adunarea Natională a constituit, prin Consiliul Dirigent, Guvernul Transilvaniei, Guvern care a organizat viata românească in Dacia Superioară a realizat reforma agrară, reforma administrativă, a decretat liberăti cetătenesti si drepturi democratice si a stabilit un tratament just pentru minorităti. Toate aceste sau petrecut inainte de tratatul dela Trianon.

Aceste uriase prefaceri au fost desăvârsite in cea mai mare ordine in cadre cu totul solemne, fără nici un act de brutalitate sau răsbunare, ceace constitue un titlu de mândrie pentru poporul român.

Este deci evident, că unirea provinciilor românesti in fostul stat ungar, nu este rezultatul tratatului dela Trianon, pe care l-a procedat cu un an, ci a constiintei nationale xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx xxxxxxx al Românilor transilvăneni si al vredniciei intregului neam românesc.

CINE SUNT SUCCESORII LEGALI AI ROMANIEI HABSBURGICE.

Noi Românii suntem, in ce priveste teritoriile românesti, succesorii de drept ai monarchiei Austro-Ungare desfiintată, in aceas măsuri in care Germania, Italia si chear Ungaria sunt succesoare pe teritoriile lor nationale, mostenite dela monarchia habsburgica si stăpânite de lele. Noi nu am fost » favorizatii » tratatului dela trianon si ai conferintei de pace dela Paris, ci in unele privinte chiar nedreptătitii ei până incă nu s'au fixat o linie de demarcatie nedreaptă si pentrucă tratatul dela Trianon nu a respectat hotărârile dela Alba Iulia si nici pe cele stabilite in tratatul incheiat de România, in 1916 cu aliatii ei.

Tratatul dela Trianon a stabilit hotare pe care nou ne-am primit numai siliti de un ultimatum, ce ne-a fost adresat de Marile Puteri Aliatela finele anului 1919.

Rectificarea hotarelor in favoarea Statului Ungar s'au făcut chiar la Trianon, rectificare pe care am primit-o de dragul păcii. Intre timp procesul de disolutie al Statului Ungar a continuat. S'a instăpânit acolo regimul bolsevic, de care Ungaria a scăpat gratie Armatei Române, armată care a fost primiră la intrarea ei in orasele maghiare cu flori de populatia maghiară. Armata noastră a trebuit să intre in Budapesta pentru a apăra astfel nouile hotare atacate se regimul bolsevic.

Intreaga transilvanie pana la hotarele ei dinspre vest a stăpânit in baza fiintei noastre autochtone si in baza realitătilor etnice. Ea formează nu numai leagănul poporului românesc, ci si cetatea de apărare a neamului nostru, care este de 58,4 % in majoritate românească. Orice ciuntire a acestui teritoriu insemnează cea mai mare nedreptate pentru români si incărcarea tuturor considerentelor care trebuie să reglementeze asezarea si convetuirea popoarelor dintr'o lume civilizată.

Realitatea etnică pe care o constituie majoritatea românească a populatiei din Transilvania nu poate di doborâtă prin existentă unor enclave minoritare, care sunt efectul unor infiltratiuni sprijinite de un regim dusman nouă, tocmai cu scopul de-a intrerupe continuitatea noastră geografică si etnografică si de-a justifica p pretentiuni asupra teritoriului nostru national.

Noi dorim pacea in centrul Europei si o prietenească vecinătate cu Ungaria. Dorim să avem cele mai bune relatiuni cu concetătenii nostrii maghiari, care trebuiesc cu depline drepturi inzestrati, dar pe aceste nu le putem respumpăra prin concesiuni teritoriale pentru că nu noi detinem teritorii ungare, ci numai teritoriile noastre proprii, pe care le-am luat in stăpânire în baza principiului unitătii nationale si a dreptului de auto-determinare Teritoriile noastre nationale, pe care le-a posedat Ungaria inainte de Adunarea dela Alba Iulia, le-a avut in urma unor conjuncturi internationale favorabile ei in temeiul fortei militare a monarchiei Habsburgice, dovadă este faptul că indată după prabusirea Monarchiei Habsburgice le-a pierdut, inzadar a incercat în două rânduri să le recâstige prin forta ei proprie.

AUTONOMIA TRANSILVANIEI.

In ceia ce priveste afirmatia maghiarilor, că Ungaria » milenară » are drept asupra Transilvaniei, constatăm că Ardealul nici-odată nu a fost incorporat in mod organic si de drept public, la Ungaria până in 1867. Istotia Ardealului cunoaste trei perioade principale.

1/ Epoca vòivodatelor din timpurile străvechi până la 1526.
2/ Epoca Principatului independent dela 1526 până la 1821.
3/ Epoca marelui principat autonom până la 1867.

In cele trei epoci Ardealul avea administratie, justitie si puteri legiuitoare proprii, cu singura deosebite, că pe vremea Principatului autonom Impăratii Austriei, cari erau si Regi ai Ungariei in aceiasi vreme erau Mari Principi ai Ardealului, dar cu toate acestea Principatul era realmente autonom, sub o putere centrală xxxxx xxxxxx cârmuită din Viena.

Limba oficială a Ardealului, era tot timpul, cea latina si nimic nu dovedeste situatia de complectă independentă a Ardealului față de Ungaria, decât împrejurarea că Dietele ungurestí din Pressburg / Bratislava / si Budapesta si opinia publică din Ungaria publică din Ungaria avea neincetat in fruntea preocupărilor realizarea unei uniri intre Ungaria si Ardeal.

Dar majoritatea populatiei, formată din românii din Ardeal, s'a impotrivit intotdeauna acestor tendintă de unire cu Ungaria, in special in 1848, când a trecut in revolutie sângeroasă prin care si-au arătat hotărâta ei vointă de-a nu admite cu nici un pret o contopire a Ardealului cu Ungaria. Rezistenta aceasta a izbutit, intrucât maghiarii nu au putut realiza unirea dorită de ei, decât cu prilejul transactiuni incheiată in 1867 cu Dinastia Habsburgică. Aceasta casă domnitoare sacrificat poporul român tendintelor maghiare, fiind silită să încheie transactia aceasta in urma pierderii războiului din 1866.

Evidentică, indatăce Monarchia Habsburgică s'a prăbusit, Ungaria a trebuit să renunte la dominatiunea sa sustinută, in chip mestesugit, de puterea Habsburgică si a trebuit să sufere ca părtile ei locuite de ALTE NEAMURI să fie alipite tărilor de acelas neam, in baza principiului autodeterminării si-a unitătii nationale.

SITUATIA ETNICĂIN TRANSILVANIA.

Dacă din punct de vedere istoric maghiarii si Statul Ungar nu au dreptul să dispună asupra sortii Transilvaniei, cu atât mai putin îndreptătesc la această consideratiuni trase din situatia etnică. Poporul românesc formează majoritatea absolută a locuitorilor Transilvaniei, având 58,4 %. Din 23 Judete a Transilvaniei, in 17 românii au majoritatea absolută in 3 judete au majoritatea relativă si numai in 3 judete / celee secuiesti / sunt in majoritate. In judetele cu majoritate relativă, numai in judetul Mures urmează după numărul românilor cel al maghiarilor, in celelalte două, ca importantă numerică, după români urmează germanii. Este de remarcat ca o imprejurare de o importantă decisivă, că in toate judetele mărginase cu Ungaria/ Arad, Bihor, Sălaj, Satu Mare/ românii sunt in majoritate absolută de peste 60 % si că Ungurii nu trec in nici unul din aceste judete peste 30 %, iar in judetul Maramures abia ating 6, 2 %.

In intreaga Transilvanie maghiarii si secuii abia formează 24,5 % ale populatiei si câtă vreme românii sunt asezati in continuitate geografică si etnică, maghiarii sunt lipsiti in asezarea lor de această continuitate, fiind despărtiti de secuii din estul Transilvaniei prin masse compacte românesti si de maghiarii din Ungaria, cu exceptia celor 3 plase din Bihor si Sălaj. In schimb continuitatea geografică si etnică a poporului român cu cel din vechiul regat/ Oltenia, Muntenia si Moldova/ este evidentă si de nimic turburată, in afară de judetele secuiesti, care insă nu prezintă nici un fel de obstacol economic, cultural sau de comunicatie in ceia ce priveste viata natională românească si de Stat unitar al României.

SITUATIA SOCIAL-ECONOMICĂ.

Ca structură socială, poporului românesc este un popor agricultor, in imensa sa majoritate asezat in comune rurale tot asa ca si poporul maghiar cu deosebirea că distributia pământului intre tărani, in comunele românesti este mult mai sănătoasă decât in cele maghiare. Pulverizarea pământului in comunele românesti nu a luat proportii, precum nici formarea nouilor proprietăti mijlocii sau mari după reforma agrară nu s'a inceput.

Este adevărat că în multe dintre comunele urbane, elementul romanesc este inferior celui neromân. Este însă o împrejurare hotărâtoare în această privință, că în comunele urbane elementul cel mai puternic este cel german, pe urmă cel evreesc, iar orașele astăzi în bună parte maghiare, Cluj, Turda, Zălau, Aiud, au fost odinioară germane și s-au maghiarizat în cursul vremurilor, în urma presiunei de Stat și a politicei de maghiarizare. Aceste orașe însă, fără nici o presiune românească, câștigă tot mai mult elemente românești, astfel că în mod natural ele se vor asimila în scurtă vreme mediului românesc în care sunt așezate.

Ca element social economic este de importanță a constata, ca marile întreprinderi comerciale și industriale din Transilvania, deși erau protejate și înființate de puterea Statului maghiar, nu erau proprietatea particularilor maghiari, acele cari nu erau în posesia germanilor erau evreești. Este de ajuns să amintim că industria forestieră, textila, de piele, de fier, carboniferă, de spirt, ca și moraritul industrial, asemenea au fost și sub dominațiunea maghiară în mâna acționarilor sau proprietarilor evrei, tot așa ca și comerțul de vite și de produse agricole. Dominațiunea română, începută abia de 20 ani, a dat vădite semne de îndreptare a acestei situațiuni.

Astfel putem afirma cu certitudine, că în afară de instituțiunile conduse de Stat, administrație și școli, viața social - economică nu a avut un caracter maghiar nici sub dominațiunea maghiară. Mai mult chiar mișcarea literară maghiară sub dominațiunea românească în Transilvania, a luat un avânt maghiar, mai pronunțat maghiar ardelenesc decât oricând altădată. Iar buna starea țărănimei maghiare, după reforma agrară făcută de noi, precum și propășirea industriei ardelene, în conjuctura foarte favorabilă a apropierei imediate și a comunicației foarte mult ușurate cu veghiu regat român, au luat un avânt pe care nu l-au cunoscut nicicând înainte.

Educația publică însăși a luat un avânt considerabil chiar și la populațiunea maghiară. Dovadă că numărul știutorilor de carte a crescut în județele din Transilvania în medie cu 17%, chiar și în județele secuești.

Problema politică a Transilvaniei.

După toate acestea se pune dela sine întrebarea :
Pe ce se întemeiază revizionismul maghiar cu lozinca "Ardealul înapoi", "Totul înapoi"? Pe drepturi istorice ? Ele nu pot fi decât maghiare. rezultă aceasta din cele expuse mai sus și din faptul că nici un drept istoric nu poate fi mai valabil decât cel pe care îl întemeiază miile de ani, câtă vreme înaintașii noștri Goto-Dacii locuiau acest pământ și pe care îl alcătuesc cei 1800 ani dela colonizarea română încoace, petrecuți de neamul românesc în neîncetată luptă dată pentru existența sa națională, luptă al cărei rezultat este însăși ființa noastră de astăzi.

Dacă din punctul de vedere al nostru deslipirea unor teritorii din patrimoniul nostru național este o nedreptate, din punct de vedere al intereselor permanente europene este o greșală regretabilă. Ea va avea drept consecință o continuă turburare a păcii și a liniștei în această parte a lumei. Nimeni nu se poate legăna în iluzia deșartă că neamul românesc compus din peste 16 milioane suflete, așezat într-o continuitate geografică, cu o unitate culturală desăvârșită și cu o conștiință națională trează, va suferi în liniște desmembrarea sa, după ce a cucerit și înfăptuit odată unitatea sa națională, care este ținta și singura condiție de desăvârșire a popoarelor civilizate. Nimeni nu va putea crede, că poporul românesc se va resemna și va suferi în liniște, ca peste 4 milioane de suflete românești să fie îndepărtate din trupul națiunei și zeci de mii de km.patrați să fie rupți din teritoriul național.

Este în interesul Europei întregi, ca la gurile Dunării și în puternica fortăreață a Carpaților de Est, să stăpânească un popor vrednic și numeros și să fie realizat prin el un regim consolidat, capabil să susțină pacea și liniștea.

Acest popor nu poate să fie decât cel românesc. La aceasta îl predestinează așezarea sa geografică, numărul său covârșitor față de celelalte popoare din bazinul Dunării, firea sa tolerantă și aptitudinile sale culturale.

El nu poate fi nou desmembrat şi subjugat, căci ar deveni el însuşi un izvor şi un focar de nelinişte. Este cu siguranţă de prevăzut, ca nemulţumirea şi jignirea alor 16 milioane de oameni, va fi un izvor de nelinişte şi de permanentă rivalitate între cei cari vor dori să profite în folosul lor de tragedie sufletească acelor despărţiţi cu forţa.

Dacă enclavele minoritare din Transilvania au interese naţionale de ocrotit, această ţintă se poate realiza şi pe altă cale decât prin ruperea teritoriilor naţionale dela Patrimoniul naţiunei române.

Fidelitatea maghiară faţă de Axă.

Ungurii invocă în favoarea lor, că încă dela războiul mondial ei au fost tovarăşii de luptă ai Germaniei şi că în calitate de foşti aliaţi, li se cuvine acum Ardealul, drept pradă de războiu. Dar tot ei au creat o literatură întreagă, silindu-se a dovedi că, în Iulie 1914, primul lor Ministru Contele Stefan Tisza, a luptat din răsputeri contra războiului, pe care nu l-au vrut decât Germanii şi în care ei au fost târaţi ca "victime".
In realitate ungurii n-au urmat decât o politică de oportunism şi duplicitate. Ei au încercat după dezastru să obţină prietenia şi iertarea aliaţilor. Conţii şi baronii au cultivat până în ajunul victoriei germane şi italiene, cu acelaş zel, bunăvoinţele franceze şi engleze, până într'atât, încât în ultimii ani pieţele Londrei şi Parisului erau cu adevărat inundate cu cărţi, broşuri şi articole tipărite, precum se ştie, monede falsificate în scopuri patriotice. Bărbaţi politici englezi ca, Rothermere, Ministri francezi ca, D.Monzie, Pierre Cot, Francois, Tessan şi alţii deveniseră maghiarofili cunoscuţi. Ce să mai vorbim de propaganda lor din Anglia, de nenumăratele banchete şi congrese ale contelui Stefan Bethlen în Marea Britanie ? Toate aceste nu s-au uitat. Si nici această subită "Schimbare la faţă" în contra englezilor şi francezilor a doua zi după înfrângerea lor. Insăşi "Sfânta coroană a Sf. Stefan" n-a fost oare oferită oricui, englezilor în deosebi pentru revizionism, ca pe urmă după catastrofa Franţei imediat să se prezinte şi să se constitue în puntea care "leagă" indestructibil Axa Roma-Berlin ?

Afirmaţia unei fidelităţi continue şi neîntrerupte către Germania nu va induce în eroare pe nimeni şi mai ales nu pe Führer
De Adolf Hitler are în sânge toată tragedia Austriacă şi cunoaşte raporturile ei maghiare. Dacă pentru germanism, austricianismul a fost o tragedie, ce a putut fi oare pentru români, într-o formă şi mai gravă, maghiarismul ? Nimeni ca Adolf Hitler nu poate înţelege mai bine problema românească. Noi am văzut cum Führerul nu a ezitat a arunca în balanţă totul pentru salvarea şi alipirea şi celei mai mici rămăşiţe ce n-a intrat încă în unitatea germană. Cum n-ar înţelege hotărârea noastră de a sacrifica totul, nu pentru mici rămăşiţe româneşti, ci pentru însuşi leagănul naţionalităţii noastre, care este Transilvania?

Despărţirea Transilvaniei sau a unei părţi a ei de România, constitue cea mai mare greşală a noului statut politic al Europei centrale.

In ceace priveşte Italia, se pare că invectivele ungureşti străbat tot mai mult, iar adevărurile noastre tot mai estompat la Roma. Renaşterea noastră ca popor s-a făcut prin Italia. De acolo ne-au adus istoricii invierea. Acolo sunt şi astăzi oasele părintelui naţionalismului nostru politic, ale lui Inocenţiu Micu Clain.

Nu vrem să ne abandonăm unui patetism romantic. Putem totuşi să ne întrebăm "Ce aşteaptă Roma dela maghiari" ? Bararea anarhiei dela Răsărit ? Noi suntem aceia cari am îndeplinit acest rol şi chiar îl putem îndeplini şi în viitor, cu sau fără ei. Dar mergând pe această cale, ducele va desarma cea mai serioasă, dacă nu unica rezistenţă a hotarelor dela Nord ale Imperiului suscitat. Factorul cel mai decăpetenie în acest Sud-est european, este armata română. Nu trebue demoralizat acest factor. Primim o colaborarea cu ungurii, dar nu printr-o mutilare a noastră.

De aceea îndreptăm apelul nostru către duce, nu patetic, totuşi sincer, cald : Duce, posturile avansate dela Dunăre cer Romei dreptate. Dacă glasul nostru va fi ascultat, pacea şi liniştea pot fi salvate.

Hotărârea arbitrară dela Viena.

Hotărârea arbitrară dată de cei doi ministri ai Axei, la 30 August, la Viena, a fost o lovitură catastrofală dată loviturei naţionale a poporului românesc/ şi unităţi geografice, politice şi morale a Transilvaniei. Gravitatea ei nu a fost prevăzută de nimeni în Romania, tocmai pentrucă nedreptatea ei pare de neconceput Ea este în contradicţie cu toate declaraţiile anterioare, care susţineau, că se urmareşte o soluţie întemeiată pe dreptate şi că ea va căuta să pună capăt, odată pentru totdeauna, diferendului maghiaro-român, încheind o pace durabilă şi definitivă.

Aceste aşteptări au grave desamăgiri.

Hotărârea arbitrară dela Viena constitue o flagrandă nedreptate şi ea nu poate menţinută pentru următoarele motive:

1. Unitatea geografică a Transilvaniei. Mărginită de jur împrejur de munţi cu părţile ei anexe / jud. Sălaj, Bihor, Satu-Mare, Maramureş /, cu un sistem onografic şi hidografic propriu, cu căi de comunicaţie unitare, Transilvania formează unitate geografică aproape ideală. Efectele acestei unităţi geografice au creiat şi partea ei istorică mereu unitară. Sub daci sau goţi ca şi sub romani, în timpul invaziunilor streine, ca şi a voivodatelor sub turci, sub habsburgi, şi, în sfarşit făcand parte din România Mare, ţara aceasta a avut întotdeauna aceeaş soartă, pe care au împărtăşit-o toţi locuitorii ei şi toate părţile ei. Nici odată în toată istoria ei cunoscută de 2500 ani dela Agatir şi până la hotărârea dela 30 August 1940, dată la Viena, aceasta ţară nu a fost taiată în două şi împarţită nici o clipă. Acest fapt singur ajunge pentru a sublinia cât este de intenabilă hotarârea şi pentru a demonstra că este imposibil ca poporul românesc să se resemneze la situaţia prin ea.

Imposibilitatea geografică şi economică, în care a fost împinsă Transilvania prin hotărârea dela Viena, o dovedeşte până la evidenţă situaţia în care a ajuns Clujul şi împrejurimile sale. Clujul s-a întemeiat încă în vremile preistorice, primind o organizare de oraş şi cetate importantă sub Romani, cunoscută sub denumirea de Napoca. Intemeietorul oraşului Cluj a avut raţiunea sa economică, precum au avut toate oraşele importante, în împrejurarea, că erau aşezate în noduri de comunicaţie şi atingere alor două regiuni de producţie deosebită, mijlocind schimbul de mărfuri. Astfel Clujul a fost aşezat la punctul de atingere muntoasă a Munţilor Apuseni, cu Câmpia Ardealului şi Valea Someşului, avand menirea de-a face schimbul de mărfuri între regiunea munţilor şi cea a câmpiilor, Clujul nu poate fi lipsit de această misiune a sa, fără a fi nenorocite aceste două regiuni, cu care formează un corp inseparabil economic şi geografic. Ori aceste două regiuni sunt curat româneşti, deci Clujul nu poate aparţine în mod logic şi just decât României. Acest adevăr îl evidenţiază în mod surprinzător, mizeria în care a ajuns, în timp atat de scurt oraşul Cluj, decând a fost rupt din mediul său natural. Acelaş lucru s-a întâmplat cu Braşovul şi cu regiunea secuiască, ce nu poate fi separată de cursu mijlociu al Oltului, al Târnavelor şi Mureşul. Intreaga populaţie a secuimii e ameninţata de mizerie, fiind lipsită de spaţiile vitale în care se înşiră chiar şi vechiul regat, spre capitala caruia au gravitat clasele producătoare ale populaţiei secueşti. Poporul maghiar din Transilvania s-ar pronunţa categoric împotriva verdictului dela Viena.

2. Ruperea arterelor de comunicaţie şi a legăturilor economice Noua graniţă taie linia ferată Braşov-Cluj, care este artera de comunicaţie principală a provinciei. Tot astfel râurile Oltul Someşul şi Mureşul sunt întretăiate de graniţele turburătoare a circulaţiei şi a unei regiuni de ape raţională. In special Mureşul râul central al Transilvaniei, isvoreşte pe teritoriul maghiar, dar trece prin teritoriul românesc pe o lungime de cel puţin 300-400 k Plutaritul devine astfel imposibil, fiind nevoit să treacă de două ori graniţe economice vamale.

3. Nerespectarea principiului naţionalităţilor

Hotărârea dela Viena a dat Ungariei o majoritate românescă de 1,304,000 /52% / de suflete spre a elibera o minoritate ungurească de 968,000 de suflete. Dintre celalte frânturi de popoare, care locuesc pe acest teritoriu / germani, evrei şi puţini ruteni trebue să se ţină seamă cel puţin de voinţa minorităţii germane Membrii ei în număr de aproximativ de 7?000, au protestat hot contra deslipirii lor de România. ...

a merge chiar până la scene violente cu puținii unguri din acea regiune și la proteste exprimate la Berlin.

Cât pentru cei 45000 -50000 de șvabi din ținuturile Satmarului, treziți abea de curând la constiința națională, grație tratamentului de specială bunăvoință aplicat minorității germane în România, ei sunt expuși să recadă în starea de letargie,, care sub regimul maghiar începuse să se transforme treptat în moarte prin adoptarea progresivă a limbei maghiare.

Hotărârea dată în arbitrajul dela Viena a lovit, în primul rând principiul naționalităților. De oricare parte s-ar găsi un observator al evenimentelor, fie de partea axei, fie în tabăra opusă ei, el va trebui să recunoască faptul obiectiv, imposibil de tăgăduit, că supunerea unei majorități naturale sub stăpânirea unei minorități atinge principiul fundamental al constituirii statelor moderne, care este principiul național. Statul modern nu se poate întemeia pe altă bază, decât a vieții organice, pe a unei personalități colective, care e naționalitatea, Orice încercare de a nesocoti sau viola drepturile ei, este nu numai o nedreptate făcută prin călcarea dreptului de auto- determinare, prin distrugerea libertății ei morale, dar este și o greșală politică.

Ea stârneste în mod fatal o reacțiune și duce la lupte, care nu se pot sfârși decât atunci, când partea lezată este, fie compet distrusă, fie din nou satisfăcută și eliberată.

Nu putem crede că axa urmărește distrugerea completă și definitivă a românismului, ca naționalitate și dispariția lui de pe harta Europei, încercare ce credem că, ar fi nu numai monstruoasă, dar și imposibilă de realizat. Dacă puterile axei ar fi avut acest gând, ele nu s-ar fi mulțumit cu hotărârea dela Viena, ci ar fi mers mai departe. Cât timp însă exsistența unui Stat Românesc este principial admisă de puterile axei, ca neformând o primejdie pentru ea, precum se pare că rezultă din hotărârea dela Viena, acest Stat Românesc, oricât de redus și poporul românesc chiar lipsit de o viață de Stat proprie, nu va putea să renunțe nici odată și cu nici un preț la spirația de a trai o viață națională unitară, împreună cu toți fiii săi, ori unde să găsesc în majoritate și în continuitate teritorială ca masă principală a românismului. Acest indescriptibil și sfânt al poporului românesc nu va putea să se stingă decât odată cu el însuși.

Nimeni nu va putea convinge poporul acesta să renunțe definitiv la partea din transilvania cedată în virtutea arbitragiului dela Viena .-

Felul cum a fost trasată noua graniță, departe de a liniști poporul românesc, a izbutit, din potrivă, să-l convingă cu nouă putere, cât de mare și adânc întemeiată este dreptatea lui proprie. Deși s-a căutat să se inglobeze în Ungaria un minim de populațiune maghiară, cuprinzând toate masele maghiare cu importanta insulă a secuilor, cu numeroase enclave mărunte și sate risipite în județul Someș, Cluj, Sătmar și Sălaj, împreună cu infiltarțiunile maghiare de lângă hotare, creindu-se o frontieră, intrând în forma artificială și absurdă a unui sac, totuși nu s-a putut evita, ca pe acest teritoriu să nu se anexeze o majoritate românească. Faptul singur demonstrează mai mult ca ori ce argumente, forța blocului românesc în Transilvania și caracterul lui majoritar indestructibil. Hotarârea dela Viena are meritul de a veni în sprijinul tezei românesti și de a face dovadă practică și ad oculos, că Transilvania este o țară în majoritate românească, și că acest caracter al ei nu poate fi schimbat prin nici o silnicie și prin nici o artificialitate.

— O greșală politică: creiarea unui nou iredentism revizionist și a unor noui complicații. Să ni se îngădue să o spunem cu sinceritate: credem că hotărârea dela Viena constitue o mare greșală politică săvârșită de Axă, direct interesată în menținerea liniștei în Europa-Răsăriteană. Ea a zdruncinat încrederea popoarelor în ordinea de dreptate,pe care Axa a anunțat că, vrea să o realizeze în această regiune.

România nu a luat nici odată atitudine dușmănoasă împotriva Germaniei și Italiei. Românii din Transilvania și Bănat păstrează în special poporului german recunoștiință pentru progresele ce a realizat sub influența culturală germană.

Tratatul economic încheiat în Martie 1939 cu Germania, este mărturia cea mai bună. In cursul războiului, România nu a schițat nici un gest împotriva puterilor Axei și nu merita să fie astfel tratată de către aceste puteri.

Credem că Axa are tot interesul să se pună capăt litigiului Româno-maghiar pe altă cale, decât aceia a unei nedreptăţi, care este rezultatul unei preferinţe nejustificate pentru una din părţile din litigiu. Hotărârea de arbitraj însă a adâncit şi permanentizat conflictul dintre aceste două naţiuni vecine, pentru a satisface iredentismul maghiar absolut nejustificat, susţinând cauza unei minorităţi contra majorităţii.. S-a creiat un iredentism românesc de astădată legitimat de dreptul vecinic şi inprescriptibil al majorităţii naţionale, care este aşezată în continuitate geografică şi etnică evidentă.

Conflictul dintre cele două naţiuni va continua deci şi va putea să aducă tocmai în momente critice pentru Axă surprize şi complicaţii. Vandalizmele şi cruzimile, omorurile şi distrugerile cauzate de maghiari după ocuparea părţilor judecate lor, dovedesc că: prin această hotărâre s-a făcut o greşală în contra U M A N I T A T I I . Preluarea Transilvaniei de către Români în 1918 s-a întâmplat fără nici un fel de răzbunare din partea Românilor, în mod uman şi civilizat.

TRanspunerea puterii de astă dată, s-a petrecut în valurile de sânge şi suferinţe indescriptibile ale Românilor.

Pentru preintimpinarea lor este absolută nevoie de o revizuire imediată a verdictului dela Viena, revizuire, care nu va coborâ, ci va înălţa prestigiul Axei.

UN VERDICT DAT CU EROARE DE DREPT şi EROARE DE FAPT.

Inainte de pronunţare arbitrii au cerut Guvernului Român să declare dacă va recunoste obligativitatea pentru el a sentinţei ce urma a se da.In consiliul de Coroană intrunit în noaptea de 29. spre 30. August 1940, Guvernul respectiv Regele Carol II., a comunicat celor prezenţi că România să află intr-o situaţiune de indoită coerciţiune, intrucât Guvernele Axei i-au adresat o notă cu caracter ultimativ pentru recunoasterea hotarârii arbitrare de a doua zi şi intrucât trupele rusesti, masate în mare număr la graniţa Romăniei, nelinistesc hotarul ţării, prin numeroase incidente grave de frontieră şi să pregatesc să treacă Prutul. In aceste imprejurări Consiliul de Coroană, contra sentimentului unanim al Tării cu majoritate, hotăreste de a se supune sentinţii de arbitraj, ce se pregatea la Viena. Atât Puterile Axei cât şi Guvernul Sovietic au desminţit însă aceste două afirmaţiuni ale Guvernului Român. Nu a exsistat nici o notă cu caracter ultimativ a Axei Roma - Berlin şi nici ameninţarea cu războiu a Guvernului din Moscova. Consiliul de Coroană a adus deci o hotărâre întemeiată pe o eroare de fapt evidentă. Acest Consiliu de Coroană nu avea dealtcum nici un drept de a aduce vr-o hotărâre în chestiile teritoriale ale României, precum am expus în declaraţia mea facută în Comsiliul de Cotoana în 31. Aug. 194o. Această afirmaţie a mea nu a fost contrazisă nici de Regele Carol II., nici de alţi membrii ai Consiliului de Coroană.

Astfel hotarârea dela Viena şi acceptarea ei din partea României, fiind intemeiată pe o eroare de drept şi pe o eroare de fapt, ea urmează a fi casată ca vicioasă.

Poporul românesc din partea sa înşelat şi grav prejudiciat de Guvernul şi Suveranul său a aplicat, după scurt timp, singura sancţiune, ce se putea da în asemenea caz, silind pe Regele Carol II. sa abdice dela Tron şi îndepartând guvernul.

Prin înlăturarea regimului imoral şi nepatriotic al Regelui Carol II., poporul românesc a dobândit intr-o măsură oreşcare satisfacţiune pentru această inducere în eroare.

C O N C L U Z I U N E.

Din toate aceste reiese că Transilvania, care formează o admirabilă unitate geografică şi economică, nu poate fi desfiinţată şi nici subjugată sau sfâşiată în bucăţi, ci trebue să urmeze soartea pe care i-o dictează interesele ei unitare, indrumate de poporul românesc care formează majoritatea şi care a avut în trecut de atâtea ori - şi suntem siguri că o va avea şi în viitor - adesiunea poporului german.

Voinţa unanimă a poporului român din Ardeal este realizarea unităţii naţionale intr-un Stat, deci o voinţă în perfectă armonie cu marile idei, ce domină doctrina naţional-socialistă germană şi cea fascistă italiană. Căci nu se poate să nu ne fie nouă îngăduit a menţine ceia ce Reichul şi Italia au realizat: Intrunirea intr-un singur stat a tuturor germanilor, ca şi a tuturor italienilor.

Ideia unităţii naţionale este la temelia gândirii politice moderne, în ce priveşte formarea Statelor. Poporul Românesc, compus din şasăsprezecemilioane de suflete aspiră de secole la unitatea naţională. El şi-a înfăptuit-o. Un neam înzestrat cu o perfectă continuitate geografică şi etnografică, cu o constiinţa naţională, cu o unitate culturală şi identitate de limbă uimitoare, impărţit în două confesiuni crestine, dar cu rit cu desăvârşire identic, cu o concepţie de viaţa întemeiată pe o morală crestină, nu poate fi lipsit de dreptul unităţii sale naţionale. Din aceasta Românie Unită nu poate lipsi în deosebi Transilvania, sau o parte a ei, care este leagănul neamului românesc. Distrugerea acestei unităţi este nu numai cea mai mare nedreptate pentru neamul românesc ci şi o încălcare a principiilor moderne de Stat şi oprirea unei activităţi, care abea în 22 ani, a făcut mari şi salutare progrese, pentru civilizarea acestei părţi a Europei. Desfiinţarea feudalismului, reforma agrară, reforma totală a serviciului sanitar, inglobarea intregului bazin dunarean şi a regiunii Carpaţilor intr-o reţea modernă de comunicaţii, sunt numai o parte a înfaptuirilor, cari au apropiat regiunea noastră de apus. Arbitrajul dela Viena a sfăşiat Transilvania de Nord, lăsând pradă Ungariei o populaţie majoritară românească şi ţinuturi locuite în totdeauna numai de Români.-

Verdictul dela Viena nu a vroit sa ţină seamă de faptul, că Transilvania nu a fost nici odată împărţită, în cursul istoriei sale şi ca revendicările unguresti nu au nici un temei şi nici o indreptăţire.

Dacă România şi Ungaria, în tratativele directe ce le-au avut la Turnu-Severin, nu au putut ajunge la o inţelegere în ce priveste Transilvania, însemnează că, între aceste două ţari nu este posibilă o inţelegere pe cale pacinică, în sensul dorinţelor nejustificate ale maghiarilor, deoarece România nu poate admite să i se rupa fâşii din ~~teritoriu~~ trupul teritoriului său naţional şi nici un arbitrajiu nu o poate obliga, să renunţe de bună voie la drepturile ei.-

Minoritatea risipita pe teritoriul Transilvaniei, dacă nu e mulţumită cu tratamentul uman, de care sa bucura sub regimul românesc, şi dacă Ungaria vrea să adune pe toţi maghiarii pe teritoriul ei naţional, poate sa o facă fară sa ridice pretenţiune asupra Transilvaniei româneşti. Printr-o reformă agrară şi prin impărţirea latifundiilor feudale, Ungaria poate creia condiţiuni de existenţă pentru o populaţie mai numeroasă chiar, decât aceia a maghiarilor ce trăesc în Transilvania.

Deşi Ungariei i s-a impus angajamente ferme, prin sentinţa arbitrară dela Viena, totuşi nu a găsit de cuviinţă să ţină seamă de ele. In loc să respecte drepturile Românilor din Transilvania de Nord, cum era obligată, a deslănţuit impotriva lor o prigoană barbară de extirpare. Au fost ucisi preoţi şi ţărani, pe unii i-au spânzurat de crucile bisericelor, sau schingiuţi şi bătuţi mii de intelectuali şi de săteni, s-au trimis peste graniţă în bloc sate româneşti intregi, alungând pe locuitori peste frontieră şi silindu-i cu baioneta, să semneze un act de renunţare la tot avutul lor, au organizat uj adevarat jaf în comunile româneşti, au pângărit bisericele românilor, iar pe funcţionarii români de toate categoriile i-au concediat, i-au insultat, i-au batjocorit şi bătut, trimiţându-i în România. Sălbătaciile săvârşite de unguri în Transilvania ocupată, unde s-au ucis şi copiii în leagăn, sunt fără pereche în istorie. Si ele continuă. Parte din faptele înşirate mai sus au şi fost constatate şi verificate de comisiunea mixtă germano-italiana, trimisă de Berlin şi de Roma la faţa locului. Până la sfârşit desigur vor fi toate verificate.-

In ziua de 31. Ianuarie 1941 va avea loc în Ungaria un recensamant al populaţiei, este evident ca prin cruzimile şi teroarea, prigoanele şi espulsările peste graniţe, facute în masa, se urmăreste făţiş scopul de a se transforma în timpul cel mai scurt, încă inainte data de mai sus majoritatea romanească intr-o minoritate etnică. Se ţinteste astfel un fals titlu de drept pentru revendicarile magh maghiare asupra acestui teritoriu. Marturisirea primului ministru maghiar, Contele Teleki, facuta cu francheţa, cumca aceasta acţiune a fost inscenată din ordinul autorităţilor, confirma aceasta presupunere.-

Iată opera de civilizaţie a ungurilor din Transilvania cedată lor prin arbitrajul dela Viena şi iată pacea creiată de puterile Axei în Europa Centrală.-

Firea lor de acum o mie de ani nu s-a schimbat. Ea este în contradicţie flagrantă cu firea umană şi tolerantă a poporului romănesc, care nici în anul 1918 şi nici de data aceasta nu s-a facut vinovat de excese şi de exces de persicuţie şi nici macar nu a luat măsuri de represalii faţa de ne mai pomenita barbarie săvârşită de unguri în Ardealul ocupat.

Dar noi Românii nu vom tolera, ca fraţii nostri şi pământul nostru străbun să fie din nou prada sabbataciei seculare.

Drept concluzie în numele Transilvaniei şi Banatului protestăm solemn şi solidari impotriva ciuntirii Tării Romăneşti şi în deosebi în contra deslipirii unei părţi aşa de însemnate a Transilvaniei dela trupul României Unite. Cerem respectarea hotarârilor proclamate în Adunarea Naţională, ţinută la 1. Decemvrie 1918 la Alba-Iulia. Cerem anularea rbitrajului dela Viena şi retrocedarea intregului terotoriu al Transilvaniei ocupat de unguri. Afirmăm voinţa noastră de a trăi liber şi independenţi pe stra străvechiul nostru pamânt şi de a apara cu orice mijloace şi cu supremul nostru patrimoniu naţional.

Aceasta hotarare a noastră însa nu serveste numai interesele poporului nostru romănesc, ci serveste ideia generală a păcii. Pacea în aceste părţi ale lumii, nu poate fi asigurată, decât printr-un statul teritorial, care respectă principiul dreptăţii, întemeiindu-se pe pe principiul unităţii naţionale şi a libertaţii naţiunilor. Toate popoarele din Sud Estul Europei, după părerea noastră, trebuesc înzestrate cu Statul lor Naţional, liber şi independent, echitabil delimitat, ca astfel în mod liber consimţit s ă se poată asocia intr-o mare confederaţie, capabilă să facă legatură precisă fără rivelităţi, intre puternicul masiv german şi intre intinsul spaţiu ruso-ucrainian; Axa şi în special Germania nu are nici un interes, să se prezinte ca duşman al unui pacinic aranjament al convieţuirii atâtor popoare relativ mici, dar importante prin calităţile lor etnice şi aşezarea lor geografică. Intreaga omenire, dar în primul rând Germania şi Italia ar profita dintr-o pace durabilă, care însă, după credinţa noastră, nu se poate realiza prin forţă, ci numai prin măsuri echitabile, corespunzătoare spiritului timpului şi realităţilor geografice, politice şi economice.

s.s. Iuliu Maniu

37 ~~356~~ ~~349~~ 358 357 2923

PREFECTURA POLITIEI CAPITALEI

3 Martie 1942

Dl. Iuliu Maniu s'a interesat de situaţia de pe front.

Din cercurile naţional ţărăniste se află că dl. Iuliu Maniu a invitat acum câteva zile, prin intermediul secretarului său Livianu, mai mulţi studenţi cari au fost mobilizaţi în Crimeea şi au participat la luptele grele de acolo.

Dl. Maniu le-a luat un interogatoriu amănunţit cu privire la situaţia de pe front, insistând asupra relaţiilor dintre armata germană şi română, asupra amestecului grupelor S.S. şi a Gestapoului în formaţiunile corpului expediţionar român.

Totodată s'a interesat şi de situaţia sanitară a acestor trupe.

- posibilă -

359 358

OPERAT LA FIȘE

2923 VII Comunicat 4-III-942

Alăturăm textul; scrisorii lui Maniu despre care am raportat săptămâna trecută. După cum am arătat în acest raport, scrisoarea să fie adresată Mareşalului. Faptul că ea a fost adresată totuşi d-lui Prof. Mihai Antonescu se datoreşte următoarelor considerente. Maniu crede -sau cel puţin aşa afirmă în propaganda sa- că tonul deosebit de grav al scrisorii mai ales faţă de germani ar putea să provoace o acţiune contra sa şi pentru acest caz s'a pus în gardă, evitând să adreseze scrisoarea Mareşalului, pentru a nu i se poată aduce vina de "ofensă a Conducătorului Statului". Scrisoarea se răspândeşte în cercuri tot mai largi în toată ţara şi mai ales în Ardeal, fără a fi multiplicată însuşi de sursa colportatoare, ci obligând pe acela căruia i se dă scrisoarea, s'o înapoieze şi să copieze el un exemplar la maşină, pe care să-l dea mai departe. Maniştii afirmă că această scrisoare e începutul unei lupte hotărâte nu numai a lui Maniu ci şi a altor cercuri politice contra "aservirei ţării faţă de germani". Maniu va merge până la capăt în această luptă -spun maniştii- contând chiar pe eventualitatea de a fi arestat sau chiar suprimat.

Scrisoarea este citită în cercurile maniştilor

Domnule Preşedinte,

Petrecând în timpul din urmă mai multe zile în Transilvania de Sud, am constatat cu durere că situaţia politică generală şi raporturile internaţionale în cari a intrat ţara noastră, au creat o stare de spirit şi situaţiuni, pe cari multă lume nu le cunoaşte şi cari poate nu sunt cunoscute nici de guvernul ţării. Fiind însă de o importanţă deosebită şi având repercusiuni atât asupra stării de spirit generale, cât şi asupra raporturilor de forţe din interiorul ţării, socotesc că datoria mea să vi le aduc la cunoştinţă pentru a fi apreciate după cuviinţă.

Pentru a verifica şi întregi informaţiile mele, am rugat o persoană vrednică de încredere, cu totul desinteresată, care în momentul de faţă este în afară de orice preocupare de partid sau de acţiune politică, să examineze amănunţit situaţiunea şi să-mi facă o dare de seamă cu totul obiectivă despre situaţiunea din Banat şi din Sudul Ardealului, în special în ce priveşte starea de spirit la poporaţiunea germană din acele regiuni. Aceasta, în deosebi pentru că toţi românii cu cari am avut contact, orăşeni şi săteni, mi s'au plâns că atitudinea conlocuitorilor maghiari şi în special germani din acele provincii a devenit aproape insuportabilă. Demnitatea naţională a românilor este zilnic umilită, iar în concurenţa economică elementul românesc este pas cu pas desavantajat.

Pentru a simplifica expunerea mea, îmi iau libertatea a Vă prezenta darea de seamă a informatorului meu, aşa cum am primit-o. Citind-o veţi binevoi a vedea că poporaţiunea germană, bucurându-se de un tratament excepţional de favorabil în raport cu cel aplicat poporaţiunii autohtone române, a reuşit să organizeze o viaţă naţională proprie, nu numai complect separată de poporul românesc, dar şi independentă de statul nostru, cu tendinţă vădită de a se transforma într'un stat în stat. Dreptul acordat cetăţenilor de origină germană de a se grupa în organizaţii politice, care este refuzat poporaţiunii româneşti - dreptul ce au, de a ţine întruniri publice fără autorizaţie, de a-şi crea organizaţiuni premilitare, încuviinţarea de a purta uniforme şi arme şi de a face exerciţii în aceste unităţi organizate, aşează poporaţiunea germană într'o stare de superioritate politică şi morală faţă de cea românească.

Nu numai atât, dar această situaţiune poartă în sine germenele unui pericol evident; Acest pericol apare cu atât mai serios că poporaţiunea germană nu mai ţine nici o legătură sufletească cu ţara românească şi recunoaşte pe faţă că aşteaptă ordine dela Reichul german şi dela Führerul lui. Spre a dovedi acest lucru, îmi iau libertatea să Vă alătur în original şi în traducere românească un apel al d-lui Herman Jeckeli din Braşov, comandantul organizaţiei "Deutsche Mannschaft" (Trupa germană), apel apărut cu învoirea cenzurii româneşti în ziarul "Südostdeutsche Tageszeitung", organul central al grupării germane din România. In acel apel se afirmă dela început cu claritate răspicată că "noi naţional-socialiştii credem în Führer şi Marele Imperiu german din viitor". În continuare autorul arată conaţionalilor săi că "Adolf Hitler a destinat grupului nostru etnic rolul de a pecetlui frăţia de arme româno-germană prin participarea noastră în cadrul armatei româneşti".

Dl. Jeckeli spune că cetăţenii minoritari germani au obligaţia de a lupta <u>din ordinul Führerului</u> în armata română, lăsând deci a înţelege că această obligaţiune izvoreşte din disciplina ce o datorează faţă de ordinele Führerului, nu faţă de autoritatea statului românesc. El face deci apel la germanii din România să intre în armata română " deşi ştiu, spune el, că multor bărbaţi din grupul nostru etnic le vine greu să execute acest ordin".

Insfârşit, autorul variază această idee din nou, declarând că "deşi o altă soluţiune ar putea să apară ca mai prielnică -ordinul Führerului constitue pentru noi cea mai sfântă datorie şi ne dă puterea să aducem şi <u>cea mai grea jertfă pentru Germania.</u>"

Si pentru ca îndrăzneala să fie şi mai întreagă, apelul se termină

./.

astfel: " Fie pe frontul armelor, fie pe frontul;patriei, iubirea noastră se cheamă Germania, atitudinea noastră supunere, voinţa noastră se cheamă victorie, credinţa noastră cheamă: Adolf Hitler"; De români nici un cuvânt, de regele nostru, de conducătorul şi guvernul ţării nici un cuvânt! Acest apel care trădează modul de simţire şi de gândire al germanilor dela noi s'ar fi putut lansa oriunde în Germania, dar nu în România. Spre nefericire însă germanii din Ardeal şi Banat socotesc de pe acuma aceste provincii ale noastre ca aparţinând Germaniei Mari, ţinând rolul de "Ostmark" al Austriei de odinioară. Probabil pentru acest motiv ziarul german şi-a schimbat denumirea veche în "Südostdeutsche Tageszeitung".

De altfel printre minoritarii noştri germani se vorbeşte pe faţă de planul de a se constitui după războiu un "Donauland", format din Transilvania şi Banat, rupte din trupul ţării noastre şi supuse conducerii elementului german minoritar subux protectoratul Marelui Imperiu german. Văzute prin această prismă organizaţiile civile şi paramilitare, cum şi manifestaţiile minorităţii noastre germane alcătuesc un început de realizare a acestor planuri.

Se pune dela sine întrebarea de unde izvorăşte acest curaj neobişnuit al germanilor dela noi, odinioară foarte timizi şi circumspecţi. Singure succesele armelor germane nu pot fi cauza, căci, spre pildă în Ungaria germanii nici pe departe nu şi-au însuşit acest curaj! Cauza este deci locală: toleranţa xxxxxxxxxx inaugurată de regimul ex-regelui Carol, toleranţa continuată şi de regimul actual şi încurajarea exercitată de unii germani din Reich în România, care se manifestă cu multă consecvenţă, cum dovedeşte şi ultimul discurs al d-lui ministru plenipotenţiar, baronul Manfred von Killinger.

Dacă Ministrul plenipotenţiar al Germaniei găseşte posibil să pronunţe un discurs în care, cu un aer protector, distribue laude la adresa conducătorului statului nostru şi-şi arată mulţumirea că "haosul" pe care l'a găsit la venirea sa în ţara noastră a dispărut -fapt care-l ispiteşte de necesitatea de a interveni el însuşi în afacerile interne ale ţării noastre, declarând pe unii din oameni cuminţi, pe alţi nebuni sau hoţi de drumul mare, adresându-le pe faţă, fără perdea, admonestări, evident că poporul german dela noi, plin de mândrie proprie şi de dispreţ pentru bietul popor românesc, socoteşte Ardealul şi Banatul ca parte integrantă a Germaniei, deocamdată sub protectorat deghizat german. Aceasta, cu atât mai mult cu cât lumea ştie că dl. Killinger a mai ţinut o asemenea cuvântare, faţă de care conducerea partidului nostru a ridicat la vremea sa protestul său solemn, dar fără rezultat. Germanii ca şi românii pot socoti deci că situaţiunea umilitoare a românilor şi puterea germană la noi încetul cu încetul a alunecat până la punctul de a fi iremediabil. Deci germanii cutează orice, iar românii tolerează orice!

Armata se găseşte în luptă alături de Germania şi sub suprema comandă germană. Viaţa economică, industrială, comercială, în bună parte germanizată, comerţul nostru extern aproape cu totul la dispoziţia Germaniei, poporul german stat în stat, liber de a face ce vrea şi lăsat să declare pe faţă că se supune ordinelor şefului unui stat străin, oricare ar fi ele, iată situaţiunea în care se află ţara noastră! Am fost întotdeauna -atât la guvern cât şi în opoziţie- partizanul respectării drepturilor naţionale ale fiecărui popor până la marginea impusă de disciplina noastră de stat şi de considerentele unităţii şi independenţii ţării noastre, dar cu condiţia ca alte neamuri să nu aibă mai multe drepturi în ţara noastră decât poporul nostru românesc, întemeetor şi susţinător de stat. Ori, tabloul schiţat pe scurt în cele precedente dovedeşte contrariul, ceace se petrece la noi în ţară în raport cu poporul german, nu este o politică minoritară, ci o renunţare umilitoare şi periculoasă pentru viitor.

Nu sunt duşmanul poporului german. L-am apărat pe vremuri ca deputat în camera ungară în contra cotropitoarei politici maghiare. Mai târziu, ca prezident al consiliului dirigent şi ca Prim- Ministru, am înfiinţat şcoli

./.

germane, am pus capăt procesului lor de maghiarizare, şi le-am dat largi îndreptăţiri, dar nu pot admite umilirea şi inferiorizarea poporului românesc.

Nu situaţiunea noastră umilitoare mă îndeamnă să Vă adresez aceste câteva rânduri informative, pentru că palmele ce li dă cineva unui individ legat în lanţuri nu ofensează pe cel pălmuit, ci pe cel ce pălmueşte, şi în grija căruia este el încredinţat, ci pericolul ce constitue pentru viitor această stare de ~~xxxxxx~~ lucruri şi pierderile de tărâm şi bunuri naţionale, materiale şi sufleteşti cari rezultă din această situaţie. Guvernul ţării are datoria să pună la adăpost ţara de acest pericol. Tara-l vede, îl simte şi este adânc îngrijorată. Am crezut de datoria mea, domnule Preşedinte ad-interim, să vă pun în cunoştinţa acestor fapte şi acestor stări de spirit.

Numai mânuitorii răspunzători ai puterii publice ar putea să ştie ce este de făcut, căci ei cunosc toate laturile problemei, dar noi cari ne găsim în afară nu putem decât să constatăm că situaţia a devenit intolerabilă.

Vă rog d-le Preşedinte, să binevoiţi a primi asigurarea înaltei mele consideraţiuni.

Cu distinsă stimă

(ss) Juliu Maniu

Bucureşti, 22 Februarie 1942.

361 354 363 362

2923

PREFECTURA POLITIEI CAPITALEI
6 Martie 1942

OPERAT LA FIȘE

Consfătuire la locuința d-lui Maniu.

Din cercurile național țărăniste se află că dl. Iuliu Maniu a convocat în ziua de 4 Martie a.c. pe fruntașii național țărăniști aflători în Capitală.

Cu această ocazie dl. Maniu le-a atras atenția că guvernul este pe cale de a forma un parlament nou coorporatist și un consiliu de stat, după metoda lui Carol II.

Dl. Maniu a adaogat că dl. Mareșal Antonescu va face sforțări de a atrage în acest parlament și în consiliul de stat personalități politice din cadrul partidului național țărănist.

In această eventualitate, d-sa i-a sfătuit pe toți să refuze asemenea propuneri cari nu cadrează cu demnitatea partidului și cu țelurile sale de viitor.

- posibilă -

D.G.P.

- 12 Martie 1942 -

a/ Național - țărăniști

Dl. Iuliu Maniu a sosit la Deva în ziua de 10 Martie a.c., ora 13 - venind cu mașina, dela Sibiu - însoțit de fostul deputat Vasile Serdici.

El a descins la hotelul "Crucea Albă", unde era așteptat de fostul ministru Petre Groza, președintele grupării dizolvate "Frontul plugarilor", a cărei nuanță democrată de stânga este cunoscută.

Dl. Maniu, însoțit de Petre Groza și Vasile Serdici, s'au dus la Spitalul de Stat din Deva, unde au vizitat pe fiul lui Romulus Boilă, internat în acel spital.

In seara aceleiași zile, dl. Maniu și Serdici au vizitat pe Groza, la locuința acestuia din urmă, unde se găsea și avocatul Roman, din Deva.

- sigură
- sursă Inspectoratul de poliție Mureș.

. . .

./.

fila 514

-2-

Intimii d-lui Maniu, din București, au primit vestea că acesta se va înapoia în Capitală la data de 14 Martie a.c.

- sigură
- sursă C.D.

. . .

Inainte de a părăsi Capitala, dl. Iuliu Maniu a primit vizita studentului Gheorghe Matei, care i-a fost recomandat de fostul fruntaș liberal georgist, Principele Sturza, ca un bun organizator.

Principele Sturza - care a însoțit pe studentul Gheorghe Matei - a rugat pe dl. Maniu să-i încredințeze acestuia misiunea de a organiza tineretul național țărănesc din Capitală.

Dl. Iuliu Maniu a amânat luarea unei hotărâri, în această privință.

- sigură
- sursă C.D.

---

364 357 366 368

OPRIT LA FIŞE

12.III.1942 **VERIFICARI**

Legăturile dintre Hans Otto Roth şi Oţoiu trebuesc socotite - după părerea manistilor - ca având un caracter obişnuit, dat fiind calitatea lui Roth de reprezentant al industriei şi finanţei săseşti.

Activitatea luiRoth în domeniul politic este redusă, aproape inexistentă, spun maniştii. Roth nu a fost niciodată un democrat. El este un conservator german, reacţionar, şovin, dar în disgraţia conducerii actuale a grupului etnic.

Hans Otto Roth îşi menţine totuşi situaţia de reprezentant calificat al burgheziei săseşti; calităţile sale personale îl ajută pentru aceasta.

Hans Otto Roth a avut de câteva ori contact cu Maniu la Bucureşti şi Sibiu; Hans Otto Roth a declarat că face aceste vizite din curtenie, însă în realitate el a venit să se informeze.

La rândul său, Maniu ţine să aibă un contact permanent cu reprezentanţii germanilor moderaţi din Ardeal, întrucât aceştia au adus un aport însemnat la realizarea Unirii şi ar mai putea aduce într'o situaţie similară servicii importante din punct de vedere românesc.

Rudolf Bransch a vizitat deasemeni pe Maniu în câteva rânduri, spre a-l asigura că grupul său luptă pentru readucerea Ardealului cedat. După ştiinţa lui Maniu, Bransch lucrează, în Germania, ca emisar secret al guvernului român, în favoarea tezei româneşti.

Maniştii consideră pe Bransch ataşat cauzei româneşti.

~~358~~ ~~366~~ ~~365~~ 367

3 Martie 1942

2923/3

2983/3

OPERAT LA FIŞE

Dl. Adrian Oţoiu, s'a întâlnit eri cu dl. Hans Otto Roth, cu care a avut loc o lungă convorbire.

Fostul administrator delegat al Băncii Naţionale şi amic personal al d-lui Maniu, s'a văzut în faţa unei adevărate confesiuni de credinţă, pe care s'a şi grăbit s'o transmită d-lui Maniu, astăzi.-

Dl. Hans. ott- Roth, in numele său şi al altor germani din Ardeal (Rudolph Brandsch) a declarat că nu are nimic comun cu atitudinea şi tonul grupului etnic al d-lui Andreas Schimdt, despre care a avut cuvinte injurioase.-

» Nu numai că este fiu de ţăran, dar se şi poartă wie ein Bauer - a spus d-sa.-

Dl. Hans otto Roth, a ţinut să sublinieze nu numai că se desolidarizează de 'spuecăturile' nouiei conduceri şi germanilor din România, dar să şi regrete că gesturile din ultima vreme, vin să sape prăpastie dintre germani şi români, în Ardeal. Rămân partizan al raporturilor civilizate din trecut, cari au dus, d-le Oţoiu, la o colaborare frumoasă şi amicalaă, a întărit fostul sebator al grupului german.-

------- sigură -

68

~~359~~ ~~366~~ 368

Pentru Popescu II.

10 Martie 1942

Br.

~~367~~

Referitor la informaţia D-voastră din 8 Martie a.c. cum că Ştirbei l-a văzut pe Maniu în ziua de 7 Martie la domiciliul acestuia din urmă, rugăm a proceda urgent la o verificare, întrucât după alte informaţiuni preşedintele grupării naţional-ţărăniste a plecat din Capitală în ziua de 6 Martie a.c., la prânz, fără a se mai întoarce în Bucureşti până în prezent.-

------

367 360 368 17 II 42 369

OPERAT LA FIȘE

III.

Intimii colaboratori ai Dlui Maniu afirmă că un lot de comandanti legionari şi-ar fi oferit serviciile, Dlui Maniu, cu mentiunea că vor să urmeze testamentul lui Corneliu Codreanu, care după cum se ştie recomanda legionarilor ca după disparitia sa să se alăture la acţiunea lui Iuliu Maniu.

Lotul celor ce vor să se alăture de Iuliu Maniu este compus în majoritate de ardeleni.

Fără ai respinge, Iuliu Maniu le-a recomandat cuminţenie şi să caute să canalizeze masa legionarilor spre o singură acţiune, si anume către lupta cinstită şi deschisă pentru cauza Ardealului, comportându-se astfel încât prietenii ca şi duşmanii Tării să-si dea seamă că în ce priveşte Ardealul este o comunitate de vederi, perfectă între toţi fii Tării, pe această temă neexistand deosebiri de vederi între Guvern şi opoziţie ori care ar fi nuanţa politică. Iuliu Maniu a precizat că toată acţiunea sa din prezent nu este dusă decât pentru cauza Ardealului, aşa că toţi acei cari luptă pentru Ardeal sunt alături de D.Sa.

---

368 ~~361~~ ~~369~~ 370

2923

14.III.1942

Maniu a plecat dela Sibiu la Baia de Arieş, unde se află cointeresările sale miniere.

OPERAT LA FIŞE

8

~~362~~ ~~369~~ ~~371~~ ~~370~~

PREFECTURA POLITIEI CAPITALEI

15 Martie 1942

\-\-\-

8 Maniu 2903

OPERAT LA FIȘE

Svonuri despre autonomia Ardealului.

In rândurile maniştilor se comentează cu insistenţă că saşii, secuii şi chiar românii ardeleni ar avea intenţia să ceară printr'un memoriu, autonomia Ardealului, care să fie condus de către un reprezentant al fiecărei naţionalităţi.

Sediul administraţiei va fi la Cluj.

Acest proect se afirmă că este mult susţinut de grupul etnic german din România .-

Se susţine chiar că s'ar fi multiplicat la gapirogram mai multe hărţi în sensul celor de mai sus.

\- posibilă -

\-

\- \-

I :

TE:

a

ile

e particulare

nternării:

S.S.I.-C.I.-Agentura I-a 18 Martie 1942

~~370~~ ~~363~~ ~~371~~ 372

D 2923

OPERAT LA FIŞE

P.P.

Iuliu Maniu are în lucru un nou memoriu, -cel mai mare după afirmaţiile sale, care va fi gata redactat în 3-4 săptămâni-, care va cuprinde următoarele:

a./ Legăturile sale cu Mareşalul şi un rezumat al tuturor memoriilor trimise Conducătorului Statului;

b./ Situaţia politică a ţării;

c./ Situaţia externă;

d./ Adevărul asupra convorbirilor dintre Antony Eden şi V.Molotov în luna Decembrie 1941;

e./ Ce face Ungaria;

f./ Frontul de răsărit;

g./ Situaţia din Ardealul cedat;

h./ Tensiunea din Ardealul românesc;

i./ Ce urmăreşte Germania cu România şi guvernul Antonescu.

———

371 364 373 372

2923

21.III.1942

Maniu continuă să se folosească, în raporturile cu intimii săi, de un limbaj convenţional.

Din acest punct de vedere e caracteristică ultima conversaţie telefonică dintre Maniu şi Mihai Popovici.

Mihai Popovici convenise cu Ghiţă Popp să cheme pe Maniu în Bucureşti pentru a provoca un schimb de vederi între fruntaşii grupării cu privire la situaţia politică creată după manifestaţia revizionistă.

Mihai Popovici a vizitat apoi pe dr. Lupu, căruia i-a spus că Maniu a lăsat vorbă, la plecarea sa din Bucureşti, că nu se întoarce decât atunci când prietenii săi politici vor socoti necesar.

Dr. Lupu a replicat că lasă la latitudinea lui Mihai Popovici să aprecieze dacă e cazul să cheme pe Maniu.

In conversaţia avută cu Maniu, la telefon, Mihai Popovici i-a spus că nu socoate de cuviinţă să-l cheme la Bucureşti, că guvernul a aranjat deocamdată bine lucrurile şi că îl va anunţa când va socoti că prezenţa sa e necesară.

Drept urmare a acestei conversaţii, Maniu a cerut ca Serdici să vină imediat cu automobilul la Sibiu, spre a-l aduce în Bucureşti.

Din toate acestea, dr. Lupu a conchis că între Maniu şi Mihai Popovici e convenit un anumit limbaj, pentru uzul cenzurii telefonice şi că în asemenea cazuri lucrurile trebuesc luate într'un sens invers, decât acel care reiese din conversaţie.

OPERAT LA FIŞE

2923

AGENTURA ARDEAL
Centrul C.I.Alba Iulia
21 Martie 942

Inf.Sigura
Sursa Serioasă
Verificata

Nr.85

In ziua de 21 Martie 1942, Domnul Iuliu Maniu, a venit cu autobuzul C.F.R.dela Turda la Alba Iulia.-

Aici nu a stat decat dela un autobus la altul, cu care a contianuat drumul la Sibiu.-

Svonindu-se de sosirea sa in Alba Iulia, a sosit la statia de autobuze, Domnul Ioan Pop, fost subsecretar de stat la Interne, care locuieste chiar in apropier a statiei, cu care Domnul Maniu s'a intretinut pana la plecare, timp de un sfert de oră, stând pe trotuar.-

Dupa cat se stie, Domnul Maniu, a fost la Baia de Arieș unde sta nepotul sau, profesorul Romul Boila, ambii avand acolo proprietati aurifere.-

Dobosan Ioan

23.III.1942

Maniştii contestă că ar exista un curent - în accepţia exactă a cuvântului - în favoarea unei autonomii a Ardealului.

Această ştire provine din nemulţumirile individuale manifestate de unii dintre refugiaţi cari, uneori, copleşiţi de greutăţi, afirmă "mai bine ar fi sub nemţi; ne-am putea întoarce măcar acasă"

Asemenea exclamaţiuni se aud xxxxx deseori între refugiaţi.

Despre un curent propriu zis, nu poate fi vorba.

Maniştii cred că din aceeaşi stare de spirit a ieşit şi informaţia inexactă cu privire la demersul lui Haţieganu către Ribbentrop.

Maniu, întrebat, a arătat:

1) Aparent, o administraţie germană ar fi mai bună. Imediat ungurii ar cere acelaş lucru şi pentru Ardealul românesc.

2) Nemţii n'ar guverna în favoarea românilor, ci în favoarea grupului etnic şi a intereselor germane. Impotrivirilor, le-ar răspunde cu mai mare brutalitate ca ungurii.

3) Cu xxxxxxx ungurii ne-am mai mai putea bate; cu germanii e greu de presupus.

Tendinţa autonomistă există însă în sânul minorităţii germane care crede, că în acest fel , şi-ar asigura o hegemonie asupra Ardealului.

23.III.1942

Gr. Politica

3 comunicări

P.C. M.C.M. Arh. S.Z.I. 367

24 Martie 1942

Gabinet Milit. M.St.M. S.II

374 375 376

2923

Secret

36707

OPRIT LA FI[...]

24.3.942

Difuzare.

Colonel

B26

N O T A

Manifest manist destinat Ardealului Ocupat.

Se înaintează alăturat în transcriere textul unei scrisori adresată de Maniu ardelenilor din teritoriul ocupat.

Scrisoarea n'a fost raspândită în Vechiul Regat.

Maniu a luat hotărârea să difuzeze această scrisoare-manifest și în Ardealul românesc, pentru a arăta opiniei publice acțiunea pe care o între-prinde.

2923 B8 368 375 376

Dl Iuliu Maniu Preşedintele Partidului Naţional Tărănesc, fost Preşedinte al Consiliului Dirigent al Ardealului, Banatului, Crişanei şi al Maramureşului a adresat unui prieten al său din Ardealul de Nord următoarea scrisoare:

Iubite prietene !

Am aflat cu multă durere ştirile triste despre felul cum sunt trataţi fraţii Români din Transilvania de Nord vremelnic ocupată de trupele maghiare. Ne-a revoltat pe toţi hotărârea din Viena, adusă fără a fi ascultaţi delegaţii României şi fără a fi întrebat poporul Românesc din Ardealul de Nord. Aceasta hotărâre din Viena nu are nici o valoare juridică sau internaţională. Consiliul de Coroană prezidat de ex Regele Carol, nu a avut drept de a accepta acest arbitraj ceeace am declarat categoric, şi am protestat personal în acel Consiliu de Coraoană contra cedării acelui teritoriu. Ex Regele Carol a săvârşit un act de trădare când a acceptat acel arbitraj şi a dat ordin ca trupele Române să părăsească Ardealul. Drept pedeapsă pentru aceasta trădare şi pentru modul dictatorial şi imoral în care şi-a condus viaţa şi guvernarea Ţării, a fost alungat de pe Tron, i-s'a luat Coroana şi a fost trimis în pribegie în străinătate, aşa cum merita.

In calitatea mea de fost Preşedinte al Consiliului Dirigent, am adresat Fuehrerului Hitler şi Ducelui Musollini un memoriu, în care am protestat în contra sentinţei din Viena, declarându-o de invalidă şi caracterizându-o ca una care nu are valoare de drept şi PE CARE NU O VOM RESPECTA NICIODATA.

Aflând apoi despre atrocităţile şi persecuţiile la care sunt supuşi fraţii nostrii Români din Ardealul de Nord, am adresat un nou memoriu reprezentantului Germaniei în Bucureşti şi mai multe memorii Guvernului Ţării Româneşti, cerând prin ele ocrotirea intereselor Românilor din Ardealul de Nord şi realipirea acestuia către Tara Mamă.

Toate aceste demersuri au rămas însă fără rezultat. Tara noastră este ciuntită şi azi cu toate sacrificiile enorme ce am făcut prin averea noastră şi prin vieţile prăpădite prin Rusia, iar fraţii din Ardealul de Nord continuă a suferi persecuţiile şi nedreptăţile unui guvern străin de neamul nostru.

Cu toate aceste, roagă în numele meu pe toţi fraţii Români din Ardealul de Nord ocupat vremelnic de Unguri, să nu-şi piardă nădejdea nici să nu le scadă hotărârea de a lupta pentru libertatea întregului popor Românesc, pentru reînfăptuirea

R O M A N I E I   M A R I.

./.

Nici o piedecă şi nici o suferinţă nu poate fi prea mare pentru a ne putea împiedeca să luptăm cu toţii pentru UNITATEA NATIONALA, pentru ROMANIA MARE.

Toţi Românii din Ardealul ocupat vremelnic de Unguri să ştie că întreg Românismul, Dinastia, Cârmuirea şi Poporul au la inimăsoarta poporului Românesc din Ardealul răpit de Unguri, şi că suntem cu TOTII HOTARATI a ne sacrifica avutul şi viaţa pentru mântuirea poporului Românesc de acolo. In deosebi partidul Naţional Tărănesc, conform tradiţiei sale mari, are ca prim punct reîntregirea totală a României Mari, şi lucrează şi azi cum a lucrat totdeauna pentru libertatea şi fericirea întregului POPOR ROMANESC unit într'o ROMANIE MARE puternică şi victorioasă. Acest partid continuă a lupta pentru democraţie, pentru dreptatea socială şi pentru bună starea poporului şi muncitorului de rând.

SPUNE TUTUROR ROMANILOR SA-SI IUBEASCA LIMBA SI LEGEA.

SA SE ADUNE IN JURUL BISERICII SI SCOLILOR ROMANESTI .

SA ASCULTE DE CONDUCATORII ROMANI.

SA NU LASE SA INTRE ZIZANIE SI CEARTA INTRE EI, CEEACE AR FOLOSI NUMAI DUSMANILOR ROMANIEI SI ai ROMANILOR.

SA STEA TOTI IMPREUNA, CA CINCI DEGETE LA O MANA, CA SA POATA, ATUNCI CAND VA VENI VREMEA, SA MANGAE CU PALMA, SAU SA IZBEASCA CU PUMNUL PUTERNIC, ASA CUM VOR PRETINDE INTERESELE NEAMULUI SI ASA CUM CEI IN DREPT VOR ORDONA !

Frăţeşti salutări tuturor, în credinţa că ceasul mântuirii va veni încurând.

Bucureşti la . . . . . 1942.

Iuliu Maniu.

AGENTURA ARDEAL
Centru C.I.Braşov
25 Martie 1943

Verificat

Nr.1544

La ordinul telefonic dat de Dl.Colonel Şef al Secţiei Contra Informaţii, se comunică următoarele:

Din investigaţiunile făcute rezultă că Iuliu Maniu a sosit la Braşov, în ziua de 23 Martie 1943 venind dela Bucureşti şi a descins la Hotelul Aro-Palace din localitate .-

In timpul şederii la Braşov Iuliu Maniu a fost tot timpul înanturajul următoarelor persoane:

Dr. SUCIU ARON, avocat din Braşov B-dul Ferdinand Nr.7.-

Dr.VESCAN IOAN, fost prefect al Judeţului Tg.Mureş, în prezent preşedintele asociaţiei refugiaţilor ardeleni din Braşoc.-

POPOVICI MIHAIL fost ministru.-

LEOCUTIA, avocat, nepotul lui Iuliu Maniu, cu domiciliul stabil în Sibiu.-

Dr.POP IONEL, avocat din Sibiu, nepotul lui Iuliu Maniu.-

Dr. BOILA IULIU, doctor în drept cu domiciliul stabil în Sibiu.-

In ziua de 25 Martie 1943 la ora 14 Iuliu Maniu însoţit de nepoţii săi Leocuţia şi Dr.Pop Ionel au plecat cu maşina la Bucureşti.-

Sursa Olteanu I.

378 379 380

371

OPERAT LA FIȘE

No.7

31 Martie 1942

In prima jumătate a lunei Martie 1942/8-14/ Dl. I. Maniu, a fost la Deva, unde a vizitat pe un nepot al său/afirmative băiat a lui R. Boilă/care se găsea internat pentru tratament in spitalul de acolo.

In convorbirile avute cu unii cunoscuţi ai săi, a spus că vor urma incurând in ţară intruniri pe judeţe, cu scop de propagandă. A mai spus că Ardealul de Nord, numai prin lupte se poate redobândi.

Hurubean Vasile

un exemplar se va înapoia cu mențiunea de ce s-a...

V.

Intimii lui Iuliu Maniu arată că Dsa. înclină să-şi re[illegible] la minimum posubil activitatea politică şi să numai întreprindă [illegible] acţiune cu răsunet public deoarece s'a convins că Dl. Mareşal Antonescu se străduieşte sincer să remedieze răul din ţară însă dacă nu reuşeşte , este din cauză că nu este stăpân pe acţiunile pe care le ddesfăşoară, fiind nevoit să se supună " tutelei străine".

Pe de altă parte Iuliu Maniu şi-a făcut convingerea că în România ca şi în celelalte ţări, biruitoare sau învinse se va instaura o formă de guvernământ adecuată situaţiei post belice şi în acest caz viitoarea viaţă politică va diferi mult de cea actuală .

Este de remarcat faptul că intimi partizani ai lui Iuliu Maniu sunt foarte pesimişti în ce priveşte viitoarea acţiune politică a şefului partdului naţional-ţărănesc şi se tem că va rămâne ca negativism.

1923

Verif. corespondenţa lui I. Maniu

Dl. Stănescu

OPER... FIŞE

379

378

380

381

S.S.I.-Agentura I-a

~~373~~ 1 Aprilie 1942
~~380~~

Politica 2925 ~~381~~ 382

OPERAT LA FIŞE

G.

In după amiaza zilei de 31 Martie a.c. ministrul von Killinger a trimis un emisar la Iuliu Maniu în persoana lui Rohrscheid cu intenţiunea de a afla dorinţele leadărului democrat român şi a afla cum acţionează contra Germaniei în ceeace priveşte acţiunea asupra Turciei.

In acelaş timp a încercat să afle cum priveşte Iuliu Maniu vizita Dlui General Steflea în Germania.

---

381 374 383 382

PREFECTURA POLITIEI CAPITALEI

1 Aprilie 1942.

2923

OPERAT LA FIȘE

Iuliu Maniu pregăteşte un nou memoriu.

Din cercurile naţional-ţărăniste se află că dl. Iuliu Maniu intenţionează să redacteze un nou memoriu pe care îl va prezenta personal d-lui Mareşal Antonescu.

Memoriul va cuprinde o critică a discursului rostit de dl.prof.Mihai Antonescu la adunarea dela Facultatea de drept.

Dl.Iuliu Maniu a declarat faţă de intimii săi că Ardealul desaprobă din ce în ce mai mult politica dusă de actualul guvern. Greşelile acestei politici se vor vedea peste puţin timp.

- posibilă -

382
373 383 384

2923

Gr. Politice

S.S.I.

2 Aprilie 1942

OPERAT LA FIȘE

Să se urmărească de ce care se face acest demers și cum se va face. Rezultatul urgent. [illegible]

N O T A

Maniu a discutat cu Ghiţă Pop - sub titlu confidenţial - posibilitatea unui nou demers pe lângă M.S.Regele şi M.S.Regina, cu privire la nouile angajamente militare ce şi-a luat Dl.Mareşal Antonescu.

Acest demers pare oportun lui Maniu acum când se fac pregătiri intense pentru trimiteri de noui trupe.

Demersul va fi făcut ca o urmare a conversaţiilor avute în aceiaşi chestie cu M.S.Regele şi M.S.Regina la solemnitatea ţinută în seara zilei de 24 Ianuarie a.c., în onoarea cavalerilor Ordinului Ferdinand.

383

376 3884 385

Rezidenţa Ardeal

No 3 bis / 3 Aprilie 1942

Informaţiune sigură

2923

G.P. împreună cu scrisoarea

OPERAT LA FIŞE

Inaintăm alăturat o copie depe scrisoarea Dlui Maniu Iuliu, adresată Dlui Vicepreşedinte al Consiliului de Miniştrii Mihail Antonescu.

Această scrisoare a fost multiplicată şi circulă din mână în mână, în special între vechii partizani ai Dlui Maniu.

La Timişoara încă se constatată existenţa acestei scrisori.

– poate contesta –

I O N   I L I E S C U

2923

~~2393~~

4 Comunicări

B 25 S.S.I. ~~377~~

5 Aprilie 1942

~~384~~ ~~388~~ 586

15253

Politis

N O T A

Activitatea memorandistă a lui Maniu.

1. Iuliu Maniu a pus în pregătire un nou memoriu, pe care intenționează a-l adresa guvernului.

Memoriul cuprinde două părți :

In prima parte, memoriul se ocupă din nou de aportul militar al României în războiul de Răsărit, producând o serie întreagă de cifre și date cu privire la pierderile de oameni și material pe cari țara noastră le-a avut până acum.

Aci Maniu discută noile angajamente militare pe cari le presupune că au fost luate față de Germania și înfățișează situația în care crede că va ajunge armata română dacă aceste angajamente vor fi aduse la îndeplinire.

Maniu crede - după cum arată o persoană din stricta sa apropiere - că prezentarea acestui material va fi de natură să impresioneze pe Dl.Mareșal Antonescu, deși Conducătorul Statului cunoaște cifrele documentare ce-i vor fi supuse prin acest memoriu.

In pasagiile următoare, Maniu se ocupă de pregătirile militare ale Ungariei și Bulgariei și insistă, cu deosebire, asupra acordului stabilit între statele majore ungar și bulgar, cu prilejul vizitei șefului de stat major al armatei ungare la Sofia.

./.

Maniu declară, în cuprinsul memoriului, că deşi prima scrisoare adresată D-lui Mareşal Antonescu a fost respinsă în mod formal de acesta, totuş se simte obligat faţă de interesele supreme ale ţării să atragă din nou atenţia asupra primejdiilor la cari crede că va fi supusă România dacă forţele sale militare şi potenţialul său de războiu vor fi slăbite în colaborarea militară germano-română, astfel încât să nu mai fie în stare să reziste unui atac maghiaro-bulgar, care s'ar pregăti în mod metodic.

Totodată Maniu susţine că, după datele ce-i stau la dispoziţie, forţa militară maghiară şi pregătirea Ungariei în ce priveşte armele moderne este în momentul de faţă cu mult superioară forţelor şi pregătirii româneşti.

Cu toate presiunile exercitate de Germania asupra Ungariei - afirmă Maniu - România va rămâne în inferioritate, fiindcă este angajată să participe cu trupe şi mai numeroase şi pentru că a avut in cursul campaniei expirate pierderi însemnate, pe câtă vreme Ungaria a participat în mod simbolic la războiul din Răsărit.

<u>In a doua parte</u> memoriul discută politica externă a României, situaţia ţării noastre în Axă şi raporturile cu Ungaria.

Memoriul ajunge la concluzia că prin actuala politică externă, Romania nu poate spera să-şi refacă graniţele naţionale şi să-şi asigure independenţa politică şi economică.

Maniu doreşte ca şi acest memoriu să fie semnat şi de <u>Dinu Brătianu</u>.

Acesta însă a declarat că nu mai poate înainta un memoriu Dlui Mareşal Antonescu după primirea

făcută scrisorii trimisă prin Gh. Brătianu, iar vicepreşedintelui de Consiliu nu găseşte cu cale să i se adreseze.

Discuţiile dintre Maniu şi Dinu Brătianu sunt în curs.

Pentru acest motiv Maniu şi-a amânat plecarea la Dobreşti.

2. Maniu are în pregătire şi un memoriu în chesiunea evreiască, ce urmează a fi înaintat guvernului imediat ce conducerea naţional-ţărănistă va fi în posesia unor date mai complecte cu privire la noul statut juridic al evreilor.

In acest scop, Maniu a cerut o serie de referate la câţiva jurişti şi amici politici.

Intre altele, Maniu a cerut lui Aurel [illegible]tescu un referat cu privire la evreii din Ardeal şi Banat, la situaţiunea lor juridică şi la rolul pe care pot să-l prezinte din punct de vedere politic, dându-i următoarele explicaţiuni :

a. Gruparea naţional-ţărănistă nu poate trece sub tăcere situaţia ce se crează evreilor din Ardeal şi Banat, în vreme ce ungurii fac tot ce le stă în putinţă spre a evita şi amâna măsuri contra evreilor.

b. Gruparea naţional-ţărănistă speră ca la momentul oportun să se poată servi în acţiunea sa externă pentru recucerirea Ardealului pierdut şi de forţele evreeşti din Anglia şi America, ca şi de mărturiile evreilor din Ardeal.

c. Românii n'au autoritatea să protesteze împotriva exceselor comise de unguri contra românilor în Ardealul Ocupat, din moment ce - după interpretarea lui Maniu - se comit excese împotriva populaţiilor conlocuitoare din Ardealul liber, ale căror

drepturi de viaţă au fost garantate în mod solemn în actul dela Alba-Iulia.

In cursul după amiezii de 1 Aprilie a.c., Aurel Buteanu a remis lui Maniu acest referat, care cuprinde în esenţă următoarele :

a. Declaraţia dela Alba-Iulia a asigurat tuturor minorităţilor conlocuitoare din Ardeal şi Banat drepturi egale cu ale celorlalţi cetăţeni.

Nesocotirea unui punct din această declaraţie - care este fundamentul juridic al unirii Ardealului cu România - poate pune în discuţie şi alte puncte, din moment ce însuş guvernul român nu ţine seamă de cele stipulate în mod solemn în acest document istoric.

b. Dela Unire, evreii din Ardeal şi Banat - se susţine în referat - s'a încadrat în politica de Stat a României şi au devenit cetăţeni leali ai Statului român, respectându-şi obligaţiile ce decurg din această situaţiune.

c. Statutul juridic nu acordă nici unui evreu din Ardeal şi Banat drepturile categoriei a doua, deşi evreii din aceste provincii sunt vechi băştinaşi şi şi-au făcut datoria faţă de Statul român în toate împrejurările.

d. Evreii din Ardeal şi Banat sunt înglobaţi în bloc, potrivit statutului juridic (Gruia) în categoria cu cele mai puţine drepturi şi expuşi a suporta fără discriminare, rigorile legilor de excepţie.

e. Referatul insistă asupra necesităţii politice de a se creia evreilor din Ardeal şi Banat o situaţie juridică normală.

2912

S.S.I.

13 Aprilie 1942.

390

389

OPERAT LA FIŞE

NOTĂ

Maniu a solicitat Legaţiei Elveţiene să-i verifice informaţia care i-a parvenit din altă sursă şi după care în urma unor noui negocieri ce ar fi avut loc între guvernele german şi maghiar, s'ar fi renunţat ca Ungaria să mai trimită trupe pe frontul de Răsărit.

Maniştii se arată deosebit de interesaţi pentru a verifica această informaţie, având intenţia de a o exploata în acţiunea lor de propagandă.-

21923

389 ~~382~~ ~~390~~ 391

CITAT LA FIȘE

Rezidenţa Aredeal

No 11 bis / 13 Aprilie 1942

Sursă sigură

Deţin informaţiuni precise, că Dl Iuliu Maniu în colaborare cu Dl C. Brătianu, lucrează la întocmirea unui memoriu, care va fi prezentat Domnului Mareşal Antonescu şi concomitent difuzat în cercurile partizanilor Maniişti.

Prin acest memoriu , Domnul Iuliu Maniu, va cere Domnului Mareşal Antonescu, să reexamineze situaţia politică, economică, militară şi diplomatică a ţării, precum şi toate posibilităţile prezente de a se putea încheia o pace separată şi imediată cu Sovietele, fără considerare la consecinţele momentane ce ar putea rezulta pe urma acestui act.-

Necesitatea şi urgenţa acestei păci, o impune faptul constatat de cercurile competente, că Germania deja a pierdut războiul, deoarece:

In interior este secătuită de toate resursele sale economice, populaţia resimţind foarte mult lipsurile existente.

Tările ocupate şi aliate, nu sunt nici ele în măsură de a-i complecta toate aceste lipsuri.-

In conducerea operaţiunilor depe frontul din răsărit, există deja o disonanţă între vederile Führerului Adolf Hitler şi ale Generalilor ce constituie Statul Major German, cu privire la felul cum trebuieşte desfăşurat atacul general al ofensivei din Primăvară.- Führerul Hitler, preconizează desfăşurarea unui atac masiv din Crimeia în direcţia Bacu, ca astfel să ocupe regiunea petroliferă şi centrele industriale sovietice, pe câtă vreme generalii sunt de părere că ofenziva din primăvară să fie desfăşurată pe frontul central, pentru cucerirea oraşelor Lenin-

grad şi Moscova, deoarece în caz contrar, acest sector rămâne deschis şi slab apărat fată de un eventual atac sovietic, iar diviziile germane din jurul acestor două oraşe, rămân demoralizate şi expuse.-

Această nehotărâre denotă că însuşi Comandamentul german, recunoaşte existenţa unei situaţii critice.

Dar chiar dacă ofensiva germană din primăvară, va fi încununată de succes, acesta nu poate fi de cât un succes parţial Războiul nu poate sfârşi de cât prin înfrângerea Germaniei - susţin aceleaşi cercuri- deoarece pentru anul 1943, Anglo-Americanii vor debarca în Franţa neocupată 3.000.000 soldaţi, echipaţi cu tot utilajul de război, cari împreună cu 2.000.000 soldaţi francezi, vor ataca Germania. Tot la această dată, Anglo-Americanii vor avea cca. 150.000 avioane cu cari vor ataca în valuri succesive populaţia civilă germană.

Un exemplar din acest memoriu, îl vom înainta imediat ce va apare.-

GP

Ion Iliescu

~~385~~ ~~390~~ 392

2923

~~391~~

14.IV.1942

Gr. I

H Hamm...

OPERAT LA FIȘE

In cercurile politice circulă insistent svonul că Dl.von Killinger ar fi intrat în ultimul timp în contact cu Iuliu Maniu,prin intermediul unui membru al Legaţiei.

Prin doi informatori ocazionali,cu posibilităţi foarte mari,nu s'a putut confirma acest svon.

2923

~~384~~ ~~392~~ 393 ~~391~~

PREFECTURA POLITIEI CAPITALEI
14 Aprilie 1942.

Activitate naţional ţărănistă.

Dl. Iuliu Maniu a revenit Sâmbătă în Capitală, dela Sibiu.

D-sa a avut importante întrevederi cu d-nii dr. N. Lupu, I. Hudiţă şi I. Livianu asupra situaţiei dela Asociaţia Refugiaţilor Ardeleni, care refuză în mod categoric să primească preşedinţia lui Aurel Popa.

Dl. Maniu a declarat că dacă guvernul va încerca să intervină şi să impună un conducător al Asociaţiei, se va proceda imediat la disolvarea ei.

- posibilă -

*

* *

D-rul Ilie Lazăr împreună cu contele Katemburg, unul din intimii d-lui Maniu, au fost văzuţi adesea în compania membrilor Legaţiei Turciei, în special a d-lor consilier Basri Rizan şi Halid Aracic, ziarist.

Aceste întâlniri au loc la domiciliul lui Mihai Popovici sau la restaurantul Capşa.

- posibilă -

67

TE:

a

ile

e particulare

internării:

~~392~~ ~~393~~ 394 ~~393~~

E 2913

14 Aprilie 1942

Agentura I-a

OPERAT LA FIȘE

Referitor la nota Dvs. din 1 Aprilie cu privire la o întrevedere între Maniu și Dick Walter dela Legația Elvețiană, vă rugăm a preciza ce atribuțiuni deține acesta din urmă la reprezentanța diplomatică a Elveției.-

Cerută de Grupa I-a Politică.

S.S.I.-C.I.-Agentura I-a 1 Aprilie 1942

Gr. Politică

P.P.

In ziua de 31 Martie a.c., Iuliu Maniu a primit pe Dick Walther dela Legaţia elveţiană, gi rant pentru afacerile anglo-americane, cu care s'a întreţinut timp îndelungat.

Nu se ştie ce anume au discutat.

Dick Walther a predat lui Iuliu Maniu mai multe ziare elveţiene şi engleze.

13.IV.1942

VERIFICARI

La legaţia elveţiană nu există un personagiu cu numele Dick Walter, cu care Maniu să fi putut avea o întrevedere.

2923

396 397

D.G.P.

- 16 Aprilie 1942 -

Suedeză

La Legația suedeză se afirmă că, zilele acestea, ministrul Patrick de Reuterswärd a avut o întrevedere cu dl. Iuliu Maniu.

Intrevederea a fost destul de cordială.

- sigură
- sursă C.D.

Politic

2992

2923

S.S.I.

15 Aprilie 1942

Continuare

397

398

OPERAT LA FIȘE

N O T A

Maniu solicitând ministrului elvețian René de Weck - prin intermediul unei persoane din apropierea acestuia, să-i confirme dacă unele informațiuni pe cari le-a obținut pe altă cale, sunt și în posesiunea Legației Elvețiene, a primit răspunsul prin intermediul aceleiaș persoane.

La întrebarea dacă are știri că la Budapesta s'a făcut o comemorare ostentativă a lui Teleky, având un caracter antigerman, René de Weck a răspuns că n'are nici o știre despre o asemenea demonstrație.

La întrebarea dacă se știe că în urma unor noui negocieri, Germania ar fi renunțat la aportul militar ungar pe frontul de Răsărit, René de Weck a declarat că a primit diferite informațiuni în acelaș sens, iar că în momentul de față, serviciile elvețiene se ocupă cu verificarea acestei știri, considerată ca extrem de importantă pentru raportul de forțe române-ungar.

La întrebarea dacă se posedă informația cum că Japonia ar fi fost decisă de Germania să modereze ostilitățile în Extremul Orient pentruca să pornească o acțiune directă contra U.R.S.S., René de Weck a răspuns că și această știre a fost recepționată de serviciile de informații elvețiene, dar că prin însăși natura sa nu poate fi ușor verificată.

Știrea - a adăugat ministrul elvețian - ar putea fi răspândită chiar de germani, pentru a determina deplasări de trupe roșii la frontiera sovieto-japoneză.

S.S.I. 398

18 Aprilie 1942.

399

B 28

16021

N O T A

Maniu a declarat azi dimineaţă intimilor săi că posedă următoarele informaţii cu privire la activitatea legionară :

1. Cuiburile sunt în plină activitate.

2. In întreprinderi particulare ca şi în instituţii publice, cuiburile au fost reînfiinţate.

3. In universităţi şi şcoli de băieţi şi fete activitatea legionară a luat o amploare foarte mare în ultima vreme.

Dacă în instituţii publice şi private, nu se contează decât pe elemente verificate, în şcoli se duce o acţiune de captare de noui elemente.

Propaganda legionară reuşeşte să captiveze minţile fragede aproape ca şi înainte.

4. Condamnările pronunţate de Curtea Marţială recent - potrivit cărora o serie de fete între 16 şi 19 ani au fost condamnate până la 25 ani muncă silnică - sunt folosite de conducerea legionară pentru a întărâta din nou spiritele împotriva regimului.

5. Legionarii iniţiaţi afirmă că viaţa dlui Mareşal Antonescu este pecetluită şi că la primul prilej se vor răzbuna împotriva Conducătorului, a Vice-Preşedintelui de Consiliu şi a înalţilor funcţionari din administraţie, poliţie şi siguranţă, cari au lucrat şi lucrează împotriva legionarilor.

./.

6. Problema legionară nu se poate rezolva, a conchis Maniu, atâta vreme cât germanii sprijină în ascuns această mișcare, pentru a putea exercita un șantaj intern asupra guvernului, la orice împrejurare.-

---

Comunicat:

- Minist.Af.Interne
- Dir.G-rală a Poliției

2928 B29 ~~397~~ ~~400~~ ~~399~~ P.401

16.IV.1942

Comunicatul radiodifuzat de radiom Londra cu privire la situaţia României e considerat de către Maniu ca un eveniment de cea mai mare importanţă.

In cursul dimineţii de azi, Maniu a comentat acest comunicat, faţă de apropiaţii săi,.

Maniu desprinde trei elemente:

1) Anglia şi America recunosc că România nu face politica sa externă şi militară de astăzi, potrivit cu interesele şi voinţa sa. Atribuindu-se atitudinea României unui grup restrâns de români cari au pus mâna pe putere, se recunoaşte implicit că această atitudine este rezultanta unor factori militari şim politici, independenţi de voinţa României.

2) Anglia şi America declară în mod public că n'au cedat România ca zonă de influenţă a Sovietelor.

Această precizare e considerată de Maniu ca de dea mai mare importanţă, întrucât ea pune capăt unei stări de confuzie, exploatată de propaganda germană.

E dela sine înţeles, a adăugat Maniu, că precizarea raporturilor ruso-române este absolut trebuincioasă, această precizare îndeosebi în ce priveşte Basarabia şi Bucovina de Nord putând garanta viabilitatea unei politici pro-engleze.

In această privinţă, Maniu speră că discuţiile anglo-sovietice - despre cari a fost informat - vor ajunge, într'un moment prielnic, să limpezească şi această problemă vitală pentru poziţia României, alături de puterile democratice.

3) In partea finală a comunicatului, Anglia cere însă şi opiniei publice româneşti să lucreze în favoarea puterilor democratice.

E dela sine înţeles, a spus Maniu, că un comunicat public nu putea să indice şi modalităţile de lucru, dorite de englezi.

Maniu a observat: .

a) Pe terenul pur politic, gruparea naţional-ţărănistă duce o acţiune în măsura îngăduită de împrejurări.

b) Trebue să se ţină seamă că România este o ţară quasi-ocupată de germani şi că o mişcare prea făţişe ar duce la rezultate contrare, ea provocând o reacţiune violentă. In acest caz, orice altă activitate ar fi imposibilă.

c) Grupările democratice româneşti sunt pregătite ca la un moment oportun să acţioneze prompt.

d) Intervenţiile, protestele, memoriile, grupării naţional-ţărăniste trebuesc interpretate ca o reacţiune împotriva politicei germanofile a regimului, ele având prin aceasta valoarea unor acte internaţionale privind atitudinea României.

e) România va avea dificultăţi la sfârşitul războiului, a spus Maniu. Nu trebue să ne facem iluzii că situaţia noastră va fi uşoară. Aprovizionarea Germaniei şi participarea la războiu vor constitui tare grele; excesele făcute de guvern vor constitui deasemeni elemente de impresionare în faţa opiniei publice mondiale. Adversarii României le vor specula.

România poate răscumpăra aceste greşeli printr'o acţiune militară favorabilă aliaţilor şi capabilă să fie îndeplinită într'o fază interesantă a războiului.

Această acţiune poate fi de două feluri:

In eventualitatea unei intervenţii a Turciei;

Un războiu împotriva Ungariei, în clipa în care el ar interesa în cel mai înalt grad Anglia şi America, care ar vedea favorabil o conflagraţie în liniile de etape germane. Acest războiu ar corespunde şi sentimentului naţional al opiniei publice româneşti.

Partea rea, a spus Maniu, e că generalii pe cari ne-am putea bizui nu se vor mişca decât atunci când balanţa va atârna în mod definitiv de partea engleză; or, în acest caz, acţiunea noastră militară n'ar mai prezenta interes deosebit şi n'ar putea să conteze ca un aport apreciabil. Chestiunea este grea şi delicată; ea atârnă de o serie întreagă de posibilităţi viitoare, a încheiat Maniu comentariul său.

401394
403
402
2923
B29

OPERAT LA FIȘE

AGENTURA ARDEAL
GRUPA C.I.Sibiu
28 Aprilie 1942.
=======

Nr.131.

In Sibiu în ziua de 19 Aprilie 1942 la orele 23 şi 45 minute a sosit Domnul Iuliu Maniu venind direct dela Bucuresti, în Sibiu a găzduit la cumnatul său D-l Zaharia Boilă domiciliat în Strada Mărăşeşti Nr.12-unde a stat până în ziua de 23 Aprilie 1942 până la orele 9 când a părăsit oraşul cu destinaţia Braşov.-

Pe tot timpul cât a stat în Sibiu a fost foarte puţin văzut în oraş în special la restaurantul Bulivard restul timpului petrecându-l acasă unde a fost vizitat de către intimi săi prieteni cei mai apropiaţi ca: Dr. Ieronim Stoichiţa, Dr. Ioan Răchiţanu, Dr. Ionel Pop, Petre Poruţ şi fraţii Boilă, şi cu care să întreţinea mai mult timp.-

Din sursă bine informată să transpiră că Domnul Maniu în timpul cel petrecea acasă a redactat un "memoriu" foarte ~~mare~~ cam circa 24 pagini, care memoriu ar [illegible] urmat al studia ~~[illegible]~~ cu Domnul Dinu Brătianu şi pe urmă ambii săl prezinte Domnului Mareşal Ioan Antonescu Conducătorul Statului.-

Conţinutul acestui memoriu nu se poate cunoaşte de oare ce de data aceasta nu mai locuind la hotel unde era vizitat de mai mulţi prieteni care între ei [illegible] discutat şi i se putea cunoaşte conţinutul, însă chestiunea rămâne în stricta supraveghere şi vom raporta de urgenţă de rezultatul cercetărilor.-

Stan Sibianu.

f. 423

Maniu a afirmat azi că deţine de mai multă vreme informaţiuni din sursă serioasă cu privire la demoralizarea din Germania, provocată de foamete, restricţiuni, măsuri excepţionale, bombardamente şi mai ales de perspectiva prelungirii la infinit a războiului.

Discursul lui Hitler, a spus Maniu, confirmă informaţiile ce le aveam.

"Fructul începe să se pârgue" a observat Maniu. Totuşi, Hitler va mai face încercări disperate.

28.IV.42

28.IV.194[illegible] 2923 405

Maniu a prezentat decretul prin care von Killinger este numit cetăţean de onoare "ca un act de servilism", care nu răspunde nici cu serviciile pe cari ministrul german le-a făcut României, nici cu momentul politic actual.

Maniu a afirmat că "este o ruşine naţională" această procedare.

OPERAT LA FIŞE

396 403 404

2923

P. 406

30.IV.1942

Maniu şi-a exprimat convingerea faţă de amicii săi că situaţia războiului se desfăşoară favorabil, potrivit cu vederile grupării naţional-ţărăniste.

Faţă de situaţia din Germania şi de acţiunea anglo-saxonă, ede sperat, a spus Maniu, ca prăbuşiraa naţional-socialismului să se producă mai curând decât era de aşteptat.

Maniu a accentuat necesitatea ca forţele naţional-ţărăniste să înceapă a lucra cu mai mult interes pe teren, pentru a pregăti cadrele în vederea momentului oportun, care va cere o sforţare foarte mare.

407

347

406

405 398 406 407

P.

2,V.1942

29923

Ziaristul C. Gongopol a informat pe Maniu că deţine din sfere oficiale ştirea că pentru 10 Mai se pregătesc evenimente diplomatice de o importanţă excepţională.

La parada militară - care va avea anul acesta un caracter mai fastuos - va participa pe lângă Ribbentrop şi contele Ciano şi ministrul de externe al Ungariei.

In acelaş timp, va avea loc o conferinţă diplomatică la care se va încerca o nouă rezolvire a conflictului româno-ungar.

Regiunea Cluj ar urma să fie retrocedată României.

Această revizuire ar fi ~~fost~~ determinată de comunicarea pe care dl. Mareşal Antonescu ar fi făcut-o puterilor Axei că armata română nu înţelege să continue lupta în Răsărit, atâta vreme cât n'ar avea o siguranţă în privinţa Ardealului.

Ascultând aceste informaţiuni, Maniu a afirmat că nu le crede verosimile şi că este exclus ca un ministru ungar să îndrăsnească să vină la Bucureşti, pentru a ceda teritorii obţinute.

68

406 ~~399~~ ~~407~~ P. 408

4.V.1942 P/2123

Maniu a fost informat:

1) Constituţia nu se edictează la 10 Mai.

2) La 15 Mai vor apare decretul pentru înfiinţarea consiliului de stat şi noua reformă administrativă.

În legătură cu consiliul de stat, conducerea naţional-ţărănistă atribue liberalilor intenţia de a participa şi xxxxx atribue audienţei lui Dinu Brătianu la vicepreşedintele Consiliului şi un caracter politic. Relaţiile dintre cele două grupări sunt încordate.

OPERAT LA FIŞE

2923 407 400 P. 408 409

4.V.1942

Maniu a primit rapoarte îngrijorătoare cu privire la situaţia recoltei.

In Banat, semănăturile sunt sub apă. In alte regiuni, lafel.

Lucrările de primăvară nu se pot face. Situaţia trebue considerată disperată.

In Ungaria, situaţia agricolă e lafel de gravă.

Din cercurile național țărăniste se află că dl. Zaharia Boilă, a fost rugat de domnul Iuliu Maniu să publice în cursul lunei Mai a.c. în revistele „Familia„ Gândul » nostru, Studii social muncitorești, și » Ardealul », mai multe articole semnate cu pseudonim, în care se accentueze problema muncitorească.-

In zilele de 30 Aprilie și 1 Mai, Domnul Maniu, a dictat o parte din aceste articole domnului Boilă.

Chestiunea se urmărește. -

- posibilă-

.

. .

Cercurile național țărăniste comentează că dl. Sever Bocu a avut în ziua de 3 Mai, la Hotel Capșa, unde locuiește o intrevedere cu ministrul elvețian la Bucureș- Rene de Wock.-

Se susține că această intrevedere a fost în legătură cu un mesagiu pe care dl. Iuliu Maniu, intenționează să-l trimită puterilor anglo-saxone, prin intermediul Elveției.-

Chestiunea se urmărește.-

- posibilă -

.

Dl. Sever Bocu a sosit Sâmbătă 2 Mai a.c. în Capitală venind dela Lipova.-

./.

Imediat D-sa a avut o intrevedere cu domnul profesor C.C.Giurescu, cu privire la conferinţa pe care o va ţine Joi 7 Mai a.c. la sediul Institutului de Istorie naţională dela Facultatea de Litere Etajul III., Amfiteatrul Istoria Românilor, despre "Un conte Teleky despromânii din Transilvania în 1848".-

Această conferinţă va avea ca scop să arate afirmaţia unui autentic conte maghiar despre importanţa covârşitoare a românilor din Ardeal .-

Ardelenii au fost invitaţi să asiste la această conferinţă, pentru a face domnului Sever Bocu manifestaţii de simpatie.-

Chestiunea se urmăreşte .-

- sigură -

\- \- \-

scop.

9.V.42.

2923

411 412

Cu această ocazie, ţinem să subliniem, că de când grupul de deţinuţi care emiteau prim radio ştirile, este arestat, legătura cu străinătatea, se face într'o oarecare măsură, prin nunciatura apostolică din Bucureşti, unde Dl. Iuliu Maniu, are strânse legături cu D. Andrea Cassullo.

OPERAT L. FIŞ.

M. Constantinescu

(Kriţescu)

67

11 Maiu 1943

OPERAT LA FIŞE

Data şi locul naşterii

Linia 1 F

Dl.Iuliu Maniu a fost informat că în cercurile evreeşti domneşte nelinişte în urma cererii de a se depune - în termen de 2 luni - suma de 4 miliarde lei.

In consfătuirea care a fost Duminecă la Centrala Evreilor, drul Ghingold a declarat că dacă nu se adună această sumă, se vor relua trimiterile în Transnistria.

Emil

405

18 Mai 1942

2913

OPERAT LA [illegible]

N o t ă   I n f o r m a t i v ă.

Partidele " Naţional-Ţărănesc " de sub presidenţia D-lui. IULIU MANIU şi, partidul " Naţional-Liberal " de sub şefia D-lui. C.I.C. BRATIANU, procedează la organizarea cadrelor pe intreaga ţară, deoarece intre sus amintititele partide există un fel de inţelegere de contopire pentru ducerea propagandei la bun sfârşit, pentru instruirea masselor şi mai ales a munictorilor, cari vor avea cuvântul şi, de care vor depinde noile soluţii de guvernare, după terminarea actualului răsboi.

Sus aminititele partide organizează cadrele, pentru a se proceda imediat la ridicarea masselor, contra regimului, pentru incetarea continuării răsboiului şi, pentru retragerea trupelor române pe Nistru. Noile programe ale sus amintitelor partide, sunt organizarea masselor pe baza democraţiei naţionale şi, pentru adaptarea unor soluţii bune şi din Rusia, soluţii cari experimentate fiind in Rusia au dat rezultate bune şi satisfăcătoare, cât şi difuzarea pe piaţă a tuturor acţiunilor intreprinse de sus numitele partide, pentru incetarea răsboiului. Se vor răspândi in public toate copiile de pe memoriile inaitate de cei doi conducători de partide, D-lui. Mareşal: ION ANTONESCU, memorii ce-au rămas şi fără un

. / .

LAGĂRUL DE INTERNAŢI

FIŞA INDIVIDUALĂ

Numele şi pronumele
Porecla
Nr. Matricol
Născut com. judeţul
Anul luna
Starea civilă căsătorit / necăsătorit, soţie
Domiciliul actual: Com. strada
Profesia
Origina etnică
Naţionalitatea
Motivul internării
Autoritatea şi data arestării
Nr. ordinului şi data eliberării
Domiciliul ales la eliberare

răspuns, de cum să li se dea cursul cerut de autorii lui etc.

Se critică orietarea Mareşalului, alături de Germania, care-i o, orientare oarbă, căci Germania nu-şi va respecta angajamentele luate după cum nu şi le-a respectat niciodată, in tot cursul istoriei sale, şi, se cere a se face un grafic, pentru a vedea şi Mareşalul că din toate nagajamentele ce şi le-a luat Germania, până la sfârşit nu şi-a ţinut absolut nici unul.

Germania nu este sinceră cu noi, căci dacă ar fi, ar obliga şi Ungaria şi Bulgaria, ca să participe la răsboiul contra Rusiei, in măsura in care contribuie România, cu toate că România a fost sancţionată de către Germania, iar cele două ţări amintite, au profitat numai de pe urma Germaniei.

Cercurile "Naţional-Tărăniste" şi "Naţional-Liberale", sunt sigure de reuşita lor şi de infrângerea Germaniei, dacă până la venirea sezonului de iarnă, nu termină răsboiul cu Rusia.

Se afirmă peste tot că Germania a şi pierdut răsboiul şi, că vor avea loc mari revoluţii, nu numai in România, ci char şi in Germania după cum au fost in Italia, mai săptămânile trecute, şi cari au fost inăbuşite de trupele germane etc.-

Bucureşti, la 18 Mai 1942, ora 8 dim.-

ştinţă de motivul internării:

Semne particulare
Urechile
Bărbia
Gura

SEMNALMENTE:

MUTAŢII:

406 414 413 415

2973

București, la 18 Mai 1942, ora 8.a.m.

OPERAT LA FIȘE

Mult Stimate Domnule Maior Borcescu,

Am onoare a vă alătura la prezentele mele rânduri și, s a s e note informative, plus incă două copii, una de pe un memoriu inaintat de către D-l. IULIU MANIU, președintele Partidului "Național-Țărănesc" D-lor. ADOLF HITLER și BENITO MUSSOLINI, iar a doua copie este de pe scrisoarea inaintată D-lui. Mareșal: ION ANTONESCU, de către D-nii. C. I. C. BRATIANU, președintele Partidului " Național-Liberal " și IULIU MANIU, președintele Partidului " Național-Țărănesc ".

Toate cele de mai sus formează proprietatea D-voastră., eu nefiind obligat a le restituii.

Primiți, vă rog Domnule Maior Borcescu, asigurarea deosebitului meu respect ce vi-l păstrez.-

Cu profund respect.

Octavin Gâldău.

Octavius.

D-nii.IULIU MANIU,presedintele"Partidului National-Tărănesc" şi C.I.C. BRATIANU,presedintele Partidului "National-Liberal",au trimis D-lui. Maresal:ION ANTONESCU,următoarea scrisoare:

Domnule Mareşal,

Preocupaţi de soarta ţării noastre ne facem o datorie să vă atragem atenţia asupra gravelor pericole ce ne ameninţă şi supra măsurilor ce credem că trebue să luaţi ca să le preintâmpinaţi.

Suntem informaţi că vreţi să faceţi concentrări masive ale armatei noastre pentru a reincepe campania in contra Rusiei.Aţi inceput trimiterea de noui forţe militare spre Marea de Azov.Se pune intrebarea:cari vor fi consecinţele acestei campanii?

Tara noastră suferă de o emoragie lentă şi continuă care se va agrava foarte mult in 1942.

Vă cităm numai marile pagubi de care suferă şi care nu se pot repara dacă vom continua să fim in stare de răsboi.Pierderile mari pe cari le-a avut armata noastră atât in cadre cât şi ca material uzat sau consumat.

Inflaţia monetară rezultând din deficitele bugetare şi de acumularea mărcilor germane neintrebuinţate;

Lipsa alimentară şi de imbrăcăminte pentru populaţie;

Continua micşorare a producţiei industriale;

Perspective grave pentru recolta anului 1942;

Paralizarea comerţului interior;

Lipsa de transporturi.

Am făcut până acum sacrificii prea mari,cari au nemulţumit adânc populaţia noastră;care nu mai vede unde ele ne vor duce.Toţi dorim reintregirea ţării,dar ne intrebăm dacă se va putea realiza in cazul in care ţara va continua să-şi slăbească forţa militară şi puterea ei de producţie.

Sunt două mari pericole:Rusia şi Ungaria.Când luaţi sarcina să distrugeţi bolşevismul rusesc intrăm intr'o acţiune care nu depinde de noi,ci de forţele de care Germania dispune ca să sdrobească armatele ruseşti.Dacă nu aveţi convingerea că armata germană poate nimici fără ajutorul câtorva divizii româneşti,armata sovietică declarată infrântă,nu puteţi crede in victoria finală a Germaniei.In acest caz se impune cu atât mai mult ca armatele române să nu mai lupte dincolo de Nistru.

S'a mers prea departe in cele ce s'au făcut pentru a satisface cererile germane.Am depăşit cu mult ceiace vechii aliaţi ai Germaniei,Ungaria şi Bulgaria,cari ar fi avut motive de recunoştinţă - au făcut in ajutorul acestei ţări:ca alimente,concesiuni politice,economice şi financiare şi la sfârşit ne intrebăm cu ce vor fi ele răsplătite?

In cazul când Germania ar eşi invingătoare in acest răsboi, aveţi oare un act in scris că ea ne va reda Ardealul pierdut,cum a avut grijă ION BRATIANU inainte de aintra in răsboi alături de Franţa, Anglia şi Rusia,să se asigure printr'un pact scris că vom obţine Arde-

/

lui, Bucovina şi Banatul? Făgăduielile verbale, mai cu seamă când nu sunt întărite prin nici o declaraţie publică a factorilor responsabili, sunt aleatorii. Dar dacă este un pericol bolşevic extern, este unul şi mai mare de anarhie internă, la care va fi impins, la sfârşitul răsboiului, poporul român sărăcit, infometat şi indurerat de numeroase dolii şi suferinţe

Răsboiul actual nu poate fi popular dacă este impins prea mult in afară de hotarele ţării. Apoi opinia publică românească nu admite imensele sacrificii asemănătoare cu acelea din 1917, când aliaţii noştri cereau să se facă triunghiul morţii, la care, după refuzul lui ION BRATIANU, ei însă au renunţat. Lumea crede că tot ce sacrificăm ca armată şi ca putere economică a ţării este pentru ca Germania să menajeze forţele sale şi traiul poporului său.

Să nu uitaţi că vom avea in coastele noastre două ţări vrăjmaşe, cari şi-au menajat forţele lor militare şi cari n'au făcut nici un sacrificiu politic, economic sau financiar pentru a sustine campania din Rusia. Cei cari vor fi mai tari la incheierea răsboiului, vor putea singuri realiza aspiraţiile lor naţionale.

Ungaria nu se sfieşte să afirme că va lua dela România şi restul Ardealului şi Banatul, iar Bulgaria Dobrogea. Astfel, decurând, Generalul Szombathely, Şeful Statului Major Maghiar, intr'un interwiew acordat ziarului bulgar " ZORO ", afirmă că armata maghiară in istoria să milenară nu a fost niciodată instruită şi inzestrată cum este astăzi şi că o colaborare cu Bulgaria este posibilă.

Trebue să prevedem mai întâi apărarea fruntariilor noastre şi recucerirea Ardealului pierdut, ceiace nu putem realiza decât cu o armată puternică şi bine inzestrată.

Este oare un interes de primă importanţă pentru Germania, chiar invingătoare, de a se angaja intr'un răsboi in contra Ungariei spre a ne reda Ardealul? La sfârşitul răsboiului, slăbită şi indurerată de atâtea pierderi in oameni, va mai angaja ea oare soldaţii săi in lupte, in contra foştilor ei aliaţi? Desigur că nu. Dar evident că nu in mod paşnic va renunţa Ungaria la ceiace a obţinut prin arbitrajul dela Viena.

Dar dacă Germania ar fi constrânsă să facă o pace pe care i-ar impune-o Anglia şi America, in ce situaţie s'ar găsi România, ale cărei armate au depăşit limitele sale naţionale şi s'au angajat intr'o luptă in interiorul Rusiei şi care, fără a fi silită prin obligaţiile aderării la pactul tripartit, a declarat răsboi Statelor Unite contra sentimentului Românilor, fapt pe care opinia publică română nu şi-l poate explica.

De asemenea ce situaţie i se creiază României prin condamnabilele excese contra evreimii, săvârşite sau probabil inspirate de germani, contrare firei paşnice a poporului românesc?

Continuarea răsboiului in condiţiunile de astăzi nu poate duce la reintregirea Ţării, ci numai la uzarea complectă a Ţării expusă la pericolul maghiar.

Prin urmare, cât mai este timp trebue să arătaţi Germaniei că aţi făcut până acum, in cadrul alianţei ce aţi contractat cu dânşii, tot ceiace putea face România, fără a se expune la un grav dezastru; că am făcut sacrificii pe cari Ungaria şi Bulgaria nu le-au făcut; că suntem siliţi să retragem trupele noastre de peste Nistru ca să ne reconstituim forţa noastră armată şi să organizăm situaţia noastră internă, care nu poate suporta o prelungire a răsboiului.

Retrageţi trupele din Rusia, pe care Germania le poate uşor inlocui. Reconstituiţi armata refăcând cadrele şi armamentul. Indreptaţi situaţia economică şi financiară a României.

Pregătiţi-vă să faceţi faţă la lipsa de alimente şi imbrăcăminte care ne ameninţă in 1942 şi la sporirea producţiei noastre agricole şi industriale. Să se reorganizeze transporturile şi să fie mai mult dirijate către economia noastră naţională, fiind scutite de atâtea necesităţi militare.

Numai in acest mod vom putea apăra ţara noastră, o vom putea emancipa de influenţa străină, ca astfel să avem o ţară liberă şi stăpână pe destinele ei.

Atunci vom putea rezolva relaţiile noastre internaţionale, având in vedere in primul rând necesităţile noastre naţionale.

Toţi avem aceleaşi ţeluri ca Dvs., dar credem că le vom putea realiza numai in condiţiunile pe cari vi le arătăm mai sus.

Vă rugăm să primiţi asigurarea deosebitei noastre consideraţiuni.-

Preşedintele Partidului "Naţ. Liberal"
ss. C. I. C. BRATIANU.

Preşedintele Part. "Naţ. Ţărănesc"
ss. IULIU MANIU.

. In legătură cu redactarea acestui manifest, intimii lui Maniu afirmă că D-sa a luat hotărârea de mai sus pentru a avea la momentul oportun, adică la pacea generală, încă un argument în plus, prin care să dovedească că partidul naţional-ţărănesc a dus o politică categorică anti-germană, anti-fascistă şi împotriva tuturor grupărilor s'au elementelor cari au pactizat cu naţional-socialismul şi fascismul.

XIV.
=======

Faţă de criticele, cari i-au fost aduse de către unii membri ai tineretului national-ţărănesc, pentru lăgăturile întreţinute cu legionarii, Iuliu Maniu a explicat că prin actiunea sa D-sa a urmărit, printr'o tactică inteligentă de a se apropia de nou de D-l Maresal Antonescu, dar mai ales D-sa a întreţinut legături cu legionarii pentru că ei trebuiesc împiedicaţi dela noui acte de anarhie în momentul prăbuşirii sistemului de azi impus de germani nu numai în Rmânia, ci aproape în toată Europa.

=========

XIII.
========

23 V 42

2923

Cu toate legăturile pe care Iuliu Maniu le-a întreţinut cu unii fruntaşi legionari, totuşi D-sa proectează să scoată un manifest anti-legionar.

Acest manifest la a cărei redactare lucrează acum D-l Iuliu Maniu şi care urmează să semnat de diferite personalităţi, va fi însă totodată şi un atac deghizat contra "elementelor responsabile de erezia legionară".

./.

417 ~~410~~ 419 ~~418~~

22 Aprilie "Z"

OPERAT LA FIŞE

Dl. Maniu încearcă să adune înlăuntrul partidului Naţional-Ţărănesc, toate dizidenţele care se formaseră dealungul existenţei şi guvernărilor partidului.

Dl. Nicuşor Graur a fost însărcinat să încerce aducerea resturilor fostului partid Radical-Ţărănist al lui Grigore Iunian.

A făcut oferte prin dl. Constantin Clonaru.

I s'a răspuns:

a.- Noi nu suntem de acord cu atitudinea partidului National-Ţărănesc care nu face decât,şeful scrisori principiale /evident cu oarecari pericole pentru viaţa lui personală/ iar corifeii afacer fie cu membrii Legaţiei Germane, fie cu reprezentanţele nemţeşti.

Noi înţelegem că un partid să aibe o atitudine, să suporte consecinţele atitudinii şi să nu se teamă de nici o consecinţă.

b.- Am propus că am intra cu bucurie în sânul partidului National-Ţărănesc, dacă acesta acceptă să ia riscurile unei atitudini, care să semnalizeze atât în ţară cât şi în străinătate în special, că ţara nu este într'adevăr aşa cum se crede.

Am propus ca 2oo de fruntaşi şi dintre noi şi dintre ei, să facem spre exemplu, o manifestaţie /într'un fel sau altul/ de opoziţie faţă de regimul German.

Evident o asemenea manifestaţie ar fi avut şi riscurile ei, adică închisoare, împuşcare,etc.

Să se ştie însă atât în ţară cât şi în străinătate, că poporul vrea şi simte altfel .

Ni se va spune poate, că din punct de vedere real, aceasta nu ar fi însemnat nimic; greşeală, nu există vreo atitudine care să nu aibe consecinţele ei morale şi politice mai devreme sau mai târziu.

Prudent, partidul National-Ţărănesc a refuzat.

Nota

OPERAT LA FIŞE

22.IV.1942

Din fosta grupare iunianistă făceau parte elemente diverse, ca:

a) Elemente conservatoare din partidul naţional-ţărănesc, ca Mişu Paleologu, Gică Stefănescu, etc.

Aceştia nu mai fac politică militantă.

b) Tineret, intrat în conflict cu direcţia partidului naţional-ţărănesc, ca Tudor Ionescu, Dimitrie Cioc, Radu Olteanu, etc

Această grupare a flirtat cu elementele de extremă stângă.

Actualmente, membrii acestui grup ţin contactul între ei, pentru a se putea orienta în viitor.

Parte dintre ei au avut conversaţii cu Ralea; alţii au purtat discuţii cu manişti.

Nu s'a luat niciun fel de hotărâre. Se aşteaptă desfăşurare evenimentelor.

c) Partea cea mai interesantă a grupării iunianiste era al- tuită din foştii sterişti: moş Ion Codreanu, Leancă, Mâţă, Bivol, etc.

Despre soarta acestora - cu excepţia lui Moş Ion Codreanu - nu se ştie nimic.

Moş Ion Codreanu a vizitat pe Maniu, ţine legătura cu dr. I pu, dar n'a arătat intenţiunea de a participa efectiv la activitatea politică.

El se simte personal îndatorat faţă de dl. Mareşal Antonesc care a acceptat să fie schimbat cu Ana Pauker şi astfel să i se salve ze viaţa.

Nicolae Iunian, fiul lui Grigore Iunian, s'a înscris mai demult în gruparea naţional-ţărănistă. El a primit şefia organizaţiei de Gorj, unde contează pe elementele devotate tatălui său.

Nicolae Iunian a făgăduit lui Maniu că va aduce în grupare naţional-ţărănistă şi alte elemente. Intre timp, a fost însă mobiliz

Oarecari discuţii s'au purtat la Ploeşti pentru captarea fostei organizaţiuni iunianiste, în frunte cu Făluţă Popescu.

419 412 420 421

D.G.P. 17

- 30 Aprilie 1942 -

OPERAT LA FIŞE

Naţional-ţărănişti

Cercurile legionare relatează următoarele:

In ultimul timp, au avut loc câteva întrevederi, între dl. Iuliu Maniu şi unii legionari intelectuali ardeleni.

Cu acest prilej s'a examinat situaţia politică internă şi internaţională, aducându-i-se totodată la cunoştinţa d-lui Maniu, că unii legionari moderaţi, înţelegând să urmeze stipulaţiunile testamentului lui Corneliu Zelea Codreanu, ar dori să se alăture la acţiunea politică a d-lui Maniu, dacă acesta ar consimţi să renunţe la atitudinea de opoziţie faţă de Germania.

Dl. Iuliu Maniu a explicat că acţiunea sa nu este anti-germană, ci dusă în scopul recâştigării Ardealului, "pierdut din voinţa puterilor Axei, care au impus dictatul dela Viena".

Dacă Germania ne-ar reda Ardealul - a spus dl. Maniu - eu aş fi primul, alături de puterile Axei.

Deşi nu s'a stabilit o colaborare mai strânsă, între legionari şi dl. Iuliu Maniu, totuşi primii au primit asigurări, dela şeful partidului naţional-ţărănesc, că nu va sprijini nici un fel de acţiune a guvernului, îndreptată contra legionarilor şi ar fi bucuros dacă legionarii ar colabora cu el, în ce priveşte marea problemă naţională a Ardealului.

- sigură
- sursă C.D.

---

27 Mai 1942.   Din sursă sigură.

In timpul cât Domnul Maniu a stat la Sibiu a fost vizitat de Doamna Birtolon, venită recent cu paşaport din Teritorul cedat, de la care s,a interesat de soartea românilor ardeleni din ungaria şi de comportarea autorităţilor maghiare cu ei.

Intre altele i-a spus că deşi statul român trimite de vreo 7 luni câte 35.000 Franci Elveţieni pentru ajuturarea românilor din Ungaria, până in prezent nu li s,a dat nici un ajutor.

In continuare Domnul Maniu a spus că ce a fost greu a trecut şi in curând Ardealul de Nord va fii retrocedat României.

Stan Sibianu.

421 414 423

Informatie din sursă sigură

Notă din 29 Maiu 1942.-

Avem onoare a vă informa că dl.Maniu, a fost in ziua de 25 maiu 1942 in Brasov, a descins la hotelul "Aro-Palas" dupăcum am mai raportat deja, şi din cercuri foarte aproapiate de dl. Juliu Maniu, anume din cercuri National-ţărăniste, am aflat că dsa personal este foarte pesimist in ceiace priveşte chestiunea reprimirii de către ţara românească a Ardealului de-Nord cedat Ungariei, prin intermediul şi cu ajutorul Germaniei.-

Dsa a afirmat hotărât că el personal nu vede, ca Germania să ne facă acest lucru, şi că deci noi ardelenii să nu fim prea optimişti pe aceasta chestiune-

A arătat apoi că părerea sa a avut ocazia nu demult s-o expună şi dlui Mareşal Antonescu personal, cu care ocazie s-a plâns de lucrurile ce autoritătile ungureşti le fac românilor din teritoriul cedat, pe care-i expulzează pe toti la rând fără ca guvernul român să ia măsuri de represalii, - şi apoi românii n-au acolo drepturi, pe când ungurii din România se bucură de plenitudinea drepturilor oricărui cetăţean român etnic

In ce priveşte activarea in cadre a partizanilor national ţărănişti, ar fi spus că aceasta nu este posibilă, intrucât guvernul urmăreşte foarte indeaproape orice mişcare a şefilor national-ţărănişti, astfel că le este teamă de internare in lagăre de concentrare.-

Joan Vlăteanu

S.S.I.-C.I.-Agentura I-a

415 30 Mai 1942 422 424

2903

OPERAT LA FIŞE

H.

Athanase Outzopolos consilier economic grec, a vizitat pe Iuliu Maniu căruia i-a adus la cunoştinţă că guvernul român nu vrea să acorde nici cel mai mic ajutor populaţiei greceşti care moare de foame în Grecia.

Iuliu Maniu a promis că va interveni pe lângă Dl Mareşal Antonescu.

416
423
424
425

Gp

Sibiu

Agentura Ardeal
18 Mai 1942.

St Stanescu

primit la 27.5.

OPERAT LA FIȘE

Nr.156.

Verificat.

Vă informez că azi 20 Mai 1942,a sosit în localitate Domnul Iuliu Maniu,sosind la orele 6 și 32 m. cu trenul de Copșa-Mică.-In gară a fost așteptat de către Domnii Ionel Pop și Ioan Răchițanu,care lau condus până la Hôtel Bulivard în Camera Nr.11.-Să spune că de aici Domnul Maniu intenționează a merge la Turda pentru că acolo să se întâlnescă cu niște vechi prietini ai D-Sale.-A mai întrebat că dacă sunt români refugiați din Ungaria și cum sunt tratați aici în Sibiu,și dacă autoritățile locale iau plasat la muncii.-

Stan Sibianu.

426

6 Mai 1942

S. Hanesus
s'a reținut un exemplar
pt. dare de seamă asupra
mișcării legionare (Legăturile
cu Maniu)

OPERAT LA FIȘE

Un grup de legionari, în frunte cu Dumitresc Zăpadă și Nellu Pădureanu, s'au prezentat d-lui Iuliu Maniu, căruia i-au înmânat un memoriu din care rezultă că ei aprobă întru totul acțiunea politică și de justiție națională susținută de șeful național-țărăniștilor, declarând că totdeauna vor fi alături de dl. Maniu.

In discuțiile cu intimii săi personali, dl. Maniu și-a exprimat neîncredrea față de sentimentele manifestate de acest grup ~~pe~~ de legionari.

Punctator.

68

418 426 427
425

2923

PREFECTURA POLITIEI CAPITALEI
30 Mai 1942.

OPERAT LA FIŞE

Un studiu al problemelor financiare din România cerut de Iuliu Maniu.

Din cercurile naţional-ţărăniste se află că dl. Ion Gârneţiu, fost director de cabinet al d-lui Mihai Popovici, a fost însărcinat de către dl. Iuliu Maniu cu studierea problemelor financiare din România.

Numitul urmează să prezinte şefului naţional-ţărăniştilor, în termen de o lună, un raport detailat asupra finanţelor româneşti, indicându-se penetraţia capitalului străin (italian şi german) problemele de credit ale băncilor din România şi datoria de război a ţării.

Se crede că dl. Maniu va înainta un memoriu d-lui Mareşal Antonescu, bazându-se pe acest studiu.

Chestiunea se urmăreşte.

- sigură -

68

S.S.I.-C.I.-Agentura I-a ~~419~~ 2 Iunie 1942 ~~426~~

9923 8 ~~420~~ 428

OPERAT LA FIŞE

S.

Potrivit dorinţei exprimate de Iuliu Maniu până la 10 Iunie a.c. se va constitui un comitet studenţesc naţional-ţărănist.

Acest nou comitet va lucra sub directa conducere a lui Ghiţă Popp, secretarul general al partidului naţional-ţărănist.

---

articulare

ernării:

2923

2.VI.1942

427 420

428 429

Dintr'o conversaţie cu Iuliu Maniu:

1) Este inexactă afirmaţia că nu s'au trimis noui trupe. Zece divizii româneşti se află în primele linii de bătaie. Avem date precise, cu numerele unităţilor în luptă.

2) Pierderile româneşti au fost şi de rândul acesta foarte mari.

OPERAT LA FIŞE

Ele se adaugă la pierderile de anul trecut şi din cursul iernii şi se urcă în total la o cifră impresionantă.

3) Nu pot înţelege dece dl. Mareşal Antonescu vrea să decimeze întreg tineretul românesc capabil de luptă şinsă ne lase desarmaţi în faţa ungurilor, cari se prepară să ne atace.

4) Am cerut prietenilor mei să urmărească cu atenţie negocierile cu Clodius.

Am motive să cred că aceste negocieri ridică probleme dintre cele mai grave pentru statul român şi economia noastră naţională. Ele urmăresc aservirea noastră economică completă.

Planurile lui Clodius sunt mult mai grave decât ne închipuim.

5) Sunt informat că Gestapo-ul ~~xx~~ m'a pus în specială urmărire.

Am sfătuit pe o parte din prietenii mei să nu mă mai viziteze, dar ei nu vor să mă asculte.

6) Noi ne vom face datoria până la capăt, cu toate riscurile. Incep să cred că prăbuşirea nazismului se va produce mai repede decât ne aşteptam.

MUTAȚII:

SEMNALMENTE:

Gura
Bărbia
Urechile
Semne particulare

cunoștință de motivul internării:

a

emnătura:
pei,

C. I.

2923

428 421 438

-7 JUN. 1943

OPERAT LA FIȘE

Notă.

- Cu trenul No. 2005 Personal de Arad, a părăsit Capitala Iuliu Maniu însoțit de Ilie Lazăr și Virgil Solomon - la ora 16⁴⁰. -

Din interceptările telefonice rezultă că se duce la Deva, pentru a asista la înmormântarea lui Justin Pop. -

— . —

429 422 431 430

2923

D.G.P.

OPERAT LA FIȘE

- 7 Iunie 1942 -

<u>Naţional-ţărănişti</u>

In dimineaţa de 5 Iunie a.c., dl. Iuliu Maniu a primit la domiciliul său vizita câtorva foşti fruntaşi legionari, printre cari Dumitrescu-Zăpadă şi Vasile Cazan.

Fără să se fi luat vreo hotărîre definitivă, s'a discutat eventuala încadrare a anumitor elemente legionare, în organizaţiile partidului naţional-ţărănist.

<u>Direcţiunea Generală a Poliţiei urmăreşte chestiunea.</u>

- sigură
- sursă C.D.

. . .

In cursurile ultimelor zile au avut loc două întrevederi, între d-nii Iuliu Maniu şi Dinu Brătianu respectiv la locuinţele fiecăruia.

Întrevederile au fost de lungă durată, examinându-se în deosebi situaţia creiată României, prin declararea de războiu a Statelor Unite.

După părerea celor doi fruntaşi, această declarare nu poate avea consecinţe de natură politică, ba chiar neîntrevăzându-se posibilitatea unor consecinţe practice militare.

- sigură
- sursă C.D.

./.

In cercul conducătorilor partidului naţional-ţărănesc se afirmă că d-l Iuliu Maniu a hotărît să încredinţeze avocatului Grigorescu, misiunea reorganizării cadrelor partidului naţional-ţărănesc din judeţul Prahova.

Cei mai de sus manifestă surprindere faţă de hotărîrea d-lui Maniu, întrucât această sarcină - în urma morţii lui Constantin Brezeanu, şeful organizaţiei judeţului Prahova - revenea de drept avocatului Popescu Filuţă, fost prefect de Prahova în prima guvernare naţional-ţărănistă.

<u>S'a dat ordin Inspectoratului de Poliţie Bucureşti să urmărească chestiunea.</u>

- sigură
- sursă C.D.

424 ~~132~~ 433 ~~431~~

S Traian

CERCETAT LA FIŞE

NOTA INFORMATIVA

Suntem informaţi că D-l Cazan, licenţiat în litere şi filosofie, specialitatea româna veche, fost bibliotecar în timpul studenţiei D-sale, 1933-1937, la biblioteca literaturii române (Catedra Cartojan) a intrat în Ministerul Propagandei Naţionale în 1940, fiind încadrat ca şef de birou în Direcţia Propagandei.

In 1941 este detaşat la Direcţia Presei, unde este întrebuinţat numai pentru câteva luni la Secretariat.

La instalarea D-lui Bădăuţă, ca secretar general al Ministerului Propagandei Naţionale, trece la cabinet unde îndeplineşte funcţiunea de şef de cabinet, post pe care îl deţine până la numirea D-sale la începutul anului 1942 ca secretar de presă la Viena.

A colaborat la reviste. Ziaristică propriu zisă n'a făcut, niciodată pe teren.

Are 29 de ani, este Sergent T.R. mobilizat pe loc, din care cauză a fost luat de D-l Bădăuţă la cabinet, fiind considerat omul de încredere al D-sale.

- - - - - - -

68

Gr. Politic — Se va urmări.

2923

9 Iunie 1943

In cercurile naţional-ţărăniste se vorbeste din nou de un memoriu la care ar lucra dl Maniu şi care ar urma să fie predat Conducătorului Statului, sau expus oral de unul din membrii conducerii special delegat pentru acest lucru, probabil drul Lupu.

Acest memoriu ar fi actualmente in curs de redactare, dar dl Maniu mai asteapta unele evenimente externe, care să confirme părerile sale actuale, mai inainte de a trage concluziile pe care le bănueste.

Obiectul acestui memoriu ar fi situatia militară internaţională, perspectivele războiului, precum si situaţia diplomatică ce ar decurge pentru ţara noastră. Dl Maniu propune liniile unei actiuni diplomatice, menite, in conceptia domniei sale, să salveze situaţia ţării, in cazul unei victorii aliate in care URSS ar avea si ea de spus un cuvânt.

Dl Maniu a fost ajutat in premizele militare ale memoriului său, de un aviz redactat adhoc de doi sau trei generali care fac parte din organizaţia ţărănistă.

Y/33

2133

9-VI-1942

426

431

433

435

D. Iuliu Maniu este atât de sigur de victoria anglo-americano-bolşevică, încât este gata şi cu lista guvernului ce-l va forma.

Totuşi a produs mare nedumerire în cercurile maniste şi anglofile declaraţia de războiu a Statelor Unite contr României.

D. Iuliu Maniu rugase, acum un an pe ministrul Angliei şi pe însărcinatul de afaceri al Americei, să nu bombardeze Bucureştii şi să aibă grijă de democraţia română.

Promisiunile şi asigurările ministrului Angliei n'au fost luate în seamă, căci guvernele din Londra şi Washington au supraevaluat pe "democraţii" români; iar memoriile date de cei doi şefi de partide (D-nii Maniu şi D-nii Brătianu), cunoscute la Londra înainte de a fi predate D-lui Mareşal Antonescu, care se credeau a fi explosibile pentru opinia publică românească, au rămas fără nici un ecou şi rezultat.

Anglosaxonii şi evreii dela Moscova, ca oameni practici, îi interesează unde luptă armata română şi cine conduce drapelul ţării şi interesele ei în acest moment.

Poporul român şi-a dat seama, chiar în massele cele mai largi, ce pericol mortal a reprezentat bolşevismul şi hoardele sale formidabile şi problema jidovească spre a se lua după năluci şi după aventuri.

De aceia a urmat pe Mareşalul Antonescu.

In cercurile serioase, chiar anglofile, se consideră depăşită acţiunea "democratică" ca şi tribu-

./.

laţiunile fostului rege aventurier, care a voit să facă şi el în America un guvern democratic.

I s'a răspuns sătos dela Washington că un fost tiran, care a călcat constituţia ţării sale nu poate fi agreat   şef al unui guvern democrat, în sensul guvernelor-fantomă: olandez, belgian, jugoslav, grec, polonez, ceh, norvegian, etc.

Bucureşti 9 Iunie 1942.

B 35

2923

~~436~~ 437

S.S.I.

Refacere
2 Coric

9 Iunie 1942

OPERAT LA FIȘE

N O T A

Solicitat de câţiva apropiaţi ai săi, Maniu a făcut o expunere asupra ultimelor informaţiuni ce le deţine, referitoare la situaţia internă şi externă a ţării noastre, cât şi asupra punctului său de vedere în câteva probleme de actualitate, declarând - printre altele - următoarele :

1. Intrevederea Domnului Mareşal Antonescu cu Führerul.

"Am informaţii precise că Mareşalul Antonescu se va întâlni cu Führerul.

"Această întrevedere se produce într'un moment critic al raporturilor româno-germane.

"Există grave nemulţumiri de ambele părţi; scopul întrevederii este să clarifice şi să atenueze aceste diferende.

"Nemulţumirile Guvernului nostru - după părerea lui Maniu - se pot rezuma astfel :

"a) Domnul Mareşal Antonescu se aştepta să fie numit comandant suprem al trupelor româno-germane din sectorul de Sud şi credea că are motive să nădăjduiască în succese militare, de cari să-şi poată lega numele.

"Mobilizările masive dela începutul campaniei de primăvară se pot explica şi prin aportul personal pe care Domnul Mareşal Antonescu credea că poate să-l aducă şi care să contribue la gloria sa militară, la care, ca orice general, ţine în primul rând.

"b) In loc de aceasta, Marele Comandament german a numit pe generalul Iacobici comandant suprem, însă numai al trupelor române (nu româno-germane) din sectorul de Sud.

"Generalul Iacobici n'a plecat însă pe front, deoarece Domnul Mareșal Antonescu nu i-a dat încă ordinul de plecare.

"In ultimele zile am fost informat că s'au luat măsuri pentru organizarea cartierului general al lui Iacobici, astfel că se crede că va pleca în sfârșit, la comanda sa.

"In orice caz, am informații că această chestiune a nemulțumit profund pe Domnul Mareșal Antonescu."

2. Negocierile Clodius.

"Chestia cea mai importantă o constitue însă diferendele provocate de nouile și gravele pretențiuni ridicate de delegația germană, în frunte cu Dr.Clodius.

"Germanii cer monopolul complet al comerțului nostru exterior.

"Nici un export n'ar mai putea fi făcut direct din România, nici un import n'ar mai putea fi efectuat de către noi.

"Totul ar fi dirijat și controlat de Germani.

"Nimeni nu-și face vreo iluzie cu privire la independența și suveranitatea actuală a României.

"Monopolul comerțului exterior ar rupe însă ultimele legături pe care le mai avem cu lumea din afară, ne-ar pune complet la discreția Germanilor, cari ar lua noui măsuri de restricție, bine înțeles în desavantajul populației și armatei române.

"Cât privește independența noastră economică și suveranitatea noastră națională, acestea ar fi pierdute complet și fățiș.

-/-

18

"Trebue constatat cu bucurie - a spus Maniu - că Guvernul nostru şi-a dat seama de gravitatea excepţională a acestor cereri şi că încearcă să reziste.

"Rezistenţa Guvernului nostru a dus la o stare de tensiune care poate avea urmări politice însemnate".

3. Poziţia Domnului Mihai Antonescu.

"Am unele informaţii, însă imprecise, că se manevrează de către Germani împotriva Domnului Vice Preşedinte de Consiliu.

"Ceea ce este mai grav, este că - după aceleaşi informaţii neverificate - sunt unii cari manevrează şi împotriva Domnului Mareşal Antonescu.

"Nu pot spune mai mult, dar am motive să cred că aceste manevre sunt mai serioase decât ne închipuim.

"Situaţia actuală generală permite Domnului Mareşal să reziste; depinde de abilitatea şi fermitatea sa"

4. Chestiunea Cancicov.

"Cancicov este mai de mult în centrul preocupărilor.

"Germanii îl susţin, nu pentru că nutresc iluzia că vor obţine mai mult dela Cancicov, decât pot obţine actualmente, dar îşi dau însă seama că aparatura economică este defectuoasă şi că din această cauză economia românească suferă, pe lângă influenţele determinate de starea excepţională de războiu şi de efectele proastei administraţii.

"Germanii îşi închipue că dacă s'ar putea asigura o guvernare mai bună a departamentelor economice, întreaga economie românească ar profita, şi în mod natural Reichul ar avea avantagii mai mari.

"Eu nu cred în miracole, deşi este incontestabil că experienţa generalilor la departamentele de specialitate s'a încheiat în detrimentul economiei naţionale

"Cancicov ar putea să pună mai multă ordine şi mai mult spirit în conducerea afacerilor economice; îmbunătăţiri simţitoare nu va izbuti să aducă, deoarece viciul organizării noastre economice va rămâne şi sub guvernarea sa.

"Atâta vreme cât Germanii vor lua totul - nimeni nu poate să facă nimic".:

5. Cancicov - Domnul profesor Mihai Antonescu.

"Nu cred că Germanii vor înlocui pe Domnul profesor Antonescu cu Cancicov şi - în afară de aceasta - am motive să cred că Domnul Mareşal nu se va despărţi de Domnul Vice Preşedinte al Consiliului.

"Un prieten mi-a adus în ultimul moment informaţia - care rămâne de verificat - că ar putea să existe o formulă de înţelegere între Cancicov şi Domnul profesor Mihai Antonescu.

"Domnul Vice Preşedinte al Consiliului ar rămâne cu conducerea afacerilor politice şi administrative, iar Cancicov ar deveni un fel de preşedinte al Guvernului economic.

"Tensiunea dintre Guvern şi unele cercuri germane trebue urmărită însă cu cea mai mare atenţiune, fiindcă nu se ştie ce se poate petrece".

6. Declaraţia americană.

"Din nenorocire, am avut încă odată dreptate.

"Declaraţia americană a fost însă aici greşit înfăţişată.

"America nu ne-a declarat războiu, iar textul mesagiului adresat de Roosevelt Congresului, cuprinde două lucruri :

"a) Că America nu ne declară războiu, ci ia act de declaraţia de războiu a României.

"b) Că preşedintele Roosevelt recunoaşte în mod

public că România se află în situaţiunea de a nu putea proceda potrivit cu voinţa sa, fiind o ţară ocupată de Hitler.

"America ne este în fond prietenă, dar depinde în mare măsură de politica Guvernului român şi de diferitele măsuri ce le va lua (între cari chestia evreiască nu este cea mai puţin importantă) ca să nu ne înstrăinăm aceste simpatii, cari ne pot sluji la conferinţa păcii.

"Trebue să constat cu mulţumire că normativele date presei, asupra acestui subiect, au fost abile, prudente şi moderate.

"Este o plăcere pentru mine când pot observa că în Guvernul nostru - de care ne desparte totul - există Români, cari au în vedere adevăratele interese româneşti"

7. <u>Memoriul</u>.

"Intervenţia noastră este încă în pregătire. Nu pot da deocamdată detalii.

"Nădăjduesc că voiu înfrânge rezistenţa liberală.

"Mulţi mă întreabă, de ce ţin cu orice preţ la această colaborare.

"Lucrul este simplu : sunt pentru o viaţă constituţională, întemeiată pe partide şi mă trudesc ca partidul liberal să-şi ia locul său de reprezentant al burgheziei din Vechiul Regat.

"Nu poate să existe un singur partid, nici pentru acţiunea internă, nici pentru cea externă.

"Străinătatea nu trebue să aibă impresia că acţiunea mea se rezumă "la o mică clică", ci că reprezintă două partide democratice, cu rădăcini adânci în massele populare.

"Partidul naţional-ţărănesc trebue să evite de a deveni un partid de centru şi trebue să fie cel mai radical dintre partidele burgheze.

-/-

"Pentru a se plasa pe această poziție, însăș existența partidului liberal este absolut trebuincioasă.

"Mă trudesc să readuc atât în conștiința Țării cât și în conștiința europeană partidul liberal, perimat de vreme.

"In loc să scoată pălăria până la pământ, îmi face dificultăți.

"Dinu Brătianu este un om de treabă, dar influențabil, iar Gh.Brătianu ezită, șovăe și nu se decide.

"Totuș, datorită numelui său, va fi un factor important în politica românească".

8. Intre gruparea național-țărănistă și Guvern.

"Desigur, raporturile dintre noi și Guvern ar fi putut fi altele, dar Domnul Mareșal are atitudinile sale.

"Totuși este patriot și bine intenționat, chiar dacă are concepții personale despre meseria de om de Stat.

"Eu nu urmăresc să-i fac dificultăți, deoarece este necesar în momentul de față.

"Germanii știu aceasta.

"Germanii mai știu că sub fostul Rege Carol II, memoriile mele erau distribuite în sute de mii de exemplare, fiindcă voiam să-l fac odios în opinia publică, deoarece căpătasem convingerea că n'are însușirile trebuincioase pentru a fi Regele Românilor.

"Azi, memoriile mele le trimit Domnului Mareșal și le dau doar la câțiva fruntași, pentru a fi orientați.

"Stărui deasemeni pe lângă prietenii mei să stea liniștiți, să nu întreprindă nimic.

"Prietenii mei trebue să-mi lase mie sarcina de a mă expune, cu atât mai mult cu cât sunt tineri și au timp să lucreze".

441

4342

2

443

PREFECTURA POLITIEI CAPITALEI

17 Iunie 1942.

8

2923

OPERAT LA FIȘE

Dl.Maniu se pregăteşte pentru o audienţa la Preşidenţie.

Dl.Iuliu Maniu a revenit în Capitală în ziua de 15 Iunie a.c., ora 18,30, venind dela vila d-lui Aurel Lecuţia dela Snagov.

D-sa afirmat faţa de intimii care l-au întâmpinat că se va prezenţa de urgenţă în audienţă la Conducătorul Statului, urmând a pune în discuţie chestiunea Ardealului, pactul anglo-sovietic şi irosirea forţelor ardelene pe câmpiile Ucrainei.

Chestiunea se urmăreşte.

- sigură -

*

* *

PREFECTURA POLITIEI CAPITALEI

18 Iunie 1942.

OPERAT LA FIȘE

Intrevedere Iuliu Maniu-Elemer Gyarfas.

Din cercurile apropiaţilor d-lui Iuliu Maniu se află că în ziua de 16 Iunie a.c., între orele 18-20 şeful naţional-ţărăniştilor a avut o întrevedere cu dl. Elemer Gyarfas conducătorul minorităţii maghiare din România.

Se susţine că cu această ocazie dl. Gyarfas a arătat d-lui Maniu că guvernul român duce o politică de represalii contra ungurilor din România, ceiace dă loc la alte represalii în Ungaria contra românilor.

D-sa a rugat pe şeful naţional-ţărăniştilor să intervină pe lângă Conducătorul Statului de a se curma această situaţie.

- sigură -

443 436 444 445

D.G.P.

- 19 Iunie 1942 -

2923

Național-țărăniști

In cursul dimineții de 17 Iunie a.c., dl. Iuliu Maniu a revenit în Capitală dela Snagov, reluându-și ocupațiunile zilnice.

In privința memoriului pe care îl redactu la Snagov, în cercurile intimilor săi se afirmă că memoriul încă nu este gata, neavând redactarea definitivă.

- sigură.
- sursă C.D.

. . .

După sosirea sa în Capitală, dl. Iuliu Maniu a primit pe Elemer Gyarfas, șeful ungurilor dela noi. Vizita a durat mai bine de două ore.

Elemer Gyarfas - de curând revenit în țară dintr'o călătorie mai îndelungată prin Ardealul cedat - a comunicat d-lui Maniu "impresia de admirație pe care a căpătat-o pentru populația românească din Ardealul cedat, relativ la felul cum se comportă în actualele împrejurări".

El a subliniat atitudinea plină de demnitate și stoicismul arătat de această populație, cu prilejul ultimelor măsuri, "extrem de vexatorii", luate de guvernul maghiar împotriva românilor din Ardealul cedat.

Dl. Maniu a spus, la sfârșitul conversațiunei, următoarele cuvinte :

./.

"Te rog să intervii urgent şi energic la Budapesta ca să înceteze toată această teroare, pentrucă reacţiunea românilor poate fi sângeroasă. In ziua eliberării nimeni nu va putea opri pe români ca să nu plătească aceste poliţe şi atunci, într'adevăr, vor fi adevărate măceluri".

- sigură
- Sursă C.B.
- Con:Minist.Af.Ext.

---

445 438/176 447

PREFECTURA POLITIEI CAPITALEI

23 Iunie 1942.

===

2923

COPIAT LA FIŞE

Contact între Legaţia Elveţiei şi cercul d-lui Maniu.

Din cercurilr naţional-ţărăniste se află că dl. Corneliu Coposu, secretarul d-lui Iuliu Maniu, a luat mas în seara de 21 Iunie a.c., cu d-nii Dick Walter şi Bruder Frank dela Legaţia Elveţiei din Bucureşti.

Se poate observa în ultimul timp o intensă activit te a ambilor secretari elveţieni în cercurile democratic române, în special în enturajul d-lui Iuliu Maniu.

Chestiunea se urmăreşte.

- sigură -

*

* *

24.VI.942 439 447 448

446

Notă

Reinhard Otto, născut în anul 1898 Ian. 14 în Bad-Wildungen - Germania. Este de naționalitate germană și religie evanghelică.

Numitul a fost directorul Soc. „Solvan", din Str. G. Cantacuzino Nr. 33 Et. I, iar acum este plecat în Germania de la 10 Aprilie, a.c. fiind chemat pentru mobilizare.

P. Tăutu

2923/3

27 Iunie 1942

Gr. Politică 448 449 447

COPIE.

Valeriu Pop, Bucureşti Str. Salcâmilor Nr. 23.

OPERAT LA FIŞE

Domnule Maniu,

Sunt informat că D-voastră şi prietenii Dvs., continuaţi să mă atacaţi pentru faptul că eu, ca ardelean, am semnat actul de arbitraj dela Viena, care a rupt vremelnic din trupul României judeţele Transilvaniei de Nord, cari fac parte din patrimoniul nostru naţional de totdeauna.

Mă surprinde că într'o chestiune aşa de importantă, sunteţi atât de greşit informaţi.

Pentru complecta Dvs. lămurire vă trimit în copie nota mea informativă din 10 Iulie 1941, adresată capului guvernului.

Din această notă rezultă, fără putinţă de controversă că, eu nu am semnat actul de arbitraj dela Viena şi nici un act în legătură cu acest arbitraj. Acesta este adevărul.

Stăpânit numai de dorinţa de a alina suferinţele celor năpăstuiţi de sălbătecia ungurească şi de voinţa de a contribui cu tot ce-mi stă în putinţă, la refacerea drepturilor noastre hotare, am închinat toată activitatea mea acestor două probleme şi am socotit că cea mai de căpetenie datorie a noastră a Românilor şi mai a ales a Ardelenilor, în lupta pentru existenţa neamului, este frăţia, armonia şi solidaritatea. De aceea am înlăturat din preocupările mele

./.

orice urmă de dușmănie sau adversitate politică ori personală,iar la acțiunea sau sentimentele de dușmănie sau adversitate ale altora nu răspund cu aceiaș monedă.

Dvs. poate credeți că trebue să procedați altfel. Liber sunteți s'o faceți.

Am credința însă că în viitor,în urma informațiunilor primite veți refuza să vă serviți,mai ales în fața fraților robiți,împotriva mea,de o armă,certată cu realitatea și adevărul,după cum v'ați putut convinge.

Primiți,Domnule Maniu încredințarea sentimentelor de considerațiune ce se cuvin în orice împrejurări,unui îndrumător al luptelor de desrobire națională,încununate de măreţul act al Unirii dela 1 Decembrie 1918.

21 Iunie 1942.

ss Valeriu Pop

2923/3 B2 ~~B32~~ ~~442~~ 451 ~~450~~ ~~449~~

Răspunsul D-lui Iuliu Maniu, la scrisoarea de justificare a d-lui Valer Pop, din 21.VI.1942.

OPERAT LA FIȘE

Domnule Dr. Valeriu Pop,

Vă mulțumesc pentru lămuririle privitoare la așa zisul acord dela Viena și la rolul Dvs. în această catastrofală operațiune. Este într'adevăr, foarte bine, să se pună la punct cu obiectivitate, rolul fiecăruia, în desfășurarea dramei din care a rezultat pierderea Ardealului de Nord.

Cum nu am obiceiul să-mi ascund opiniile, nici să-mi acoper atitudinile, trebue să recunosc exactitatea informațiunei Dvs., că v'am atacat pentru rolul și atitudinea ce ați avut în legătură cu arbitrajul dela Viena. Este dreptul natural al fiecăruia de a aproba sau ataca actele celor care se ocupă de afacerilep publice.

Motivul pentru care v'am atacat atitudinea Dvs. n'a fost împrejurarea că ați fi semnat sau nu procesul verbal dresat la Viena, ceeace nu are vreo importanță deosebită.

Am criticat și reprobat întreaga Dvs. atitudine, în legătură cu cedarea Ardealului de Nord, pentru următoarele motive, clar și precis arătate tuturor celor cu cari am avut ocazia să discut această chestiune.

Dvs. nu ați respectat angajamentele reciproce asupra cărora am căzut de acord în casa șefului Dvs. de partid, dl. Const. Brătianu, la începutul lunei Iulie 1940 și anume:

a) că veți semna, dimpreună cu noi, un memoriu adresat Regelui Carol II, prin care aveam să protestăm împotriva acceptării, în principiu, a unor tratative directe cu ungurii,

./.

în ce priveşte soluţionarea chestiunilor în litigiu între România şi Ungaria.

b) că nici un ardelean nu va lua parte la nici un act în legătură cu aceste tratative,- care acceptate odată, chiar şi pentru cel mai naiv om politic trebuiau să însemne, în cele din urmă, oarecari cedări teritoriale, în favorul Ungariei.

Teza noastră era că România Mare este datoare să apere cu armele teritoriul României şi special integritatea teritorială a Transilvaniei, din simplul motiv că Transilvania, prin actul Unirii a transmis şi contopit toate forţele dale militare şi economice, precum şi întreaga sa fiinţă în fiinţa României Mari, evident, cu obligaţia să fie apărată faţă de duşmanii săi seculari.

Dvs. însă aţi refuzat să iscăliţi memoriul- protest şi aţi primit însărcinarea oficială de a duce tratative cu Ungaria, deci de a lua parte activă la actul istoric de directă trădare, prin care s'a cedat o parte însemnată a Transilvaniei.

Astfel, Domnia voastră, participând direct şi jucând un rol de primul plan, în tratativele ominoase dela T.Severin mai întâi şi mai târziu la întâlnirea dela Viena, - nu numai că aţi călcat un angajament dar, deşi sunteţi transilvănean, aţi admis, fie şi numai în mod teoretic, că frontierele Ardealului sunt negociabile şi nu constituesc un patrimoniu sacru şi intangibil, pentru oricare român ardelean. Aceasta este cu atât mai grav, cu cât Dvs. în calitate de consilier şi fost ministru al ex-Regelui Carol II, aţi ştiut că Axa este hotărâtă să decidă în favorul Ungariei şi că Regele Carol este gata să facă concesiuni teritoriale.

./.

Nici eu nici opinia publică românească şi mai puţin cea internaţională n'a putut sesiza împrejurarea că,în decursul întregei procedări dela Viena,împestriţată cu lacrămi şi ameţeli,provocate,desigur de o conştiinţă turbure şi de lipsa prezenţei de spirit,Dvs. aţi semnat sau nu protocolul.

Făcând abstracţie dela aceasta,este inexactă informaţiunea că nesemnarea procesului verbal dela Viena,de către Dvs.,ar putea fi primită ca un protest, - deoarece Dvs.aţi luat parte la banchetul festiv de încheere a "arbitrajului" şi aţi închinat pahare cu sfâşietorii ţării noastre,după actul împlinit. Cel mai mic simţ de răspundere şi prevedere politică ar fi trebuit să vă îndemne să părăsiţi imediat Viena şi să declaraţi oficial că Dvs. aţi fost trimişi să discutaţi problema,iar nu să ascultaţi un verdict,adus fără desbateri. Ar fi trebuit să vă depuneţi imediat,în mod ostentativ mandatul,ceeace n'aţi făcut. In schimb,ulterior,în discursul Dvs. din 2 Septembrie 1940,ţinut la Radio,nu numai că aţi,aprobat semnarea,dar aţi încercat să prezentaţi acest act ca ceva firesc şi ca un obligament patriotic de mare prudenţă,anihilând prin această declaraţie orice valoare morală a nesemnării protocolului.Prin urmare cu regret trebu să constat că părerea Dvs.,pe care aţi formulat-o în raportul către Onor.Guvern,că adică,prin semnarea actului de către Dvs.,arbitrajul este invalid,nu poate sta în picioare, mai ales dacă vom ţine cont de împrejurarea tot prin Domnia voastră stabilită,în discursul dela Radio,că puterile iniţiatoare ale conferinţei dela Viena nu v'au recunoscut calitatea oficială de delegat al României.

./.

In consecinţă este o tactică complect greşită să întemeeaţi argumentarea invalidităţii juridice a actului dela Viena şi nevinovăţia Dvs.,în ce priveşte răspunderea istorică de a fi colaborat la trădarea Transilvaniei de Nord, de împrejurarea că Dvs. personal nu aţi semnat protocolul.

Este o enormă greşală ca marea cauză a Transilvaniei de Nord să fie susţinută înaintea forurilor internaţionale, cu motivări evident inexacte şi irelevante. Mai cu seamă atunci când avem la dispoziţie argumente irefutabile.Numai puţin este o greşală că apărarea cauzei noastre să se prezinte în diverse forme,unele pornite din consideraţiuni pur personale.

Motivul adevărat al invalidităţii juridice a arbitrajului dela Viena se întemeează pe alte argumente,care au fost expuse pe larg în memoriul înaintat de mine D-lor Adolf Hitler şi Benito Mussolini,din care vă alătur aici fragmentul referitor la acest punct,dimpreună cu declaraţia mea făcută în Consiliul de Coroană.

Durere,problema Ardealului de Nord,a cărei claritate nici nu poate fi discutată,a trecut peste marginile unei chestiuni de drept. Dreptatea noastră este clară ca lumina Soarelui. Duşmanii noştri seculari au reuşit să prefacă problema Transilvaniei,iniţial derutată de către Ex-Regele Carol II, prin domnia lui nenorocită,sprijinită de sfetnicii săi inconştienţi, - într'o problemă de forţă.

In faţa acestei împrejurări,hotărârea dela Viena, care s'a adus cu colaborarea Dvs. activă şi cu aprobarea Dvs. ulterioară,are numai importaţa uni element moral şi istoric, care nu aşează deloc în lumină frumoasă nici solidaritatea

./.

ardelenilor, nici prevederea politică a conducătorilor Statului din acel timp.

Vă rog să primiţi expresiunea consideraţiunei mele, la care au dreptul membrii familiilor preoţeşti, atâtea merite în luptele noastre naţionale, chiar dacă ei la un moment dat au putut uita tradiţia lor mare, care este un titlu de mândrie, dar şi un isvor de datorii.

Bucureşti 27 Iunie 1942.

ss Iuliu Maniu

B 2

~~447~~ 455

~~B 3..~~

~~456~~

~~454~~

I. M.

29. VI. 1942

NOTĂ

SOTIRIU ALEX, are numai un birou de expediție în Str. Artei 10-12.

Rog a se căuta la cartea de imobil centrală, domiciliul.

Raină

2923

PREFECTURA POLITIEI CAPITALEI
1 Iulie 1942.

===

455 448 456 457

OPERAT LA FIȘE

Un memoriu al d-lui Iuliu Maniu.

Cercurile maniste difuzează că dl. Iuliu Maniu adună acte oficiale în legătură cu modul de comportare al ungurilor faţă de românii din Ardealul cedat, pe cari intenţionează să le înainteze în cadrul unui memoriu, conducătorilor Germaniei şi Italiei.

Intrebat de ce nu înaintează acest memoriu d-lui Mareşal Antonescu, şeful naţional ţărăniştilor s'ar fi pronunţat că nu vrea să fie respins ca în trecut.

Chestiunea se urmăreşte.

- sigură -

===

~~449~~
~~456~~
~~457~~ 458

2 VII 1942

Notă.

SCHURAM EMIL, nu s'a găsit trecut în cartea de imobil din str. Toamnei 82-84.

Răileanu

~~450~~

2.VII.942

~~458~~ ~~459~~ ~~457~~

Notă

În Str. Toamnei Nr. 82-84, nu locuește Schvan Emil.

Numitul a locuit aci ~~pe~~, acum 3-4 ani, iar de atunci nu se mai știe de el. Se spune că ar fi la Iași și ar locui la o rudă de a lui pe Str. Ștefan cel Mare Nr. 5. Numitul a avut o mașină cu Nr. 1998 B, care în timpul când i s'a pus sechestru pentru că avea datorii, a trecut-o pe numele cumnatului său, Tisler Carol, cu domiciliu tot în Iași. —

P. Tăutu

S.S.I. 459

2 Iulie 1942

2923 vol III 460

OPERAT LA FIȘE

N O T A

apr....

In seara de 1 Iulie a.c., cu prilejul zilei sale de naștere, Iuliu Maniu a primit la locuința sa pentru prezentare un grup numeros de studenți, cu care ocazie a avut loc și un mic banchet.

Au participat studenții : Ion Oțel, Victor Isac, Gh. Drulă, Rafiroiu Dumitru, Cârstea Ion, Dumitru Mihail și Munteanu Ion.

In timpul mesei, Iuliu Maniu a declarat următoarele:

"Datoria noastră a celor bătrâni ca și a voastră a tineretului este să ajute pe Domnul Mareșal Antonescu. Eu am aprobat personal ca trei dintre membrii de vază ai partidului nostru să intre în compunerea guvernului, nu ca miniștri căci atunci aveam o răspundere politică, ci ca secretari generali astfel că noi zilnic ajutăm guvernul Domnului Mareșal.

"Domnul Mareșal Antonescu este un bun român, bun patriot, însă nu-și cunoaște pe acei cu cari lucrează, care-l mint și nu-l înțeleg. In afară de aceasta, este permanent șantajat de Axă, ale cărei puteri componente îi cer mereu noui concesiuni sub amenințarea că în caz de refuz vor aduce la cârmă pe legionari, iar aceștia sunt trădători de țară dacă acceptă să trateze cu Germania și Italia pe socoteala patriei lor natale.

"Am admirat și admir pe Domnul Mareșal Antonescu pentru că în ultimul timp a început să se opună cerințelor prea exagerate ale Germaniei.

68

"Dealtfel vreau să spun, că o naţiune nu poate propăşi decât pe calea democraţiei care indică libertate, naţionalism şi dreptate individuală şi socială.

"Partidul nostru care a făcut revoluţia dela 1848 şi "unirea cea mare", rămâne la principiile sale cu bază democratică cu corolarul ei parlamentarismul şi partidele politice.

"Sunt contra unui singur partid politic, aşa cum făcuse în trecut regele Carol II.

"In viaţa mea politică nu mi-am bazat ideologia şi realizările practice decât pe massa ţărănească pentru care şi Dvs.trebue să munciţi din răsputeri şi să vă puneţi în slujba ei, fiindcă ea este singura realitate a neamului. Noi suntem singurii care am făcut revoluţii numai cu ţăranii.

"In ceiace priveşte forma de Stat pe care o vor lua popoarele după actualul războiu, eu vă pot spune că şi în cazul când Axa învinge, un val de democraţie va cuprinde Europa, iar dictatura va dispare şi pot să afirm că acest val de democraţie va veni din Germania şi Italia, adică tocmai din ţările totalitare, fiindcă acolo mai mult ca în altă parte oamenii s'au săturat de această dictatură.

"Pentru ca să putem face faţă problemelor de mâine, socotesc de a noastră datorie ca să nu cădem în nici un compromis politic cu nimeni şi trebue să fim foarte atenţi cu legionarii cari contra Domnului Mareşal şi a noastră, vor încerca o nouă lovitură de Stat, acţiune pentru care se pregătesc cu atât mai mult că au şi sprijinul Germaniei.

"Trebue să facem în aşa fel ca 6 Septembrie 1940 să nu se mai repete şi legionarii să nu poată arăta lumii că poporul este cu ei, deoarece poporul nu poate fi alături cu acei cari trag cu pistolul pe toate drumurile.

"Domnul Mareșal Antonescu va face cea mai mare greșeală politică dacă va primi sub orice formă o colaborare cu vreun element legionar, iar în cazul când va fi silit de germani trebue să riposteze cu orice risc, iar noi suntem alături de el orice s'ar întâmpla.

"Avem tot interesul național ca Rusia să fie distrusă, să fie învinsă. Ori cine vă va spune că noi gândim altfel, să-i spuneți sus și tare că nu spune adevărul, și că idealul partidului nostru este democrația națională nu comunismul pe care-l repudiem și pe care-l vom combate cu toată puterea noastră.

"In țara noastră se vor face mari progrese numai pe baza principiilor credinței creștine, a proprietății individuale și a libertății de credință și grai.

"Noi nu avem nevoie de popularitate ci de convingeri și de oameni bine pregătiți, de aceia datoria noastră și a voastră ca tineret este în primul rând să vă pregătiți pe toate tărâmurile. Numai națiile cari au elemente din cele mai bine pregătite, numai acelea vor supraviețui.

"Veți fi chemați mâine să conduceți și nu veți putea face acest lucru dacă nu cunoașteți integral toate problemele națiunei, dacă nu suferiți pentru ele și nu le trăiți zi de zi, dacă nu vi se imprimă în minte și în suflet.

"In ceea ce privește problema Ardealului, țin să vă spun, că eu am protestat și voiu mai protesta mereu contra dictatului dela Viena pe care nici un român nu-l admite și nu trebue să-l admită.

"In ultimul timp, Valer Popp a aflat că il atac pe chestia cedării Ardealului de Nord și mi-a scris o scrisoare prin care caută să se desvinovățească de faptul că el nu a semnat procesul verbal încheiat la Viena.

"Eu i-am răspuns în scris că este trădător atât pentru că a colaborat cu fostul rege Carol II cât și pentru faptul că a participat la desbaterile dela Viena când față de mine și-a luat angajamentul că nici un român ardelean nu va participa la această conferință privitoare la frontierele României cari trebuiau apărate, nu negociate.

"Cred că oricum va eși actualul războiu, România va eși bine chiar dacă învinge Germania, deoarece și ea silită de împrejurări ne va recunoaște fruntariile din 1920. Trebue să fim convingi că dreptatea popoarelor de a trăi libere este un drept natural peste care nu poate trece nici un om din lume.

"Fiți siguri dragii mei că dreptatea noastră va învinge, că din nou vom fi la Cluj și că singurul om în care deocamdată trebue să avem încredere ca fiind singurul din țară capabil să conducă, este actualul Conducător deși, cum v'am mai spus, nu are oameni pregătiți și care să țină la el".

In încheiere, Iuliu Maniu a spus : "Să dea Dumnezeu ca România Mare să se refacă în mod definitiv și integral".

După aceasta s'au cetit discursurile pe care le-a rostit în Consiliul de Coroană cu ocazia cedării Ardealului.

In ceea ce privește activitatea și organizația de viitor, nu s'a luat nici o hotărâre, urmând ca Iuliu Maniu să-și spună cuvântul ceva mai târziu.

P 464

2923

6.VII.1942

Maniu a revenit Luni 6 Iulie seara în Capitală, ~~xxpă~~
El plecase Sâmbătă în împrejurimile Capitalei.

OPERAT LA FIȘE

~~462~~ 463

7 VII 1942

Notă.

STURDZA ALICE, agricultoare română, de religie creștină-ortodoxă, născută la 1899 în București; domiciliată dinainte de Mai 1939 în Str. Demetriade 18.

E căsătorită cu MIHAI avocat român, de religie creștin-ortodox, născut la 1901 în Dieppe-Franța.

Raicea

464 465 457 466

N O T A

9 Iulie 1942

Supravegherea lui I.M.
Str.Caragea Vodă 27

La ora 11,45 vine maşina 564o B.proprietatea Răutu Mihail,cu un individ care pleacă la ora 12,1o.

La ora 11,5o vine maşina 5184 proprietatea Manuilă Sabin,care pleacă la ora 12,1o.

Revine la ora 19,5o cu trei indivizi;pleacă la ora 2o,2o însoţiţi de I.M.

I.M.se înapoiază la ora 2o,3o cu Tx.11242.

La ora 21,15 se reîntoarce maşina 5184 cu un individ şi pleacă la ora 21,45.

----

465 ~~458~~

Gr. Politică

OPERAT

NOTĂ

MANIU IULIU, agricultor român, de religie [illegible]-ortodox, născut la 8 Ianuarie 1873 în Bădăcin, domiciliat dinainte de Mai 1949 în str. Caragea Vodă 27.

Răureanu

N O T A
20 Iunie 1942

Supravegherea I. M.
Str.Caragea Vodă 27.-

La ora 11,20 vine un individ cu maşina nr.1328 B., coboară din maşină şi intră în casă.După 10 min.iese şi pleacă cu aceiaşi maşină.La ora 10,20 vine maşina 893 B.; după 30 min.pleacă.

La ora 15,55 vine maşina 5184 B.,coboară un individ care intră înăuntru.După 5 min.şoferul pleacă cu maşina. Revine la ora 19,30 şi pleacă la ora 20,45 cu individul care a venit la ora 15,55;merg în Str.Episcopiei 5.la Dr. Nic.Lupu.La ora 18,vine maşina 2680 B.condusă de o doamnă, în maşină mai erau două doamne,lasă o valiză şi o damigeană,pleacă la ora 18,05.La ora 18,15 vine maşina 3002 B. condusă de un individ,şi pleacă la ora 20,45.La ora 20,45 vine maşina nr.3241 B.,condusă de un individ,pleacă imediat şi merge în Str.Episcopiei nr.5 la Dr.N.Lupu.

In tot cursul zilei nu a venit aci nici un ofiţerţ-

---------------/---------------

I.M.

~~467~~ ~~460~~ ~~468~~ 469

OPERAT LA FIŞE

N O T A

20 Iunie 1942

Rugăm a fi căutat la fişe:

—SERDICI VASILE, inginer român, de religie creştin-ortodox, născut la 30 Aprilie 1890 în Bucureşti, domiciliat dela 20 Octomvrie 1940 în Str. Londra nr. 19.-

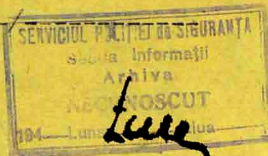
E căsătorit cu NADEJDEA, casnică română, de religie creştină-ortodoxă, născută la 18 Septemvrie 1899 în Ecaterinestadt.-

Numiţii au doi copii, ambii supuşi români, de religie creştini-ortodocşi:

GEORGE, elev, născut la 12 Septemvrie 1920 în Sarajeva;

ELENA, elevă, născută la 5 Septemvrie 1921 în Roguză.

Nec
26/VI/942

15 iunie 1950

~~468~~ ~~461~~ 470

Notă

Verdici Voicu, inginer agronom, cu ultimul domiciliu în Str. Pitolia Nr. 28, fost deputat național-țărănist în Jud. Tr. Mare, este cunoscut pentru sentimentele sale de devotament pentru Iuliu Maniu și fosta grupare politică a acestuia.

Este cunoscut ca un element irascibil chiar față de autorități. Se menționează că în anul 1935 a maltratat pe doctorul Stirber, Prefectul Jud. Tr. Mare

din acel timp, de față fiind
însuși [illegible] primul [illegible] soacra resp-
tiv. –

La 1938 a fost semnalat
că arăta în cercuri res-
trânse două fotocopii a
unor acte în limba rusă
și română, din care reeșea
că ex Regele Carol II a fost
cununat la o biserică în
Rusia iar aceștia
vor anula pe primul.

La percheziția efectuată
la domiciliul său rezul-
tatul a fost negativ.

Cunoscut pentru legă-
turile sale cu Zizi Lambrino
și fiul acesteia. –

[signature]

469

462/120 471

276

N O T A

20 Iunie 1942

Rugăm a fi căutat la fişe:

MANUILĂ SABIN, medic român, de religie creştin-ortodox, născut la 1894 în Sâmboteni, domiciliat dela 26 Aprilie 1942 în Bul. Schitu Măgureanu nr. 19.-

E căsătorit cu VETURIA, casnică română, de religie creştină-ortodoxă, născută la 1896 în Com. Câlcea, Jud. Timiş.-

Numiţii au un fiu, ALEXANDRU, student român, de religie creştin-ortodox, născut la 1921 în Cluj.-

---------------/---------------

Arhi... lei

NECUN... UT

Data 1/VII/1942

2 VII 1942

Şeful Biroului

463 472 470

NEVA GASIT LA FIȘE

OPERAT LA FIȘE

N O T A

20 Iunie 1942

Rugăm a fincăutat la fișe:

MANUILĂ SABIN, medic român, de religie creştin-ortodox, născut la 1894 în Sâmboteni, domiciliat dela 26 Aprilie 1942 în Bul. Schitu Măgureanu nr. 19.-

E căsătorit cu VETURIA, casnică română, de religie creştină-ortodoxă, născută la 1896 în Com. Călcea, Jud. Timiş.-

Numiţii au un fiu, ALEXANDRU, student român, de religie creştin-ortodox, născut la 1921 în Cluj.-

-------------/-------------

Nec 30/VI/942

SERVICIUL POLIȚIEI de SIGURANȚĂ
Secția Informații
Arhiva
NECUNOSCUT

M.

473

~~471~~ ~~464~~ ~~472~~

OPERAT LA FIŞE

N O T A

20 Iunie 1942

Rugăm a fi căutate la fişe:

ANGHEL ELENA, pensionară română, de religie creştină-ortodoxă, născută la 10 Iunie 1867 în Braşov, domiciliată dinainte de Mai 1939 în Aleea Mitropoliei nr.9, ap.1.-

Numita are trei fiice:

LUCIA, casnică română, de religie creştină-ortodoxă, născută la 1 Septemvrie 1898 în Iaşi.-

ANDREA, casnică română, de religie creştină-ortodoxă, născută la 19 Septemvrie 1899 în Paris.-

VIORICA, casnică română, de religie creştină-ortodoxă, născută la 1 Septemvrie 1907 în Bucureşti.-

------------/------------

Nec
26/VI/942

I.M.

472 ~~465~~ ~~473~~ 479

OPERAT LA FIȘE

N O T A
20 Iunie 1942

Rugăm a fi căutate la fișe:

ANGHEL ELENA, pensionară română, de religie creștină-ortodoxă, născută la 10 Iunie 1867 în Brașov, domiciliată dinainte de Mai 1939 în Aleea Mitropoliei nr.9, ap.1.-

Numita are trei fiice:

LUCIA, casnică română, de religie creștină-ortodoxă, născută la 1 Septemvrie 1898 în Iași.-

ANDREA, casnică română, de religie creștină-ortodoxă, născută la 19 Septemvrie 1899 în Paris.-

VIORICA, casnică română, de religie creștină-ortodoxă, născută la 1 Septemvrie 1907 în București.-

-----------/-----------

172

DIRECȚIA POLIȚIEI JUD...
CAZIERUL POLIȚIENESC
NECUNOSCUT
Ziua 3 luna VI 1942
Șeful Biroului,

Nec

Arhiva S...
NECUNOSCUT
Data 26/VI/1942

466 ~~474~~ 475

~~473~~

OPERAT LA FIŞE

N O T A

2o Iunie 1942

Rugăm a fi căutat la fişe:

GHILEZAN EMIL, avocat român, de religie creştin-ortodox, născut la 15 Martie 1911 în Modoş, domiciliat dela 12 Mai 1941 în Str. Ioan Ghica nr. 7.-

------------/----------

Nec 3/VII/942

68

68

file 515

20 Iunie 1942

~~467~~ ~~474~~ ~~475~~ 476

Notă

Ghilezan Emil avocat, director general al Băncii Ardelene, cu sediul central în Bucureşti, născut la 15.III.1911.

Numitul a profesat avocatura mult timp la Cluj, unde avea o clientelă bogată, fiind considerat ca un bun avocat, fapt pentru care îşi permitea să trăiască larg şi să ţină un automobil propriu.

În acel timp, forța polit[ică]
național țărănistă, avea
un rol de conducere în
organizația „Tineretul
Național Țărănist." —

Gordon

I. M.

~~469~~ ~~476~~
~~475~~ 477

OPERAT LA FIŞE

N O T A

20 Iunie 1942

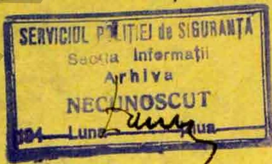
Rugăm a fi căutat la fişe:

MIHAIESCU ŞTEFAN, inginer român, de religie creştin-ortodox, născut la 1888 în Com. Amăreşti de jos, Jud. Romanaţi, domiciliat dela 4 Noemvrie 1940 în Aleea Zoe nr.9.-

E căsătorit cu ECATERINA, casnică română, de religie creştină-ortodoxă, născută la 1904 în Bucureşti.-

Numiţii au o fiică ILEANA, elevă română, de religie creştină-ortodoxă, născută la 1930 în Bucureşti.-

-------------/-------------

30/VI 942

26 Iunie 1942

~~469~~ ~~477~~ 478

~~476~~

Notă

Inginer Mihăilescu Ștefan, fost deputat național-țărănist, șef al organizației național țărăniste din Romanați. —

În Februarie 1937 a solicitat aprobarea apariției ziarului ce urma a apare sub denumirea „Rațiunea", care avea un caracter informativ de nuanță național-țărănistă. —

În Iunie 1938 a fost arestat de autorități fiind

ocupat că a transmis prin
poștă, în plicuri închise
l-a către partizani politici
din județ, textul depoziției
lui Iuliu Maniu în procesul
lui Corneliu Codreanu. —

[illegible]

~~470~~ ~~478~~

~~477~~ 479

N O T A

21 Iunie 1942

Supravegherea I. M.

Str.Caragea Vodă 27.-

In tot cursul zilei casa nu a fost vizitată de nici o persoană străină.-

--------------/-------------

780
~~471~~ ~~727~~
~~478~~

N O T A

22 Iunie 1942

Supravegherea casei lui I.M.

La ora 9,5o vine maşina nr.598 B.,condusă de un individ care coboară şi intră înăuntru;la ora 11,3o pleacă. La ora 18,1o vine maşina nr.2680 B.,condusă de o doamnă (în maşină mai erau încă două doamne) lasă două valize şi două pachete;pleacă după 1o min.

La ora 18,3o vine un individ,iese imediat şi merge la Ministerul de Finanţe,la Direcţia C.A.M.unde este funcţionar; s'a aflat că se numeşte Drăghici.-

---------------/-------------

472 180

479 481

OPERAT LA FIŞE

I.M

N O T A

22 Iunie 1942

Rugăm a fi căutat la fişe:

ANASTASIU ARTHUR, director Soc. Rafinajul, supus român, de religie creştin-ortodox, născut la 13 Iunie 1898 în Bucureşti, domiciliat dinainte de Mai 1939 în Str. Caragea Vodă nr. 27.

E căsătorit cu ANGELICA, casnică română, de religie creştină-ortodoxă, născută la 8 Noemvrie 1899 în Galaţi.-

-------------/----------

Nec 3/VII/1942

68

22 Iunie 942

~~473~~ ~~481~~ 482

~~480~~

Notă

Anastasiu Arthur, supus român, născut la 13 Iunie 1898 în București, având ultimul domiciliu în Str. Caragea Vodă 27.

A fost arestat de organele Dir. Generale a Poliției, pentru faptul că a trimis la începutul lunii Iunie 1941, trei telegrame în străinătate, lui Alexandra Berger la Mexico, lui Lapper la New-York și lui Oskar Berger la Cannes, telegrame

./.

Din ale cărui conţinut reies
că expeditorul se făcea
vinovat de alarmism, pr
ocazia că afirma că si
ţia la societatea Stit
al cărui administrator dele
era, este insuportabilă
din cauza emisarilor d
romanofone. -

Din cercetările în-
treprinse, s'a stabilit că
Anastasiu nu a făcut alt
decât să sesizeze acţionarii
cari nu erau în ţară, de
situaţia societăţii. —

Gardian

1761 = 3877. București 7 Ian

22. Iulie 942

1178

Nota

Drăghici N. Ioan, domiciliat în str. Pietre de Piatra Nr. 5, născut în anul 1906 Ian. 29, în Com. Fundeni Jud. Tecuci. Este de naționalitate română și religie ortodoxă. Este licențiat al acad. Comerciale. Numitul este șef de secție cl. Ia și este atașat pe lângă D-l [redacted] Președinte al Consil. de Administrație al C.A.M.-ului de pe lângă Minist. de Finanțe. Este cunoscut ca fost partizan din Național-Țărăniști.

[redacted]

C/A

P. Tănțu

N O T A

23 Iunie 1942

Supravegherea I.M.

La ora 12,3o vine maşina nr.5184 B.,condusă de un individ care coboară din maşină şi intră înăuntru,iese după 3o min.şi pleacă.-

La ora 19,55 vine maşina nr.761 B.C.D.;coboară un individ care intră înăuntru;maşina pleacă în oraş.La ora 2o,3o revine maşina şi ia pe individ.-

In tot cursul zilei casa lui I.M.nu a fost vizitată de nici un ofiţer.-

-------------/-----------

~~484~~ ~~484~~ 485

23. VI. 942

~~483~~

OPERAT LA FIȘE

Serv. Circulației

5184 B

761 B. C. D.

B. Bolog

761 = Edit. Bukarester Tageblatt Str. Lovesc. 10

84 = Manuilă Sabin doctor Str. Lipăitoaw 36.

N O T A

24 Iunie 1942

Supravegherea I.M.

La ora 9,3o un individ scoate din garaj maşina nr. 598 B.; după 5 min.pleacă cu ea în oraş.-

La ora lo,2o vine maşina nr.2o84 B.,cu un individ; pleacă la ora lo,25.

La ora 11,4o vinemaşina nr.3241 B.proprietatea Mihăiescu Stefan;şoferul lasă două pachete şi pleacă la ora 11,55.-

La ora 12 vine maşina nr.3oo2,cu un individ care pleacă imediat.

La ora 19,5o vine maşina nr.5184 B.,cu un individ care pleacă la ora 2o,3o.-

-------------/-------------

485 478 486 487

OPERAT ... ŞE

N O T A
25 Iunie 1942

Supravegherea casei lui I.M.
Str.Caragea Vodă nr.27.-

La ora 10,20 vine maşina nr.5640 B. La ora 10,40 pleacă.

La ora 11,05 vine maşina nr.3002 B.pleacă după 5 min. cu I.M. La ora 12,20 se reîntoarce I.M. pe jos.-

La ora 11,25 vine maşina nr.3862 B,coboară un individ, intră înăuntru,iese imediat şi pleacă.-

La ora 11,50 vine maşina nr.5640 B.,încarcă nişte pachete. Pleacă la ora 12,25.

La ora 17,30 vine camioneta nr.16939 B.,încarcă diferite materiale: cauciucuri vechi,carton gudronat,greble şi sape.- Pleacă la ora 18,05.-

La ora 19,05 vine maşina nr.5184 B.proprietatea Manuilă Sebin. La ora 21.05 pleacă cu ea un individ,merge până în faţa Teatrului Naţional,unde opreşte,coboară şi merge în faţa Hotelului Continental;aci îl aştepta Mihalache;s'a aflat că individul care a plecat cu maşina nr.5184 B.era I.M.;se urcă şiMihalache cu soţia sa în maşina de mai sus şi merg la Cinema Regal.

La ora 20,15 vine maşina nr.13903 B.condusă de un individ care pleacă la ora 20,55.-

---------------/-----------

~~479~~ ~~487~~

~~486~~ 488

I.M.

OPERAT LA FIŞE

N O T A

25 Iunie 1942

Rugăm a fi căutat la fişe:

RAUTU MIHAIL, avocat român, de religie creştin-ortodox, născut la 1888 în Bucovina, domiciliat dinainte de Mai 1939 în Str. G. Cantacuzino 59, ap. 9.

E căsătorit cu ALEXANDRINA, casnică română, de religie creştină-ortodoxă, născută la 1889 în Bucureşti.

---------------/-----------

Nec
6 VII 1942

2 Iulie 7

1. M.

~~480~~ ~~488~~ ~~487~~ 489

N O T A

25 Iunie 1942

OPERAT LA FIŞE

Rugăm a fi căutat la fişe:

RAUTU MIHAIL, avocat român, de religie creştin-ortodox, născut la 1888 în Bucovina, domiciliat dinainte de Mai 1939 în Str. G. Cantacuzino 59, ap. 9.

E căsătorit cu ALEXANDRINA, casnică română, de religie creştină-ortodoxă, născută la 1889 în Bucureşti.

-------------/-----------

nu

Arhiva S...
NECUNOSCUT
Data 8/VII/1942

...CTIA POLIȚIEI JUDICIARE
...ZIERUL POLIȚIENESC
NECUNOSCUT
Ziua 8 luna .... 194...
Seful Biroului,

Mașina N° 3862

este proprietatea „Uzinele Nădrag Călan"

S.A. str. Clemenceau N° 3. –

Mașina No 16939

propr. Ad-ția moșiei Surdila

este prin A. Anastasiu. —

Str. Caragea Vodă No 27. —

Mașina N° 13903

este propr. Soc. Derubau

B-dul Tache Ionescu N° 3.-

OPERAT LA FIȘE

491 484 493 498

OPERAT LA FIŞE

N O T A

26 Iunie 1942

Supravegherea Casei lui I.M.

Str.Caragea Vodănr.27.-

La ora 11,3o vine maşina nr.1328 B,proprietatea Dr.Jovin Ioan,condusă de un individ care intră.înaăuntru.După 5 min.iese şi pleacă cu aceiaşi maşină.-

La ora 12,2o vine maşina nr.5184 B.proprietatea Dr.Manuilă Sabin,la ora 13,15 pleacă în oraş cu I.M. Revine la ora 18,15 cu I.M.şi un individ.

La ora 19,3o vine maşina nr.268o B.proprietatea Anghel Viorica.

La ora 19,5o pleacă cu individul care a venit cu I.M.Revine la ora 2o,25 cu două femei care pleacă după 5 min. La ora 19,3o vine maşina nr.1357 B.cu un individ Pleacă ka ora 19,5o. La ora 19,4o vine maşina nr.521o B cu un individ,pleacă la ora 2o,o5.-

----------/---------

Mașina No 1357, este

proprietatea Constantinescu Alexandru

Contra-Amiral Str. Basarabiei

No 33.-

I.M.

495 ~~493~~ ~~496~~ ~~494~~

OPERAT LA FIŞE

N O T A
26 Iunie 1942

Rugăm a fi căutat la fişe:

CONSTANTINESCU ALEXANDRU,ofiţer activ român,de religie creştin-ortodox,născut la 1888 în Bucureşti,domiciliat dela 16 Mai 1941 în Str.Basarabiei nr.33,ap.2.

E căsătorit cu ANA,casnică română,de religie creştină-ortodoxă,născută la 1894 în Craiova.-

Numiţii au o fiică,ALEXANDRA,casnică română,de religie creştină-ortodoxă,născută la 1918 în Galaţi.-

------------/------------

Nec
4/08/1942

SERVICIUL POLIŢIEI de SIGURANŢĂ
Secţia Informaţii
Arhiva

fila 538

~~494~~ 496
~~487~~ 495

N O T A

26 Iunie 1942

Rugăm a fi căutat la fişe:

CONSTANTINESCU ALEXANDRU, ofiţer activ român, de religie creştin-ortodox, născut la 1888 în Bucureşti, domiciliat dela 16 Mai 1941 în Str. Basarabiei nr. 33, ap. 2.

E căsătorit cu ANA, casnică română, de religie creştină-ortodoxă, născută la 1894 în Craiova.-

Numiţii au o fiică, ALEXANDRA, casnică română, de religie creştină-ortodoxă, născută la 1918 în Galaţu.-

---------------/---------------

499

494 497
497

Arhiva Siguranţei
NECUNOSCUT
Data 6/VII/1942

Ziua ... luna ... 194
Şeful Biroului,

Mașina N° 52i0

este proprietatea Pencescu Nicolae avocat

Str. Andrei Mureșanu N° i6. –

~~496~~ 498 ~~497~~

~~489~~

NOTĂ

PENESCU NIC. avocat român, de religie creștin-ortodox, născut la 15 Februarie 1895 în Pitești, domiciliat dinainte de Mai 1930 în Str. Andrei Mureșanu 16.

A căsătorit cu FULVIA, casnică română, de religie creștină-ortodoxă, născută la 31 Decembrie 1905 în București.

Numitii au un fiu VLADIMIR elev, născut la 8 Januarie 1935 în București.

[signature]

497 499 490 498

N O T A

27 Iunie 1942

Supravegherea Casei lui I.M.

Str.Caragea Vodă 27.-

La ora 9,2o vine maşina nr.564o B.Soferul intră înăuntru;după 5 min.iese şi pleacă.Revine la ora 11,3o cu un individ care la ora12,o5 iese şi pleacă.-

La ora 9,3o vine maşina nr.1328 B.proprietatea Dr.Jovin Ioan cu un individ care intră înăuntru.La ora 9,45 iese şi pleacă.-

La ora 13,1o vine tx.nr.1135o B; îl ia pe I.M.şi pleacă spre centru.

După această oră nu a mai fost văzut înapoindu-se acasă.-

-------------/-----------

N O T A

28 Iunie 1942

Supravegherea Casei lui I.M.

Str.Caragea Vodă 27.-

In tot cursul zilei casă nu a fost vizitată de persoane străine.-

---------------/-----------

501

~~499~~ ~~492~~ ~~500~~

N O T A
29 Iunie 1942

Supravegherea Casei lui I.M.
Str.Caragea Vodă 27.-

La ora 9,3o vine maşina nr.598 B.,condusă de un individ,coboară şi întră înăuntru.La ora lo,45 iese şi pleacă.-

La ora 18,3o vine camionul hr.17652 B.,încarcă mobilă;după 35 min.pleacă.-

-------------/----------

802

500 ~~498~~ 501

N O T A

3o Iunie 1942

Supravegherea Casei lui I.M.

Str.Caragea Vodă nr.27.-

La ora 9,5o vine maşina nr.1328 B,proprietatea Dr.Jovin Ioan cu un individ intră înăuntru,după lo min. iese şi pleacă.- La ora 11 vine maşina nr.268o B.,condusă de o doamnă;în maşină mai erau încă două doamne; lasă 3 geamantane şi pleacă.-

La ora 12,lo vine maşina nr.598 B.,cu un individ intră înăuntru;după 15 min.iese şi pleacă.- La ora 12,3o vine maşina nr.5184 B.,proprietatea Dr.Manuilă Sabin, cu un individ;pleacă la ora 12,45.-

La ora 13,15 iese I.M.de acasă şi merge pe jos până în Dorobanţi de unde ia un tx.cu care merge în oraş.La ora 17,25 se reîntoarce pe jos acasă.

La ora 2o vine maşina nr.564o B.,cu un individ; pleacă la ora 2o.3o.- La ora 19,45 vine maşina nr.5184 B.,cu un individ;pleacă la ora 2o,5o, cu I.M.

---------------/--------------

501 494 502 503

OPERAT LA FIȘE

N O T A
1 Iulie 1942

Supravegherea Casei lui I.M.
Str.Caragea Vodă 27.-

La ora 11,3o vine maşina nr.36 B.,cu un individ care pleacă la ora 12.

La ora 12,45 vine maşina nr.598 B.proprietatea Anastasiu Artur cu un individ care lasă trei saci plini şi pleacă după lo min.

La ora 19,5o vine maşina nr.3oo2 B.,proprietatea Ghilezan Emil cu un individ.Pleacă la ora 2o.45.

La ora 2o,lo vine maşina nr.5184 B.,proprietatea Dr.Manuilă Sabin,cu un individ,coboară şi intră înăuntru la ora 2o,45 iese însoţit de I.M. şi pleacă împreună în oraş.-

----------------/------------

502 ~~503~~
1 Iulie 1942
~~495~~
504

D. M.
~~D-l Col.~~

J... ~~Cererea este de liberare justiției~~, ~~Vasilescu Valeriu~~

Gerota Stelian advocat. Str. Gogu Cantacuzino 9

OPERAT ÎN FIȘE

Serv. Circulației

36 B

B. Bozinescu

503 496 ~~504~~ 505

Nota

1 Iulie 1942

Gerota D. Dumitru, avocat român, născut la 1901 în București, domiciliază în Str. Logofăt Cantacuzino 9.

N O T A
2 Iulie 1942

Supravegherea Casei lui I.M.
Str.Caragea Vodă nr.27.-

De dimineaţă nu a fost văzută venind nici o persoană străină. La ora 18,o5 vine maşina nr.598 B. proprietatea Anastasiu Artur cu un individ care pleacă la ora 18,3o.

La ora 18,3o vine maşina nr.5149 B.,cu un individ şi pleacă la ora 2o,25 cu I.M.

La ora 2o,3o vine maşina nr.3241 B.,proprietatea Mihăescu Ştefan cu şoferul;coboară şi intrabă ceva apoi pleacă imediat.-

-----------/-----------

505 498 507 576

N O T A

3 Iulie 1942

Supravegherea Casei lui I.M.
Str.Caragea Vodă 27.

La ora 9,2o vine maşina nr.893 B.,proprietatea Serdici Vasile,cu un individ,pleacă la ora lo,lo.Revine la ora 21,15 şi pleacă imediat.-

La ora 19,45 vine maşina nr.5184 B.,proprietatea Manuilă Sabin,cu un individ,la ora 21,o5 pleacă în oraş cu I.M.-

-6-------------6---

~~506~~ 508
~~499~~ ~~507~~

N O T A

4 Iulie 1942

Supravegherea Casei lui I.M.
Str.Caragea Vodă nr.27.-

La ora 9,5o vine maşina nr.1498 B.,cu un individ, pleacă la ora lo,45.-

La ora 11,15 vine maşina nr.893 B.,proprietatea Serdici Vasile,cu un individ,şi pleacă la ora 11,55.-

La ora 12,15 vine maşina nr.7985 B.,cu un individ şi pleacă la ora 12,5o.-

La ora 12,25 vine maşina nr.1328 B.,proprietatea Jovin Ioan,cu un individ,pleacă după lo min.-

La ora 18,15 vine maşina nr.5184 B.,proprietatea Dr.Manuilă Sabin cu un individ şi pleacă la ora 19,o5 cu I.M.-

----------------/----------------

~~507~~ 509 ~~508~~

4 Iulie 1942

~~500~~

Serviciul Circulaţiei.

1498 B.

7985 B.

1498 = Lengoşianu Ion - avocat. Str. Vlaicu 8.
7985 = Preş. Cons. de Miniştri = Inst. Statistic

~~508~~ ~~501~~ 510 509

OPERAT LA FIȘE

NOTĂ.

LUGOSIANU ION, directorul ziarului Universul, român, de religie creștin-ortodox, născut la 1891 în București, domiciliat dinainte de Mai 1949 în Str. Orlando Nr. 8.

S'a căsătorit cu ELVIRA, casnică, română, de religie creștină-ortodoxă, născută la 1911 în București.

Numiții au trei copii, toți supuși români, de religie creștin-ortodoxă:

ILEANA, născută la 1934 în Roma.

MARIA, născută la 1935 în Roma.

ION, născut la 1938 în București.

[illegible signature]

la Teodorescu [illegible]

N O T A
5 Iulie 1942

Supravegherea Casei lui I.M.
Str.Caragea Vodă 27.-

In tot cursul zilei nu a fost vizitată de nici o persoană străină.-

------------/------------

510 503 571 572

N O T A

OPERAT LA FIŞE

6 Iulie 1942.

Supravegherea Casei lui I.M.
Str.Caragea Vodă nr.27.-

La ora lo,5o vine maşina nr.268o B.,condusă de o doamnă lasă un geamantan şi un pachet şi pleacă imediat.

La ora 11,lo vine maşina nr.598 B.,cu un individ, pleacă la ora 11,4o.Revine la ora 12 şi pleacă la ora 12,45.- La ora 19,15 vine maşina nr.5184 B.,cu doi indivizi,lasă o valiză de voiaj şi un pardesiu;pleacă la ora 2o,3o cu I.M.în oraş.-

---------------/---------------

511 504 572 513

OPERAT LA FIŞE

N O T A
7 Iulie 1942

Supravegherea Casei lui I.M.
Str.Caragea Vodă nr.27.-

La ora12,4o vine maşina nr.5184 B.cu un individ, care pleacă la ora 13,3o.-

La ora 19,15 vine maşina nr.893 B.,cu un individ care pleacă la ora 21,o5.

La ora 2o,2o vine maşina nr.454 B.,cu o doamnă, pleacă la ora 2o,45.-

------------/-----------

N O T A
8 Iulie 1942

Supravegherea Casei lui I.M.
Str.Caragea Vodă 27.-

De dimineaţă casa nu a fost vizitată de nici o persoană străină. La ora 19,4o vine maşina nr.893 B.cu un individ care pleacă la ora 2o.-

La ora 19,5o vine cu un taxiu Dr.Lupu din Str.Episcopiei nr.5;pleacă la ora 21,45 cu maşina nr.5184.

La ora 20,2o vine maşina nr.5184 B.,cu doi indivizi care pleacă la ora 21,45 însoţiţi de Dr.Lupu.La ora 21,lo vine maşina nr.3oo2 B.,proprietatea Ghilezan Emil,cu un individ care pleacă la ora 21,3o.-

Casa lui I.M.este supravegheată şi de alte organe poliţieneşti.Agentul stă mai mult îm faţa casei lui I.M. Procedeul lui de supravegherea lasă de dorit.-

------------/-----------

~~513~~ ~~506~~ ~~574~~ 515

8. VII. 942

Notă

Jovin Ion, de profesie medic, domiciliat în Bul. Dacia Nr. 19, născut în anul 1899 Ian. 8, în com. Feliuac Jud. Timiș. Susnumitul este căsătorit cu Lia Adam, fica vitregă a D-lui Vidrighin, fostul director general al C.F.R.-ului.

Numitul este sub Lt. de rezervă și are la susnumita adresă un sanatoriu.

P. Tăutu

Agentura I-a

REFERAT
9 Iulie 1942

MANIU IULIU, agricultor român, de religie creştin-ortodox, născut la 8 Ianuarie 1873 în Com. Bădăcin, Jud. Sălaj, domiciliază cu cameră mobilată, dinainte de Mai 1939, în Str. Caragea Vodă nr. 27, la

ANASTASIU ARTHUR, directorul Soc. Refinajul, supus român, de religie creştin-ortodox, născut la 13 Iunie 1898 în Bucureşti, domiciliat dinainte de Mai 1939 la adresa de mai sus. Acesta e căsătorit cu Angelica, casnică română, de religie creştină-ortodoxă, născută la 8 Noemvrie 1899 în Galaţi.

Anastasiu Arthur a fost cercetat de organele Dir. Grale a Poliţiei, pentru faptul că la'nceputul lunei Ianuarie 1941, a trimis 3 telegrame în străinătate, lui Berger Alexandru în Mexico, lui Popper la New-york şi lui Berger Oskar la Cannes. Din conţinutul acestor telegrame reese că expeditorul se face vinovat de alarmism, prin afirmaţia pe care-o făcea că situaţia la Soc. Titan, al cărei administrator delegat era, devenise insuportabilă din cauza comisarilor de românizare. Din cercetările întreprinse de Dir. Grală a Poliţiei, s'a stabilit că numitul nu făcuse altceva decât să sezizeze pe acţionarii cari nu erau în ţară, de situaţia societăţii.

Din supravegherea efectuată s'a stabilit că locuinţa lui Iuliu Maniu a fost vizitată de:

1. Auto nr. 1328 B., proprietatea lui

JOVIN ION, medic român, de religie creştin-ortodox, născut la 8 Ianuarie 1899 în Com. Felnac, Jud. Timiş-Torontal, domiciliat în Bul. Dacia nr. 19, unde are şi un sanatoriu.

E căsătorit cu Lia, fica vitregă a fostului director general al C.F.R.

2. Auto nr. 893 B., proprietatea lui

SERDICI VASILE, inginer agronom român, de religie creştin-ortodox, născut la 3o Aprilie 189o în Bucureşti, domiciliat dela 2o Octomvrie 194o în Str. Londra nr. 19.

E căsătorit cu Nadejda, casnică română, de religie creştina-ortodoxă, născută la 18 Septemvrie 1899 în Ecaterinostadt.

Numiţii au doi copii, ambii supuşi români, de religie creştini-ortodocşi:

George, elev, născut la 2 Septemvrie 192o în Serajevo;

Elena, elevă, născută la 5 Septemvrie 1921 în Raguza.

Ing. Serdici Vasile a fost deputat naţional-ţărănist în Jud. Tr. Mare, fiind cunoscut pentru sentimentele sale de devotament faţă de Iuliu Maniu şi fosta sa grupare politică.

E cunoscut de asemenea ca un element violent şi irascivil chiar faţă de autorităţi.

./.

In 1935, a maltratat pe Dr.Stirber, prefectul Jud.Tr.Mare din acel timp, de faţă fiind Primul Procuror respectiv.

In 1938 a fost semnalat că arată în cercuri restrânse, două fotocopii ale unor acte în limba rusă şi română, din care reese că ex Regele Carol II a fost cununat la o biserică în Rusia, iar al doilea anula pe primul.

Rezultatul percheziţiei domiciliare a fost negativ.

Numitul mai e cunoscut şi pentru legăturile sale cu Zizi Lambrino şi fiul acesteia.

3. Auto nr.5184 B., proprietatea lui

MANUILĂ SABIN, medic român, de religie creştin-ortodox, născut la 1894 în Com.Sâmbotin, domiciliat dela 26 Aprilie 1942 în Bul. Schitu Măgureanu nr.19.

E căsătorit cu Veturia, casnică română, de religie creştină-ortodoxă, născută la 1896 în Com.Calacea, Jud.Timiş-Torontal.

Numiţii au un fiu, Alexandru, student român, de religie creştin-ortodox, născut la 1921 în Cluj.-

4. Auto nr.268o B., proprietatea

ANGHEL ELENA, pensionară română, de religie creştină-ortodoxă, născută la lo Iunie 1867 în Braşov, domiciliată dinainte de Mai 1939 în Al.Mitropoliei nr.9, ap.1.

Numita are trei fice, toate supuse române, de religie creştine-ortodocse:

Lucia, casnică, născută la 1 Septemvrie 1898 în Iaşi;
Andrea, casnică, născută la 19 Septemvrie 1899 în Paris;
Viorica, casnică, născută la 1 Septemvrie 19o7 în Bucureşti.-

5. Auto nr.3oo2 B., proprietatea lui

GHILEZAN EMIL, avocat român, de religie creştin-ortodox, născut la 15 Martie 1911 în Com.Madaraş, Jud.Bihor, domiciliat dela 12 Mai 1941 în Str.Ion Ghica nr.7.

Numitul e director general al Bcii Ardelene, cu sediul în Bucureşti.

A profesat mult timp avocatura la Cluj, unde avea o clientelă bogată, fiind considerat ca un bun avocat, fapt pentru care îşi permitea să trăiască larg şi să ţină un automibil personal.

In acel timp făcea politică naţional-ţărănistă, având un rol de conducere în arganizaţia Tineretul Naţional Ţărănist.

6. Auto nr.3241 B., proprietatea lui

MIHAIESCU ŞTEFAN, inginer român, de religie creştin-ortodox, născut la 1888 în Com.Amărăştii de Jos, Jud.Romanaţi, domiciliat dela 4 Noemvrie 194o în Al.Zoe nr.9.

E căsătorit cu Ecaterina, casnică română, de religie creştină-ortodoxă, născută la 19o4 în Bucureşti.

Numiţii au o fiică, Ileana, elevă, română, de religie creştină-ortodoxă, născută la 193o în Bucureşti.-

./.

Ing.Mihăiescu Ştefan,fost deputat naţional-ţărănist,şef al organizaţiei naţional-ţărăniste din Romanaţi a fost anchetat în 1938,fiind acuzat că a transmis prin poştă,în plicuri închise,la câţiva partizani politici din judeţ,textul depoziţiei lui Iuliu Maniu în procesul lui Corneliu Codreanu.

7. DRAGHICI N.IOAN,şef de secţie cl.I în Min.Finanţelor, supus român,de religie creştin-ortodox,născut la 29 Ianuarie 1906 în Com.Fundeni,Jud.Tecuci,domiciliat în Str.Puţu de Piatră 5.

Numitul e licenţiat al Acad.Comerciale şi e ataşat pe lângă preşedintele consiliului de administraţie al C.A.M.-ului.

E cunoscut ca fost partizan naţional-ţărănist.

8. Auto nr.761 B.Ç.D.,proprietatea Editurei Bukarester Tageblatt,Str.Sft.Ionică nr.10.

9. Auto nr.2084 B.,proprietatea lui REINHARD OTTO,Str.G.Cantacuzino nr.33.

10. Auto nr.5640 B.,proprietatea lui RAUTU MIHAIL,avocat român,de religie creştin-ortodox,născut la 1888 în Bucovina,domiciliat dinainte de Mai 1939 în Str.G.Cantacuzino nr.59.ap.9.

E căsătorit cu Alexandrina,casnică română,de religie creştină-ortodoxă,născută la 1889 în Bucureşti.

11. Auto nr.3862 B.,proprietatea Soc.Titan,Nadrag,Calan, Str.G.Clemenceau nr.3.

12. Auto nr.16939.,proprietatea administraţiei moşiei Surdilă,prin A.Anastasiu.

13. Auto nr.13903 B.,proprietatea Soc.BERUBAN,Bul.Take Ionescu nr.3.

14. Auto nr.1357 B.,proprietatea lui CONSTANTINESCU ALEXANDRU,contr'amiral român,de religie creştin-ortodox,născut la 1888 în Bucureşti,domiciliat dela 16 Mai 1941 în Str.Basarabiei nr.33,ap.2.

E căsătorit cu Ana,casnică română,de religie creştină-ortodoxă,născută la 1894 în Craiova.

Numiţii au o fiică,Alexandra,născută la 1918 în Galaţi.

15. Auto nr.5210 B.,proprietatea lui PENESCU NICOLAE,avocat român,de religie creştin-ortodox, născut la 15 Februarie 1895 în Piteşti,domiciliat dinainte de Mai 1939 în Str.Andrei Mureşanu nr.16.

E căsătorit cu Fulvia,casnică română,de religie creştină-ortodoxă,născut la 31 Decemvrie 1905 în Bucureşti.

Numiţii au un fiu Vladimir,elev,născut la 8 Ianuarie 1925 în Bucureşti.

16. Auto nr.1498 B.,proprietatea lui LUGOŞIANU ION,directorul ziarului Universul,supus român, de religie creştin-ortodox,născut la 1891 în Bucureşti,domiciliat

./.

OPERAT LA FIŞE

dinainte de Mai 1939 în Str.Orlando nr.8.

E căsătorit cu Elvira,casnică română,dereligie creştină-ortodoxă,născută la 1911 în Bucureşti.

Numiţii au 3 copii,toţi supuşi români,de religie creştini-ortodocşi:

Ileana,născută la 1934 în Roma;

Maria,născută la 1935 în Roma;

Ion,născut la 1938 în Bucureşti.-

Lugojianu Ion,a fost semnalat în Mai 1938,Dir.Grale a Poliţiei că trimitea lui Mihail Popovici şi Iuliu Maniu,prin şoferul său,câte un plic sigilat,ori de câte ori numiţii veneau în Capitală

Din investigaţiunile'ntreprinse reese c'ar fi fost vorba de material informativ intern şi extern,care nu putea fi utilizat din cauza cenzurei.

Numitul a fost secretar al Asociaţiei Ardealul,care luase fiinţă în Septemvrie 194o.Scopul acestei Asociaţii era de-a recăpăta teritoriile pirdute de Statul Român în 194o.

17. Auto nr.36 B.,proprietatea lui

GEROTA D.DUMITRU,avocat român,de religie creştin-ortodox, născut la 19ol în Bucureşti,domiciliat în Str.Gogu Cantacuzino 9.

18. Auto nr.7985 B.,proprietatea INSTITUTULUI STATISTIC.

19. Auto nr.454 B.,proprietatea Prinţesei STURZA ALICE,Str. Căpitan Demetriade nr.18.

2o. LUPU NICOLAE,medic pensionar român,de religie creştin-ortodox,născut la 8 Noemvrie 1876 în Com.Arsura,Jud.Fălciu,domiciliat dinainte de Mai 1939 în Str.Episcopiei nr.5,etj.I,ap.5.

Concluzii:

După cum rezultă în afară de partizanii politici,locuinţa lui Iuliu Maniu a fost vizitată de un singur militar: Contr'amiral Constantinescu Aurel.

Supravegherea continuă şi rugăm să binevoiţi a dispune.

In prezent,locuinţa lui Iuliu Maniu e supravegheată şi de alte organe poliţieneşti,iar felul în care fac supravegherea va duce neapărat la descoperirea lor.-

SEFUL AGENTUREI I-a
Locot.rez.,
Victor Ionescu

519 520

OPERAT LA FIŞE

N O T A
lo Iulie 1942

Supravegherea Casei lui I.M.
Str.Caragea Vodă nr.27.-

La ora 9,05 vine maşina nr.598 B.,proprietatea Anastasiu Arthur cu un individ,care pleacă la ora 9,25.

La ora lo,3o pleacă I.M.cu un taxi;se reîntoarce pe jos la ora 11,3o. La ora 13,lo iese I.M.de acasă pe jos însoţit de un individ,pe Str.Caragea Vodă în dreptul caseo cu nr,7,se întâlneşte cu maşina nr.2663 B.,coboară din maşină un individ îi dă lui I.M. nişte hârtii stau în stradă de vorbă 5 min.,apoi I.M.urcă în maşină şi pleacă în oraş;se reîntoarce la ora 17 pe jos.Individul cu care a ieşit I.M.de acasă,merge în Str.Ernst Broşteanu nr.7.

Semnalmentele:inalt,gras,blond,etate 3o-35 ani.

La ora 18,3o vine maşina nr.3oo2 B.,proprietatea Ghilezan Emil cu un individ;pleacă la ora 19,3o.Revine la ora 2o şi pleacă la ora 2o,4o.

La ora 19,5o vine maşina nr.4514 B.,proprietatea,cu un individ;pleacă la ora 2o,45.

La ora 19,5o vine maşina nr.5184 B.,proprietatea Dr.Manuilă Sabin cu un individ,pleacă la ora 2o,45.-

-------------/-------------

~~519~~ ~~512~~ ~~520~~ 521

10. VII. 1942

OPERAT LA FIŞE

NOTĂ

BRĂTIANU I. CONST. proprietar român, de religie creştin-ortodox, născut la 1866 în Florica, domiciliat dinainte de Mai 1938 în Str. [illegible] 16

1947
1866
81 ani

A căsătorit cu ADINA, casnică română, de religie creştină-ortodoxă născută la 1886 în [illegible].

[illegible]

520 513 ~~5~~ 822

10 Iulie 1942

OPERAT LA FIȘE

Nota-

Din investigațiile făcute în Str. Ernest Broșteanu Nr. 7, am aflat că individul arătat în nota alăturată se numește; Coposu Corneliu, domiciliat în Intrarea Dr. Marcovici Nr. 9, de profesie ziarist și este secretarul fostului ministru Iuliu Maniu. Este născut în com. Bobota-Sălaj, în anul 1914 Mai 20. Este de naționalitate română și religie greco-catolică. Numitul este logodit cu fiica generalului pensionar Marcovici din str. Ernest Broșteanu 7.-

P. Tăutu

521 514 522 523

OPERAT LA FIȘE

N O T A
lo Iulie 1942

Rugăm a fi căutat la fişe:

COPOSU CORNELIU,ziarist român,de religie greco-catolic,născut în Com.Bobota,Jud.Sălaj la 2o Mai 1914,domiciliat în Intrarea Dr.Marcovici nr.9.-

-----------/----------

521

544

OPERAT LA FIŞE

<u>N O T A</u>

1o Iulie 1942

41166 cind

Rugăm a fi căutat la fişe:

COROSU CORNELIU ziarist român, de religie greco-catolic, născut în Com. Bobota, Jud. Sălaj la 2o Mai 1914, domiciliat în Intrarea Dr. Marcovici nr. 9.-

3854/947 13338/94

41017 evid.

~~522~~ 10 Iulie 1942 524 ~~515~~

Notă

OPERAT LA FIȘE

Capașu Cornel, ziarist a fost deferit Tribunalului Militar Cluj, la 13 Februarie 1939, deoarece participând la desbaterile procesului legionarilor atentatori din Cluj, a primit dela acuzatul principal Lap, niște note, prin care Lap arăta ca cauză pentru fapta comisă anumite

./.

chestiunii ce se refereau
la persoana d-lui Rector
Ștefănescu Goangă.
Căposa l-a difuzat
în public, fapt pentru
care organele polițienești
l'au arestat și înaintat
Tribunalului Militar Cluj.
In urma deliberării
a fost condamnat la 2
luni închisoare corecțio-
nală.
La 20 Iunie a.c., a
fost semnalat că intenționa
a pleca la Orașe, pentru
a controla situația orga-
nizațiunilor maniste județene
și a le stimula
activitatea.

activitatea.

[signature]

523 516 525 524

~~524~~ 525
~~517~~ 526

Vec

OPERAT LA FIȘE

<u>N O T A</u>

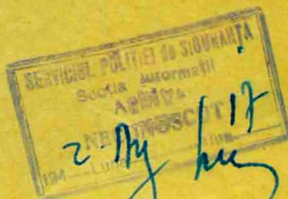
lo Iulie 1942

Rugăm a fi căutat la fişe:

COPOSU CORNELIU,ziarist român,de religie greco-catolic,născut în Com.Bobota,Jud.Sălaj la 2o Mai 1914,domiciliat în Intrarea Dr.Marcovici nr.9.-

\-\-\-\-\-\-\-\-\-\-\-\-/\-\-\-\-\-\-\-\-\-\-\-

NU S'A GĂSIT LA FIȘE

10. VII. 1942

NOTĂ

ZAHARIA DAN, pensionar militar, român, de religie creştin-ortodox, născut la 1877 în T.-Severin, domiciliat dinainte de Mai 1942 în str. Gl. Angelescu 78.

E căsătorit cu MARIA, casnică, română de religie creştină-ortodoxă, născută la 1887 în Câmpulung.

Numitul are doi copii: GRIGORE student, născut la 1911 în Câmpulung.

DAN, student, născut la 1913 în Constanta.

Răureanu

526 527 528
519

N O T A
11 Iulie 1942

OPERAT LA FIŞE

Supravegherea Casei lui I.M.
Str.Caragea Vodă nr.27.-

La ora 12,lo iese de acasă,ia un taxiu şi merge în oraş. La ora 2o,o5 vine cu maşina nr.5184 B.,proprietatea Manuilă Sabin,însoţit de un individ,având în maşină mai multe pachete.După 5 min.pleacă tot cu aceiaşi maşină.-

----------/----------

529

~~527~~ ~~528~~ ~~520~~

OPERAT LA FIŞE

N O T A

12 Iunie 1942

Supravegherea Casei lui I.M.
Str.Caragea Vodă nr.27.

In tot cursul zilei casa nu a fost vizitată de nici o persoană străină.-

-----------/-----------

528 ~~530~~ 839 521

OPERAT LA FIŞE

N O T A

13 Iulie 1942

Supravegherea Casei lui I.M.
Str.Caragea Vodă nr.27.-

La ora lo,45 vine maşina nr.5184 B.,proprietatea Dr.Manuilă Sabin cu un individ,pleacă la ora lo,5o.La ora 12,25 vine maşina nr.893 B.,proprietatea Ing.Serdici Vasile,cu un individ,pleacă imediat.

După amiază casa lui I.M.nu a mai fost vizitată de nici o persoană străină.-

------------/------------

529 530

S.S.I.-C.I.-Agentura I-a

13 Iulie 1942

2923

S.

Iuliu Maniu a făcut cunoscut studenţilor ardeleni cari vor să-şi petreacă vacanţa în Ardealul cedat, să fie foarte atenţi spre a nu cădea în cursele întinse de autorităţile ungare, cari se vor preta la orice numai spre a compromite pe unii dintre ei cu scopul de a-i aresta şi reţine.

Iuliu Maniu este convins că această autorizare a guvernului maghiar este dată cu intenţiunea necurată.

N O T A
14 Iulie 1942

Supravegherea Casei lui I.M.
Str.Caragea Vodă nr.27.-

La ora 9,5o vine maşina nr.1498 B.,proprietatea Lugajianu Ion, Str.Orlando nr.8,cu un individ care pleacă la ora 1o,4o.-

La ora 19,15 vine maşina nr.3oo2 B.,proprietatea Ghilezan Emil Str.Ion Ghica nr.7,cu un individ şi pleacă la ora 2o,4o.-

La ora 19,2o vine maşina nr.893 proprietatea Serdici Vasile Str.Londra nr.19,cu un individ care pleacă la ora 2o,45.-

La ora 19,55,vine maşina nr.36 B.,proprietatea Gerota D.Dumitru,cu un individ care pleacă la ora 2o,5

La ora 2o,1o vine maşina nr.5184 B.,proprietatea Dr.Manuilă Sabin,cu un individ,care pleacă la ora 2o,1o.-

-----------/-----------

2923

531 533 532

14 Iulie 1942

OPERAT LA FIȘE

Schimbul de scrisori, pe chestia arbitrajului dela Viena, între Domnii Maniu și Valer Pop, e interpretat de unele cercuri în sensul că pentru orice eventualitate, d.Valer Pop, - care-i un mare optimist - vrea ca d.Maniu să fie convins că nu are nici o vinovăție în cedarea Ardealului.

Maniștii, în general, sunt prost impresionați de senzele D-lui Valer Pop și susțin că, în definitiv, dacă d.Pop e nevinovat, nu trebue să aducă în sprijinul D-sale argumente cari ar putea fi și altfel tâlmăcite.

Spiridon

~~532~~ ~~533~~ 534
~~525~~

OPERAT LA FIŞE

N O T A
15 Iulie 1942

Supravegherea Casei lui I.M.
Str.Caragea Vodă nr.27.-

In tot cursul zilei casa nu a fost vizitată de nici o persoană străină.

La ora 18,1o pleacă I.M.de acasă însoţit de secretarul său cu taxiu nr.1229o B.-

------------/----------

2923

continuare

~~526~~ ~~533~~ ~~534~~ 535

S.S.I.

15 Iulie 1942

OPERAT LA FIȘE

N O T A

Din investigaţiunile făcute s'a stabilit că Iuliu Maniu, a fost vizitat la locuinţa sa, printre alte persoane şi de către Manuilă Sabin, directorul Institutului de Statistică în zilele de 20, 23,24,25,26,30 Iunie a.c. şi 1,3,4,6,7,8 Iulie a.c.

11.VII.42

N O T A
16 Iulie 1942

Supravegherea Casei lui I.M.
Str.Caragea Vodă nr.27.

La ora 9,15 I.M.pleacă'n oraş cu un taxiu şi se înapoiază la ora 11,o5 pe jos.-

La ora 9,25 vine maşina nr.5184 B.,proprietatea Dr.Manuilă Sabin,Bul.Schitu Măgureanu 19,cu un individ care pleacă la ora 9,3o.-

La ora lo,lo vine maşina nr.1498 B.,proprietatea lui Ion Lugojianu,Str.Orlando nr.8,cu un individ care pleacă imediat.La ora 12,2o vine maşina nr.3862 B., proprietatea Soc.Titan-Nadrag-Calan,Str,G,Clemenceau 3 cu un individ care pleacă la ora 12,45.-La ora 13,lo I.M.pleacă'n oraş şi se înapoiază la ora 15,5o. La ora 17,15 vine maşina nr.5184 B.,cu un individ şi cu o doamnă şi pleacă la ora 17,3o,însoţiţi de I.M.

-------------/-----------

535 528 537 537

OPERAT LA FIŞE

N O T A
17 Iulie 1942

Supravegherea Casei lui I.M.
Str.Caragea Vodă nr.27.

La ora 9 vine maşina nr.3oo2 B.,proprietatea Avocatului Chilezan Emil,cu un domn care pleacă la ora 9,15.Revine la ora 19,3o şi pleacă la ora 2o,15 cu I.M.,împreună cu doi domni.-

------------/------------

538

PROCES-VERBAL

Astăzi 22 luna Octombrie anul 1951

Subsemnatul A. Guglea am procedat la scoaterea filelor Nr. 536 din dosarul Nr. 2923 vol. 3 care au fost introduse la dos Nr. 57680 vol. Ind

Semnătura,

A. Guglea

537 539 538 520

OPERAT LA FIȘE

N O T A

18 Iulie 1942

Supravegherea Casei lui I.M.
Str.Caragea Vodă nr.27.

La ora 11,15 vine maşina nr.3oo2 B.,proprietatea Avocat Ghilezan Emil,cu un domn care pleacă la ora 11,2o.Revine la ora 11,3o cu 2 domni şi pleacă la ora 12,15.-

La ora 11,45 vine maşina nr.5184 B.,proprietatea Dr,Manùilă Savin,cu un domn care pleacă la ora 12,15 cu I.M.

La ora 12,5o vine maşina nr.598 B.,proprietatea Anastasiu Arthur,cu un domn care pleacă la,ora 13,o5.

La ora 19,55 vine maşina nr.1498 B.,proprietatea lui Ion Lugoşianu,cu un domn şi pleacă imediat.

----------/----------

2923

~~538~~ ~~540~~ ~~539~~ 540

S.S.I.

18 Iulie 1942

OPERAT LA FIȘE

N O T A

Din investigaţiunile făcute s'a stabilit că Iuliu Maniu, a fost vizitat în ziua de 26 Iunie a.c. la locuinţa sa, printre alte persoane şi de către contra-amiralul Constantinescu Alexandru, domiciliat în Str.Basarabiei Nr.33, apartamentul 2.

----

539 531 540 541

OPERAT LA FIȘE

N O T A
19 Iulie 1942

Supravegherea Casei lui I.M.
Str.Caragea Vodă nr.27.

In tot cursul zilei locuinţa nu a fost vizitată de nici o persoană străină.-

-----------/-----------

N O T A

20 Iulie 1942

Supravegherea Casei lui I.M.
Str.Caragea Vodă nr.27.-

In cursul dimineţii locuinţa lui I.M.n'a fost vizitată de nici o persoană străină.

La ora 20,15 vine maşina nr.3002 B.,proprietatea Avocat Ghilezan Emil,cu trei domni şi cu I.M.. Acesta rămâne iar maşina cu cei trei domni pleacă după 5 min.-

----------/----------

R.B.- ~~541~~ ~~533~~ 543 542

20 Iulie 1942

OPERAT LA FIŞE

In cercurile noastre politice se vorbeşte cu multă insistenţă de un schimb de scrisori, foarte violente ca text, ce au fost între Iuliu Maniu şi Valer Pop.

In scrisoarea sa, Iuliu Maniu ar fi acuzat pe Valer Pop că este unul din autorii sentinţei de arbitraj dela Viena; iar Valer Pop afirmă, în răspunsul său, că din cauza politicii lui Iuliu Maniu s'a ajuns la situaţia ca să fie cedată o parte din Transilvania.

Cercurile oficiale germane caută să obţină o copie depe aceste scrisori care sunt considerate ca având o foarte mare importanţă politică nu numai pentru România dar chiar şi pentru raporturile româno-germane

~~542~~ 544

~~534~~ 543

N O T A

21 Iulie 1942

Supravegherea Casei lui I.M.
Str.Caragea Vodă nr.27.

La ora 9,55 vine maşina nr.598 B.,proprietatea lui Anastasiu Arthur,cu un individ care pleacă după 5 min. La ora 12 vine maşina nr.893 B.,proprietatea Ing.Serdici Vasile,cu un individ care pleacă la ora 12,15.

La ora 19,3o vine maşina nr.3oo2 B.,proprietatea Av.Ghilezan Emil,cu un individ care pleacă laora 19,55.

---------/--------

N O T A

22 Iulie 1942

Supravegherea casei lui I.M.
Str.Caragea-Vodă 27.

La ora 1o,5o vine maşina nr.5184 proprietatea Dr.Manuilă Sabin,cu un domn care pleacă la ora 12,2o. Revine la ora 18,3o cu doi domni şi pleacă la ora 18,35 cu I.M.Revine la ora 19,3o,pleacă la ora 2o,o5 cu un domn,revine la ora 2o,25 şi pleacă amândoi domni însoţiţi de I.M.,la ora 21,15.

SCUMPE DOMNULE LUPU,

Petrecând în timpul din urmă în mai multe rânduri câteva zile în Ardealul de Sud, am constatat însumi cu multă mâhnire faptul, că contrar informaţiunilor primite prin câţiva fruntaşi ai partidului nostru, dela membrii hotărâtori ai guvernului nostru, în sensul că nu se vor trimite trupe româneşti în Rusia, se trimit totuşi fără întrerupere importante trupe şi unităţi militare din Ardeal şi Banat, în Rusia pentru frontul de Est.-

Intorcându-mă la Bucureşti, cu nu mai puţină uimire, am aflat dela factorii importanţi, că s'a pus în vedere cercurile hotărâtoare din Germania, că în scurt timp vor continua a pleca numeroase trupe româneşti spre Rusia, pentru a întări şirurile luptătoare germane din Rusia.- Unele unităţi din Ardeal au plecat cu informaţia, că au menirea să lupte în Caucazi.-

Aceste informaţii şi aceste fapte, au produs în toată ţara, dar în special în Ardeal o adâncă nemulţumire şi o îngrijorare uşor de înţeles.-

Toată lumea românească se întreabă, cum de conducerea noastră de Stat riscă a goli ţara de armată şi a expune pieirei cea mai frumoasă parte a poporului român, în acelaşi moment când Ungaria şi Bulgaria, sunt înarmate până în

./.

dinţi şi când Ungaria în văzul tuturor, nu numai că îşi fortifică graniţele înspre noi, ci concentrează în continu trupe şi diviziuni motorizate tocmai în Ardealul de Nord, pregătindu-se chiar pentru vara şi toamna aceasta la o mare manevră militară în apropierea hotarelor noastre.-

Guvernul maghiar, nu întrelasă nici un moment să fanatizeze opinia publică maghiară în contra noastră, punându-i în vedere că să se bizuie pe armata ţărei Ungare, care va fi în stare să realizeze idealul lor de a reface Ungaria istorică.-

Ungaria face tot posibilul ca ziua măsurărei istorice, să nu întârzie şi că ea să aducă realizarea visurilor maghiare de a avea întreg Ardealul.

Si noi românii avem visul nostru, dar avem penibila impresiune, că angajarea armatei noastre în aşa mare măsură alături de germani, este prejudicioasă şi neîndepărtează de realizarea lui.-

In acelaşi timp, primesc zilnic rapoarte şi înştiinţări despre persecuţiile la cari sunt supuşi românii din Ardealul de Nord, cari exasperează în cea mai mare măsură opinia publică româneasca din Ardealul de Sud.-S'a creiat o atmosferă de nesiguranţă şi nemulţumire, care nu mai poate dura.-

Dorinţa generală a tuturor românilor este ca şi până când va veni ziua dezrobirei fraţilor din Ardealul de Nord, cel puţin să se ia măsuri văzute şi simţite de toţi, cari să dea opiniei public conştiinţa puterei şi sentimentul siguranţei.-In acest scop întreaga ţară şi întreaga opinie publică

./.

românească cere ca să nu se mai trimită nici un soldat pentru frontul de Răsărit, că din contră să se înceapă imediat retragerea trupelor noastre, cari sunt puse la dispoziţia Comand. German, pentru frontul de Est.-

Aflând, că în zilele acestea vei avea ocazia să iei contact cu D-l Mareşal ANTONESCU, te rog să-i aduci acestea la cunoştiinţă şi să faci tot posibilul să simtă durerea şi îngrijorarea, care străbate inimele şi sufletul românesc şi să ia urgent măsurile ce se impun de împrejurările actuale.-

Alătur un raport primit chiar azi din Ardealul de Nord, simplu în cuvinte, dar tragic în fond.-

Te rog să primeşti frăţeşti salutări.-

ss) IULIU MANIU

Bucureşti

22 Iulie 1942

S.S.I.-C.I.-Agentura I-a 22 Iulie 1942

S.

Iuliu Maniu a comunicat lui Victor Isac şeful studenţimii naţional-ţărăniste, ca să pună în vedere tuturor celor de sub conducerea sa că de îndată ce vor fi dovediţi că s'au pătruns de ideologia legionară, vor fi excluşi din partid.

Chestiunea se urmăreşte.

S.S.I.-C.I.-Agentura I-a 22 Iulie 1942

S.

Iuliu Maniu a cerut lui Victor Isac şi Ion Goia să-i prezinte un raport privitor la mersul şi acţiunea organizaţiilor legionare şi de extremă stângă din cuprinsul României, aceasta întrucât deţine informaţiuni precise că aceste organizaţii acţionează intens, atât contra regimului cât şi contra partiduluinaţional ţărănist.

Pe baza acestui raport Iuliu Maniu va redacta un memoriu adresat Domnului Mareşal Ion Antonescu, în care va arăta pe larg pericolul ce-l prezintă aceste organizaţii.

S.S.I.-C.I.-Agentura I-a 549 22 Iulie 1942

541 550 551

I 2923 D

S.

Iuliu Maniu a afirmat faţă de intimii săi politici că va protesta pe lângă Dl Mareşal Ion Antonescu contra trimiterii de noui contingente pe frontul de est.

Iuliu Maniu va arăta că din informaţiile ce deţine ungurii se pregătesc să atace România imediat ce momentul va fi favorabil.

---

550 552 5/2 2393

PREFECTURA POLITIEI CAPITALEI
22 Iulie 1942.

Controversă prin scrisori între dl.Maniu și Valer Pop.

In cercurile maniiste se observă o mare agitație și toată lumea este foarte intrigată de o scrisoare pe opt pagini mari primită de dl.Maniu dela dl.Valer Pop.

După unele puncte principale din scrisoarea d-lui Valer Pop, se vede că această scrisoare constitue un răspuns la o scrisoare a d-lui Maniu, prin care acesta îl acuză că a multiplicat și împărțit printre prietenii săi o altă scrisoare anterioară.

In scrisoarea de răspuns despre care este vorba acum, dl.Valer Pop se desvinovățește de toate acuzările aduse d-sale de către dl.Maniu, care printre altele îi imputa arbitrajul dela Viena. Dl.Maniu ar fi exprimat textual că dl.Valer Popp s'a mulțumit numai să participe ca figurant în loc să fi apărat cu îndârjire cauza Ardealului al cărui fiu este și să nu fi căzut de acord sub nici un motiv la cedarea teritoriului românesc, rupt din sânul Patriei Mume; că în calitatea sa oficială de reprezentant al României, îi incumba datoria de a

.//.

demonstra comisiunei de arbitraj că teritoriul în discuţie este pământ sfânt al Ardealului care a fost şi este locuit în majoritate covârşitoare de români, însă d-sa s'a mulţumit să încaseze jetoane, spese de representare, salarii, etc.etc.

La aceste acuzări dl.Valer Popp răspunde că atât d-sa cât şi ceilalţi membrii din delegaţia românească au apărat cât se poate de mult punctul de vedere ca pământul Ardealului să nu fie ştirbit. Însă după credinţa d-sale, era necesar ca odată şi odată să se pună la punct şi problema Ardealului care ori de câte ori s'ar fi ivit momente favorabile, ar fi făcut obiectul pretenţiilor maghiare care ar fi pus în discuţie cedarea întregului Ardeal. Aşa că nu se putea lăsa o atare chestiune deschisă pentru generaţia viitoare şi d-sa înţelege ca teritoriile locuite în majoritate de români să fie atribuite românilor şi viceversa. Acest lucru însă se va rezolva definitiv după terminarea actualului război. Iar în ceeace priveşte afirmaţia d-lui Maniu că delegaţia română la arbitrajul dela Viena nu a reprezentat bine interesele României, aceasta o ştie şi d-sa prea bine că este o aberaţie.

Deasemenea dl.Popp mai pretinde că dl.Maniu îşi face sieşi un rău serviciu acuzându-l pe d-sa faţă de prietenii din Ardeal de lucruri de care personal este convins că nu corespund adevărului, întrucât d-sa n'a primit pentru tot timpul cât a stat la Viena nici un fel de salariu

.//.

jetoane de prezenţă sau alte beneficii pecuniare în afară de cheltuelile reale făcute în timpul şederii sale în străinătate. Mai departe arată că însăşi politica dusă de dl.Maniu contra Conducătorului Statului, a Axei şi contra intereselor naţionale româneşti, nu cadrează cu politica naţională românească şi prin asta aduce un mare serviciu însăşi duşmanilor ţării. Mai arată că toată nenorocirea din anul 1940 abătută asupra României, este o consecinţă a politicei greşite dusă de guvernanţii din anii 1936-1939. Şi dealtfel însăşi dl.Maniu, cu toate garanţiile date României de vechii ei aliaţi, a cochetat cu Germania. D-sa se mai întreabă ce s'ar fi întâmplat dacă fostul Rege Carol II, ar fi acceptat propunerile d-lui Maniu din Consiliul de Coroană şi asigură că România ar fi avut aceiaş soartă cu toate ţările ocupate de puterea Germană. Aşa dar, dl.Valer Popp scoate în evidenţă prin date concrete că dl.Maniu şi prietenii d-sale care fac astăzi o politică anglo-americană nu au simţul politic întrucât în ipoteza că anglo-americanii vor ieşi victorioşi din acest război implicit această victorie ar fi şi a bolşevicilor. Ori, dl.Maniu dă dovadă că nu a înţeles nici până astăzi că englezii chiar acolo unde sunt în joc interesele lor şi unde sunt loviţi în chiar carnea lor de armatele Axei, pentru a-şi cruţa oamenii, preferă să fie bătuţi. Ori,când hoardele bolşevice vor cotropi ţara românească, vor veni oare sutele de mii de oameni ai armatelor americane şi engleze pentru a scoate pe bolşevici din ţară? Nu şi acest lucru îl ştie şi dl.Maniu care

.//.

553 546
OPERAT LA FIŞE

împreună cu prietenii d-sale face astăzi o politică în dauna ţării.

In continuare dl.Valer Popp îndeamnă pe dl.Maniu, să-şi verifice politica d-sale de mare naţionalist şi va ajunge la convingerea că nu corespunde cu vederile d-sale politice, iar în caz de victorie anglo-americană se va vedea forţat să facă cauză comună cu evreii, socialiştii şi comuniştii.

In acest caz tânăra generaţie română care şi-a vărsat sângele tineresc pentru o România Naţionalistă cum l'ar privi?. Astăzi a trecut timpul când dl.Maniu trata în alegeri în acelaş timp şi cu Corneliu Codreanu şi cu partidul unitar evreesc ai cărui componenţi erau prietenii d-sale, Ficher din Cluj şi Mayer Ebner din Cernăuţi.

Mai departe dl.Valer Popp mai arată în scrisoarea d-sale că d-sa crede în victoria Germană care va fi şi a ţării noastre şi atunci vom avea un rege, o armată victorioasă, o ţară pusă pe baze noui naţionaliste şi salvată de pericolul bolşevic.

In încheere dl.Valer Popp se scuză că a întârziat cu răspunsul la calomniile debitate de dl.Iuliu Maniu în contra persoanei sale şi că nici acum n'ar fi răspuns dacă cu ultima scrisoare a d-lui Maniu, jicnitoare pentru d-sa, n'ar fi fost multiplicată şi răspândită în Ardeal.

- sigură -

*

* *

N O T A

23 Iulie 1942

Supravegherea casei lui I.M.
Str.Caragea-vodă 27

La ora 9,55 vine maşina 1498 B.,proprietatea lui Ion Lugojianu cu un domn şi pleacă la ora 1o,3o.

La ora 9,55 vine maşina nr.564o B.proprietatea Av.Răutu Mihail,cu un domn şi pleacă la ora 11,2o cu doi domni care veniseră cu un taxi.

La 12,55 pleacă I.M. cu un tx.şi se înapoiază la ora 17,2o cu un tx.1o.999 B.Pleacă după 1o min.cu acelaş tx.şi se înapoiază la ora 18,3o.

La ora 19,3o vine maşina nr.5799 B.cu doi domni şi pleacă la ora 19,45.

La ora 2o vine maşina nr.5184 B,proprietatea Dr. Manuilă Sabin,cu doi domni şi pleacă la ora 21,o5 cu I.M.

555
547 16007

I. M.

OPERAT LA FIŞE

DIRECŢIA POLIŢIEI JUD. ILFOV
CAZIERUL POLIŢIENESC
NECUNOSCUT
Ziua ... luna ... 194..
Şeful Biroului

N O T A
23 Iulie 1942 .

Rugăm a fi căutat la fişe:

IVĂNCEANU ŞERBAN,profesor universitar român, de religie creştin-ortodox,născut la 1 Noemvrie 1912 în Bucureşti,domiciliat dinainte de Mai 1939 în Str.lo Mese 5 Bis.

E căsătorit cu ANA,casnică română,de religie creştină-ortodoxă,născută la 2o Octomvrie 1916 în Bucureşti.-

-----------/-----------

Nle

DIRECŢIA POLIŢIEI JUD. ...
CAZIERUL POLIŢIENESC
NECUNOSCUT
Ziua 15 luna [illegible] 1942
Şeful Biroului, [signature]

N O T A
23 Iulie 1942.

Rugăm a fi căutat la fişe:

IVANOCEANU ŞERBAN, profesor universitar român, de religie creştin-ortodox, născut la 1 Noemvrie 1912 în Bucureşti, domiciliat dinainte de Mai 1939 în Str. 1o Mese 5 Bis.

E căsătorit cu ANA, casnică română, de religie creştină-ortodoxă, născută la 2o Octomvrie 1916 în Bucureşti.-

----

Arhiva Siguranţei
NECUNOSCUT
Data 14 [illegible] 1942

[signature]

Nec

~~556 548~~ 558

OPERAT LA FIȘE

N O T A
23 Iulie 1942

Rugăm a fi căutat la fişe:

IVANCEANU ŞERBAN, profesor universitar român, de religie creştin-ortodox, născut la 1 Noemvrie 1912 în Bucureşti, domiciliat dinainte de Mai 1939 în Str. lo Mese 5 Bis.

E căsătorit cu ANA, casnică română, de religie creştină-ortodoxă, născută la 2o Octomvrie 1916 în Bucureşti.-

\- - - - - - - - - - /- - - - - - - - - -

NU STA BARE LA FIŞE

9

SERVICIUL POLIŢIEI de SIGURANŢA
Secţia Informaţii
AGENTIA
NECUNOSCUT
1942 2 Aug

2923

557 559 558 549

PREFECTURA POLITIEI CAPITALEI
23 Iulie 1942

OPERAT LA FIȘE

CONTROVERSA I. MANIU - VALER POPP.

Urmare semnalării făcute în Buletinul informativ No. 167 din 22 Iulie a.c., comunicăm alăturat în copie textul scrisorilor dintre D. Iuliu Maniu și Valer Popp, în care se polemizează pe tema participării unuia și celuilalt la orientarea politicei externe a României și în deosebi asupra cedării Ardealului de Nord, cu ocazia Arbitrajului dela Viena.

= sigură =

PREFECTURA POLIȚIEI CAPITALEI

23 Iulie 1942

COPIE

Domnule Dr. Valeriu Popp,

Vă mulțumesc, pentru lămuririle privitoare la așa zisul acord dela Viena și la rolul Dvoastre în această catastrofă operațiune. Este, într'adevăr, foarte bine, să se pună la punct cu obiectivitate rolul fiecăruia, în desfășurarea dramei din care a rezultat pierderea Ardealului de Nord.

Cum nu am obiceiul să-mi ascund opiniile, nici să-mi acopăr atitudinile, trebue să recunosc exactivitatea informațiunii Dvoastre, că v-am atacat pentru rolul și atitudinea ce ați avut, în legătură cu arbitrajul dela Viena. Este dreptul natural al fiecăruia de a aproba sau ataca actele celor care se ocupă de afacerile publice.

Motivul pentru care v-am atacat atitudinea Dvoastre n'a fost împrejurarea că ați fi semnat sau nu procesul verbal dresat la Viena, ceeace nu are vre-o importanță deosebită.

Am criticat și am reprobat întreaga atitudinea Dvs., în legătură cu cedarea Ardealului de Nord, pentru următoarele motive, clar și precis arătate tuturor celor cu cari am avut ocazia să discut această chestiune.

Dvs. nu ați respectat angajamentele reciproce asupra cărora am căzut de acord în casa șefului Dvoastre de partid, d.Const. Brătianu, la începutul lunii Iulie 1940, și anume:

a) că veți semna, dimpreună cu noi, un memoriu adresat Regelui Carol II, prin care aveam să protestăm împotriva acceptării în principiu a unor tratative directe cu Ungurii, în ce privește soluționarea chestiunilor în litigiu între România și Ungaria.

b) că nici un ardelean nu va lua parte la nici un act în legătură cu aceste tratative, care acceptate odată, fie chiar și pentru cel mai naiv om politic trebuia nu să însemneze, în cele din urmă, oarecari cedări teritoriale, în favorul Ungariei.

Teza noastră era că România Mare este datoare să apere cu armele teritoriul României și în special, integritatea Transilvaniei

./.

din simplul motiv că Transilvania prin actul unirii a transmis şi contopit toate forţele sale militare şi economic, precum şi întreaga fiinţă sa, în fiinţa României Mari, evident cu obligaţia să fie apărată faţă de duşmanii săi seculari.

Dvs. însă aţi refuzat să iscăliţi memoriul protest şi aţi primit însărcinarea oficială de duce tratative cu Ungaria, deci de a lua parte activă la actul istoric de directă trădare, prin care s'a cedat o parte însemnată a Transilvaniei.

Astfel Dvs., participând direct şi jucând un rol pe primul plan, în trativele ominoase dela Turnu Severin mai întâi şi mai târziu la intâlnirea dela Viena, nu numai că aţi călcat un angajamentdar, deşi sunteţi transilvănean, aţi admis, fie şi numai în mod teoretic, că frontierele Ardealului sunt negociabile şi nu constituesc un patrimoniu sacru şi intangibil, pentru orice român ardelean. Aceasta este cu atât mai grav, cu cât Dvoastre în calitate de ministru şi consilier al ex-Regelui Carol II aţi ştiut că Axa este hotărâtă să decidă în favorul Ungariei şi că Regele este gata să facă concesiuni teritoriale.

Nici eu, nici opinia publică românească şi cu atât mai puţin cea internaţională, n'a putut să sesizeze împrejurarea că, în decursul intregii procedări dela Viena, împestriţată cu lacrămi şi ameţeli, provocate, deşi de o conştiinţă turbure şi de lipsa prezenţei de spirit, Dvoastre aţi semnat sau nu protocolul.

Făcând abstracţie dela aceasta, este inexactă informaţiunea că nesemnarea procesului verbal dela Viena, de către Dvoastre, ar putea fi privită ca un protesct, deoarece Dvoastre aţi luat parte la banchetul festiv de încheiere a"arbitrajului" şi aţi închinat pahare cu sfâşietorii ţării noastre, după actul împlinit. Cel mai mic simţ de răspundere şi prevedere politică ar fi trebuit să vă îndemne să părăsiţi imediat Viena şi să declaraţi oficial că DVoastr aţi fost trimis să discutaţi problema iar nu să ascultaţi un verdict, adus fără desbateri. Ar fi trebuit să vă depuneţi, imediat, în mod ostentativ mandatul, ceeace n'aţi făcut. In schimb, ulterior, în discursul Dvoastre din 2 Septembrie 1940, ţinut la Radio, nu numai că aţi aprobat semnarea, ar aţi încercat să presentaţi acest act ca ceva firesc şi ca un obligament patriotic de mare prudenţă anihilând prin această declaraţie, orice valoare morală a nesemnării protocolului. Prin urmare cu regret trebuie să constat că părerea Dvoastre pe care aţi formulat-o în raportul Dvoastre către Gnor. Guvern, că adică prin nesemnarea actului de către Dvs. "arbitrajul" este invalid, nu poate sta în picioare, mai ales dacă vom ţinea cont de împrejurarea, tot prin Dvoastre stabilită, în discursul dela Radio că puterile iniţiatoare ale conferinţei dela Viena nu v'au recunoscut calitatea oficială de delegat al României.

In consecinţă este o tactică complet greşită să inteşeiaţi argumentarea invaliditâţii juridice a actului dela Viena şi nevinovăţia Dvoastre, în ce priveşte răspunderea istorică de a fi colaborat la trădarea Transilvaniei de Nord, de împrejurarea că Dvoastre personal nu aţi semnat protocolul.-

./.

Este o enormă greşală ca marea cauză a Transilvaniei de Nord să fie susţinută înaintea forurilor internaţionale cu motivări evident inexacte şi irelevante. Mai cu seamă atunci când avem la dispoziţie argumente irefutabile. Nu mai puţin este o greşală ca apărarea cauzei noastre să se prezinte în diverse forme, unele pornite din consideraţiuni pur personale.

Motivul adevărat al invaliditäţii juridice a "arbitrajului" dela Viena se întemeiază pe alte argumente, care au fost expuse pe larg în memoriul înaintat de mine dlor Adolf Hitler şi Benitto Muscolini, din care vă alătur aici fragmentul referitor la acest punct, dimpreună cu declaraţia mea făcută în Consiliul de Coroană.

Durere, problema Ardealului de Nord, a cărei claritate nici nu poate fi discutată, a trecut peste marginile unei chestiuni de drep Dreptatea noastră este clară ca lumina soarelui. Duşmanii noştru seculari au reuşit să prefacă problema Transilvaniei, iniţial derutată de către ex-regele Carol II, prin domnia lui nenorocită sprijinită de efetnicii săi inconştienţi, într'o problemă de forţă.

In faţa acestei împrejurări, hotărârea dela Viena, care s'a adus cu colaborarea Dvoastre activă şi cu aprobarea Dvoastre ulterioară, are numai importanţa unui element moral şi istoric, care nu aşează de loc în lumină frumoasă, nici solidatitatea ardelenilor, nici prevederea politică a conducătorilor Statului din acel timp.

Vă rog să primiţi expresiunea consideraţiunii mele, la care au dreptul membrii familiilor preoţeşti, cu atâtea merite în luptele noastre naţionale, chiar dacă la un moment dat ei au putut uita tradiţia lor mare, care este un titlu de mândrie, dar şi un izvor de datorii.

ss. Iuliu Maniu

Bucureşti, 7 Iunie 1942

561 563 562

PREFECTURA POLITIEI CAPITALEI
23 Iulie 1942

553

COPIE

Valeriu Popp
Bucureşti
Str. Salcâmilor 23

OPERAT LA FIŞE

Domnule Maniu,

Sunt informat că Dvs. şi prietenii Dv. continuaţi să mă atacaţi pentru faptul că eu, ca ardelean, am semnat actul de arbitraj dela Viena, care a rupt vremelnic din trupul României judeţele Transilvaniei de Nord, cari fac parte din patrimoniul nostru de totdeauna.

Mă surprinde că într'o chestiune aşa de importantă sunteţi atât de greşit informat.

Pentru completa Dv. lămurire, Vă trimit, în copie, nota mea informativă din 10 Iulie 1941 adresată capului guvernului.

Din această notă rezultă fără putinţă de controversă, că eu nu am semnat actul de arbitraj dela Viena şi nici un alt act în legătură cu acest arbitraj. Acesta este adevărul!

Stăpânit numai de dorinţa de a alina suferinţele celor năpăstuiţi de sălbăticia ungurească şi de voinţa de a contribui cu tot ce îmi stă în putinţă la refacerea dreptelor noastre hotare, am închinat toată activitatea mea acestor două probleme, şi am socotit că cea mai de căpetenie datorie a noastră a Românilor şi mai ales a Ardelenilor, în lupta pentru existenţa neamului, este frăţia, armonia şi solidaritatea. De aceia am înlăturat din preocupările mele orice urmă de duşmănie sau adversitate ale altora nu răspund cu aceiaşi monedă.

Dv. poate credeţi că trebue să procedaţi altfel. Liber sunteţi să o faceţi.

Am credinţa însă că în viitor, în urma informaţiunilor primite, veţi refuza să vă serviţi, mai ales în faţa fraţilor robiţi, împotriva mea, de o armă certă cu realitatea şi adevărul, după cum v'aţi putut convinge.

Primiţi Domnule Maniu, încredinţarea sentimentelor de consideraţiune ce se cuvin, în orice împrejurări, unui îndrumător al luptelor de desrobire naţională, încununate de măreţul act al Unirii din 1 Dec. 1918.

ss. Valeriu Popp

21 Iunie 1942.

2923/3

~~562~~ 564
B3

PREFECTURA POLITIEI CAPITALEI
23 Iulie 1942

OPERAT LA FIȘE

C O P I E :

Domnule Doctor Valeriu Pop,

Mai întâi o punere la punct: Mă învinuiţi în scrisoarea Dvs. că am provocat o discuţie inoportună, care nu poate servi cauzei româneşti. Intr'adevăr, ea azi nu serveşte la nimic, dar nu eu am provocat-o, ci Dvs.

Mi-aţi făcut imputarea că v'am atacat, din cauză că aţi semnat actul dela Viena. A trebuit să vă arăt că sunteţi în rătăcire, pentrucă eu nu v'am atacat din cauza semnăturii Dvs. Dar, nu putem rămâne la simpla negaţiune, fără a face impresia unei retr trectări, ci trebuia să constat, imediat, adevărul, că v'am criticat pentru întreagă atitudinea Dvs., avută în legătură cu acea tragică desfăşurare.

Am primit discuţia ce aţi provocat, mărginindu-mă însă la strictul necesar, în cadre informative, fără agresivitate şi fără polemică inutilă.

Al doilea lucru pe care doresc să-l precizez: Nu discutăm în cadrele şi cu mijloacele profesiunii noastre de avocat, care adesea se refugiază la regula: Si fecisti, nega! Greşită tactică! Ea duce la contraziceri comice, ca, spre pildă, în cazul de faţă, când Dv. negaţi că ne-am fi înţeles în casa dlui Constantin Brătianu, să semnăm un protest în contra tratativelor cu Ungaria, şi să nu luăm parte, în special noi, ardelenii, la ele, dar recunoaşteţi că v'aţi "asociat în o manifestare de afirmare a drepturilor României", că "textul v'a fost predat în formă definitivă de Dl. Lapedatu", că acel text "într'adevăr cuprindea un protest categoric în contra negocierilor directe cu Ungaria, dar în cadrul unei anemice afirmări a drepturilor româneşti", dar pe care nu l-aţi semnat. Ca icoana să fie întreagă, Dvs. continuaţi:" Era actul unor perfecţi opozanţi, grijulii de popularitate cu orice preţ".

După această măgulitoare caracterizare, adresată Preşedintelui Academiei Române, Preşedintelui Partidului Liberal, mie şi celorlalţi tovarăşi din această acţiune, Dvs. , care faceţi afirmaţiunea aluitoare că "v'aţi asumat rolul de a încerca salvarea existenţei României", în locul celui de "patriotard demagog", nu aţi propus alt text, spre acceptare, evident, pentrucă între timp aţi primit alte sugestii şi dorinţi, cărora le-aţi dat ascul-

./.

tare întotdeauna.

Evident, înțelegerile politice nu se fac la Notariat, cu clauză oficială, ci cu pecetea încrederei reciproce. Dvs. știți bine că am făcut această înțelegere, dându-ne mâna, sub impresia evenimentelor tragice, prima dată după mulți ani.

Exact aceiaș metodă o aplicați și în ulterioarele expuneri din replica Dvs. Spuneți, spre pildă, că teza Dvs. dela Turnu-Severin era: "România nu are nici un litigiu teritorial și de aceea respinge, de plano, revendicarea teritorială a Ungariei. Câtă vreme există o Românie, o nație românească și o armată română, revendicări teritoriale nu se discută și pământ românesc nu se cedează". Dar, imediat după această emfatică enunțare, constatați și recunoașteți că înșivă ați admis și ați pus în discuție "un schimb de populație", cu toate că este notoriu și știați prea bine că schimbul de populație între români și unguri, pe teritoriul Transilvaniei și al Ungariei nu se putea face și nu se putea "pune în practică" decât cu "cedare din pământ românesc. Iar în desvoltarea texei Dvs. spuneți înșivă că acceptarea arbitrajului ducea la o nouă amputare teritorială. Totuși v'ați decis să luați parte la "arbitrajul" fatal, și ulterior, prin discurs public, ați aprobat acceptarea "arbitrajului", care rupea 45.000 km. pătrați din pământul românesc, deși România, mulțumită Domnului, exista !

Dvoastre negați apoi că s'ar fi aranjat un banchet la terminarea ominoasei întâlniri dela Viena, dar recunoașteți că ați luat parte, după pronunțarea dictatului, la o masă comună, alături de sfâșietorii țării noastre. Faceți această controversă, fără a vă da seama că vă acuzați singur, căci esențialul nu este împrejurarea că acea masă s'a numit banchet festiv sau masă comună, că ați băut șampanie, vin francez sau Riesling de Rhin, ci important este că deși nu ați fost admis să pledați chestiunea românească, că deși nu v'au acceptat pe Dvs. ca delegat, totuși ați suportat sufletește, în acele momente, umilirea să stați cu sfâșietorii țării împreună la masă, lăsând impresia că sunteți împăcat cu dictatul pronunțat, în loc de a vă depune mandatul și de a pleca imediat acasă.

Trecând peste aceste contrazicei penibile și nerelevând altele, tot atât de evidente, oricine poate constata din textul replicei Dvoastre că Dvs.:

1. Nu ați semnat protestul către Regele Carol contra tratativelor cu Ungaria, din contra, v'ați pus la dispoziția Regelui Carol, care era decis să "răscumpere" pacea cu o cedare lașă de teritoriu din Ardeal.

2. Ați luat parte, pe primul plan, la aceste tratative cu toate că:

3. Ați știut că ele vor trebui să se termine cu cedări de "pământ românesc".

4. Ați acceptat să faceți parte din delegația dela Viena și nu ați părăsit ostentativ Viena, când s'a invederat că nu erați chemați la un arbitraj, ci la pronunțarea unui dictat.

./.

5. Aţi luat parte la masa comună, după terminarea dictatului.

6. Aţi aprobat ulterior, în discurs public, acceptarea dictatului dela Viena şi aţi felicitat pe Regele Carol, pentru acceptarea dictatului.

7. Ulterior aţi acceptat să colaboraţi la punerea în aplicare a dictatului dela Viena, socotit de Dvs. nul, dictat care din primul moment nu a fost respectat decât în părţile sale favorabile, Ungariei.

8. Aţi tolerat omorârea, schingiuirea, maltratarea, deposedarea şi gonirea stători Români din Ardealul de Nord, fără ca Dvs., care aţi fost părtaş la desfăşurarea tratativelor şi martor al promisiunilor solemne, dar nerespectate, ale dlor Ribbentrop şiCiano, să fi tras consecinţele politice şi morale ale situaţiei penibile în care v'aţi pus singur şi în care aţi colaborat să fie aşezat poporul român din Ardeal. Dvs., în semn de protest trebuia să vă prezentaţi demisia din serviciul pe care-l ocupaţi.

9. Dvs. nu aţi reacţionat în contra desminţirii făcute de
Minist/rul Plenipotenţiar al Germaniei, d. Fabriţius, că Germania
ar fi dat un ultimat României, pentru acceptarea arbitrajului;
asemenea nu aţi reacţionat în contra desminţirii dată de către
guvernul sovietic, că ar fi fost hotărât să atace România, în
cazul când ar fi intrat cu Ungaria în răsboi, afirmaţii transmise
cu insistenţă de către Dvs. dela Viena, chiar în decursul şedin-
ţei. Dvs. trebuia sau să recunoaşteţi că desminţirile date sunt
intemeiate şi să confirmaţi că informaţia Dvs., prin care aţi in-
fluenţat în mod hotărâtor Consiliul de Coroană, a fost falsă, deci
hotărârea luată invalidă, - sau să combateţi acele desminţiri şi,
prin urmare să dovediţi că hotărârea Consiliului de Coroană a fost
luată într'o stare de constrângere, şi că, prin urmare este, dela
origină viciată şi că, în consecinţă, evacuarea şi predarea Ardea-
lului de Nord nu s'a făcut voluntar. In ambele cazuri, o atitudine
fermă şi clară ar fi contribuit la posibilitatea atacării dictatu-
lui.

Dvs. v'aţi mulţumit, însă, să relevaţi lipsa semnăturii Dvs. depe actele dresate la Viena şi să accentuaţi nerespectarea mandatului colectiv, informând, însă, deducţiunile izvorâte din aceste împrejurări, prin fapte concludente, săvârşite de Dvs.

In discuţia ce aţi provocat, aceste sunt faptele pe care se intemeiază acuzele mele şi ale tuturor Românilor de bine.

Examinarea politicei generale externe şi aprecierile Dvs.
în legătură cu ea, nu pot forma obiectul discuţiei prezente. Ele
trec deoparte cadrele unei scrisori, mai ales că au fost pe larg
şi destul de spiritual, desbătute cu toate considerentele şi argu-
mentele Dvs., aproape în toate ziarele şi revuastele de astăzi şi
le-am discutat la vremea sa pe larg cu foştii Dvs. şefi, dl. Prim
Ministru Gigurtu şi Ministru de Externe Manoilescu, iar de altă
parte evoluţia evenimentelor externe încă nu este terminată. Jude-
cate va veni însă la urmă. Va purta fiecare răspunderea pentru fa-
tele şi atitudinea sa. Nu pot, însă, s. accept provocaţiuni, indi

ferent voite sau nevoite, dar la tot cazul deplasate.

Răspunderea mea este clară. Am arătat totdeauna, în toate chestiunile naţionale şi de stat, fără şovăire şi fără reticenţe, punctul meu de vedere.

Am luat, fără nici o frică, răspunderea, în vreme de revoluţie şi în timp de pace, când mi s'a încredinţat, fie din partea Naţiunii, fie din partea Regelui.

Vă asigur că şi cu ocazia prefacerilor istorice din chestiune aşi fi luat-o, dacă mi-ar fi fost oferită de către ex-Regele Carol sau, după alungarea lui - în care acţiune nu ştiu să fi avut Dvs. vreo parte - de către M.S.Regele Mihai. Să fi încercat să iau puterea prin revoluţie, cum pretindeţi Dvs. ar fi fost între împrejurările date, într'adevăr o crimă. Eu am stat la locul meu, nu m'am "eclipsat" dela Cluj, cum afirmaţi Dvs., dimpotrivă am fost adus la Bucureşti cu tren special la Consiliul de Coroană, de unde m'am întors la Cluj, cu dublul scop de a examina situaţia, care era deja complect compromisă, prin Regele Carol şi sfetnicii săi şi a consola pe fraţii pierduţi, ceeace nu ar fi fost recomandabil să o faceţi Dvs.

Recunosc însă că în două chestiuni aveţi dreptate:

1. Sunt un democrat ireductibil şi cred că interesele permanente ale românismului sunt legate strâns de democraţia naţională. Nu este vorba de ideologie, ci de cel mai evident şi real interes românesc.

2. Recunosc simţul Dvs. pronunţat pentru "realităţile politice". El v'a făcut posibil să treceţi, rând pe rând, din partidul nostru, în cel antisemit - cuzist, în cel liberal-democrat şi cel naţionalist democrat şi în cel al Naţiunii, purtând în ele demnităţi şi primind diverse însărcinări şi pe urmă să aburaţi din saloanele dlui C. I. C. Brătianu (unde nu s'a găsit o singur. voce, nici chiar a Dvs., pentru ideia transacţională cu ungurii), la tratativele dela Turnu-Severin şi Viena.

Eu şi prietenii mei politici, precum şi antecesorii noştri, cu "ideologiile" şi prevederile noastre ireale" am rămas unde am fost, iar ceeace am realizat vor judeca cei ce vor găsi de vrednic să cerceteze.

Aveţi dreptate că vor trebui să se stabilească cu rigurozitate răspunderile, pentru situaţia deplorabilă în care a ajuns ţara noastră. Ea se va stabili însă cu siguranţă în sarcina acelora care, în lipsă totală de prevedere politică şi de simţ politic, au sprijinit direct şi indirect regimuri dezastruoase, care au dat concurs domniei nefaste a ex-regelui Carol, care au împedecat înarmarea ţării, au protejat jaful în averea publică şi au dat suport politic unui regim despotic de o izbitoare imoralitate, făcând astfel posibilă politica externă nesigură şi nesinceră a ex-regelui Carol,

./.

prin care ţara noastră a pierdut încrederea tuturor. Pentru toate acestea, Dvs. nu sunteţi în drept să faceţi fostului Rege imputări, fiindcă l-aţi sprijinit în toate ipotezele până chiar şi în momentul când s'a aruncat în braţele Germaniei. Eu nu am aprobat niciodată politică internă şi externă a Regelui Carol şi tocmai pentru aceasta, încă dela 1933, luna Ianuarie, mi-am dat demisia şi am rămas în publică controversă politică cu el, până la detronarea lui. Deci nu am nici o răspundere morală şi politică, pentru consecinţele acelei "politici regale".

Constat adevărul, pentru a arăta că Dvs. nu aveţi dreptul să vă constituiţi din inculpat în acuzator şi pentru a face posibil să se stabilească, la vremea sa, răspunderile.

Aceasta este scopul răspunsului meu, de care mă lipseam cu plăcere, dacă nu l-aţi fi provocat prin felul neobişnuit al replicei D-Voastre.

Vă rog primiţi expresiunea aceleiaşi consideraţiuni.

ss. Iuliu Maniu

Bucureşti, 8 Iulie 1942.

B3 ~~567~~ ~~568~~

~~559~~

OPERAT LA FIȘE

23/7/42 B3 ~~B 34~~ 569

2923

N O T A

Referitor la vizite pe care Domnul Iuli Mani și suita sa le face la Brașov, toți preteni domniei sale și foști mebri marcanți ai fostei organizației național Tărăniste din Brașov,au primit un cuvînt de ordine din partia domnul i M Maniu de anu mai fi cercetat cînd dumnea-sa cînd se află la Brașov de nici un preten atît la Hotel cît și la resteorantul ude domnia-sa ia masa,

Borșeanu

568 ~~5~~ 566

~~570~~ ~~569~~

OPERAT LA FIŞE

<u>N O T A</u>

24 Iulie 1942

<u>Supravegherea casei lui I.M.</u>
<u>Str. Caragea-Vodă 27</u>

La ora 9,o5 vine maşina nr.365 B.cu un domn şi pleacă la ora 9,35.

La ora 9,o5 vine maşina nr.598 B.proprietatea lui Arthur Anastasiu, Str.Caragea-Vodă 27, cu un domn şi pleacă la ora 9,35.

La ora 9,2o vine maşina nr.1498 B.proprietatea lui Ion Lugoşianu, cu un domn şi pleacă la ora lo,lo cu I.M.

I.M.se reîntoarce acasă pe jos la ora 12,3o.

La ora 18,3o vine maşina nr.5184 B.proprietatea Dr.Manuilă Sabin cu un domn şi pleacă la ora 18,55 cu I.M.

---

569 ~~561~~ 571 ~~570~~

I. M.

OPERAT LA FIŞE

N O T A
24 Iulie 1942

Rugăm a fi căutat la fişe:

LUPU GH. NICOLAE, profesor universitar român, de religie creştin-ortodox, născut la 1884 în Com. Drânceni, Jud. Fălciu, domiciliat dinainte de Mai 1939 în Bul. Dacia nr. 41.-

E căsătorit cu ELENA, casnică română, de religie creştină-ortodoxă, născută la 1894 în Buczreşti.

Numiţii au un copil, ANDREI, elev român, de religie creştin-ortodox, născută la 1924 în Bucureşti.-

-----------/-----------

~~570~~ 572

~~562~~

N O T A

25 Iulie 1942

Supravegherea casei lui I.M.
Str.Caragea-Vodă 27

La ora 8,45 vine maşina 598 B.,proprietatea Arthur Anastasiu,cu un domn care pleacă la ora 9.oo.

La ora lo,4o vine maşina 521o B,proprietatea Av.Penescu Nicolae,cu doi domni şi pleacă la ora 11,o5.

La ora 11.o5 vine maşina 5184 B,proprietatea Dr.Manuilă Sabin,cu un domn şi pleacă la ora 13,o5 cu I.M.I.M.se reîntoarce acasă pe jos la ora 17,o5. Maşina revine la ora 17,15 şi pleacă la ora 17,35.

La ora 11,o5 vine maşina 564o B,proprietatea Av.Râutu Mihail,cu un domn şi pleacă la ora 11,55.

La ora 17,35 B,proprietatea Av.Ghilezan Emil, cu un domn şi pleacă la ora 18,2o cu doi domni care venise cu tx.

La ora 17,4o vine maşina 9282 B.cu doi domni şi pleacă la ora 17,5o unul dintre ei.Revine la ora 18,oo şi pleacă la ora 18,2o domnii,însoţiţi de I.M.

La ora 18,35 vine maşina 79o B.cu un domn şi pleacă imediat.

----- ---------

571 523 563

OPERAT LA FIŞE

N O T A

25 Iulie 1942

Rugăm a fi căutat la fişe:

SFETESCU PETRE, ofiţer pensionar român, de religie creştin-ortodox, născut la 12 Aprilie 1884 în Bucureşti, domiciliat dinainte de Mai 1939 în Bul. Ferdinand nr. 109, ap. 1.

E căsătorit cu MARIA, casnică română, de religie creştină-ortodoxă, născută la 15 Ianuarie 1884 în Com. Budeşti, Jud. Ilfov.-

Numiţii au un fiu: PETRE, student român, de religie creştin-ortodox, născut la 9 Martie 1915 în Bucureşti.-

-----------/---------

DIRECŢIA POLIŢIEI JUDICIARE
CAZIERUL POLIŢIENESC
NECUNOSCUT
Ziua 10 VIII 1942

N O T A

25 Iulie 1942

Rugăm a fi căutat la fişe:

SPĂTESCU PETRE, ofiţer pensionar român, de religie creştin-ortodox, născut la 12 Aprilie 1884 în Bucureşti, domiciliat dinainte de Mai 1939 în Bul. Ferdinand nr.109.ap.1.

27680 evr.

E căsătorit cu MARIA, casnică română, de religie creştină-ortodoxă, născută la 15 Ianuarie 1884 în Com. Budeşti, Jud. Ilfov.-

Numiţii au un fiu [illegible] student român, de religie creştin-ortodox, născut la 9 Martie 1915 în Bucureşti.-

Arhiva Siguranţei
CUNOSCUT
Data 10/VIII/1942

~~572~~ 574 ~~573~~
18197
~~564~~

N O T A

25 Iulie 1942

Rugăm a fi căutat la fişe:

SFETESCU PETRE, ofiţer pensionar român, de religie creştin-ortodox, născut la 12 Aprilie 1884 în Bucureşti, domiciliat dinainte de Mai 1939 în Bul. Ferdinand nr. 109, ap. 1.

E căsătorit cu MARIA, casnică română, de religie creştină-ortodoxă, născută la 15 Ianuarie 1884 în Com. Budeşti, Jud. Ilfov.-

Numiţii au un fiu: PETRE, student român, de religie creştin-ortodox, născut la 9 Martie 1915 în Bucureşti.-

-----------/---------

Dosar sociale 18197

Pref. Pol. Cap. înaintează comunic. Pieței Buc. un denunț contra d-lui Colonel Sfetescu din Buc. B-dul Ferdinand 109, pentru luare de cumpărături –

573 595 574 565

DIRECȚIA POLIȚIEI JUDICIARE
SAZ CRUL POLIȚIENESC
NECUNOSCUT
OPERAT LA FIȘE

N O T Ă
25 Iulie 1942

Rugăm a fi căutat la fişe:

DOBRESCU CONSTANTIN,ofiţer român,de religie creştin-ortodox,născut la 1895 în Bucureşti,domiciliat dela 14 Ianuarie 1941 în Str.Dionisie 51,ap.4.

E căsătorit cu ANA,casnică română,de religie creştină-ortodoxă,născută.la 19o5 în Satulung.-

-----------/-----------

Nce

DIRECȚIA POLIȚIEI JUDICIARE
CAZIERUL POLIȚIENESC
NECUNOSCUT
Ziua 10 luna VIII 1942
Șeful Biroului, [illegible]

61960 [illegible]

649552 [illegible]

576

574

N O T A

25 Iulie 1942

OPERAT LA FIŞE

Rugăm a fi căutat la fişe:

DOBRESCU CONSTANTIN,ofiţer român,de religie creştin-ortodox,născut la 1895 în Bucureşti,domiciliat dela 14 Ianuarie 1941 în Str.Dionisie 51,ap.4.

E căsătorit cu ANA,casnică română,de religie creştină-ortodoxă,născută.la 19o5 în Satulung.-

-----------/-----------

2923

B 35 S.S.I.

25 Iulie 1942

575 577 576

567

SECRET

OPERAT LA FIȘE

N O T A

In cursul săptămânii trecute, Maniu a avut o întrevedere cu René Donche, dela Legația Elvețiană.

Maniu a căutat să obțină diferite informațiuni privind constatările și relațiile obținute de René de Weck, în timpul concediului său în Elveția.

Donche a declarat că René de Weck personal ar putea să lămurească mai bine ceeace preocupă pe Maniu, iar că întrucât îl privește, știe că situația României este destul de grea în Anglia și America, unde politica actuală a fost înțeleasă până la un moment dat, dar lucrurile s'au agravat din cauza continuării războiului din U.R.S.S. și a reacțiunii cercurilor evreiești din străinătate față de măsurile antisemite ale guvernului român.

Cu privire la situația din U.R.S.S., Maniu a declarat că a primit dela o serie de partizani, aflați pe front, rapoarte în ceeace privește progresele de ordin social și economic realizate de Soviete.

Experiențele agrare ale Sovietelor - a spus Maniu - nu vor putea fi nesocotite de aici încolo.

./.

Maniu şi-a exprimat convingerea că întreaga lume prezintă tendinţa unei orientări spre stânga şi că - după părerea sa - socialul va domina epoca post-bellică.

In cursul conversaţiei, s'a convenit asupra unei întrevederi între Maniu şi René de Weck.

OPERAT LA FIŞE

577 579 569 578

S.S.I.-C.I.-Agentura I-a 25 Iulie 1942

Doss

S.

OPERAT LA FIŞE

Iuliu Maniu a dat dispoziţiuni ca Virgil Serdici, avocatul Penescu şi Cezar Simionescu să alcătuiască o comisiune care să studieze problemele minoritare din România.

Se va studia în special problema germană, maghiară, slavă şi greacă.

Dl.Maniu a fost informat că se poate folosi o legătură regulată cu Beyrouth.

D-sa a refuzat-o,dar am putut afla despre cine este vorba.

In Calea Victoriei 128 A., în blocul Löwenbach,la etajul IV,locueşte un domn Heck.

Acesta se declară,după circumstanţă,sau cehoslovac sau german.

Este în strânse legături de afaceri cu col. Em.Lupescu,fost în senatul legionar şi afirmă şi afirmă că e în serviciul legaţiei germane.

Legătura o face la Istambul cu un german care are paşaport turc şi care pleacă în mod regulat în Syria.

Pe această cale,s'a oferit facerea legăturii cu englezii.

Punctator.

579

574

581
580

N O T A

26 Iulie 1942

Supravegherea casei lui I.M.
Str.Caragea-Vodă 27

In tot cursul zilei,locuinţa lui I.M.nu a fost vizitată de nicio persoană străină.

S.S.I.-C.I.-Agentura I-a 580 ~~5727~~ 27 Iulie 1942

+82

2923

S.

OPERAT LA FIŞE

Iuliu Maniu a fost informat că în Ardeal saşii, unguri şi secui au început o vie campanie contra şvabilor cu intenţiunea de a-i determina să rupă relaţiile strânse care le au cu românii.

Pentru verificarea acestei informaţiuni Iuliu Maniu va trimite în toate centrele din Ardeal o delegaţie din intimii săi colaboratori.

In cazul când informaţia se verifică, Iuliu Maniu va proni o acţiune similară contra ungurilor, saşilor şi secuilor.

Chestiunea se urmăreşte.

———

~~581~~ 583

~~573~~ 582

OPERAT LA FIŞE

N O T A

27 Iulie 1942

Supravegherea Casei lui I.M.
Str.Caragea Vodă nr.27.

La ora 8,4o vine maşina nr.1995,cu doi domni şi pleacă la ora 9,25.

La ora 12,15 vine camioneta nr.17764,cu un domn şi pleacă la ora 12,3o.-

La ora 19,lo cu un tx.vine Ion Gârneţiu din Str. Răsurilor nr.1 Bis şi pleacă la ora 2o,3o cu maşina nr.5184 B.

La ora 19,45 vine maşina nr.876o B.,cu un domn şi pleacă la ora 2o,lo.

La ora 19,5o vine maşina nr.5184 B.,proprietatea Dr.Manuilă Sabin,cu doi domni şi pleacă la ora 2o,3o însoţit de I.M. şi IonGârneţiu din Str.Răsurilor 1 Bis.

----------/----------

382

574 583 584

J. b.

OPERAT LA FIŞE

N O T A
27 Iulie 1942

Rugăm a fi căutat la fişe:

STAN ION,funcţionar Min.Fin.,supus român,de religie creştin-ortodox,născut la 1906 în Crucea, Jud.Constanţa,domiciliat dinainte de Mai 1939 în Cal.Călăraşilor 101,ap.1.-

E căsătorit cu MIHAELA,casnică română,de religie creştină-ortodoxă,născută la 1913 în Bucureşti

Numiţii au un copil: SEVERUŞ,născut la 1937 în Bucureşti.-

----------/---------

NU S'A GĂSIT LA FIŞE

9

583 575 584 585

OPERAT LA FIŞE

N O T A

27 Iulie 1942

Rugăm a fi căutat la fişe:

STAN ION, funcţionar Min.Fin., supus român, de religie creştin-ortodox, hăscut la 1906 în Crucea, Jud.Constanţa, domiciliat dinainte de Mai 1939 în Cal.Călăraşilor lol, ap.l.-

E căsătorit cu MIHAELA, casnică română, de religie creştină-ortodoxă, născută la 1913 în Bucureşti

Numiţii au un copil: SEVERUŞ, născut la 1937 în Bucureşti.-

---/---

576

OPERAT LA FIŞE

583 575

NOTA

27 Iulie 1942

Rugăm a fi căutat la fişe:

STAN ION, funcţionar Min. Fin., supus român, de religie creştin-ortodox, născut la 1906 în Cruşea, Jud. Constanţa, domiciliat dinainte de Mai 1939 în Cal. Călăraşilor No. 1.-

E căsătorit cu MIHAELA, casnică română, de religie creştină-ortodoxă, născută la 1915 în Bucureşti.

Amândoi au un copil: [illegible], născut la 1937 în Bucureşti.-

DIRECŢIA POLIŢIEI JUD. CAZIERUL POLIŢIENESC NECUNOSCUT Ziua 14 luna ... 19.. Şeful Biroului

Arhiva Siguranţei NECUNOSCUT Data 14 IV 1942

MS

~~584~~ 586

~~576~~ ~~585~~

1425

52

OPERAT LA FIŞE

N O T A

27 Iulie 1942

Rugăm a fi căutat la fişe:

GÂRNEŢIU ION, expert-contabil român, de religie creştin-ortodox, născut la 8 August 1891 în Braşov, domiciliat dinainte de Mai 1939 în Str. Răsuri 1 Bis.

E căsătorit cu MAGDALENA, casnică română, de religie creştină-ortodoxă, născută la 22 Iunie 1903 în Bucureşti.-

-----------/----------

Archiva Siguranţei
CUNOSCUT
Data 1 Iunie 1942

DIRECŢIA POLIŢIEI JUDICIARE
CAZIER ...
NECUNOSCUT
Ziua ...... luna .... 194..
Şeful Biroului,

~~585~~ ~~577~~ ~~586~~ 587

OPERAT LA FIŞE

N O T A

27 Iulie 1942

Rugăm a fi căutat la fişe:

GÂRNEŢIU ION, expert-contabil român, de religie creştin-ortodox, născut la 8 August 1891 în Braşov, domiciliat dinainte de Mai 1939 în Str. Răsuri 1 Bis.

E căsătorit cu MAGDALENA, casnică română, de religie creştină-ortodoxă, născută la 22 Iunie 1903 în Bucureşti.-

-------------/---------

~~586~~ ~~588~~ 87

~~579~~

OPERAT LA FIŞE

N O T A

27 Iulie 1942

Rugăm a fi căutat la fişe:

BURILEANU ŞTEFAN, general pensionar român, de religie creştin-ortodox, născut la 1874 în Com. Burila Mică, Jud. Mehedinţi, domiciliat dinainte de Mai 1939 în Str. Gral Berthelot nr. 95.

E căsătorit cu VALERIA, casnică română, de religie creştină-ortodoxă, născută la 1889 în Făgăraş.-

Numiţii au doi copii:

DAN, elev, născut la 1923 în Bucureşti;

LUCIA, elevă, născută la 1926 în Bucureşti.-

---------/-------

589

~~587~~ ~~579~~ ~~588~~

OPERAT LA FIŞE

N O T A

27 Iulie 1942

Rugăm a fi căutat la fişe:

BURILEANU ŞTEFAN, general pensionar român, de religie creştin-ortodox, născut la 1874 în Com. Burila Mică, Jud. Mehedinţi, domiciliat dinainte de Mai 1939 în Str. Gral Berthelot nr. 95.

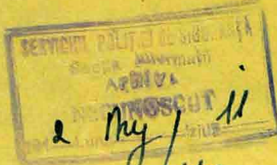
E căsătorit cu VALERIA, casnică română, de religie creştină-ortodoxă, născută la 1889 în Făgăraş.-

Numiţii au doi copii:

DAN, elev, născut la 1923 în Bucureşti;

LUCIA, elevă, născută la 1926 în Bucureşti.-

----------/--------

Domnule Dr Valeriu Pop,

Temeritatea cu care continuaţi a nega faptele notorii, uşor controlabile, precum şi a afirma unele inexactităţi evidente, mă surprinde şi mă pune pe gânduri. Nu ştiu cărei cauze să atribui această manieră de a discuta, în orice caz nu este în obiceiul meu de a lua în serios asemenea discuţii, în care peste tot am intrat numai forţat de anumite consideraţiuni şi nicidecum din plăcere.

Afirmaţi, spre pildă, că din anu 1940, am început o "campanie" agresivă contra Dvs. Inexact,. Nu am "început" niciodat o campanie contra Dvs. Nu am intrat niciodat în discuţie cu Dvs., nici chiar atunci când mânat de alte interese decât cele ale ţării m'aţi atacat cu furie in discursuri publice, chiar acasă în Ardeal. Adevărul este că am criticat totdeauna acţiunea Dvs. politică, înglobându-vă în caeata ardelenilor oportunişti, dornici de a isbi în forţa politică şi în demnitatea Ardealului, degradându-se la rolul aviatorilor politici. V'am aşezat în primul rând al acelaora care s'au făcut părtaşi la actul de trădare al Ardealului şi al ţării, prin faptul că s'au făcut instrumente de execuţie şi sprijinitori ai acţiunii exRegelui Carol, care a dus la sfâşierea ţării. Dar am evitat să discut cu Dvs., fie personal, fie în scris. Am avut motivele mele binecuvântate, care m'au făcut, spre pildă, să nu primesc propunerea Dlui PrimMinistru Gigurtu, de a discuta cu Dvs. problemele ce erau de prevăzut că se vor pune la Turnu Severin şi la Viena, şi să nu iau parte la nici o şedinţă publică, unde era verosimil şi prezenţa Dvs. Si bine am făcut. Căci cine ştie ce "negaţiuni" şi ce "afirmaţiuni" ar fi isvorât din discuţia ce s'ar fi ivit între noi.

Vedeţi, deci, că nu am căutat ceartă, nici ocazie de agresivitate.

Dar trebue să recunoaşteţi, Dle Dr Valeriu Pop, că "armonia, frăţia şi solidaritatea noastră a Ardelenilor" la care vă provocaţi acum, atât de târziu, dar pe care aţi călcat-o în picioare cosecvent, prin activitatea Dvs. politică, nu vă dă dreptul să cereţi indulgenţă, nici să protestaţi în contra criticei sau în contra caracterizării faptelor Dvs. adânc condamnabile, relevante şi din punctul de vedere al evoluţiei din viitor a problemei noastre româneşti. Si mai ales, nu vă dă acest drept, când acele fapte sunt atinse in cursul unei discuţii provocate de Dvs. Cât pentru trecut, firea românească tolerantă, multe poate ierta, dar, nu-i permis să uite faptele oamenilor, nici să evite a trage din ele concluziile şi învăţăturile care se impun.

Este adevărat că am comunicat schimbul nostru de scrisori câtorva conducători ai partidului nostru şi câtorva specialişti ai problemei româno-maghiare, pentru a fi informaţi. Era datoria mea. Dar în mod absolut loial punându-le la dispoziţie şi scrisorile Dvs. Dvs. însă nu aţi procedat la fel. Replica Dvs. s'a răspândit în multe exemplare hectografiate, fără a fi alăturată ei şi scrisorile mele. Am permis unui prieten comun să arate schimbul de scrisori şi Dlui Alexandru Vaida. Nu veţi tăgădui Dvs. că trecutul Dsale îl îndreptăţeşte să cunoască măcar discuţiile ce se duc în jurul chestiunii Ardealului.

Nu "împing" -cum spuneţi Dvs.- la publicitate, dar nici nu o opresc dacă ea se face complect. Eu nu am, în materie naţională şi în chestiuni politice, opinii şi atitudini "discrete", "secrete", "între patru ochi" sau "între patru pereţi". Am numai păreri publice pentru toată lumea, pe care doresc să o conving despre adevărurile pe care le propovăduesc în interesul desăvârşirii neamului nostru şi pentru progresul omenirii, care nu se poate realiza decât pe baza naţionalismului curat, a democraţiei naţionale şi a dreptăţii sociale. Publicarea scrisorilor Dvs. însă, nu ar servi cauzei noastre. Ele sunt direct păgubitoare românismului. Defetismul descurajator ce transpiră din ele, planul Dvs. de a face un schimb de populaţie şi mai ales motivarea Dvs., nu pot servi decât cauzei maghiare şi acelora care vor să stârpească din sufletul românesc tradiţia teritoriului naţional istoric. Motivarea Dvs. prin spiritul de renunţare care o caracterizează, frânge elanul marilor aspiraţii naţionale, atât de necesar în zilele de azi.

Dacă Dvs. spre adâncul meu regret aţi acceptat să fiţi unul din executorii planului de refacere european a dlui Hitler, ar fi fost de dorit să vă însuşiţi şi fanatismul naţional şi avântul de grandoare naţional, care transpiră din fiecare pagină scrisă şi din fiecare propoziţie spusă de el.

Dar trecând peste aceste chestiuni "pur formale", -ce să spun în faţa afirmaţiei dDvs. uluitoare- că, nu v'aţi întâlnit cu mine niciodat în casa Dlui C.I.C. Brătianu ? Au fost acolo, de faţă, multe persoane, care ne-au văzut pe amândoi şi mai presus de toate este mărturia stăpânului casei a Dlui C.I.C. Brătianu, care prin scrisoarea alăturată aci în cop-

dovedeşte prezenţa D-voastră simultană la constituirea care s'a ţinut acolo şi în consecinţă netemeinicia negaţiunei Dvs.repetate. 591

Ce să spun în faţa afirmaţiei Dvs.că "orientarea mea constantă franco-engleză a suferit totuşi o eclipsă" ce iace doriţi să argumentaţi prin afrimaţia că nepotul meu Ionel Pop v'a comunicat că m'aş fi convins de necesitatea orientării germane şi că aş fi gata să fac o declaraţie publică în acest sens şi mai mult,că aş fi chiar dispus să sprijin prin delegaţi ai partidului nostru,constituirea guvernului Antonescu - afirmaţie absolut neîntemeiată,nu numai ca fond,căci eu nimănui şi niciodată nu am făcut o astfel de declaraţie,ci şi ca formă,pentrucă Dl.Ionel Pop prin scrisoarea ce-mi adresează şi pe care o anexez în copie,desminte categoric că v'ar fi făcut verodată o astfel de comunicare,precum nici nu putea face.

Ce să spun eu în faţa afrimaţiei Dvs.,cu totul neîntemeiată,că eu aş fi oscilat între politica de extrema stângă şi extrema dreaptă - când toată lumea ştie că guvernarea mea şi întreaga mea activitate politică,de când eram în etate de 21 ani,e dovadă clară în faţa lumii că am fost situat şi m'am silit,cu succes,să situez partidul nostru,fără nici o excepţie,la stânga partidelor burgheze şi ca formă constituţională şi ca fond politic,de reforme practice.

Dvs.opuneţi acestui fapt,îndeobşte cunoscut,înţelegerea făcută cu regretatul Corneliu Zelea Codreanu,la alegerile din 1937,caracterizată în mod fals de Dvs.de cartel electoral,pe când toată lumea ştie faptul ce-l dovedeşte comunicatul publicat la vremea sa,căacea înţelegere n'a fost altceva decât un"Pact de neagresiune electorală",care nu atingea nici chestii de program,nici de guvernare,ci exclusiv două obiective precis stabilite:asigurarea libertăţii alegerilor din 1937 şi înfrângerea regimului camarelist,susţinut de clica ex-regelui Carol şi a Doamnei Lupescu.Am mai convenit cu Coreneliu Zelea Codreanu,care era un om de cuvânt,ca în caz de biruinţă,oricare dintre partidele noastre va fi biruitor,va face alegeri libere.Înţelegerea noastră a avut ca obiectiv prin urmare o ţintă pe care trebuia să o urmărească oricare partid cinstit,fără a conţine vreun compromis sau oscilare publică.

Ce să spun eu,faţă de afirmaţiunea Dvs.că eu nu am nimic de reproşat politicii externe a ex-regelui Carol II,pentru care aş fi şi eu răspunzător - când toată lumea ştie şi desigur ştiţi şi Dvs.,că nu am intrelăsat nici o ocazie pentru a arăta prin meorii,prin interviewuri şi diferite decalraţii,difuzate cu mari greutăţi,cu mult risc,că dezaprob politica externă a ex-regelui Carol.Este adevărat că am fost totdeauna pentru orientarea politică franco-engleză,pe care însă exregele şi guvernele sale a servit-o incomplect şi în mod stupid,deci fără rezultat.

Ex-regele Carol simula pro forma o politică externă anglo-franceză,însă în realitate şi ca înclinaţie sufletească şi îndeosebi prin acte concrete era cu Germania,şi o servea pe aceasta.Altfel cum s'ar fi putut întâmpla ca membrii guvernului său personal erau înmajoritate germanofili,ambii preşedinţi ai corpurilor legiutoare constituite de el germanofili,precum germanofili erau majoritatea şi membrii numiţi de el ai Consiliului de Coroană.Guvernele sale personale au denunţat garanţiile engleze,au încheiat contractul economic cu Germania,punând la dispoziţia acestei ţări,petrolul şi produsele economice ale României şi au admis intrarea trupelor germane în România,sub pretextul instruirii militare a trupelor noastre,lucruri de decisivă importanţă pentru Germania,fapte extrem de grave şi de mare importanţă,pe cari Dvs.le caracterizaţi de "cochetării nevinovate".

Este adevărat că am fost neîntrerupt partizanul orientării franco-engleze,pentrucă o găseam a fi în interesul nostru şi pentru că ne-a ajutat să realizăm unirea principatelor şi pe urmă România-Mare,dar dacă Dvs.pornind din această împrejurare vreţi să stabiliţi răspunderea mea morală,pentru dezastrele ce azi,sunteţi în profundă rătăcire,pentru că ex-regele Carol II,cum am arătat mai înainte - nu a mai făcut politica franco-engleză de multă vreme.Dar chiar dacă,ar fi făcut-o,eu nu pot admite nici o răspundere în ce mă priveşte,fiindcă "si duo faciunt idem non est idem".Abstracţie făcând dela aceasta,ex-regele Carol II a fost prevenit prin Litvinov-Titulescu şi am fost şi eu prevenit prin Ministr Plenipotenţiar Ostrovski,că dacă România se va consitui de aripa dreaptă a frontului militar sau politic al Germaniei,Rusia îşi va lua imedia măsurile necesare pentru securitatea sa.Cu toate acestea ex-regele Caro şi sfătuitorii săi,când au constituit partidul lor aşa numit al"Naţiuni au declarat că vor face politica "Axei",<u>fără să fi luat în schimb vre</u> garanţie dela "Axă".

Cum poate cineva să mă facă pe mine responsabil, încât de mică măsură pentru o politică atât de imposibilă, in contra căreia am protestat categoric?

Apoi ce să zic eu la sărăcăcioasa Dvs. scuză că Dvs. in calitatea Dvs. oficială nu aţi tolerat perzecuţiile ungurilor faţă de românii din Ardealul de Nord, pentrucă Dvs. aţi pronunţat declaraţii şi aţi redactat memorii infierând barbariile comise? Redactarea de memorii şi infierarea faptelor condamnabile aparţine datorinţei opoziţiei care nu are puterea executivă. Cei dela guvern trebue să realizeze fapte şi rezultate sau dacă nu pot, să tragă consecinţele. Dvs. care aţi luat parte la tratativele cu ungurii, inscenate cu concursul Dvs., Dvs. care aţi fost membru activ al fatalelor desfăşurări dela Viena, care aţi fost martor al promisiunilor germane şi italiene şi care aţi felicitat pe ex-regele Carol II, pentru acceptarea dictatului, căci oricât aţi tăgădui Dvs., această felicitare este un fapt notoriu, care era difuzat cu multă amploare de ceata camarilistă, - Dvs. care prin discurs public aţi aprobat acceptarea dictatului şi care aţi accentuat asigurarea respectării drepturilor Românilor din Ardealul de Nord şi care pe baza acestor promisiuni menţionate aţi acceptat să conduceţi punerea concretă in aplicare a dictatului, nu vă vă puteţi mulţumi cu simple proteste şi infierări. Dvs. sunteţi dator a prezenta rezultate sau a trage consecinţele. Ori Dvs. nu numai că nu puteţi arăta rezultate, ci inşivă sunteţi nevoit a constata starea disperată şi din ce in ce mai rea a Românilor din Ardealul de Nord. Inşivă aţi angajat discuţii şi aţi preconizat ideia represaliilor, care insă s'au terminat cu lamentabile şi degradatoare retractări. Imprejurarea că Dvs., precum afirmaţi, nu aveţi nici o funţiune retribuită, pentru activitatea ce desvoltaţi, ingreunează mai mult decât uşurează răspunderea Dvs., pentrucă aceasta inseamnă că Dvs. nu lucraţi aşa cum lucraţi, din ordin, pe răspunderea altuia, ci pe propria răspundere, cu totul voluntar, deci din convingere. Urmează deci, ceiace am afirmat eu, că starea insuportabilă a Românilor din Ardealul de Nord şi a multor refugiaţi, cade in răspunderea morală a Dvs., care sunteţi "specialistul" in aceste probleme. Nimeni nu poate pretinde dela Mareşal să cunoască detaliile unor astfel de probleme, nici să cântărească apucăturile maghiarilor inerente firii lor, dela care cu prevedere normală nu se putea aştepta altceva decât cele ce s'au intâmplat. Aceste cad prin urmare, in răspunderea "specialiştilor ardeleni", şi in primul rând a Dvs."

Dvs. imi reproşaţi că in scrisorile mele aş "ocoli" problemele de fond ale politicei externe şi ale situaţiei României. Vă inşelaţi. Nu le ocolesc, dar nu vreau să le discut cu Dvs., precum am declarat şi in scrisoarea mea anterioară, fiindcă le-am discutat atunci când era util şi actual, cu ex-regele Carol, cu Preşedintele de Consiliu şi cu Ministrul de Externe, când am răspuns precis şi spunându-mi părerea la toate intrebările ce mi le puneţi Dvs.

Si apoi, examinând riscatele Dvs. afirmaţiuni precum şi incurcatele Dvs. negaţiuni mai ales după emfatica Dvs. declaraţie că Dvs. cu Mareşalul Antonescu aţi detronat pe Regele Carol şi, că Dvs. prin discursul Dvs. dela Radio aţi fi trezit la realitate Naţiunea, fapte afirmate despre care insă nu ştiu, şi nu a simţit nimeni nimic - ce sens ar mai putea avea o discuţie intre noi? Ar fi păcat de hârtie şi de timp.

Eu, Domnule Dr. Valeriu Pop, care sunt poate cel mai vechiu intre Ardelenii activi in politica militantă şi naţională şi care ţin la toţi fiii Neamului nostru, fără a mai continua această discuţie mă mărginesc să vă dau un singur, sincer şi binevoitor sfat: Părăsiţi, cât de grabnic, scena vieţii politice, ca să faceţi posibil opiniei publice româneşti să uite activitatea Dvs. din ultimele două decenii şi ca astfel ea să poată exercita spiritul său de iertare. Să faceţi să poată uita că aţi părăsit atâţia prieteni, aţi tradat atâtea partide şi pe urmă aţi lăsat pradă ungurilor o mare parte a Ardealului.

Vă cred pe cuvânt că aţi schimbat "numai trei partide".

Iau act de afirmaţiunea Dvs. că principiile Dvs. au rămas aceleaşi şi nu aţi schimbat decât "eticheta", dar vă rog să nu uitaţi că pe comerciantul care pe aceiaş marfă pune diverse etichete, clienţii il părăsesc. Ei ştiu că in mod fatal trebue să fie falş sau conţinutul sau eticheta. In cele mai multe cazuri, ambele.

Cu cuvenita consideraţiune

ss. IULIU MANIU.

Bucureşti, 27 Iulie 1942.

591 583 593 592
B4 B36

N O T A
28 Iulie 1942

Supravegherea Casei lui I.M.
Str.Caragea Vodă nr.27.

La ora 9,oo vine maşina nr.1328 B.,proprietatea Dr.Jovin Ioan,cu un domn şi pleacă la ora 9,3o.

La ora 19,5o vine maşina nr.5184 B.,proprietatea Dr.Manuilă Sabin,cu un domn şi pleacă la ora 2o,25.Revine la ora 2o,4o şi pleacă la ora 21,lo încă cu un alt domn.-

-----------/----------

584 594 593

OPERAT LA FIŞE

N O T A
29 Iulie 1942

Supravegherea Casei lui I.M.
Str.Caragea Vodă nr.27.-

La ora 10,40 vine maşina nr.5184 B.,proprietatea Dr.Manuilă,cu un domn şi pleacă la ora 12,55 cu I.M.şi cu doi domni.Revine la ora 21,10 cu un individ şi pleacă la ora 21,50.

La ora 10,45 vine maşina nr.2680 B.,proprietatea Anghel Viorica,cu două doamne şi pleacă după 5 min.

La ora 10,55 vine maşina nr.2610 B.,cu doi domni şi pleacă la ora 12,40.

La ora 19,40 se reîntoarce I.M.cu maşina nr.5210.

La ora 19,40 vine maşina nr.5210 B.,proprietatea Av,Penescu Nicolae,cu un domn şi cu I.M. şi pleacă la ora 20,00. La ora 20,10 vine maşina nr790 B.,proprietatea Cdor Dobrescu R.CTin Str.Dionisie Lupu 51,cu un domn şi pleacă la ora 20,40.-

-----------/----------

NOGA

10 August 1942

POPOVICI ADELA, casnică română, de religie greco-catolică, născută în București, domiciliază în Str. Sofia 34 împreună cu soțul ei

Mihai, proprietar român, de religie greco-catolic, născut la Brașov.

2923

896

29 VII.1942

Maniu a declarat că este informat că Germania a suspendat tranzitul mărfurilor româneşti spre ţările neutre, spre a face o nouă presiune ca să obţină controlul comerţului exterior al României

P.

OPERAT LA FIŞE

586

594

2923

587

595 596 597

OPERAT LA FIŞE

29.VII.1942

Maniu a fost informat că s'au dat ordine spre a se alcătui, în toată ţara, liste de:

Evreii comunişti, evreii saboteuri şi evreii trecuţi la catolicism în ultimul timp.

Maniu nu ştie ce rost au aceste liste, însă bănue că se vor lua măsuri noui împotriva evreilor.

Maniu declară că este informat că în vreme ce dl. Mareşal Antonescu vrea să păstreze o atitudine mai moderată în chestiunea evreiască, vicepreşedintele Consiliului este dispus să facă concesiuni lui Killinger," deoarece i-a intrat în cap că trebue să-şi asigure prin toate mijloacele, succesiunea pentru sine".

Cu acest prilej, Maniu a afirmat că problema evreiască din România a luat un aspect internaţional de o mare gravitate, prin mesagiile trimise de Roosevelt şi Churchill congresului evreesc din New-York, mesagii prin cari guvernele american şi englez declară că unul din scopurile principale ale războiului e restabilirea situaţiei evreilor în ţările în cari aceştia au fost loviţi şi aplicarea de sancţiuni exemplare tuturor celor cari au contribuit, moral sau material, la atrocităţile şi măsurile de excepţie îndreptate împotriva evreilor.

Maniu afirmă că problema evreiască din România preocupă în aşa grad guvernele anglo-saxone, încât orice nouă greşală săvârşită de guvernul nostru se va răsfrânge asupra României.

N O T A

30 Iulie 1942

Supravegherea Casei lui I.M.
Str.Caragea Vodă nr.27.-

La ora 8,40 vine maşina nr.1328 B.,proprietatea Dr.Jovin Ion,Bul.Dacia nr.19,cu un domn şi pleacă la ora 9,20.-

La ora 11,50 vine camioneta nr.16939 B.,proprietatea Ad-ţiei Moşiei Surdilă,prin A.Atanasiu,Str.Caragea Vodă nr.27;şoferul întră înăuntru şi după 10 min.,pleacă.

La ora 12,30 vine maşina nr.5640 B.,proprietatea Av.Răutu Mihail,Str.G.Cantacuzino,59,ap.9,cu un domn şi pleacă la ora 12,40.-

La ora 19,20 vine maşina nr.5184 B.,proprietatea Dr.Manuilă Sabin,Bul.Schitu Măgureanu nr.19,cu un domn şi pleacă la ora 20,30.-

-----------/-----------

2923

589

~~597~~ 598

OPERAT LA FIŞE ~~597~~ 599

OPERAT LA FIŞE

Zilele trecute a avut loc o masă la D-na Puia Ionescu, fostă artistă la Teatrul Naţional, la care au luat parte un mare număr de persoane şi Dl. Davidescu, secretar general la Ministerul de Externe.

D-na Puia Ionescu afirmă că la masă s'a discutat şi puţină politică internă.

Cu acest prilej Dl. Davidescu s'a exprimat în felul acesta cu privire la ascensiunea D-lui Prim Ministru Mihai Antonescu.

" Un individ ridicat prin femei bătrâne, lipsit de orice calitate, nu face nimic, decât ţine discursuri bune pentru bucătărese şi spălătorese. Dealtfel cam acestea formează clientela acestui domn.

Până astăzi nicium om serios n'a înţeles să-i dea concursul", etc.

D-na Puia Ionescu afirmă că la această conversaţie au asistat toţi invitaţii cari au rămas consternaţi de cele auzite din gura unui colaborator.

D-na Puia Ionescu face eforturi ca prin relaţiile ei să facă să fie auzite de cei în drept această atitudine a D-lui Davidescu.

.

Eri a avut loc la Nestor o întâlnire între D-nii Vojen, Radu Budişteanu, Colonel Lupaşcu, Dumitrescu-Zăpadă şi Emilian.

.?./.

68

In legătură cu schimbul de scrisori între D-nii Valer Pop şi Iuliu Maniu se spune că poziţia D-lui Valer Pop este foarte delicată, deoarece, el prin scrisorile trimise, a dezvăluit un act diplomatic confidenţial şi de mare importanţă.

Dl. Valer Pop, redând conversaţia pe care a avut-o cu Dl. von Ribbentropp, s'a descoperit că Germania ar fi aceia care a provocat răsboiul împotriva Rusiei şi nicidecum Rusia - cum a afirmat propaganda dela Berlin.

Astfel se comentează aceste scrisori într'o anumită opinie publică. Se pare că maniştii vor să speculeze acest fapt care - spun ei - este de natură a compromite pe Dl. Valer Pop şi mai ales propaganda cu sistemele ei dela Berlin.

.

In genere Dl. Valer Pop este considerat ca persoana care a provocat schimbul de scrisori. Acest act în cercurile serioase este calificat drept gafă, nepermisă în aceste momente.

.

Ziariştii români cari lucrează în birourile diferitelor agenţii telegrafice germane afirmă că nemţii sunt "îngroziţi" de afacerile cari se fac cu românizarea. Tot ei afirmă că nemţii sunt preocupaţi de problema schimbării regimului în România şi că se încearcă unele intrigi între Mareşalul Conducător şi Dl. Mihai Antonescu.

2923

600

S.S.I.

30 Iulie 1942

~~599~~ ~~594~~ 601

OPERAT LA FIȘE

N O T A

Se înaintează alăturat textul ultimei scrisori adresată de Maniu lui Valer Pop, ca răspuns la a treia scrisoare a fostului ministru de justiție.

Maniu acordă o importanță deosebită acestei ultime scrisori, în care se fac diferite precizіuni cu privire la politica externă și a cărei difuzare a început să se facă în Capitală de către fruntașii național-țărăniști.

2928/3

~~600~~ 602 ~~601~~
B5 ~~604~~

Domnule Dr. Valeriu Pop,

In posesiunea scrisorii Dvs. din 2 August 1942, vin a vă aduce la cunoştinţă că nu sunt dispus a continua această corespondenţă.

In ultima mea scrisoare Ţi-am arătat precis definitiva mea opinie în ce priveşte activitatea Dvs. şi metoda Dvs. de discuţie.

Tonul neobişnuit la mine în această corespondenţă puteţi să-l atribuiţi exclusiv conţintului revoltător al scrisorii Dvs. şi manierei în care el este prezentat.

In ce priveşte întrebările ce mi le puneţi în materie de politică externă, v'am arătat şi în scrisorile precedente că nu sunt dispus a le discuta cu Dvs. Sunt probleme a căror discuţie nu poate fi restrânsă la două persoane. Fiind Dvs. în organizaţia puterii de stat poate veţi putea asigura libertatea presei măcar în ceeace priveşte această discuţie, în care caz sunt gata a răspunde în public la toate întrebările care mi-le adresaţi. Asemenea aş face acest lucru în parlament, dacă el ar funcţiona.

O singură rectificare: Se vede că nu aţi înţeles bine ceace am spus in scrisoarea anterioară, în care am precizat că în primul rând Dvs. sunteţi personal răspunzător pentru stare deplorabilă a Românilo din Ardealul de Nord şi a multor refugiaţi.

Sunteţi în organismul conducerii de Stat în calitate de prim sfetnic al titularului dela departamentul unde lucraţi în ce priveşte problema Ardealului. Dacă Dvs. tindeţi a arunca răspunderea pe alte urme vă priveşte.

Cu cuvenita consideraţie

ss/ Iului Maniu

Bucureşti 4 August 1942

601

30 Iulie 1942

593 602

STIMATE DOMNULE BRATIANU,

D-l IULIU MANIU, imi comunică copia scrisorii Dvs. din 23 Iulie 1942, scrisoare în care arătaţi că în vara anului 1940, a avut loc o consfătuire la Dvs., acasă şi că la această consfătuire am luat parte şi eu.-

Nu îmi pot explica cărei împrejurări se datoreşte această afirmaţie a Dvs.-Intr'adevăr în cursul anului 1940, nu am luat parte la nici o consfătuire la Dvs. acasă.-In luna Iulie 1940, însă întorcându-mă acasă din oraş, am aflat că Dvs. m'aţi căutat la telefon.-Luând contact telefonic cu Dvs. m'aţi poftit la Dvs.-V'am făcut o vizită şi am discutat ideia unui act de afirmare a drepturilor româneşti asupra Ardealului, proectul rumând aă mi-l comunicaţi după ce va fi fost redactat de D-l GH. BRATIANU.- Schimbul de vederi a avut loc la biuroul Dvs. şi n'a fost prezent nimeni afară de Dvs. şi de mine.-

Deci propunerea Dvs. că împreună cu D-l I. MANIU a-şi fi luat parte la o consfătuire în casa Dvs., în vara anului 1940, nu se poate explica decât printr'o confundare neintenţionată a presoanelor prezente.-

Deoarece clarificarea lucrurilor este necesară, fiind convins că şi Dvs. presonal sunteţi dornic de a stabili care este adevărul, v'aşi fi foarte în-

./.

datorat dacă mi-aţi comunica numele celor prezenţi la zisa consfătuire, în scopul de a face cuvenitele verificări pe cari, cu certitudine şi Dvs., le veţi întreprinde.-

Primiţi Domnule BRATIANU încredinţarea deosebitei mele consideraţiuni.-

(ss)VALERIU POP

2923/3

603 595 B2 605 604

DOMNULE IULIU MANIU,

Scrisoarea din 27 Iulie 1942,dacă nu ar purta semnătura Dvs.,ar putea fi atribuită oricui, în afară de Dvs.-Intra'devăr tonul de pamfletară agresivitate şi lipsa de prudentă rezervă,care caracterizează această scrisoare,nu au fost până acum apanajul Dvs.-Cum s'a produs această radicală transformare a felului Dvs. de a fi,nu îmi pot da seama.- Ura şi patima refulată nu sunt o explicaţie plauzibilă şi suficientă,Iau notă de această schimbare,fără a urma exemplul dat de Dvs.-

Iau act că Dvs. nu aţi început niciodată o campanie contra mea,deşi mărturisiţi imediat că aţi criticat şi atacat totdeauna vocaţiunea mea politică.

Iau act că Dvs.aţi evitat să discutaţi cu mine,fie personal,fie în scris,dar încadraţi această afirmaţie în 8 pagini srise ,de discuţii mai mult sau mai puţin politice.-

Iau act că Dvs.,chiar în momentele cruciale pentru Tară,aţi subordonat participarea Dvs. la discuţii sau şedinţe,antipatiei ce v'a inspirat "verosimila " mea prezenţă.-Constat însă că în aceiaşi scrisoare pretindeţi a fi luat parte la consfătuirea din casa D-lui C.I.BRATIANU,împreună cu mine - consfătuire la care eu totuşi nu am luat parte,ceiace urmează a se elucida potrivit scrisorii anexate,pe care am adresat-o D-lui C.I.C.BRATIANU.-

Iau act că Dvs.în materie naţională şi în

./.

chestiuni politice nu aveţi " opinii şi atitudini discrete,secrete,între patru ochii şi patru pereţi", deşi câteva pagii mai târziu arătaţi că aţi discutat "problemele de fond ale politicei externe cu ex-Regele CAROL II,cu Preşedintele de Consiliu şi cu Ministrul de Externe" - presupun că între patru ochi şi patru pereţi,iar nu în Piaţa publică - şi că refuzaţi să spuneţi ce anume aţi discutat şi ce atitudini aţi luat.-De altfel nici în timpul guvernărilor Dvs.problemele politice şi naţionale de importanţă,nu le-aţi tratat în văzul şi auzul tuturor.-Alegerea Regentului SARATEANU şi pregătirea Restauraţiei,sunt concludente îmtre multe altele.-

Stiu că Dvs.aţi combătut - în felul Dvs.- clica camarilistă şi pe ELENA LUPESCU.-Stiu însă şi aceia că Dvs. şi partidul Dvs.,care v'aţi asumat meritul Rвstauraţiei,nu aţi luat suficiente garanţii împotriva revenirei ELENEI LUPESCU în Tară şi că nici odată nu aţi pus deschis şi bărbăteşte „în Parlament", această chestiune.-Mai ştiu că în toamna anului 1932, când eraţi Prim Ministru,M.S.Regina Mamă,a venit în mod neaşteptat,în Tară,iar Dvs.aţi realizat sau mijlocit un aranjament,care s'a soldat cu îndepărtarea permanentă a M.S.Reginei Mame din ţară.-Atunci ori niciodată trebuia să arătaţi printr'o acţiune hotărâtă ce vreţi şi ce puteţi.- Dvs.aţi preferat însă să cădeţi,lamentabil,2 luni mai târziu pe cunoscuta chestiune a Prefectului Poliţiei.-

Iau act că Dvs.nu vreţi să discutaţi pro-

./.

blemele politice cu mine, dar totuşi discutaţi în 3 scrisori şi mai pe urmă pe 8 pagini, cu acelaşi VALERIU POP cu care pretindeţi că nu vreţi să discutaţi.- In realitate Dvs. discutaţi tot ce credeţi că vă convine şi recurgeţi la un suveran refuz, când credeţi că nu vă convine discuţia.-

Iau act că Dvs. mă aşezaţi în primul şir al acelora cari au trădat Ardealul - iarăşi vechea Dvs. tactică de a considera trădător al Ardealului pe oricine care nu este în tabăra Dvs. politică - şi că mă faceţi răspunzător de ruperea solidarităţii politice a Ardealului Dvs., uitaţi însă că - fără amestec din partea mea - în 1920 au rupt legăturile politice cu Dvs. OCTAVIAN GOGA, VASILE LUCACIU şi numeroşi alţi fruntaşi, că la 1926 v'au părăsit VASIL GOLDIS, împreună cu A. LAPEDATU, I. LUPAS, SILVIU DRAGOMI şi mulţi alţii, iar în 1936 s'a văzut nevoit însuşi D-l ALEX. VAIDA VOEVOD, să pună capăt unei tovărăşii politice şi prietenii personale de 4 decenii.- Dacă veţi reflecta asupra acestor succesive divorţuri politice şi veţi citi romanul "SECTARII" al D-lui I. AGARBICEANU, poate veţi recunoaşte că solidaritatea Ardealului nu s'a fărămiţat din cauza "oportunismului politic" al celor ce s'au despărţit de Dvs., ci mentalitatea şi metodele Dvs., precum şi înţelesul ce aţi împrumutat Dvs. acestei solidarităţi, a zdrobit-o şi zădărnicit-o la sigur.-

Iau notă de scrisoarea de complezenţă a nepotului Dvs. D-l IONEL POP, care indirect şi mai pe urmă direct - prin telefon, mi-a cerut o întrevedere

./.

L'am primit,cum am primit şi pe alţi fruntaşi ai partidului Dvs. sau a-i vieţei publice,cari doreau să se informeze asupra situaţiei şi evenimentelor interne şi externe.-D-sa ,cu sau fără ştirea Dvs. mi-a vorbit,aşa cum am arătat îm scrisoarea precedentă.-In insembările mele găsesc de altfel şi alte conversaţii interesante cu oameni tot atât de intim legaţi de Dvs.-Că astăzi vă supără cele spuse de D-l IONEL POP,se prea poate,ele sunt însă o realitate.-

Iau act că Dvs. "propăvăduiţi adevăruri în interesul desăvârşirei neamului şi pentru progresul omenirei" şi că aceste adevăruri sunt "naţionalismul curat(?) democraţia naţională şi dreptatea socială ". Totuşi Dvs.pe o altă pagină vă mândriţi că dela vârsta de 21 ani v'aţi situat şi v'aţi silit să situaţi -cu succes -şi partidul Dvs. "la stânga partidelor burgheze".-Această situare însă nu se împacă cu naţionalismul sau cu democraţia naţională,cel mult explică cartelurile şi colaborările cu minoritarii,cu socialiştii,cu evreii,precum şi cu concursul permanent al presei din Sărindari şi al altor factori judeo-masonici.-Fapte pe cari Dvs.le ocoliţi cu prudenţă.-

Dvs.vreţi să fericiţi omenirea,aşa cum se cuvine unui om de stânga.-Activând astfel pe plan mondial,îmi atribuiţi şi mie rolul de a lucra pe plan european.-Vă mărturisesc,că nu am pretenţia şi ambiţia de a pune la cale nici Mapamondul şi nici Europa.-Ea preocupă numai soarta neamului românesc şi viitorul României.-Vă pun însă în gardă impotriva reeditărei experienţei TITULESCU,care în loc să se mulţumească

./.

cu diriguirea politicei externe a României,s'a erijat în exponent a unor interese şi probleme mondiale, recte britanice.-Că Tara a avut de suportat până în urmă grele consecinţe,este de prisos să mai subliniez

Am îmbrăţişat la T.Severin corectivul schimbului de populaţie,pentru a ajunge la o soluţie definitivă istorică între România şi Ungaria.-Susţin şi astăzi eliminarea totală a elementului unguresc din Ardeal,după ce vom fi câştigat această provincie.-Vreau ca vitalitatea şi dinamismul românesc să se afirme nestingherit şi integral în slujba unui mare şi strălucit viitor.-Am dat o robustă expresie nestrămutatei mele convingeri,că din actuala luptă gigantică ,România va eşi biruitoare,alături de marii săi aliaţi şi îşi va vedea recunoscute şi realizate toate aspitaţiunile sale naţionale.-Dvs.găsiţi totuşi că scrisorile mele sunt defetiste.-

Ce să spun eu despre scrisorile,opiniile şi credinţele Dvs.?-Dvs.sunteţi adeptul convins al orientărei britanice,dar cu Marea Britanie suntem în răsboi.-Dvs.credeţi în victoria anglo-americană deci în propria noastră înfrângere.-Dvs.sunteţi împotriva eforturilor noastre militare contra sovietelor.-Dvs.nu credeţi în realizarea aspiraţiilor noastre,mergând alături de Germania ,Dvs.susţineţi zădărnicia jertfelor ce le ducem pe câmpurile de bătălie.-Dvs.le spuneţi toate acestea ori cui vă vede sau vă vorbeşte.-Dacă scrisorile mele,după părerea Dvs.sunt defetiste,cum se caracterizează

./.

care scrisorile ,opiniile şi credinţele Dvs.?Inainte de a lua Tara suprema hotărâre,liber este ori cui om politic săumiliteze pentru orientarea externă, socotită de el ca cea mai potrivită ,după ce însă zarurile au fost aruncate,solidaritatea totală este imperaltivul categoric.-Celui care nu se poate contopi cu elanul general,îi este îngăduit cel mult să se retranşeze într'o desăvârşită rezervă.-A activa deacurmezişul hotărârei şi sacrificiilor de sânge ale Tării,este un lucru atât de grav,în cât mă abţin de a-l caracteriza.-

Dvs.puneţi temei pe comunicări făcute de LITVINOV şi OSTROWSKI.-Ce temei se poate pune pe cuvântul unor reprezentanţi sovietici,cari a doua zi dispar din scenă,de obiceu fără urmă ?.Ce temei se poate pune în general pe cuvântul Rusiei Sovietice? S'a constituit oare Finlanda,Lituania,Estonia,în aripa stângă a frontului militar şi politic german? Totuşi au fost atacate,mutilate sau încorporate de soviete.-Polonia era în răsboi cu Germania ,totuşi U.R.S.S. a atacat-o pe la spate şi a anexat jumătate din teritoriul acestei ţări.-U.R.S.S. a încheiat în August 1939 un pact de prietenie şi neagresiune cu Germania,delimitând definitiv zonele de influenţă ale celor 2 ţări,totuşi a 2 zi,au început pregătiril pentru atacarea Germaniei şi bolşevizarea întregulu continent în clipa oportună.-In Martie 1940,MOLOTOV a revendicat printr'un discurs public Basarabia,deşi România nu aderase încă la politica Axei şi nici nu era pe care să o facă.-La această dată nici partidul

./.

"NATIUNEI" nu era constituit.-

Dvs.păcătuiţi însă uneori împotriva situărei exacte a faptelor în timp.-Astfel aşezaţi şi intrarea misiunei militare şi a trupelor germane în România în epoca guvernelor personale ale Regelui CAROL II, deşi toată lumea ştie că aceste fapte s'au petrecut după abdicarea şi în strânsă legătură cu garanţia militară acordată Romöniei.-

Aşi putea continua la infinit demonstrarea contradicţiilor,inconsecvenţelor,incoherenţelor şi inexactităţilor ce decurg fatal din părăsirea atitudinei Dvs.obicinuită de prudentă rez rvă.-Nu vreau însă să vă fac jocul,pierzându-ne în labirintul unor astfel de discuţii,ori cât de interesante ar fi ele.-Să revenim deci la esential.-

Dvs.mărturisiţi orientarea Dvs.constantă franco-engleză,justificând-o cu aceia că această orientare ne-a ajutat să realizăm Unirea Principatelor şi pe urmă România Mare,motivare sentimentală,interzisă unui om de stat.-Totuşi vă solidarizaţi de aceiaşi orientare a Regelui CAROL II,din motivul că aceasta nu ar fi fost suficient de sinceră ,lealå şi completă.-Cum aţi fi făcut Dvs.această politică ca să fie mai sinceră şi mai completă ?.Aţi fi tras toate consecinţele pe cari le reproşaţi Regelui CAROL II,că nu le-a tras,adică aţi fi adâncit garanţiile britanice-în cloc să le denunţaţi(uitând iarăşi data când s'a produs această denunţare) aţi fi refuzat să vindeţi Germaniei patrol şi rpduse economice (aceasta într'o epocă când nici Anglia,nici Franţa nu ajunseseră la măsuri simi-

./.

lare sau chiar la răsboi economic împotriva Germaniei) şi aţi fi oprit intrarea misiunei militare şi a trupelor germane în Ţară (fapte ce s'au petrecut după abdicare şidupă acordarea garanţiei militare) In mod logic,aţi mai fi făcut şi ultimul pas,aţi fi târât România în răsboi împotriva Germaniei.-Dar chiar dacă nu aţi fi făcut acest lucru,el s'ar fi produs peste voia Dvs.,în mod matematic,în legătură cu campania germano-polonă,-In primele zile ale lui Septembrie 1939,România,fără îndrumarea Dvs.a procedat la mobilizare generală şi numai un fir de păr ne-a despărţit de răsboi,pe care fostul Dvs.colaborator şi fruntaş al partidului,ajuns prim sfetnic al Tronului ,A.CALINESCU,era hotărât să-l facă.-

Vă întreb din nou cari ar fi fost consecinţele acestei politici mai " leale şi mai complete" pe care Dvs.o preconizaţi şi pe care pretindeţi că aţi fi făcut-o ?.Aceleaşi pe cari a avut să le suporte Polonia,care după părăsirea politicei înţelepte a lui PILSUDSKI,a reuşit să se afle faţă în faţă cu puterea strivitor atât a Germaniei,cât şi a Rusiei.-Situaţia României era şi mai agravată prin certitudinea agresiunei ungureşti şi bulgare în cazul că am fi fost implicaţi în răsboi.-Dacă în toamna anului 1939,iluziile erau încă scuzabile,astăzi după experienţa de 3 ani de răsboi,trebue iarăşi să vă întreb,prin ce miracol ar mai fi rămas o urmă din România pe hartă,dacă ea făcea politica sinceră şi complectă preconizată de Dvs.?Ceiace fraţii noştri suferă de pe urma stăpânirei străinilor din Ardealul

./.

de Nord, ar pătimi insutit ţi inmiit, până la exterminarea întregei Naţii româneşti, dacă teritoriul naţional ar fi fost ocupat pe calea armelor.- Vă asumaţi răspunderea acestor consecinţe? Lămuriţi toate acestea Domnule IULIU MANIU.- Dacă refuzaţi să-mi răspundeţi mie, faceţi-o public, către Tară . Dvs. sunteţi adeptul atitudinelor publice, dece sunteţi tocmai într'o problemă vitală atât de discretă ?.-

Greşeala nu a consistat în aceia că politica noastră nu a fost suficient de sinceră şi de complectă faţă de franco-britanici, ci în faptul că orientarea germană (există) la care am recurs în extremis, nu a fost realizată în timp util.- Factorii noştri răspunzători, au recunoscut realitaţile inexorabile numai în toiul dezastrului militar al Franţei realităţi pe cari Dvs. refuzaţi şi astăzi să le vede Ceiace ar fi putut face -în timp util -fără sacrific s'au putut realiza " în extremis" numai cu jertfe teritoriale, dureroase ori cât ar fi ele de vremelnice.-

Nimic nu vă scuteşte deci de răspunderea morală pentru consecinţele orientărei franco.engleze iar această răspundere ar fi nemărginită, dacă aţi fi şi practicat-o Dvs. cu sinceritate si complet, aşa cum o preconizaţi.- Toţi cei ce au lichidat o situaţi care amenţa cu dezastru -provocată de alţii - cu pierderi dureroase, deşi vremelnice, păstrându-se fiinţa Statului şi existenţa Neamului, deci condiţia şi chezăşia căştigărei întregului patrimoniu nationa cei ce au realizat noua orientare a României, sau

./.

au iniţiat reîntregirea ţării,nu merită insulte şi insinuări.-In orice caz nu se poate admite erijarea Dvs.în arbitru şi judecător,când vă faceţi apărătorul unei politici,care ar fi dus ţara la un dezastru total.-Vorbes despre toţi,deoarece deşi mă atacaţi aparent numai pe mine,atacurile Dvs.merg -peste capul meu - mult mai departe.-Aceasta este clar când atacaţi pe chestiunea tolerărei persecuţiilor în Ardealul de Nord şi a "lamentabilelor şi degradatoarelor retractări " în materie de represalii,deşi conveniţi că nu am deţinut puterea executivă.-

Dvs.scontaţi victoria anglo-americană,credeţi în ea şi aşteptaţi dela această biruinţă realizarea drepturilor româneşti.-Dacă însă credeţi în biruinţa anglo-saxonă,trebuensă aveţi în vedere şi biruinţa Sovietelor.-Că nici aceasta nu vă dă prea mult de gândit,o constat din creditul ce-l acordaţi insinuărilor LITVINOV-OSTROWSKI,că Sovietele numai în ipoteza că România s'ar constitui în aripa dreaptă a frontului militar şi politic german,ar avea vre'un gând agresiv faţă de noi.-Dvs.pare că vă legănaţi în aceste iluzii.-Au rămas oare pentru Dvs.învăţămintele ce se pot trage din istoria ultimelor 2 veacuri, necunoscute sau fără nici o urmă ?.Anexarea Basarabie din 1812 nu vă spune nimic ? Răpirea Basarabiei de Su din 1878 -după alianţa militară şi asigurările ruseşt pecetluite din belşug cu sânge românesc pe câmpiile Bulgariei - nu vă destăinueşte nimic ?.Intenţiile de pace separată ale Rusiei aliate,pe spinarea Moldovei ,în 1916-1917 nu sunt concludente ?Agresiunea

./.

brutală din 1940, după acceptarea savantelor formule de neagresiune nu contează, revendicările MOLOTOV din Noemb.1940, la Berlin, brutala și continua împingere a frontierei spre Sud în Delta Dunărei în anii 1940-1941, nu vă pune pe gânduri ? Toate acestea s'au întâmplat cu boi, față de România.- Dacă la aceste veți adăuga toate perfidiile, călcările de cuvânt, trădările și agresiunile față de Polonia, Prusia, Finlanda, Franța, Țările Baltice, Anglia, Germania, etc., veți avea icoana fidelă a încrederei ce se poate acorda sincerităței și lealităței rusești, indiferent de haina pe care ar îmbrăca-o colosul dela Nord.- Realitatea este că Rusia de totdeauna tinde la stăpânirea Dardanelelor, iar Sovietelor urmăresc în plus revoluția mondială, că noi stăm în calea acestor țeluri imperialiste, că singuri nu putem face față acestei primejdii permanente, că numai o mare putere continentală nu poate ajuta eficace impotriva unei cotropiri moscovite, că singura mare putere continentală în star să înfrunte Rusia, este Germania, care nu poate tolera excesivitatea puterilor ruso-sovietice.- Interesele vitale de azi și de viitor ale Garmaniei și României, în Răsărit, sunt comune, mai mult sunt identice.- România are nevoe de Germania, pentru a putea rezista imperialismului moscovit, iar Germania are nevoe de o Românie puternică, consolidată și prosperă pentru a putea ține mai ușor în frâu năvălirea rusească către apus și Miazăzi.- Sângele vărsat în comun și interesele vitale identice de azi și de mâine, sunt pentru mine chezășia, că în noua ordine europeană a Germanie

./.

lui HITLER,România va ocupa un loc de frunte şi îşi va vedea realizate toate drepturile şi aspitaţiile.-

Iată realităţile şi concluziile pe cari le trag eu din aceste realităţi.-Dvs.ce poziţie luaţi faţă de aceste realităţi.-Cum vreţi să daţi curs înclinărilor şi orientărilor Dvs.potrivnice realităţilor şi drumului ce l-a apucat Ţara ? Credeţi că România s'ar putea degaja din actuala încadrare, fără riscuri mortale ? Nici onoarea,dar nici conştiinţa intereselor noastre vitale nu ne permite luarea în considerare a unor astfel de aventuri,Mareşalul ANTONESCU şi Armata,nu se vor preta niciodată la astfel de acte.-In privinţa aceasta sunt liniştit.-Părerile şi acţiunea Dvs.pot fi însă speculate de adversarii României,impotriva intereselor mari ale Ţării .-Opriţi-vă deci ,Domnule IULIU MANIU,nu perseveraţi pe calea aceasta greşită.-Toţi suntem supuşi greşeltilor.-Erare humanum,dar perseverare diabolicum.-

Primţi Domnule IULIU MANIU,încredinţarea sentimentelor mele nestrămutate.-

(ss) VALERIU POP

2 August 1942

~~607~~ ~~615~~ 617 ~~616~~

6 ~~17~~

OPERAT LA FIŞE

N O T A

31 Iulie 1942

Supravegherea Casei lui I.M.
Str.Caragea Vodă nr.27.-

La ora 9,4o vine maşina nr.13712 B.,cu un domn şi pleacă la ora lo,4o.Pe portiera maşinei erau initialele C.A.M.

La ora9,45 vine maşina nr.564o B.,proprietatea Av.Răutu Mihail cu un domn;pleacă la ora lo,45.

La ora 18,45 vine maşina nr.268o B.,proprietatea Anghel Viorica,Al.Mitropoliei nr.2,ap.1.cu 2 doamne care pleacă la ora 19,o5.Servitoarea lui I.M.ia 4 pachete din maşina de mai sus.

La ora 19,45 vine maşina nr.5184 B.,proprietatea Dr.Manuilă Sabin,cu un individ;pleacă laora 2o,lo.-

La ora 2o,3o pleacă în oraş I.M.cu un taxi.-

------------/---------

616 608 617 618

17. Aug. 1942

Notă.

Din investigațiile făcute, am aflat că, Gheorghe Purec, de profesie blănar, domiciliază în str. Porumbaru Nr. 58, născut în Com. Beliseni Jud. Dolj, la 27. Febr. 1912. Este de naționalitate română și religie ortodoxă. Căsătorit cu Elena, născ. în București la 2. VII. 1912. Este de naționalitate română și religie ortodoxă. Susnumitul are un atelier de cojocărie pe Șos. Pantelimon Nr. 244, și lucrează pentru armată. —

P. Tăutu

Notă

PUREC GH. nu s-a găsit trecut în cartea de imobil din str. Petru [illegible] nr. 26 depusă la circ. resp.

Și [illegible] rugat a face inf. de atelierul său de blănărie din str. Pantelimon 244

[illegible]

I.M.

~~618~~ ~~619~~ ~~619~~ 620

N O T A

31 Iulie 1942

Rugăm a fi căutat la fişe:

PUREC GHEORGHE,blănar român,de religie creştin-ortodox,născut la 27 Februarie 1912 în Com. Peştişani,Jud.Dolj,domiciliat în Str.Porumbaru 58

E căsătorit cuELENA,casnică română,de religie c eştină-ortodoxă,născută în Bucureşti la 2 Iulie 1912.-

---------/---------

019

019

DIRECȚIA POLIȚIEI JUDICIARE
CAZIERUL POLIȚIENESC
NECUNOSCUT
Ziua 20 luna VIII 1942
Șeful Biroului

Arhi a Siguranței
NECUNOSCUT
Data 19/VIII/1942

619

611 620

621

N O T A

31 Iulie 1942

Rugăm a fi căutat la fişe:

PUREC GHEORGHE, blănar român, de religie creştin-ortodox, născut la 27 Februarie 1912 în Com. Peştişani, Jud. Dolj, domiciliat ân Str. Porumbaru 58

E căsătorit cuELENA, casnică română, de religie c eştină-ortodoxă, născută în Bucureşti la 2 Iulie 1912.-

---------/---------

620 622

OPERAT LA FIŞE

2923

31 Iulie 1942 "Z"

Dl.Maniu, preşedintele partidului Naţional Tărănesc, va părăsi peste 3-4 zile Capitala; va lua vacanţă de vară şi o va petrece la Sibiu câtva timp şi la Baia de Arieş ûn răstimp mai îndelungat.

2423

8

621 623 613 622

PREFECTURA POLIŢIEI CAPITALEI

31 Iulie 1942.

=

Atitudinea d-lui Iuliu Maniu faţă de recentul discurs al Ministrului von Killinger.

Cercurile naţional ţărăniste comentează că dl. Iuliu Maniu va lua atitudine faţă de discursul pronunţat de Ministrul Germaniei la Bucureşti, cu ocazia adunării pentru constituirea Asociaţiei Romăno-Germane.

Şeful naţional ţărăniştilor a declarat în cerc intim că dl. von Killinger a depăşit de mult limita unui reprezentant diplomatic şi că are intenţia să dea sfaturi politice Romăniei.

Dl. Maniu intenţionează să adreseze o scrisoare Domnului Mareşal Antonescu, conţinănd punctul său de vedere în această chestiune.

Chestiunea se urmăreşte.

- de verificat -

===

Azi, 13 mai 2003, noi, Radu Boerciu, reprezentant SRI și Mircea Mălin, reprezentant CNSAS, am procedat la renumerotarea dosarului 40001, vol 43, care conține un număr de 623 file.

Reprezentant SRI

Reprezentant CNSAS